

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om föreläggande av böter och ordningsbot och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att lagstiftningen om summarisk handläggning av brottmål utanför domstolarna revideras. Det föreslås att lagarna om strafforderförfarande och om ordningsbotsförfarande ersätts med en lag om föreläggande av böter och ordningsbot.

Enligt propositionen ersätts strafforder i fall som leder till högst 20 dagsböter med ett bötesföreläggande som, om det är fråga om en förseelse med anknytning till trafik eller snatteri, utfärdas av polisman, tullman eller gränsbevakningsman. Vid andra förseelser och förseelser som bestraffas med mera än 20 dagsböter föreläggs straffet genom ett straffföreläggande som utfärdas av åklagaren och som föregås av ett yrkande utfärdat av en övervakande tjänsteman. Också ett ärende som annars ska avgöras genom ett bötesföreläggande går till allmänna åklagarens avgörande, om den som misstänks för förseelsen har begärt en översyn av grunden för bestämmande av dagsbotens belopp.

Ett ordningsbotsföreläggande ska kunna utfärdas av förutom de nuvarande övervakande tjänstemännen också av allmänna åklagaren. Också domstolen ska kunna döma ut ordningsbot för förseelser som förts till dess behandling i normal behandlingsordning för brottmål. Enligt propositionen kan man också till ordningsbot kunna foga en förverkande-påföljd på högst 1 000 euro.

För att handlägga och avgöra ett ärende i ett förfarande enligt den föreslagna lagen krävs samtycke av målsäganden och den som misstänks för förseelsen. Om den misstänkte inte ger samtycke, delges honom eller henne dock ett straffyrkande som avser böter eller ordningsbot. Samtycket kan i det fallet särskilt ges genom att betala böterna eller ordningsboten inom en föreskriven tid på 30 dagar. Om samtycket inte heller ges på detta

sätt, fortsätter handläggningen av ärendet i normal behandlingsordning för brottmål.

Utanför systemet som grundar sig på samtycke faller ordningsbot för trafikförseelser som observerats vid automatisk trafikövervakning. Man kan fortsättningsvis motsätta sig dessa.

I bötesförelägganden, ordningsbotsförelägganden och straffförelägganden kan sökas ändring genom ordinarie och extraordinarie rättsmedel.

Från lagstiftningen avlägsnas förbudet mot att bestämma ett gemensamt straff innefattande ordningsbot tillsammans med ett bötesstraff eller fängelsestraff på viss tid. Preskriptionsbestämmelserna för böter och ordningsbot förenhetligas i bestämmelser som placeras i den allmänna preskriptionsregleringen.

Om ordningsbotsförseelser föreskrivs i en lag och inte i en förordning som för närvarande. För dessa förseelser kan i fortsättningen endast föreläggas ordningsbot som straff. Kretsen för ordningsbotsförseelser ändras i sakligt hänseende inte från den som gäller för närvarande.

Samtidigt föreslås det huvudsakligen tekniska ändringar i annan lagstiftning som har samband med strafforder- och ordningsbotsförfarandena.

Genom förslagen eftersträvas särskilt en förbättring av rättsskyddet för den som misstänks för en förseelse. Detta sker genom en eliminering av grundlagsrelaterade problem som ingår i den nuvarande regleringen och genom att förenhetliga förfarandena åstadkomma ett handläggningssystem som fungerar klart och enhetligt och särskilt sparar åklagarnas resurser.

Om ikraftträdandet av lagarna ska särskilt föreskrivas genom lag.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	5
1 INLEDNING.....	5
2 NULÄGE	5
2.1 Lagstiftning och praxis.....	5
Strafforderförfarandet.....	5
Ordningsbotsförseelser och ordningsbotsförfarandet.....	7
2.2 Lagstiftningen i utlandet	8
Sverige.....	8
Norge.....	9
Danmark	10
Irland	10
Frankrike	11
Kanada.....	12
2.3 Bedömning av nuläget	12
Utövande av den dömande makten utanför domstol	12
De tjänstemän som utövar dömande makt.....	13
Automatisk trafikövervakning.....	14
Möjligheten att förelägga böter eller ordningsbot för samma förseelse	15
Förenhetligande av förfarandena.....	16
Gemensamt straff	17
Straffrättslig preskription	19
Föreskrivande av ordningsbotsförseelser	20
Övrig lagstiftning som har samband med den aktuella lagstiftningen	21
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	21
3.1 Målsättning.....	21
3.2 Alternativ för att uppnå målsättningen.....	22
3.3 De viktigaste förslagen.....	22
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	24
4.1 Ekonomiska konsekvenser	24
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	26
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	26
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	27
DETALJMOTIVERING	28
1 LAGFÖRSLAGEN	28
1.1 Lagen om föreläggande av böter och ordningsbot.....	28
1 kap. Allmänna bestämmelser	28
2 kap. Yrkanden och förelägganden som en övervakande tjänsteman utfärdar	36
3 kap. Föreläggande av ordningsbot för trafikförseelser som observerats utan att fordonet har stoppats	39
4 kap. Strafföreläggande och ordningsbot	40
5 kap. Särskilda bestämmelser.....	46
6 kap. Ikraftträdande	50
1.2 Strafflagen.....	50
2 a kap. Om böter, förvandlingsstraff och ordningsbot	50

6 kap.	Om bestämmande av straff	52
7 kap.	Om gemensamt straff	52
8 kap.	Om preskription	53
10 kap.	Om förverkandepåföljder	54
41 kap.	Om vapenbrott.....	55
1.3	Lagen om ordningsbotsförseelser	55
1.4	Lagen om verkställighet av böter	60
1.5	Rättegångsbalken	62
17 kap.	Om bevisning	62
1.6	Lagen om rättegång i brottmål	62
8 kap.	Om parterna.....	62
1.7	Förundersökningslagen	62
1.8	Lagen om allmänna åklagare	62
1.9	Lagen om häradssåklagare.....	62
1.10	Tullagen	62
1.11	Gränsbevakningslagen	63
1.12	Lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning	63
1.13	Militära rättegångslagen.....	65
1.14	Vägfiklagen.....	65
1.15	Fordonslagen.....	65
1.16	Lagen om kommersiell godstransport på väg	66
1.17	Sjöfriklagen	66
1.18	Lagen om farkostregistret	66
1.19	Avfallslagen	66
1.20	Lagen om fiske.....	66
1.21	Ordningsslagen	67
1.22	Lagen om parkeringsbot.....	67
1.23	Upphovsrättslagen.....	67
1.24	Tingsrättslagen	68
2	NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	68
3	IKRAFTTRÄDANDE	68
4	FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSSORDNING	68
	LAGFÖRSLAG	73
	Lag om föreläggande av böter och ordningsbot	73
	Lag om ändring av strafflagen.....	82
	Lag om ordningsbotsförseelser.....	85
	Lag om ändring av lagen om verkställighet av böter	89
	Lag om ändring av 17 kap. 18 § i rättegångsbalken.....	90
	Lag om ändring av 8 kap. 11 § i lagen om rättegång i brottmål.....	91
	Lag om ändring av 14 och 44 § i förundersökningslagen	91
	Lag om ändring av 1 § i lagen om allmänna åklagare.....	92
	Lag om ändring av 8 § i lagen om häradssåklagare	92
	Lag om ändring av 46 och 47 i tullagen	93
	Lag om ändring av 47 § i gränsbevakningslagen	94
	Lag om ändring av 14 § i lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning	94
	Lag om ändring av 15 § i militära rättegångslagen	95
	Lag om ändring av 103 § i vägfiklagen.....	96
	Lag om ändring av 96 § i fordonslagen.....	96
	Lag om ändring av 32 § i lagen om kommersiell godstransport på väg.....	98

Lag om ändring av 24 § i sjötrafiklagen.....	98
Lag om ändring av 26 § i lagen om farkostregistret.....	99
Lag om ändring av 62 § i avfallslagen	99
Lag om ändring av lagen om fiske	100
Lag om ändring av ordningslagen	101
Lag om ändring av 1 och 16 § i lagen om parkeringsbot	101
Lag om ändring av 58 § i upphovsrättslagen.....	102
Lag om ändring av 17 § i tingsrättslagen	103
BILAGA	104
PARALLELLTEXT	104
Lag om ändring av strafflagen.....	104
Lag om ändring av lagen om verkställighet av böter	112
Lag om ändring av 17 kap. 18 § i rättegångsbalken.....	114
Lag om ändring av 8 kap. 11 § i lagen om rättegång i brottmål.....	115
Lag om ändring av 14 och 44 § i förundersökningslagen	116
Lag om ändring av 1 § i lagen om allmänna åklagare.....	117
Lag om ändring av 8 § i lagen om häradsåklagare	117
Lag om ändring av 46 och 47 i tullagen	118
Lag om ändring av 47 § i gränsbevakningslagen	119
Lag om ändring av 14 § i lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning ..	120
Lag om ändring av 15 § i militära rättegångslagen	121
Lag om ändring av 103 § i vägtrafiklagen.....	122
Lag om ändring av 96 § i fordonslagen.....	123
Lag om ändring av 32 § i lagen om kommersiell godstransport på väg.....	126
Lag om ändring av 24 § i sjötrafiklagen.....	127
Lag om ändring av 26 § i lagen om farkostregistret.....	128
Lag om ändring av 62 § i avfallslagen	129
Lag om ändring av lagen om fiske	130
Lag om ändring av ordningslagen	132
Lag om ändring av 1 och 16 § i lagen om parkeringsbot	133
Lag om ändring av 58 § i upphovsrättslagen.....	134
Lag om ändring av 17 § i tingsrättslagen	135

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Mera än tre fjärdedelar av brottsärendena handläggs utanför domstolarna i strafforderförfarande och i ordningsbotsförfarande. Att dessa förfaranden är adekvata och fungerar som sig bör är därför i praktiken mycket viktigt då man bedömer om straffprocesssystemet fungerar. På grund av ett flertal orsaker som har samband med grundlagen och ändamålsenlighetsaspekter har det därför en längre tid funnits ett behov av en revidering av lagstiftningen om strafforderförfarande och ordningsbotsförfarande.

Lagen om ordningsbotsförfarande (66/1983, nedan *ordningsbotslagen*) och lagen om strafforderförfarande (692/1993, nedan *strafforderlagen*) har i tiderna i grundlagsordning stiftats som undantagslagar. Lagstiftningsordningen för den först nämnda lagen påverkades av att den dömande makten fördes utanför domstolarna och av begränsningen av rätten att söka ändring. Också då strafforderlagen stiftades innebar detta en betydande överföring av den dömande makten, den gången från domstolarna till åklagarna.

Det har också ansetts att de summariska straffprocessförfarandena har samband med problem med den straffrättsliga legalitetsprincipen, eftersom ordningsbot som straff för vissa förseelser grundar sig på en förordning. Förutsebarheten och medborgarnas jämlikhet i fråga om påföljderna som förutsätts i det straffrättsliga systemet har för sin del samband med att det för samma förseelse för närvarande kan utfärdas en strafforder eller föreläggas en ordningsbot. Detta kan leda till en oenhetlig straffpraxis.

Förhållandet mellan strafforderförfarandet och ordningsbotsförfarandet har under årens lopp i viss mån förvrängts, eftersom förfarandena inte har utvecklats jämsides. Det finns alltså sådana betydande grundlösa skillnader mellan förfarandena som grundar sig på lagstiftning från olika tidpunkter. En ändamålsenlig användning av samhällets resurser leder till en strävan efter lösningar som innebär ett så enkelt och enhetligt handläggningssystem som möjligt.

2 Nuläge**2.1 Lagstiftning och praxis**

Strafforderförfarandet

Vid strafforderförfarande kan det föreläggas ett bötesstraff och en förverkandepåföljd på högst 1 000 euro för förseelser för vilka de straffbestämmelser som ska tillämpas på fallet inte med tanke på de föreliggande omständigheterna föreskriver stängare straff än böter eller fängelse i högst sex månader samt för överträdelse av ett lagligen fastställt vitesförbud. Vissa brott faller utanför användningsområdet för strafforderförfarandet. Målsägandens sekundära åtalsrätt och möjligheten att i samband med ett åtalsärende framställa privaträttsliga yrkanden är tryggad genom att det för en handläggning av ärendet i strafforderförfarande krävs målsägandens samtycke. Ett återtagande av samtycket utgör inget hinder för att ärendet behandlas i strafforderförfarande.

Ett strafforderförfarande inleds på initiativ av en polisman eller tjänsteman som utför lagbestämd övervakning (tullman, gränsbevakningsman eller jakt- och fiskeövervakare) och som efter att ha uppdagat förseelsen som tillkallad till platsen eller i samband med automatisk trafikövervakning delger den som misstänks för brottet ett straffanspråk. Straffanspråket föregås av en summarisk förundersökning där endast de omständigheter utreds som är nödvändiga för att förelägga påföljden. Som huvudregel ska ett straffanspråk delges den misstänkte så snart förundersökningen är slutförd. Den misstänktes samtycke behövs inte för användning av strafforderförfarande. Endast ett bestridande av gärningen hindrar inte behandlingen av ärendet i strafforderförfarande. Ett straffanspråk får framställas för allmänna åklagarens räkning eller av åklagaren själv.

Den som har meddelats straffanspråket kan inom en vecka från det att anspråket delgivits honom eller henne motsätta sig anspråket genom att meddela detta till allmänna åklagarens kansli. Ärendet överförs då till allmänna

åklagarens handläggning. Han eller hon kan inleda en tilläggsundersökning och väcka åtal, som behandlas vid tingsrätten i normal ordning för behandling av brottmål. Om den som har meddelats ett straffanspråk motsätter sig anspråket endast i fråga om dagsbotsbeloppet, kan åklagaren på basis av en utredning som tillställts honom eller henne ändra straffordern på det sätt som den som meddelats straffordern yrkar.

Om ett straffanspråk inte motsätts, överförs ärendet att avgöras av allmänna åklagaren. Efter delgivningen ska straffanspråket utan dröjsmål tillställas åklagaren för utfärdande av strafforder. I allmänhet utfärdar åklagaren straffordern i enlighet med det som har yrkats. Åklagaren kan också stanna för att med karaktär av påföljd eller av att förkasta straffordern låta bli att utfärda en strafforder. Dessa beslut vinner inte laga kraft. Om det har beslutats att strafforder inte ska utfärdas och om det på grund av ny utredning i saken framgår att beslutet har grundat sig på uppgifter som i väsentlig grad är bristfälliga eller felaktiga, får åklagaren utan hinder av beslutet väcka åtal. Åklagaren kan också begära att tilläggsundersökningar utförs och på basis av dem utfärda en ny strafforder eller överföra ärendet till åtalsprövning. Den ursprungliga straffordern återtas då.

Strafforder får inte utfärdas, om 1) den misstänkte har motsatt sig straffanspråket, 2) målsäganden har återtagit sin åtalsbegäran och saken gäller en förseelse för vilken allmänna åklagaren inte får väcka åtal utan en sådan begäran, 3) straffanspråket inte har delgetts den misstänkte innan åtalsrätten har preskriberats med stöd av bestämmelserna i 8 kap. strafflagen, 4) mer än ett år har förflutit efter delgivningen av straffanspråket, eller 5) det i målet framkommer omständigheter med hänsyn till vilka straff inte skall dömas ut.

En strafforder vinner laga kraft och rättskraft vid den tidpunkt då den utfärdas, eftersom i strafforder inte får sökas ändring genom ordinära rättsmedel. Det är möjligt att hos tingsrätten genom extraordinära rättsmedel söka ändring i strafforder med stöd av 31 kap. 1 § i rättegångsbalken (nedan RB) på grund av domvilla och på grund av att straffordern grundar sig på oriktig tillämplig av

lag. Ansökan ska göras till tingsrätten inom ett år från verkställigheten av de böter eller den förverkandepåföljd som har bestämts genom straffordern, eller från det att den misstänkte har betalat böterna eller förverkandepåföljden. Tingsrätten kan utan tidsbegränsning undanröja en strafforder, om någon vid utfärdandet av straffordern har behandlats som en annan person eller under oriktigt namn.

Om den som har meddelats ett straffanspråk inte har kunnat motsätta sig anspråket inom föreskriven tid på grund av laga förfall eller annars anför synnerligen vägande skäl till stöd för sin ansökan, kan tingsrätten på ansökan sätta ut en ny tidsfrist på en vecka för motsättandet. Ansökan ska göras inom 30 dagar efter det att hindret upphörde och senast ett år från den dag då tidsfristen löpte ut. Övrigt extraordinärt ändringssökande behandlas av högsta domstolen i enlighet med 31 kap. i RB.

Åklagaren skall rätta skriv- eller räknepel eller andra motsvarande uppenbara fel som han eller hon observerar i straffordern, om straffordern inte blir strängare med anledning av rättelsen.

År 2005 behandlades det ca 243 000 ärenden i strafforderförfarande. I allmänhet är antalet böter som bestämts i strafforderförfarande i lägsta ändan av böteskalan:

<i>Antalet dagsböter</i>	<i>Antalet bötesstraff</i>
1—10	86 692
11—15	76 202
16—20	45 526
21—25	11 952
26—30	9 702
31—35	2 758
36—40	2 386
40—	2 556

I allmänhet utfärdar de allmänna åklagarna strafforder i enlighet med straffanspråket. År 2005 använde sig åklagarna i 7 436 fall av den möjlighet enligt lag att lindra böterna i förhållande till straffanspråket. Merparten av dessa lindringar skedde på grund av att den som misstänktes för förseelsen motsatte sig dagsbotens belopp. Antalet strafforder som annars motsattes var tom. lägre än nämnda antal, dvs. 3 320. Straffanspråket återtog i

1 320 fall. Äventyrande av trafiksäkerheten, trafikförseelser, snatteri, framförande av fordon utan rätt och fordonsförseelser är de vanligaste förseelserna som bestraffades med strafforder.

Ordningsbotsförseelser och ordningsbotsförfarandet

De allmänna bestämmelserna som har samband med användningen av ordningsbot ingår i 2 a kap. 8—11 § i strafflagen (39/1889). I statsrådets förordning om ordningsbotsförseelser (610/1999) definieras för vilka förseelser och en hur stor ordningsbot som kan föreläggas. Om ordningsbotsförfarandet föreskrivs i ordningsbotslagen.

Ordningsbot är ett till sitt belopp fast förmögenhetsstraff, som kan vara högst 200 euro. Ordningsbot kan föreläggas som påföljd för en förseelse som hör under allmänt åtal när det strängaste föreskrivna straffet är böter eller fängelse i högst sex månader och som gäller vissa ringa förseelser mot vägtrafiklagen (267/1981), fordonslagen (1090/2002), sjötrafiklagen (463/1996), avfallslagen (1072/1993), lagen om fiske (286/1982), ordningslagen (612/2003) och strafflagen. Ordningsbotens storlek är 10, 20, 35, 50, 60, 70, 85, 100 eller 115 euro enligt vad som i förordningen föreskrivs för var och en förseelse.

Om ordningsbot samtidigt ska föreläggas för två eller flera förseelser, föreläggs ordningsboten endast för den förseelsen för vilken den strängaste ordningsboten är föreskriven. För ordningsbot och bötesstraff eller fängelsestraff på viss tid får inte bestämmas ett gemensamt straff.

Ordningsbots föreläggs av en polisman eller en annan övervakande tjänsteman som föreskrivs i lag (tullman, gränsbevakningsman eller jakt- och fiskeövervakare). Ordningsbotsförfarandet inleds i allmänhet sedan en övervakande polisman uppdagat förseelsen och efter en summarisk förundersökning delger den som misstänks för förseelsen ett ordningsbotsföreläggande. Ett ordningsbotsföreläggande kan utfärdas också då gärningen uppdagas vid automatisk trafikövervakning. Vid förundersökningen i ett ordningsbotsärende utreds endast de omständigheter som

måste utredas med tanke på föreläggande av ordningsbot. Om den som misstänks för förseelsen bestrider denna, utförs förundersökningen i den omfattning som utfärdaren av ordningsbotsföreläggandet prövar vara behövligt.

Det krävs inte samtycke av den misstänkte eller målsäganden för användningen av förfarandet. Det förekommer sällan målsäganden i samband med ordningsbotsförseelser. Att gärningen bestrids hindrar inte att det utfärdas ett ordningsbotsföreläggande. Om polis-mans rätt att tilldela anmärkning åt den som gjort sig skyldig till en förseelse eller att avstå från att lämna meddelande om detta och om allmänna åklagarens rätt att avstå från åtal gäller vad som om detta särskilt är föreskrivet.

Ordningsbot får inte föreläggas, om 1) förseelsen har varit ägnad att föranleda annan fara eller olägenhet än sådan som skall anses vara ringa, 2) den som har begått förseelsen genom sitt förfarande har visat likgiltighet för förbud eller påbud i lag, eller 3) det är uppenbart att målsäganden med anledning av förseelsen kommer att framställa begäran om åtal till åklagaren eller polisen eller lägga fram ett skadeståndsyrkande.

På samma sätt som i fråga om strafforder ska ordningsbotsföreläggandet som huvudregel genast ges till den misstänkte. Ordningsbotsföreläggandet får också sändas till den misstänkte per post, om det är fråga om en trafikförseelse som har begåtts med ett motordrivet fordon och identiteten på den som har gjort sig skyldig till förseelsen omedelbart har kunnat fastställas. En ordningsbot förfaller, om inte föreläggandet har delgetts inom ett år från förseelsen. Sedan ordningsbot har förfallit, får straffanspråk inte framställas eller åtal väckas för samma förseelse.

Chefen för polisinrättningen övervakar utfärdandet av ordningsbotsföreläggen. Han eller hon ska undanröja ordningsbotsföreläggandet och anmäla saken till allmänna åklagaren, om ordningsbot har förelagts för en förseelse för vilken ordningsbot inte utgör en tillräcklig påföljd. Chefen för polisinrättningen ska likaså undanröja ordningsbotsföreläggandet då den gärning som avses i föreläggandet inte utgör en i ordningsbotslagen

avsedd förseelse eller då föreläggandet annars saknar grund.

Den som har mottagit ett ordningsbotsföreläggande har rätt att inom en vecka från delgivningen föra saken till tingsrättsbehandling. Tingsrätten ska meddela allmänna åklagaren om att ärendet kommit till domstolen för behandling. Allmänna åklagaren ska vidta alla åtgärder som motiveras av en brottsrättegång i underrätt. Åklagaren får i samband med domstolsbehandlingen inte fatta beslut om åtalseftergift, eftersom det begreppsmässigt är fråga om ändringssökande. Åklagaren kan vidta åtgärder för att väcka åtal, om han eller hon anser att ordningsbot inte är en tillräcklig påföljd. I andra fall yrkar åklagaren på att ordningsboten fastställs. Förfarandet är till sin karaktär ändringssökande och ordningsbotsföreläggandet kan jämföras med en brottsdom och utgör föremålet för ändringssökandet. Ärendet kan avgöras trots att den misstänkte uteblir.

Vid domstolsbehandlingen av ett ärende som avser motsättande av en ordningsbot iakttas i tillämpliga delar gällande bestämmelser om rättegång i brottmål, dvs. i första hand 6 kap. i rättegångslagen om rättegång i brottmål (689/1997, nedan BrRL). Ärendet behandlas i domstolen för gärningsplatsen. Ärendet handläggs av en lagfaren domare, dvs. ordningsbotsdomare. I rättspraxis har behörighetsbestämmelserna tolkats så att en notarie inte kan fungera som ordningsbotsdomare. Det har inte ansetts vara tillåtet att det handläggs ett ordningsbotsärende i nämndemannasammansättning. Målsäganden har inte partsställning i processen.

Om ordningsbotsföreläggandet befinns vara befogat, ska den som misstänks för förseelsen dömas till en ordningsbot i enlighet med det ordningsbotsföreläggandet som har gjorts till föremål för underrättens behandling. Den som har begått förseelsen kan också under de förutsättningar som anges i 6 kap 12 § i strafflagen lämnas utan straff. Ordningsbotsföreläggandet ska undanröjas, om den handling som ligger till grund för föreläggandet inte utgör en ordningsbotsförseelse enligt 2 a kap. 9 § i strafflagen eller om föreläggandet annars är grundlöst. I tingsrättens avgörande i ordningsbotsärende får ändring inte sökas genom ordinära rättsmedel, men

extraordinärt ändringssökande är möjligt i enlighet med bestämmelserna i 31 kap i rättegångsbalken. Motsvarande extraordinära ändringssökande är möjligt också när ärendet har blivit vid det ordningsbotsföreläggande som en övervakande tjänsteman har utfärdat.

I 2 a kap. i ordningsbotslagen ingår specialbestämmelser om föreläggande av ordningsbot för trafikförseelser som observerats utan att fordonet har stoppats. De avser handläggningen av sådana förseelser som har begåtts med ett motordrivet fordon och som avser överskridande av den högsta tillåtna hastigheten med högst 20 kilometer i timmen eller körning på ett busskörfält eller spårvagnsfält i strid med vägmärken. Specialbestämmelserna avser bl.a. identifiering av den person som mottar ordningsbotsföreläggandet, sändande av ordningsbotsföreläggandet per post, betalning av ordningsbotsföreläggandet inom 30 dagar från delgivningen, om att motsätta sig ett ordningsbotsföreläggande inom 30 dagar från delgivningen och bestämmelser om att chefen för polisinrättningen ska undanröja ett ordningsbotsföreläggande som har motsatts. Tingsrätten ska på ansökan återställa försutten fatalietiden för motsättande av ett ordningsbotsföreläggande, om motsättandet inte har kunnat ske inom föreskriven tid. Med beaktande av omständigheterna kan en polisman i fall som är ringa i stället för att förelägga en ordningsbot tilldela en anmärkning.

År 2006 förelades det ordningsbot i ca 111 000 fall. Att föra ordningsbot för behandling i domstol är mycket sällsynt. T.ex. fastställdes år 2004 vid tingsrätten ordningsboten i 88 fall. Det utfärdade ordningsbotsföreläggandet undanröjdes eller lämnades överträdaren utan straff i 37 ordningsbotsärenden.

2.2 Lagstiftningen i utlandet

Sverige

Genom ett straffföreläggande (48 kap. i rättegångsbalken) kan bestämmas böter eller villkorlig dom samt någon annan särskild rättslig påföljd, såsom förverkandepåföljd, samfundsbot (företagsbot) för en juridisk person och en ersättning i penningar till målsäganden. Böter med fast belopp (normerade

böter) kan inte bestämmas med ett straffföreläggande.

Ett straffföreläggande utfärdas av åklagaren på grundval av förundersökningsprotokollet eller annat material. Straffförelägget utfärdas först efter den normala åtalsprövningen. Efter det delges förelägget den misstänkte. Den misstänkte ska godkänna straffförelägget genom att tillstå åklagaren en förklaring genom vilken han eller hon erkänner gärningen och godkänner den yrkade påföljden eller de yrkade påföljderna. I vissa fall kan straffförelägget godkännas också genom att böterna betalas. Ett godkänt straffföreläggande har rättsverkningar som en lagakraftvunnen dom. Om ett godkännande inte lämnas, leder detta som huvudregel till att åtal väcks. Ett straffföreläggande får överklagas hos underrätten endast med extraordinära rättsmedel på grunder för klagan och återbrytning (fel i förfarandet eller lagstridigt avgörande) eller för att godkännande inte har varit giltigt. Polisen deltar inte i förfarandet för straffföreläggande. År 2005 utfärdades 33 635 straffförelägganden.

Ett ordningsbotsföreläggande (föreläggande av ordningsbot, 48 kap. i rättegångsbalken) kan utfärdas av en polisman, åklagare, tulltjänsteman eller kustbevakningstjänsteman, och förfarandet motsvarar i stora drag förfarandet för straffföreläggande. Förelägget kan dock också utfärdas och man bör eftersträva att utfärda förelägganden i samband med övervakningsuppdrag, då den misstänkte omedelbart kan godkänna det. I ordningsbotsförfarande kan handläggas sådana lindriga brott på vilka kan följa endast normerade böter och som ingår i en förteckning som har fastställts av riksåklagaren.

Ordningsbot får inte föreläggas, om den misstänkte förnekar gärningen. Ett ordningsbotsföreläggande som den misstänkte har godkänt motsvarar i fråga om sina verkningar en lagakraftvunnen dom. År 2005 utfärdades ca 300 000 godkända ordningsbotsförelägganden.

Norge

Ett ärende kan avgöras genom ett åklagarens straffföreläggande (forelegg, 20 kap. i straffprosessloven), om ärendet enligt åkla-

garens uppfattning kan avgöras med böter eller en förverkandepåföljd eller med vardera. Ett sådant föreläggande kan dessutom avse rätten att framföra ett motorfordon eller att utföra persontransporter mot ersättning. Förelägget kan också utsträckas att gälla vissa penningersättningar, som skulle kunna behandlas i en brottmålsrättegång och ersättning av rättegångskostnader till staten. Möjligheten att utfärda ett åklagarens straffföreläggande är inte avgränsat till vissa brott, men i praktiken utfärdas de i mindre allvarliga fall. Brottsårendet undersöks i normal ordning, varefter åklagaren fattar ett beslut om att avgöra ärendet genom ett föreläggande eller om att väcka av åtal.

Det krävs ett samtycke av den som misstänks för förseelsen för att ärendet ska kunna avgöras genom ett åklagarens föreläggande. Den misstänkte uppmanas att inom utsatt tid meddela om huruvida han eller hon godkänner förelägget. Godkännandet kan ges i fri form. Om ett godkännande inte ges, väcker åklagaren åtal för att ärendet ska behandlas i domstol. Ett åklagarens föreläggande som har godkänts har verkningar som en lagakraftvunnen dom. En åklagare som är överordnad den åklagare som har utfärdat förelägget kan undanröja till och med ett godkänt föreläggande till den misstänktes fördel.

Parterna kan överklaga ett godkännande av åklagarens föreläggande. Besvärsgrunde är fel i förfarandet, en oriktig tillämpning av strafflagstiftningen, att straffansvaret undanröjts på grund av att gärningen har preskriberats och att godkännandet inte duger som en bindande viljeförklaring. Överklagandet resulterar i att godkännandet undanröjs eller att besvären förkastas. På ett överklagande till hovrätten (lagmansrett) inverkar förutom besvärsgrunderna också att det för ett överklagande i vissa fall kräver samtycke av domstolen.

Ett ärende som avgjorts genom en dom som har vunnit laga kraft kan under vissa förutsättningar tas upp till ny behandling. I ärenden som avgjorts genom ett åklagarens föreläggande väcks yrkandet på en ny behandling vid tingsrätten (tingrett). En ny behandling kommer i fråga t.ex. i fall då domen har varit jävig, en person som har deltagit

i behandlingen under behandlingen har gjort sig skyldig till ett brottsligt förfarande, ny bevisning har kommit fram eller att lagtolkningen har ändrats. Förutsättningarna för en ny behandling beror på om den sker till den åtalades fördel eller nackdel. Ett klart grundlöst yrkande på ny behandling av ett åklagarens föreläggande kan förkastas av tingsrätten utan vidare behandling.

På grundval av vissa specialbestämmelser kan polisman och tullman bestämma böter till ett fast belopp genom ett förenklat förfarande (forenklet forelegg). Detta gäller vägtrafik-, sjötrafik- och tullförseelser. Avsikten är att en sådan påföljd bestäms direkt på gärningsplatsen. Den kan dock bestämmas också i efterskott. Föreläggandet förfaller, om den som misstänks för förseelsen beroende på fallet inte genast eller inom utsatt tid godkänner föreläggandet. Att inte godkänna föreläggandet leder till att det utfärdas ett åklagarens föreläggande eller att ärendet behandlas i vanlig straffprocess. Åklagaren kan till den misstänktes fördel undanröja ett förenklat föreläggande. På överklagande tillämpas samma bestämmelser som då det är fråga om ett åklagarens föreläggande. Såväl åklagarens föreläggande som ett förenklat föreläggande kan avse flera olika förseelser.

Danmark

Danmarks summariska behandlingssystem av brottsärenden påminner mycket om systemen i Sverige och Norge. Böter och förverkandepåföljd kan bestämmas utanför domstolsbehandlingen. Om handläggningen av ärenden på detta sätt föreskrivs i 924 § i processlagen (rettsplejeloven). Åklagaren kan bestämma ett bötesstraff för en förseelse, om den enligt hans eller hennes bedömning inte leder till ett strängare straff än böter. Dessutom kan en polistjänsteman för trafikförseelser bestämma böter till ett fast belopp på högst 1 000 kronor. Det är också möjligt att i fall med flera förseelser handlägga ärendet i ett summariskt förfarande. Förutom nämnda paragraf finns det också specialbestämmelser där det åt andra tjänstemän har getts befogenhet att bestämma ett bötesstraff

under de förutsättningar som nämns i paragrafen.

Att bestämma en påföljd i summariskt förfarande kan komma i fråga i fall där den som misstänks för förseelse medger sin skuld och meddelar att han eller hon är beredd att betala böterna inom föreskriven tid. I praktiken betraktas en betalning av böterna som ett tillräckligt samtycke av den misstänkte. Om den misstänkte inte ger sitt samtycke, går ärendet till domstolsbehandling med de möjligheter till överklagande som är anknutna till den. Ett godkänt bötesföreläggande har samma verkningar som en lagakraftvunnen dom.

Irland

Möjligheten till straff utanför domstolssystemet används rätt återhållsamt. Som förfarande används "bötfällning på platsen" ("on the spot fines system"). En polisman reder direkt efter förseelsen ut den misstänktes namn och adress, varefter den misstänkte personligen eller per post delges ett meddelande om ett ringa bötesstraff till fast belopp (fixed charge notice). Bötesstraff kan på detta sätt bestämmas t.ex. för smärre trafikförseelser, nedskräpningsförseelser, förseelser som har samband med televisionslicens, förseelser som innebär en överträdelse av bestämmelserna om mathygien samt uppträdande i berusat tillstånd eller orsakande av störning på allmän plats.

Det krävs inte att den som misstänks för förseelse ger sitt samtycke till ett summariskt förfarande. Genom bötfällning på platsen erbjuds den som misstänks för förseelsen en möjlighet till betalning av böterna och till att undvika en domstolsbehandling av ärendet. Om den misstänkte betalar böterna inom 28 dagar eller böterna förhöjda med 50 procent inom 28 dagar från det att nämnda tidsfrist har löpt ut, väcks inte åtal vid domstol. Böter som bestäms summariskt är i allmänhet betydligt lägre än de som en domstol kan döma ut om ärendet förs till domstol. Om böterna inte betalas och ärendet den vägen förs till domstol anses detta innebära rättsskydds- och besvärsmiddel för den misstänkte. År 2005 betalades ca 70 procent av de

summariska böterna med anknytning till trafikförseelser.

Frankrike

Handläggningssystemet för brottsärenden utanför domstol är förfarandet för böter till fast belopp (på engelska "the procedure of fixed fines"). Man kan där handlägga förseelser som i fråga om sin allvarlighetsgrad är indelade i fem klasser. För den misstänkte utfärdas på initiativ av den polis som undersöker förseelsen ett bötesföreläggande. I ett summariskt förfarande kan inte handläggas flera gärningar som begåtts på samma gång, om för någon av dem inte kan bestämmas böter till ett fast belopp. Beroende på klassen för förseelsen varierar bötesbeloppet från 4 euro till 138 euro, förhöjt från 7 euro till 375 euro.

Behandlingen av brottsärendet avslutas, om den som misstänks för förseelsen inom utsatt tid betalar böterna eller, om meddelandet om böterna har sänts senare, inom 30 dagar från det att meddelandet sändes. Den misstänkte kan i stället för att betala böterna föra ärendet till domstolsbehandling eller framställa en begäran om befrielse från böterna. Begäran vidarebefordras till åklagaren. Om böterna inte betalas inom utsatt tid eller en begäran om befrielse från böterna inte framställs, höjs bötesbeloppet automatiskt med ett åklagarens föreläggande. Också efter det att detta har utfärdats kan den misstänkte ännu föra ärendet till domstol. Om domstolen finner den som misstänks för förseelsen skyldig, ska den döma honom eller henne att betala ett belopp som motsvarar minst bötesbeloppet eller det förhöjda beloppet. Domstolens beslut kan överklagas.

Den som misstänks för en förseelse kan inom 30 dagar från det att meddelandet om åklagarens föreläggande har sänts, tillstå åklagaren besvär som hindrar verkställigheten. Undantag från dessa verkningar har samband med trafikförseelser där ett meddelande om de höjda böterna har sänts på den adress som framgår av fordonsregistret. Om den som misstänks för förseelsen framställer en begäran om befrielse från böterna eller hos åklagaren överklaga de höjda böterna, kan den sist nämnde ännu föra ärendet till

domstol. Domstolen får i dessa fall inte döma ut böter som är mindre än de som har bestämts i det summariska förfarandet eller vad de förhöjda böterna skulle ha varit.

I förfarandet för bestämmande av böter till fast belopp behandlas årligen en betydande mängd brottsärende. Åren 2004 och 2005 var antalet något över 11 miljoner.

Tyskland

I Tyskland förekommer inga straffrättsliga förfaranden utanför domstolen, eftersom enligt grundlagen endast domstolen kan döma ut straffrättsliga straff. Vissa obetydliga förseelse, särskilt lindrigare trafikförseelser, har i Tyskland lämnats utanför det straffrättsliga systemet. Sådana förseelser anses om ordningsförseelser (Ordnungswidrigkeiten) och på dem följer i stället för ett straffrättsligt straff administrativa böter. Ordningsförseelserna regleras av en egen lag (Ordnungswidrigkeitgesetz).

Ordningsförseelser hör till förvaltningsmyndigheterna med undantag för vissa fall där det har föreskrivits att åtal och dömmande hör till åklagaren och de allmänna domstolarna. Åklagaren kan också fortsätta behandlingen av ett ärende som kommit till honom eller henne som ett brottsärende som en ordningsförseelse.

Vid förfarandet för ordningsförseelser tillämpas till stora delar straffprocesslagen. Vid förfarandet kan inte användas de tvångsmedel som mest kännbart ingriper i den misstänktes rättsliga ställning, såsom anhållande och teletvångsmedel, men det är möjligt att t.ex. ta blodprov. Den behöriga myndigheten prövar om ett förfarande ska inledas och avslutas. Förundersökningen sköts av polismyndigheterna som vid undersökningen långt har samma rättigheter och skyldigheter som vid behandlingen av ett normalt brottmål. Det är möjligt att besvara sig hos domstol över myndigheternas förfarande vid förundersökningen.

För ordningsförseelser föreskrivs administrativa böter som påföljd. Beloppet är i allmänhet 5—1 000 euro. För ordningsförseelser kan bestämmas en administrativ betalningspåföljd också för juridiska personer, vilket inte är möjligt med anledning av brott.

Innan den behöriga myndigheten beslutar att bestämma böterna ska den misstänkte beredas tillfälle att bli hörd med anledning av den anklagelse som riktas mot honom eller henne. För bestämmande av böter krävs inte samtycke av den misstänkte, men den misstänkte kan motsätta sig böterna inom två veckor, varvid förvaltningsmyndigheten antingen själv undanröjer böterna eller överför ärendet till åklagaren som för ärendet till den behöriga underrätten. Om underrätten anser att den kan ta upp ärendet till behandling, kan den förrätta en muntlig huvudförhandling och ge en dom i ärendet. Man kan då döma ut en påföljd som är strängare än den ursprungliga ordningsboten.

Underrätten kan också avgöra ärendet genom ett beslut (Beschluss), om den inte finner en muntlig handläggning nödvändig och åklagaren eller den åtalade inte motsätter sig det. Då underrätten handlar på detta sätt kan den bl.a. släppa den misstänkte fri, fastställa böterna och avsluta behandlingen av åtalet men dock inte höja böterna.

Den behöriga förvaltningsmyndigheten kan för ringa ordningsbotsförseelse ge en varning (Verwarnung) och låga böter med karaktär av tillrättavisning (Verwarnungsgeld), om den berörda personen genast eller senast inom en vecka samtycker till detta.

Kanada

I Kanada har det i provinsernas lagstiftning föreskrivits om ett bestraffningsförfarande utanför domstol. Förfarandena i de olika provinserna motsvarar i allmänna drag varandra. Den lagövervakande myndigheten (peace officer) ger efter att ha förrättat en summarisk förundersökning den som misstänks för brottet ett bötesmeddelande (notice of offence). För förfarandet krävs inte samtycke av den misstänkte. Bötesmeddelandet innehåller uppgifter om den brottsliga gärningen, tillämplig lagstiftning, bötesbeloppet, om fristen för att ge ett bemötande eller alternativt uppgifter om betalning av böterna och följderna av att inte ge ett bemötande eller av att böterna inte betalas. Dessutom ges det i samband med bötesmeddelandet uppgifter om förfarandet genom vilket böterna kan

motsättas. Personen kan i ett skriftligt bemötande eller genom att helt enkelt betala böterna medge sin skuld. Ärendet avslutas vanligen då genom betalningen av böterna. Om personen förnekar sin skuld till brottet eller motsätter sig bötesbeloppet, bör han eller hon i allmänhet översända ett skriftligt bemötande, varefter det till honom eller henne ges en kallelse till en domstolsbehandling. Om den misstänkte inte översänder ett bemötande eller betalar böterna, fortsätter handläggningen av ärendet i domstol, där ärendet kan avgöras trots svarandens utevaro. Den dömde kan föra en dom som har getts i hans eller hennes utevaro till ny prövning av domstolen.

I ett särskilt förseelseförfarande som föreskrivs i en förbundsstatslag kan de lagövervakande myndigheterna ge den som misstänks för en förseelse ett bötesyrkande. Det krävs inte att den misstänkte samtycker till förfarandet. Den lagövervakande myndigheten har alltid makt att från fall till fall pröva om det är nödvändigt att bestämma böter. Handläggningen av ärendet upphör, om personen betalar de yrkade böterna. Den misstänkte har alltid rätt att få saken behandlad i domstol. Om den misstänkte inte betalar böterna eller begär en domstolsbehandling, fortsätter behandlingen av ärendet vid domstol där ärendet kan avgöras trots svarandens utevaro. Den dömde kan föra en dom som har getts i hans eller hennes utevaro till ny prövning av domstolen. Fastän det i en delstats lag har föreskrivits fängelse för förseelsen i fråga, går det inte att bestämma annat än böter i förseelseförfarande.

2.3 Bedömning av nuläget

Utövande av den dömande makten utanför domstol

Lagarna om strafforderförfarande och ordningsbotsförfarande har stiftats i grundlagsordning som undantagslagar. Grunden har framför allt varit att vid förfarandena den dömande makten utövas utanför en domstol. Då lagstiftningen revideras är det skäl att kritiskt granska de gällande undantagslagarna och i samband med reformen eftersträva ett

sådant innehåll för lagstiftningen som står i samklang med den nya grundlagen och som kan genomföras i vanligt lagstiftningsordning.

Betonandet av rättssäkerhetsaspekter har samband med att fastän såväl strafforderförfarandet som ordningsbotsförfarandet har ansett uppfylla kravet på rätt för den misstänkte att föra ärendet till domstolsbehandling, måste den som misstänks för förseelsen vara aktiv för att få ärendet överfört till domstolsbehandling. Ett förverkligande av rättsskyddsaspekten kan främjas genom att förutsätta samtycke av den misstänkte till ett summariskt förfarande. Av uppgifterna i den internationella jämförelsen framgår att användningen av det summariska förfarandet i flera länder sker med samtycke av den som misstänks för förseelsen och att detta samtycke kan också visas genom betalning av påföljden.

Den nya förfarandelagen kan därför grundas på att användningen av det summariska förfarandet ska basera sig på den misstänktes samtycke vilket omfattar ett samtycke till en handläggning i skriftligt förfarande, avstående från rättegång, erkännande av gärningen samt godkännande av påföljden. Dessutom kan det i lagen tas in särskilda bestämmelse om givande och återtagande av samtycke samt om ändringssökande som grundar sig på brister i samtycket.

Att ge ett samtycke till att ärendet handläggs och avgörs i ett summariskt förfarande är inte det enda medlet för att förstärka rättssäkerheten som motvikt till att den dömande makten när det gäller förseelserna i fråga utövas utanför det oberoende domstolsväsendet. Dessutom ska man t.ex. genom överklagande kunna ingripa mot samtyckets bindande verkan i fall där det inte har getts på ett giltigt sätt. Det är ägnat att stärka den misstänktes ställning att då han eller hon låter bli att samtycka till att det utfärdas ett ordningsbotsföreläggande fortsätter behandlingen av ärendet i normal behandlingsordning för brottmål. Åklagaren kan då med avvikelse från vad som gäller för närvarande fatta beslut om åtal eftergift utan att föra ärendet till domstolshandläggning. En behandling av ärendet i normal behandlingsordning för brottmål leder också till att förbudet mot att i

fråga om ordningsbot söka ändring i tingsrättens avgörande i praktiken elimineras.

En översyn och ett förenhetligande av bestämmelserna om ändringssökande, undanröjande av ett föreläggande som har utfärdats för en oriktig person, samt rättelse av skriv- och räknefel så att de gäller alla ärenden samt de förfaranden som motsvarar strafforderförfarandet och ordningsbotsförfarandet är ägnade att förbättra möjligheterna till ett korrekt materiellt slutresultat och på detta sätt främja rättssäkerheten för den misstänkte.

Målsägandens sekundära åtalsrätt samt möjligheten att i samband med ett åtalsärende kunna framställa privaträttsliga yrkanden som grundar sig på förseelsen, dvs. skadeståndsyrkanden har i strafforderlagen tryggats på det sättet att för användningen av förfarandet krävs målsägandens samtycke. Detta bör fortsättningsvis bibehållas. Fastän det vid ordningsbotsförseelser i allmänhet inte förekommer en målsägande, är det skäl att också vid ordningsbotsförseelser förutsätta målsägandens samtycke.

De tjänstemän som utövar dömande makt

En viktig fråga vid reformen har samband med en ändamålsändig användning av de begränsade myndighetsresurserna. Man har under de senast åren fäst uppmärksamhet förutom vid hur tillräckliga domstolsväsendets resurser är också vid åklagarnas arbetsbörda. Den motiverade utgångspunkten är att också vid behandlingen av brottmål eftersträva till enkla förfaranden, där arbetsskeden såvitt möjligt elimineras, blott detta kan ske utan att den misstänktes rättssäkerhet äventyras och blott det fästs särskild uppmärksamhet vid att rättsskyddet förverkligas.

Vid strafforderförfarandet definierar en övervakande tjänsteman, dvs. en polisman, tullman, gränsbevakningsman eller jakt- och fiskeövervakare i straffanspråket det straff som ska betalas i form av böter. Detta straff fastställs i allmänhet sedan som sådant i samband med att strafforden utfärdas. Då ett straffanspråk utarbetas har den övervakande tjänstemannen för sitt bruk inrikesministeriets publikation "Handbok om fastställande av

påföljder vid straff- och ordningsbotsförfarande”, där normaldagsböterna för förseelser definieras och definieras bötesglidningar för fall som avviker från det normala. Handboken uppdateras med några års intervaller. Handboken är inte bindande, men den har en avsevärd betydelse förutom när straffanspråk utarbetas också i åklagarnas och domstolarnas verksamhet och den främjar i betydande grad att en enhetlig straffpraxis uppstår.

I praktiken fastställs bötesstraffen som sådana i strafforder i enlighet med straffanspråken. År 2005 handlades i strafforderförfarande ca 243 000 ärenden. I 94 procent av dessa bestämdes böterna i enlighet med anspråket. Vid sitt avgörande litar åklagaren långt på bedömningen av den övervakande tjänstemannen, som är bättre insatt i gärningsförhållanden. Detta eftersom det av skriftliga material som ligger till grund för åklagarens handläggning, dvs. straffanspråket, framgår förhållandevis knappa uppgifter.

Det verkar vara motiverat att de övervakande tjänstemännen ges rätt att utfärda bötesförelägganden. Fastän i det sammanhanget kretsen inte utvidgas för de brottsärenden som omfattas av den dömande makten utanför domstolarna, ska man fästa särskild uppmärksamhet vid den misstänktes rättssäkerhet. Den rättsliga avgörandeprocessen övergår från juridiskt utbildade åklagare till tjänstemän som i allmänhet inte har en sådan bakgrund. Det måste också övervägas vilka tjänstemän som ska omfattas av en sådan bötfällningsrätt och hur allvarliga gärningar det ska gälla.

För det första inverkar i en riktning som stärker den misstänktes rättssäkerhet att han eller hon bör samtycka till att ärendet handläggs och avgörs i ett summariskt förfarande som leder till att böterna föreläggs. Om samtycke inte ges fortsätter handläggningen av ärendet i normal behandlingsordning för brottmål.

Som utgångspunkt kan tas att ärendena stannar vid den övervakande tjänstemannens avgörande i ärenden där det inte kan förväntas lagtolkningsmässiga svårigheter och som i praktiken är välkända för de övervakande tjänstemännen. En naturlig avgränsning vore att överlämna makten att avgöra ärenden till de övervakande tjänstemännen i ärenden som

avser överträdelser av bestämmelser om vägtrafik, fordon och deras utrustning och användning, transport av gods eller personer, terrängtrafik eller sjötrafik. I sådana ärenden torde deras sakkunskap regelmässigt vara bättre än t.ex. åklagarnas eller domarnas, och de har ofta egen erfarenhet av gärningsomständigheterna för förseelsen. Också snatterier som till sin karaktär är skäligen enkla brott kan hänföras till en polismans avgörande. Också en förnuftig allokering av resurser talar för en sådan lösning, eftersom ett tämligen stort antal snatterier handläggs i strafforderförfarande, ca 25 000 årligen.

När det gäller föreläggande av ordningsbot föreslås det inga ändringar av behörigheten i förhållande till gällande ordningsbotslag. För närvarande kan man dock inte vid sidan av en ordningsbot förelägga en förverkandepåföljd.

Det kan inte anses ändamålsenligt att ett ringa brottsärende där straffet är ordningsbot måste handläggas i normal behandlingsordning för brottmål endast för att en förverkandepåföljd ska föreläggas. I dessa ärenden riktar sig förverkandepåföljden mot egendom av ringa värde, så som ett eggvapen eller en målfärgsburk som lämpar sig för klottring. Möjligheten att foga en förverkandepåföljd till ordningsbot stöds också av att den misstänktes rättsskydd stärks i förfarandet för föreläggande av ordningsbot.

Det finns inget klart motiv för att i fråga om maximistorleken på en förverkandepåföljd vid sidan av ordningsbot avvika från maximistorleken på en förverkandepåföljd som föreläggs vid sidan av böter. Enligt denna proposition ska förverkandepåföljden i enlighet med strafforderlagstiftningen vara 1 000 euro.

Automatisk trafikövervakning

I 2 a kap. i ordningsbotslagen ingår bestämmelser om föreläggande av ordningsbot för vissa trafikförseelser utan att föraren av fordonet har utretts. I ett förfarande som avses i kapitlet kan behandlas överhastigheter på högst 20 kilometer i timmen samt körning på ett bussfält eller spårvagnsfält i strid med vägmärken. I sådana fall sänds ordningsbots-

föreläggandet per post till den som är innehavare eller ägare av fordonet och som på basis av övervakningsmaterialet kan vara överträdare.

De särskilda handlingssätt som har föreskrivs i 2 a kap. i ordningsbotslagen har motiverats (RP 16/2005 rd) med att förfarandet är snabbt, billigt och frigör polisresurser. Riksdagens lagutskott ansåg av principiella skäl det föreslagna ansvaret i 2 a kap. i ordningsbotslagen vara värt understöd i synnerhet som man i lagförslaget inte avstod från den straffrättsliga skuldprincipen (LaUB 14/2005 rd). Ändringarna innebar inte att bevisbördan överfördes på den som har mottagit en ordningsbot, utan att det med de nya bestämmelserna inleds ett förfarande för föreläggande av ordningsbot.

Vid den nu aktuella revideringen av de summariska straffprocessförfarandena är det inte motiverat att ingripa i de bestämmelser som trädde i kraft jämförelsevis nyligen, dvs. den 1 april 2006 annat än i fråga om vissa detaljer som har samband med revideringen. Det finns inte heller ännu täckande uppgifter om hur bestämmelserna fungerar i praktiken. I bruktagandet av systemet har skett stegvis. År 2007 handlades ca 90 000 påföljder som härstammade från den automatiska trafikövervakningen, medan motsvarande antal år 2008 var ca 193 000. Med beaktande av målsättningen för lagstiftningen i fråga och garantierna för rättssäkerheten kan det anses finnas godtagbara skäl till att de som har mottagit ett ordningsföreläggande vid handläggningen av ordningsbotsärenden får en annan ställning beroende på i ett hurudant förfarande ordningsbotsföreläggandet har utfärdats. Detta innebär att det i de fall som avses i 2 a kap. i ordningsfallen fortsättningsvis kan förutsättas att den som mottagit ett ordningsbotsföreläggande särskilt meddelar sitt motsättande för att få ärendet behandlat i en normal straffprocess.

Möjligheten att förelägga böter eller ordningsbot för samma förseelse

Problemet i nu gällande lagstiftning är ur jämlikhetssynpunkt att ett ärende slumpmäs-

sigt kan komma att handläggas i ett visst förfarande. Samma ärende kan i vissa fall i princip komma att handläggas i strafforderförfarande eller ordningsbotsförfarande eller vid tingsrätten.

Den förutsägbarhet för de påföljder som bestäms som förutsätts av systemet för jämlikhet och det straffrättsliga systemet har samband med att det är möjligt att för samma förseelse är möjligt såväl att förelägga böter som ordningsbot. Då valet av förfarande har betydelse för den misstänktes rättsskyddsmedel och tom. för att brottsansvaret förverkligas, måste man fästa uppmärksamhet vid faran för en oenhetlig rättspraxis.

I 2 a kap. 10 § 2 mom. i strafflagen ingår en bestämmelse som styr användningen av ordningsbot och som styr användningen av ordningsbot också vid valet av straffart. Ordningsbot får t.ex. inte föreläggas, om förseelsen har varit ägnad att föranleda annan fara eller olägenhet än sådan som skall anses vara ringa, eller om den som begått förseelsen genom sitt förfarande har visat likgiltighet för förbud eller påbud i lag. Valet av straffart mellan böter och ordningsbot kan styras också i motiven till lagstiftningen. I detaljmotiveringen till 19 § i ordningslagen (RP 20/2002 rd) konstateras det i fråga om ordningsförseelser enligt 16 § att ordningsbot bör vara huvudregel. Endast för de allvarligaste förseelserna ska dömas till böter.

Valet av straffart mellan böter och ordningsbot kan anses vara tom. svårare än t.ex. valet mellan böter och fängelse. I sistnämnda fall är det i allmänhet på grundval av svarandens tidigare brottslighet och gärningens karakteristiska drag tämligen klart vilket av nämnda straff man stannar för. Det är också ganska svårt att styra valet av straffart med artvalsbestämmelsen i 2 a kap. 10 § 2 mom. i strafflagen eller en artvalsbestämmelse som placeras i t.ex. 6 kap. i strafflagen. För att främja ett jämlikt bemötande av gärningsmännen och förutsägbarheten vid användningen av påföljdssystemet är det skäl att ändra den gällande regleringen så att ordningsbot blir det enda straffet för de förseelser, för vilka ordningsbot nu har föreskrivits vara ett alternativ till ett annat straff, i praktiken till böter. Denna ändring är ägnad att förtydliga och förenkla bestraffningssystemet.

Förenhetligande av förfarandena

Författningarna om strafforderförfarande och ordningsbotsförfarande har trätt i kraft vid olika tidpunkter, och deras förhållande till varandra har inte just dryftats. Därför finns det för närvarande grundlösa skillnader mellan dessa förfaranden. Det har blivit allt viktigare än tidigare att bedöma den helhet som strafforderförfarandet utgör för att man under de senaste åren allt flera brott har överförs att handläggas i ordningsbotsförfarande i stället för i strafforderförfarande. Målsättningen är också att finna en rättvis jämvikt i de summariska processförfarandena mellan å ena sidan synpunkter som har samband med rättssäkerheten och å andra sidan synpunkter som har samband med en effektiv användning av resurser. Till en del har denna målsättning och strävan till enhetliga förfaranden samband med statsförfattningsrättsliga frågor.

En brist i regleringen om ordningsbotsförfarandet kan anses vara att allmänna åklagaren enligt de nuvarande bestämmelserna inte kan anhängiggöra ett ärende i nämnda förfarande trots att ordningsbot kan anses som en rättvis påföljd för förseelsen. Åklagaren bör ha möjlighet att förelägga en ordningsbot och vid sidan av denna en förverkandepåföljd i ett ärende som kommer till hans eller hennes handläggning utan att de ska vara nödvändigt att låta ärendet gå via en behörig polisman eller en annan tjänsteman. Det finns skäl för att åklagarna ska ha tillgång till också detta alternativ, fastän det knappast kommer att förekomma ett stort antal ordningsbot som de förelägger.

Till den bristande enhetligheten mellan strafforderförfarandet och ordningsbotsförfarandet hör att vid strafforderförfarandet fortsätter handläggningen av ärendet i normal behandlingsordning för brottmål sedan den som misstänks för förseelsen har motsatt sig straffordern, medan igen att den misstänkte för ett ordningsbotsföreläggande till tingsrättsbehandling jämföras med ändringssökande. Bestämmelserna om ändringssökande varierar beroende på arten av förfarande.

Vid strafforderförfarandet överförs ärendet efter motsättande till åklagaren som i allmänhet efter att ha låtit utföra en tilläggsun-

dersökning väcker åtal. Han eller hon kan dock också stanna för åtalseftergift. Med målet kan också förenas målsägandens privaträttsliga anspråk. Ändring i tingsrättens dom söks i normal ordning hos hovrätten och via besvärstillstånd hos högsta domstolen.

I samband med att ett ordningsbotsföreläggande motsätts har åklagaren inte rätt att fatta beslut om åtgärdseftergift, utan han eller hon ska som utgångspunkt driva ett fastställande av det ordningsbotsföreläggande som har motsatts och som har delgetts honom eller henne. Åklagaren har dock i detta skede rätt att överföra ärendet till åtalsprövning och väcka åtal. Denna möjlighet strider mot det reformatio in pejus-förbud som annars allmänt iaktas vid ändringssökande. Å andra sidan kan den tingsrätt som behandlar ärendet som avser motsättande inte döma ut en strängare ordningsbot än den som har bestämts i ordningsbotsföreläggandet. Domstolen kan också stanna för domseftergift med karaktär av påföljd eller ett undanröjande av ordningsboten. Det senare motsvarar ett förkastande av åtalet. Målsägandens yrkanden kan inte behandlas vid ordningsbotsförfarande. Tingsrättens beslut får inte överklagas.

I 18 § i strafforderlagen föreskrivs att utöver vad som föreskrivs i 31 kap. 1 § i rättegångsbalken kan en strafforder på ansökan undanröjas också i de fall då den grundar sig på felaktig tillämpning av lag. Tingsrätten kan utan tidsbegränsning undanröja en strafforder, om någon vid utfärdandet av straffordern har behandlats som en annan person eller under oriktigt namn. En sådan reglering som har samband med undanröjande av strafforder finns inte i ordningsbotslagen, varför bestämmelserna i 31 kap. i rättegångsbalken tillämpas på ordningsbotsförelägganden.

De ovan nämnda skillnaderna som har samband med förfarandet och särskilt straffprocessen och som för närvarande råder mellan strafforderförfarandet och ordningsbotsförfarandet är betydande. De kan anses vara grundlösa med undantag för de skillnader i förfarandet som har samband med föreläggande och motsättande av ordningsbot i samband med de trafikförseelser som observerats utan att fordonet har stoppats. I samband med

att förfarandena förenhetligas bör man beakta de begränsade myndighetsresurserna.

Med samtycke av målsäganden och den misstänkte bör ärendet slutligt avgöras genom ett föreläggande av den övervakande tjänstemannen eller åklagaren. Om samtycke inte ges, styrs ärendet att med åtalsprövning och domstolsbehandling att behandlas i normal behandlingsordning för brottmål. Beroende av motsättande förblir ordningsbot som har förelagts för en trafikförseelse som observerats utan att fordonet har stoppats. Bestämmelserna som gäller arterna av förfarande och som avser ändringssökande bör förenhetligas så att det ska vara möjligt att ingripa i fel som skett vid förfarandena trots att samtycke har getts.

I 4 § i ordningsbotslagen föreskrivs att i ordningsbotsärende inte tillämpas bestämmelser om unga personer, unga förbrytare, villkorligt straff eller straffmätning. I ärendet kan inte heller förordnas om förverkande av villkorlig frihet, inte heller bötesstraff förvandlas till fängelse. I paragrafen föreskrivs vidare att i ordningsbotsärende inte heller tillämpas vad som är bestämt om hörande av allmänt ombud, instämmande av vissa tjänstemän eller anmälan som i vissa fall ska göras till myndigheter angående väckt åtal eller utdömt straff. Om förvaring av handlingar som gäller ordningsbot föreskrivs särskilt. Med beaktande av ändringar i lagstiftningen och annan reglering kan paragrafen betraktas som obehövlig.

I 9 § i ordningsbotslagen föreskrivs om skyldigheten att betala ordningsbot inom två veckor efter delfäendet. I strafforderlagen finns ingen bestämmelse om betalningstiden. Dock ges den som misstänks för förseelsen i samband med delgivningen av såväl ett ordningsbotsföreläggande som ett straffanspråk de uppgifter som behövs för betalning av påföljden. I den nya regleringen bör man också till denna del eftersträva så enhetliga bestämmelser som möjligt som gör en effektiv indrivning möjlig.

Den praktiska betydelsen av den övervakning som chefen för polisinrättningen utför (11 § i ordningsbotslagen) är uppenbarligen liten. Det är dock skäl att bevara övervakningen som en faktor som stärker rättsäkerheten i det förfarande som avser föreläggan-

de av ordningsbot i samband med trafikförseelser som observerats utan att fordonet har stoppats.

Enligt 13 f § 2 mom. i ordningsbotslagen ska, när det är fråga om en trafikförseelse som observerats utan att fordonet har stoppats, den som motsätter sig ett ordningsbotsföreläggande inom 30 dagar från delfäendet lämna meddelande om detta till kansliet hos polisinrättningen på vars område förseelsen begicks. Fastän det är fråga om en bestämmelse som trädde i kraft tämligen nyligen, dvs. vid ingången av april 2006, är det skäl att precisera den myndighet som tar emot motsättandet.

Då ordningsbotslagens 2 a kap. och lagens 13 f § stiftades hade man inte uppgift om den centraliserade verksamhetsmodell som poliserna kommer att använda vid handläggningen av ordningsbotsföreläggandena i fråga. Ordningsbot som observerats utan att fordonet har stoppats föreläggs som huvudregel centraliserat vid trafiksäkerhetscentralerna i Helsingfors, Hyvinge, Lahtis, Björneborg, Tammerfors, Leppävirta och Uleåborg. Gärningsorterna kan variera i hög grad. Då man motsätter sig vid polismyndigheten på gärningsorten förmedlas uppgiften om motsättandet inte nödvändigtvis till orten för föreläggandet av ordningsboten, vilket kan leda till att ordningsboten som motsätts går till verkställighet. Man bör alltså motsätta sig vid den polismyndighet som förelagt ordningsboten. Det bör vara möjligt att motsätta sig förutom vid kansliet polisinrättningen också vid ett förrättningsställe för densamma.

Gemensamt straff

I strafflagens 2 a kap. 11 § 1 mom., som nu föreslås bli upphävt, föreskrivs att om ordningsbot samtidigt ska föreläggas för två eller flera förseelser, föreläggs ordningsboten för den förseelse för vilken den strängaste ordningsboten är föreskriven. Enligt 2 mom. i paragrafen får för ordningsbot och bötesstraff och fängelsestraff inte bestämmas ett gemensamt straff.

När det gäller för det första strafflagens 2 a kap. 11 § 1 mom. innebär regleringen enligt detta lagrum att gärningsmannen straffas endast för en ordningsbotsförseelse, fastän

han eller hon har begått hur många förseelser som helst. Regleringen återspeglar inte de principer som strafflagens bestämmelser i 7 kap. om gemensamt straff bygger på. Å andra sidan ska regleringen om bestämmande av ett gemensamt straff inte göras alltför invecklad.

Då det samtidigt handläggs flera ordningsbotsförseelser, bör till den strängaste av dem läggas något belopp på grund av en annan eller de andra förseelserna. Höjningen bör i viss mån vara kännbar och vid bestämningen av den bör nuvarande praxis iaktas.

En lämplig höjning kan vara 20 euro. Det kan dock vara motiverat att lämna utanför förseelser som begås av gående eller förare av motorlösa fordon. I dessa fall är ordningsboten 10 eller 20 euro. Dessutom är det sällsynt att det samtidigt förekommer flera sådana förseelser.

Vad gäller förbudet att förena enligt 2 mom. i ovan nämnda paragraf har det i tiden motiverats med de olika slagen av förfarande (RP 19/1981 rd). I ett förfarande enligt gällande lag utreds endast de förseelser som kan leda till ordningsbot. Grunden för förbudet att förena försvagas i och med denna proposition, då skillnaderna mellan förfarandena elimineras i fråga om strafforderförfarandet och ordningsbotsförfarandet. Det ska också beaktas att det finns alternativ till att främja en effektiv och förnuftig behandling av brott. Med dessa alternativ kan man minska och eliminera de problem som skillnaderna mellan förfarandena orsakar. Brotsårenden som annars handläggs i ett summariskt förfarande kan föras till domstol att behandlas i normal behandlingsordning för brottmål. För detta förutsätts att alla brotsårenden ska kunna föras till domstol för en behandling i normal behandlingsordning för brottmål. Denna proposition gör detta möjligt också i fråga om ordningsbotsförseelser. Dessutom kan brotsårenden som ska avgöras i ett visst förfarande avskiljas från övriga mål för att avgöras just i förfarandet i fråga. Grunden som har samband med skillnader i förfarandet kan alltså inte anses särskilt vägande.

I fråga om förbudet att förena ska också beaktas att det enligt gällande lag för ordningsbotsförseelser också kan bestämmas böter. I praktiken går det också till så att för den

misstänkte bestäms ett bötesstraff höjt med en eller två dagsböter, om det för handläggning samtidigt kommer en förseelse som ska bestraffas med böter och en förseelse som det i allmänhet föreläggs ordningsbot för. Den nya möjligheten att döma ut ett gemensamt straff leder långt till samma slutresultat. Då det inte heller annars går att finna skäl att lämna situationen för bestämmande av böter och ordningsbot utanför regleringen om gemensamt straff, finns det orsak att föreskriva att ett gemensamt straff ska dömas ut i en sådan situation. Detta innebär att det bötesstraff eller gemensamma bötesstraff för ett eller flera brott som bestraffas med böter på grund av en eller flera ordningsbotsförseelser höjs med ett visst belopp. Också i detta fall kan det anses vara konsekvent att höja straffet med det fasta beloppet 20 euro. Av de skäl som anförts ovan bör dock förseelser som begås av en gående eller en förare av ett motorlöst fordon lämnas utanför ett förenande.

På grund av synpunkter som har samband med straffens stränghetsgradering är det motiverat att inrätta ett gemensamt straff för böter och ordningsbot också i de fall där det totala beloppet för bötesstraffet blir lägre än ordningsboten eller den strängaste ordningsboten. I dessa fall är det skäl att höja böterna till samma belopp som ordningsboten eller den strängaste ordningsboten före ovan nämnda höjning som föranleds av ordningsbotsförseelsen eller -förseelserna. Till denna del är det fråga om en höjning av samma typ som en sådan som grundar sig på 2 a kap. 3 § 2 mom. i strafflagen och 7 § i förordningen om dagsbotens belopp (609/1999). Enligt lagrummet kan genom förordning bestämmas att det totala bötesbeloppet som bestäms för vissa brott ska höjas så att det blir lika stort som den högsta ordningsbot som föreläggs för ett likartat brott. I förordningen bestäms om höjning i fall som gäller överhastighet i vägtrafik och sjötrafik. Höjningen av det totala bötesbeloppet ska inte beaktas vid bestämmande av förvandlingsstraff för böter. En motsvarande reglering finns för närvarande i strafflagens 2 a kap. 6 § 3 mom. i fråga om höjningar enligt 3 § 2 mom.

Vad gäller förenande av ordningsbot med fängelsestraff ska granskas förutom 2 a kap.

11 § 2 mom. i strafflagen dessutom 7 kap. 1 § 2 mom. i samma lag. Enligt sist nämnda bestämmelse får domstolen, om någon för ett brott ska dömas till fängelse och för ett eller flera andra brott till böter, för samtliga brott döma ett gemensamt fängelsestraff eller för vissa av brotten ett gemensamt fängelsestraff och dessutom till böter för de övriga brotten. Då det gemensamma fängelsestraffet kan dömas ut så att i det ingår också ett straff för ett bötesbrott, bör i det gemensamma fängelsestraffet kunna ingå också ett straff som bestäms för en ordningsbotsförseelse, som är lindrigare än ett bötesbrott. Domstolen bör dessutom i enlighet med den nuvarande bestämmelsen ha prövningsrätt så att den kan döma ut ett fängelsestraff och vid sidan av det ett bötesstraff eller ordningsbot. I ett sådant fall bör det inte vara möjligt att döma ut fängelse, böter och ordningsbot, eftersom det i enlighet med det som tidigare har konstaterats döms ut ett gemensamt straff för bötesstraffet och ordningsboten i vilket straff ordningsboten syns som en höjning av bötesstraffet. Det finns inte skäl att föreskriva ett alltför invecklat regelverk för förenande.

Straffrättslig preskription

Strafforderlagen och ordningsbotslagen har preskriptionsbestämmelser som avviker från varandra. Preskriptionsbestämmelserna i fråga avviker för sin del från de i 8 kap. i strafflagen föreskrivna allmänna preskriptionsbestämmelserna för brott. Enligt 11 § 1 mom. 3 och 4 punkten i strafforderlagen får strafforder inte utfärdas, om straffanspråket inte har delgetts innan åtalsrätten har preskriberats med stöd av bestämmelserna i 8 kap. i strafflagen eller mer än ett år har förflutit efter delgivningen av straffanspråket. Enligt 10 § i ordningsbotslagen förfaller ordningsbot, om inte föreläggandet har delgetts inom ett år från dagen för förseelsen. Sedan ordningsbot förfallit får straffanspråk inte framställas eller åtal inte väckas för samma förseelse.

När det gäller preskriptionsregleringen måste man beakta faktorer som inverkar i olika riktning. Dels bör beaktas syftet med det summariska förfarandet att vara ett snabbt förfarande för bestämmande av på-

följder vilket talar för korta särskilda preskriptionstider. Dels avviker ordningsbotsförseelserna i fråga om allvarighet inte nämnvärt från de lindrigaste brotten som omfattas av de allmänna preskriptionsbestämmelserna. Den praktiska betydelsen av de särskilda preskriptionstiderna reduceras också av att ärendena nästa undantagslöst mycket snabbt handläggs i strafforderförfarande och ordningsbotsförfarande utan att undantagsbestämmelserna blir tillämpliga. Dessutom preskriberas åtalsrätten snabbt i fråga om obetydliga brott. Enligt 8 kap. 1 § 1 mom. 4 punkten i strafflagen är nämligen preskriptionstiden två år, om det strängaste straffet är fängelse i högst ett år eller böter. Punkten bör föreskrivas vara tillämplig också på de förseelser för vilka det enda straffet är ordningsbot.

Överhuvudtaget bör regleringen om preskription såvitt det är möjlig förenhetligas med de allmänna bestämmelserna om preskription och placeras i strafflagens 8 kap. som gäller allmänna preskriptionsbestämmelser. Preskriptionen av ett brott bör avgöras enligt hur allvarligt brottet är och inte på grundval av den eventuellt slumpmässiga omständigheten i vilken art av förfarande ärendet handläggs.

Enligt 6 § 2 mom. i strafforderlagen avbryts preskriptionen av åtalsrätten då straffanspråket delges den misstänkte. I ordningsbotslagen ingår inga bestämmelser om avbrytande av preskriptionen av åtalsrätten. Ett ordningsbotsärende som motsätts väcks inte genom ett åtal, utan ordningsbotsföreläggandet som man motsatt sig går direkt till tingsrätten för handläggning. Enligt 8 kap. 3 § i strafflagen anses ett åtal ha blivit väckt på ett sätt som avbryter preskriptionstiden när den som ska åtalas lagligen har delgetts en stämning eller när straffanspråk mot personen i fråga har framställts i hans eller hennes personliga närvaro vid rättegång. Väckande av åtal i ett mål som senare avvisas eller i vilket åtalet läggs ned avbryter inte preskriptionstiden. Samtidigt som preskriptionsbestämmelserna också i övrigt såvitt möjligt ändras så att de motsvarar bestämmelserna i 8 kap. i strafflagen, bör bestämmelserna om avbrytande av preskription av åtalsrätten ändras så att skillnaderna mellan strafforder-

förfarandet och ordningsbotsförfarandet i mån av möjlighet elimineras och regleringen fås att motsvara den allmänna preskriptionsregleringen. Detta bör gälla såväl de fall där ett ärende som varit underkastat summariskt förfarande behandlas färdigt i domstol som ärenden som handläggs färdigt i ett summariskt förfarande.

Förutom regleringen om preskription av åtalsrätten och avbrytande av preskriptionen måste också granskas preskription som förhindrar utdömande av straff. Om detta föreskrivs i 8 kap. 6 § i strafflagen. Maximitiderna för att döma ut straff från den dag då brottet begicks förutsatt att preskriptionen av åtalsrätten har avbrutits på det sätt som anges i 3 § framgår av nämnda paragraf. Enligt 8 kap. 6 § 2 mom. 3 punkten preskriberas rätten att döma ut straff inom 10 år, om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse i högst två år eller böter. Momentet bör ändras så att det också gäller föreläggande av straff i ett förfarande enligt den nya förfarandelagen och att preskriptionstiden på tio år enligt 3 punkten i momentet också ska gälla de förseelser, för vilka som straff har föreskrivits ordningsbot.

I det summariska förfarandet föreläggs i vissa fall påföljden direkt utan att preskriptionen avbryts innan föreläggandet utfärdas. Detta gäller fall där en övervakande tjänsteman förelägger böter eller ordningsbot genom ett bötesföreläggande eller ett ordningsbotsföreläggande. Man kan dock inte anse att detta förutsätter en ändring av bestämmelserna i 8 kap i strafflagen. Rätten att döma ut straff kan inte preskriberas förrän åtalsrätten preskriberas. Därför ska det utan en särskild preskriptionsreglering i fallen i fråga i enlighet med 8 kap. 1 § 2 mom. 4 punkten inom två år från dagen för förseelsen föreläggas ordningsbot eller bötesstraff.

Föreskrivande av ordningsbotsförseelser

Enligt gällande lagstiftning föreskrivs i 2 a kap. 9 § i strafflagen om de förseelser för vilka som straff kan föreläggas ordningsbot. Enligt 1 mom. i paragrafen kan i enlighet med 2—6 mom. ordningsbot föreläggas som påföljd för en förseelse som hör under allmänt åtal, när det strängaste föreskrivna

straffet är böter eller fängelse i högst sex månader. I 2—5 mom. i paragrafen bestäms om förseelser och typer av förseelser som kan förenas med ordningsbot. Enligt 6 mom. i paragrafen utfärdas närmare bestämmelser om ordningsbotsförseelser genom förordning av statsrådet. Samma gäller enligt 2 a kap. 8 § 2 mom. i strafflagen beloppet av ordningsboten för olika förseelser, vilket belopp enligt nämnda bestämmelse får vara högst 200 euro.

Ordningsbot bör i lag föreskrivas vara straff för vissa förseelser och regleringen bör i samband med att den överförs till lag ses över på det sätt som förutsatts av legalitetsprincipen. Jämlikheten för dem som misstänks för en förseelse och ett förtydligande av straffsystemet har samband med att ordningsbot ska föreskrivas vara den enda påföljden för ordningsbotsförseelser.

Förutom att i lag föreskriva om ordningsbotsförseelser leder de konstaterade synpunkterna om att förenhetliga förfarandena och om en effektiv användning av resurserna till att ordningsbot blir ett allmänt straff som kan jämföras med fängelsestraff och med böter och som kan föreläggas för de förseelser för vilka påföljden ordningsbot är föreskriven i ärenden som såväl handläggs såväl i summariskt förfarande som i normal behandlingsordning för brottmål. Enligt gällande lag kan domstolen förelägga ordningsbot endast för en förseelse som genom att ordningsboten motsatts har förts till domstol för handläggning i ett förfarande enligt ordningsbotslagen.

Förordningen om ordningsbotsförseelser bör ersättas med en lag om ordningsbotsförseelser, genom vilken ordningsbot föreskrivs som påföljd för sådana förseelser som beskrivits tillräckligt exakt med hänsyn till legalitetsprincipen. Kretsen för förseelser som bestraffas med ordningsbot utvidgas inte i förhållande till nuläget. Det är heller ändamålsenligt att i detta sammanhang bedöma och eventuellt ändra storleken på ordningsbot, fastän det är nödvändigt att göra vissa revideringar och precisera kraven på tillräcklighet. Frågorna som hör samman med ordningsbotsförseelser och storleken på ordningsbot förutsätter en kriminalpolitisk bedömning, som vid behov ska göras i ett annat

sammanhang än då förfarandelagstiftningen införs. Det har i och för sig inte kommit fram något skäl till att utvidga användningsområdet för ordningsbot.

Övrig lagstiftning som har samband med den aktuella lagstiftningen

Det finns rikligt med också annan lagstiftning än den ovan nämnda som har samband med och som gäller strafforderförfarandet och ordningsbotsförfarandet. Som exempel kan nämnas bestämmelserna om verkställighet av böter. I och med att de summariska förfarandena ses över är det skäl att göra ett flertal ändringar av närmast teknisk karaktär också i annan lagstiftning.

I vissa bestämmelser i lagstiftningen är behörigheten knuten till den påföljd som bestäms. T.ex. får åklagaren enligt BrRL 1 kap. 7 § 2 punkten under vissa förutsättningar meddela åtalseftergift, när brottet inte kan förutses medföra strängare straff än böter eller fängelse i sex månader. Enligt 4 § i förundersökningslagen (449/1987) behöver förundersökning i vissa fall inte göras, om brottet inte kan förutses medföra strängare straff än böter. Fastän det på det sätt som framgår ovan föreslås att ordningsbot är det enda straffet för visa förseelser finns det inte ett behov av att ändra nämnda bestämmelser. I 2 a kap. 8 § i strafflagen föreskrivs att ordningsbot är ett lindrigare straff än böter. Därför kan man t.ex. med stöd av ovan angivna bestämmelser meddela åtalseftergift, fastän den påföljd som kan förutses är ordningsbot. På motsvarande sätt kan man i ett skriftligt förfarande enligt 5 a kap. i BrRL döma ut också ordningsbot, eftersom det enligt 1 § i nämnda kapitel i skriftligt förfarande inte kan dömas ut strängare straff än fängelse i nio månader och eftersom fängelse enligt 6 kap. 1 § i strafflagen är ett strängare straff än ordningsbot.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Målet är att genom att förena förfarandena få till stånd ett verksamt handläggningssystem

för brottsärenden. Det finns ett flertal ogrundade skillnader mellan de summariska förfarandena. I synnerhet bestämmelserna som har samband med föreläggande av ordningsbot är i många stycken föråldrade. Ett system som fungerar ändamålsenligt har särskilt anknytning till att begränsade åklagarresurser frigörs från summariska ärenden som i praktiken avgörs mekaniskt och kan överföras till behandlingen av mera krävande och allvarliga brottmål.

Det mera ändamålsenliga utnyttjande av myndighetsresurser har samband med följande. Tyngdpunkten vad gäller avgöranden utanför domstol förflyttas så att vid det förfarande som motsvarar det nuvarande strafforderförfarandet åklagarnas behörighet i fråga om bötesstraff och förverkandepåföljder övergår på övervakande tjänstemän, dvs. polismän, tullmän och gränsbevakningsmän. Denna överföring kan gälla lindriga förseelser som bestraffas med ett bötesstraff på högst 20 dagsböter. Som motvikt till överföringen måste man sörja för rättssäkerheten för den som misstänks för förseelsen. Möjligheten att överklaga förordnandet erbjuder ett medel för detta.

Genom propositionen eftersträvar man dessutom att ingripa i grundlagsrelaterade problem som har samband med handläggningsförfarandena för summariska brottmål och med författningarna om ordningsbotsförseelser. Strafforderförfarandet och ordningsbotsförfarandet innebär en betydande överföring utanför domstolarna av den dömande makten, vilket innebär att man särskilt bör eftersträva att sörja för rättssäkerheten för den som misstänks för förseelsen. Ett problem i ordningsbotsförfarandet är dessutom besvärsförbudet som gäller tingsrättens avgörande. Med hänsyn till den straffrättsliga legalitetsprincipen är det inte tillfredsställande att i en förordning bestämma ordningsbot som straff för en förseelse. Det finns ett behov av att i samband med att en sådan reglering överförs till en lag se över regleringen i enlighet med vad som förutsätts av det krav på exakthet som uppställs för straffrätten. Med hänsyn till medborgarnas likställdhet måste det fästas uppmärksamhet vid att det för förseelser som bestraffas med ordningsbot för närvarande också kan bestämmas böter.

3.2 Alternativ för att uppnå målsättningen

Alternativ för att uppnå målsättningen har behandlats i avsnittet 2.3 om bedömning av nuläget. Det behövs en lagstiftning genom vilken strafforderförfarandet och ordningsbotsförfarandet revideras på det sätt som krävs av grundlagen och ändamålsenlighets-hänsyn. På det sätt som förutsätts av den straffrättsliga legalitetsprincipen bör om ordningsbotsföreseelser föreskrivas i lag. För att främja en likställd behandling av dem som gjort sig skyldiga till förseelser bör dessutom ordningsbot föreskrivas vara det enda straffet för ordningsbotsföreseelser. Dessa ändringar medför ett ändringsbehov av teknisk karaktär i den lagstiftning som har samband med strafforderförfarandet och ordningsbotsförfarandet.

I avsnittet bedömning av nuläget har förutom den egentliga bedömningen också behandlats medel, dvs. lagstiftningslösningar för att eliminera uppdagade brister och olägenheter. I detta fall kan bedömningen av medel anses vara naturlig i det sammanhanget, eftersom det i detta fall kan anses svårt och för att bevara tydligheten också oändamålsenligt att avskilja de problem som uppdagats vid bedömningen och medlen för att eliminera dem. Tidigare har redan behandlats synpunkter som har samband med parternas samtycke och andra medel som stärker rätts-säkerheten, en ökning av de övervakande tjänstemännens behörighet att avgöra ärenden, att förelägga böter och ordningsbot för samma förseelse, behovet att förenhetliga förfarandena och en effektiv användning av resurser, gemensamt straff, den straffrättsliga preskriptionen och föreskrivandet av ordningsbotsföreseelser.

3.3 De viktigaste förslagen

Det föreslås att strafforderlagen och ordningsbotslagen ersätts med en lag om föreläggande av böter och ordningsbot (nedan *förfarandelagen*). Lagens tillämpningsområde ska föreskrivas så att kretsen för brott som avgörs i ett summariskt förfarande inte änd-

ras. Enligt 2 a kap. 8 § 1 mom. strafflagen blir dock ordningsbot det enda straffet för vissa förseelser. Ordningsbot är alltså inte längre i något fall ett alternativ till något annat straff, i praktiken till böter. Det ska vara möjligt att också till ordningsbot foga en förverkandepåföljd på högst 1 000 euro.

Strafforder ersätts vid vissa typer av förseelser som leder till ett bötesstraff på högst 20 dagsböter med ett bötesföreläggande som utfärdas av polisman, tullman eller gränsbevakningsman och i allvarigare fall med ett strafföreläggande som utfärdas av allmänna åklagaren. Strafföreläggandet föregås av ett bötesyrkande som utfärdas av en övervakande tjänsteman. Också ett ärende som avses ovan och som leder till ett straff på högst 20 dagsböter går med ett bötesyrkande till allmänna åklagarandens avgörande, om den som misstänks för förseelsen då förfrågar om samtycke görs har begärt en ändring av grunden för bestämmande av dagsbotens belopp. Åklagaren kan i ett ärende som kommer till hans eller hennes handläggning också i övrigt stanna för ett bötesstraff på högst 20 dagsböter, om han eller hon utfärdar ett lindrigare bötesstraff än vad som har yrkats. Enligt 14 § i lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning (1157/2005) kan vid sidan av de nu behöriga tjänstemännen en jakt- och fiskeövervakare utfärda ett bötesyrkande på högst 20 dagsböter. Vid sidan av de för närvarande behöriga tjänstemännen kan dessutom allmänna åklagaren förelägga ordningsbot. Också domstolen kan döma till ordningsbot för en ordningsbotsförseelse, som har förts till domstolen att behandlas i normal behandlingsordning för brottmål.

För handläggning och avgörande av ärendet i ett förfarande enligt förfarandelagen krävs det samtycke av såväl målsäganden som den som misstänks för förseelsen. I samband med förfrågan om samtycket ska parterna informeras om vad samtycket innebär. Trots att den misstänkte har gett sitt samtycke kan den misstänkte efter det begära en ändring av grunden för bestämmande av dagsbotens belopp och till allmänna åklagaren ge en utredning av omständigheter som inverkar på dagsbotens belopp. En sådan utredning kan ges till åklagaren också i andra ärenden som kommer till åklagarens avgö-

rande. Åklagaren bör innan han eller hon utfärdar ett strafföreläggande beakta sådant material som inverkar på beloppet.

Om den som misstänks för förseelsen, då han eller hon hörs, inte ger sitt samtycke, delges honom eller henne dock ett straffyrkande som avser böter eller ordningsbot. Samtycket kan i det fallet ges skilt genom att böterna eller ordningsboten betalas inom de följande 30 dagarna som följer på delgivningen. Om samtycke inte heller fås på detta sätt, fortsätter handläggningen av ärendet i normal behandlingsordning för brottmål. En betalning leder till att ärendet avgörs genom ett bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande eller strafföreläggande.

Förfarandelagens bestämmelser om förundersökning, innehållet i yrkandena och föreläggandena samt delgivning motsvarar i stora drag strafforderlagens och ordningsbotslagens bestämmelser om dessa frågor. För att effektivisera verkställigheten av böter och ordningsbot föreskrivs i lagen att i samband med delgivningen ska den som fått ett föreläggande ges de uppgifter som behövs för betalning av påföljden. Böter eller ordningsbot som har förelagts med ett bötes- eller ordningsbotsföreläggande utan användning av ett straffyrkande ska betalas inom 30 dagar från det att föreläggandet delgavs. Ordningsbotsförelägganden, bötesförelägganden och strafförelägganden verkställs som en dom som har vunnit laga kraft. Ändringar som motsvarar dessa ändringar föreslås i 2, 5 och 6 § i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

Oberoende av den misstänktes samtycke ska allmänna åklagaren kontrollera bötesyrkandet eller straffyrkandet innan ett strafföreläggande utfärdas. För att den som misstänks för förseelsen ska ha tid att ge åklagaren en utredning som har samband med dagsbotens belopp, får ett strafföreläggande inte utfärdas förrän efter två veckor från det att yrkandet delgavs. Vid behov ska åklagaren vidta åtgärder för att utföra ytterligare undersökningar eller för att avhjälpa fel eller brister i yrkandet.

Åklagaren kan i stället för att utfärda ett föreläggande enligt yrkandet stanna för att utfärda ett nytt bötesyrkande eller förelägga lindrigare böter än vad som har yrkats. Åkla-

garen kan begära att det utfärdas ett nytt bötesyrkande också då ett ärende som kommit till åklagarens handläggning i normal behandlingsordning för brottmål kan avgöras med ett bötesföreläggande. Åklagaren kan också via en omprövning av förseelsen i samband med ett bötesyrkande eller ett straffyrkande förelägga en ordningsbot och en förverkandepåföljd i anslutning till.

Utanför systemet som grundar sig på samtycke faller endast de fall där ordningsbot har förelagts för trafikförseelser som observerats utan att fordonet har stoppats som den som misstänks för förseelsen fortfarande kan motsätta sig. Lagstiftningen om ordningsbot som föreläggs för sådana förseelser och som trädde i kraft den 1 april 2006 föreslås inte bli ändrad på annat sätt än i fråga om faktorer som har samband med vissa andra förslag. Motsättandet ska göras hos kansliet vid eller förrättningsstället för den polisinrättning där ordningsboten har förelagts.

I ett bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande eller strafföreläggande får på vissa i lag angivna grunder sökas ändring genom besvär. Ändringssökandet behandlas av tingsrätten. Också extraordinärt ändringssökande är möjligt.

Genom förordning av justitieministeriet bestäms närmare om 1) de handlingar som ska användas vid förfarande enligt förfarandelagen samt de uppgifter som ska antecknas i dem och förvaringen av dem, och 2) de meddelanden som har samband med verkställigheten av påföljder som har utfärdats i ett förfarande enligt förfarandelagen och andra meddelanden mellan myndigheterna.

Enligt övergångsbestämmelsen i förfarandelagen tillämpas på handläggningen av ärendet de bestämmelser om strafforderförfarandet och ordningsbotsförfarandet som gällde vid ikraftträdandet, om ett straffanspråk eller ordningsbotsföreläggande har delgetts innan lagen har trätt i kraft.

Strafflagens 2 a kap. 9 § om föreläggande av ordningsbot upphävs, eftersom genom förordning inte längre bestäms om de förseelser för vilka ordningsbot kan föreläggas som påföljd. Också 10 och 11 § i nämnda kapitel upphävs som obehövliga. Av dessa har den sist nämnda samband med att om det för två eller flera brott ska dömas till böter

och ordningsbot, ska bestämmas ett gemensamt bötesstraff höjt med 20 euro. En motsvarande höjning görs i fråga om den strängaste ordningsboten, om någon samtidigt ska dömas för två eller flera brott. Ett gemensamt fängelsestraff kan också omfatta ett straff för en ordningsbotsförseelse.

Preskriptionsbestämmelserna som gäller böter och ordningsbot förenhetligas och koncentreras till 8 kap. i strafflagen och ändras så att de såvitt möjligt motsvarar de allmänna preskriptionsbestämmelserna i kapitlet. På samma sätt som i fråga om bötesstraff preskriberas åtalsrätten i fråga om förseelser som leder till ordningsbot, om åtal inte har väckts inom två år från dagen för gärningen. Då ett ärende som gäller en förseelse handläggs i ett förfarande enligt förfarandelagen, avbryts preskriptionen av åtalsrätten då ett bötesyrkande, ordningsbotsföreläggande som kan motsättas eller ett straffyrkande delges den som misstänks för förseelsen. Preskriptionen avbryts dock inte, om yrkandet återtas eller föreläggandet motsätts eller den misstänkte eller målsäganden återkallar sitt samtycke. Straff får inte föreläggas i ett förfarande enligt förfarandelagen när det från den dag som nämns i 2 § har förflutit 10 år, om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är böter eller ordningsbot. En ordningsbot förfaller när fem år har förflutit från den dag då ordningsbotsföreläggandet utfärdades.

Om ordningsbotsförseelser stiftas en lag, där ordningsbot föreskrivs vara straff för förseelserna. Utgångspunkten är att kretsen för de förseelser som bestraffas med ordningsbot inte utvidgas i förhållande till nuläget. Inte heller storleken på ordningsboten ändras i detta sammanhang. I regleringen om ordningsbotsförseelser görs i samband med att den överförs till lagen de ändringar som har samband med kravet på exakthet i strafflagstiftningen och som förutsätts av legalitetsprincipen och sambandet med ändringen av annan lagstiftning.

Dessutom föreslås det att det görs ändringar av teknisk karaktär i annan lagstiftning som tangerar strafforderförfarandet och ordningsbotsförfarandet och som förutsätts av stiftandet av förfarandelagen och av att det föreskrivs att ordningsbot är den enda påföljden för en förseelse.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionens förslag förutsätter då de genomförs ändringar i myndigheternas datasystem och nya blanketter för handläggning av summariska brottsärenden. Detta medför kostnader i det skede då reformen genomförs. Ändringarna i datasystemen jämte planering, genomförande, tester, utbildning och anvisningar förutsätter uppenbarligen att ett betydande personalresurser anvisas för ett samprojekt som inrättas mellan rättsförvaltningen och polisen. Till detta kommer det arbete som måste köpas av programleverantörerna. Det gemensamma arbete som vardera förvaltningsgrenen måste köpa in kan sammanlagt uppgå till 1 000 dagsverken. Finansieringen av ändringarna av datasystemen inverkar på tidtabellen för ändringarna i lagstiftningen och den nya lagstiftningens ikraftträdande. Förutom i fråga om datasystemsändringar och blankettändringar kan den föreslagna lagstiftningen dessutom inverka på statens intäkter från böter och ordningsbot.

Vid Rättsregistercentralen har man uppskattat det går åt 300–400 dagsverken till att föra in de ändringar i centralens datasystem som förfarandelagen innebär. Ändringarna i systemen föranleds för det första av att böter i fortsättningen föreläggs i summariskt förfarande förutom av allmänna åklagare och domstolar också av övervakande tjänstemän (särskilt poliser) samt ordningsbot förutom av övervakande tjänstemän dessutom av åklagare och domstolar. Det vore ändamålsenligt att ändra datasystemsanslutningarna så att uppgifterna går från polisens och åklagarnas system direkt till Rättsregistercentralens indrivningssystem.

För en uppföljning av betalningssituationen i fråga om bötesstraff och ordningsbot i samband med straffyrkanden förutsätts uppgifter om betalning av påföljden. Det i fråga om kostnader fördelaktigaste sättet att genomföra denna uppföljning vore att straffyrkandeuppgifterna jämte personuppgifter sänds från polisens datasystem till Rättsregistercentralens indrivningssystem. Filerna sänds sedan efter utsatt tid tillbaka till polisens datasystem försedda med uppgifter om betalningen. Beho-

vet av att ändra Rättsregistercentralens datasystem föranleds dessutom av t.ex. den nya möjligheten till höjning av böter och ordningsbot, av möjligheten att förelägga en förverkandepåföljd vid sidan av ordningsbot samt ändringar i domslutssystemet.

Enligt Rättsregistercentralens uppskattning innebär förnyandet av blanketter en rätt stor engångskostnad på 50 000 euro eftersom upplagan är stor på grund av de många användarna. Det uppstår dock inbesparingar till denna del vad gäller kostnaderna för de följande åren. De tryckta blanketterna har under den senaste tiden i allt högre grad ersatts och kommer att ersättas med utskrifter från datasystemen och en elektronisk förmedling till Rättsregistercentralen av uppgifterna om avgörandet.

Vid ingången av år 2008 togs åklagarnas strafforderprogram i bruk. Detta ersätter blanketterna med utskrifter från programmet. Då förslagen i propositionen genomförs förutsätter detta också en ändring av nämnda program och utskrifterna från det. Jämsides med det planerade programmet bör det byggas upp ett annat programled där de nya ärenden som handläggs enligt förfarandelagen behandlas. Det går inte ännu att presentera en klar uppskattning av de kostnader eller den arbetsmängd som ändringen av strafforderprogrammet innebär.

De föreslagna ändringarna av lagstiftningen medför också betydande ändringar i polisens datasystem. Dessa är datasystemet för polisärenden (PATJA), polisens fältledningssystem (POKE) och kontorsprogrammet för automatisk trafikövervakning LVS. Sannolikt medför också ändringarna i det ovan nämnda strafforderprogrammet ändringar i polisens datasystem.

En ersättning av PATJA med det helt nya datasystemet VITJA är aktuell. Det nya datasystemet kan enligt bedömningar tas i bruk år 2013 eller 2014. Det är inte motiverat att längre för en förhållandevis kort tid i PATJA göra de ändringar som denna proposition kräver, eftersom detta medför tilläggskostnader då ändringarna senare måste göras i VITJA. Ibruktageandet av VITJA skulle dessutom sannolikt fördröjas, om ändringarna först görs i PATJA eftersom det är ont om personer som kan bygga upp och ändra datasy-

stem. De ändringar som denna lag kräver bör göras direkt i VITJA, vilket bör beaktas vid lagarnas ikraftträdande. I detta skede är det inte möjligt att definiera närmare arbetsmängd och kostnadseffekter i förhållande till VITJA:s totalkostnader.

De föreslagna ändringarna innebär också att det också fogas tre nya sakbenämningar till utsökningens operativa datasystem. Ett ändringsbehov kan också föranledas av höjningen av böter med 20 euro på grund av en ordningsbotsförseelse. Ändringarna bör testas tillsammans med Rättsregistercentralen innan de tas i bruk. De uppskattade konsekvenserna är små. Det egna arbetet omfattar uppenbarligen fem dagsverken och det arbete som köps in av leverantören sex dagsverken.

Vad gäller statens intäkter från böter och ordningsbot kan ändringarna, om de genomförs, å ena sidan ha en minskande effekt och å andra sidan en ökande effekt. Dessa effekter och samverkan av dessa är oklara. Ännu mindre kan man till denna del presentera några eurobelopp. Förändringar i intäkterna från böter och ordningsbot har också samband med andra faktorer, framför allt förändringar i antalet brott det är fråga om och arten av och variationer i dem.

De eventuella effekter som minskar statens påföljdsintäkter har framför allt samband med att ordningsbot blir det enda straffet för sådana förseelser för vilka det för närvarande i stället för ordningsbot också kan föreläggas ett bötesstraff. Den minskande effekten är inte nödvändigtvis betydande eftersom det för sådana förseelser också för närvarande i praktiken i huvudsak föreläggs ordningsbot och eftersom de minsta dagsbotsstraffen till sitt totalbelopp inte nödvändigtvis i betydande grad är högre än ordningsbot. I vart fall uppvägs minskningen av bötesintäkter av en ökning av ordningsbotsintäkterna vilket beror på den nya 3 b § som fogas till 7 kap. i strafflagen. Enligt den höjs den strängaste ordningsboten med 20 euro i sådana fall där för straffet samtidigt bestäms för flera ordningsbotsförseelser. Enligt gällande lag bestäms som påföljd endast den strängaste ordningsboten. Också bestämmandet av ett gemensamt bötesstraff för bötesförseelser och ordningsbotsförseelser (3 a § som före-

slås i 7 kap. i strafflagen) kan ha effekter på intäkterna från böter och ordningsbot.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

En ändring med hänsyn till myndigheternas uppgifter och behörighet vore att polismän, tullmän och gränsbevakningsmän genom ett bötesföreläggande ska kunna förelägga ett bötesstraff på högst 20 dagsböter och en förverkandepåföljd på högst 1 000 euro för förseelser som särskilt nämns i lag. Enligt gällande lagstiftning krävs också för dessa förseelsers del en strafforder som utfärdas av allmänna åklagaren efter det att nämnda övervakande tjänstemän först har framställt ett straffanspråk.

Ändringarna som föranleds av förfarandereformen kan inte anses i betydande grad öka de övervakande tjänstemännens arbetsmängd. I ärenden som avser strafforder utfärdar de redan för närvarande ett straffanspråk. Förfarandet enligt förfarandelagen innebär visserligen i vissa fall att de övervakande tjänstemännens arbete får två skeden i ställe för ett skede vilket är fallet för närvarande. Detta gäller de fall där man, då den som misstänks för förseelsen motsätter sig att ärendet handläggs och avgörs i ett förfarande enligt förfarandelagen, blir tvungen att utfärda ett straffyrkande. Ökningen av arbetsmängden till denna del kan dock inte anses vara betydande. På grundval av antalet straffanspråk som man har motsatt sig och ordningsbotsärenden som förts till domstol kan det antas att dessa ärenden som behandlas i två faser kommer att vara endast några tusen i året. Också dessa fördelas mellan landets olika delar och mellan olika tjänstemän.

Det kan antas att reformen minskar de allmänna åklagarnas arbete. På grundval av antalet för år 2007 vore av totalantalet ca 230 000 antalet ovan nämnda ärenden som omfattas av tillämpningsområdet för bötesföreläggande ca 200 000 av vilka uppskattningsvis 12 % förs till åklagaren eftersom på gärningen följer mera än 20 dagsböter. Dessutom förs eventuellt några tusen ärenden till åklagaren för att den misstänkte önskar en översyn av dagsbotens belopp. Antalet ärenden som kommer till åklagarens handläggning i summariskt förfarande minskar från

230 000 till 60 000—65 000. Tidsåtgången för handläggningen av ett strafforderärende varierar i någon mån från fall till fall och den tid som åklagarna sparar in för att utföra andra arbetsuppgifter kan inte entydigt räknas ut. Det är i vart fall fråga om en betydande minskning av arbetsmängden. Om det till åklagarnas handläggning kommer ca 170 000 ärenden färre kan den årliga inbesparingen vara ca 4 årsverken. Den frigjorda tiden kan användas för en effektivare behandling av allvarligare brottmål.

Att upprätta handlingar och överföra dokumenttrafiken till datasystemen sparar in på arbetet för de myndigheter som utfärdar yrkanden och förelägganden samt sörjer för verkställigheten. I detta skede är det dock inte möjligt att uppskatta hur mycket arbetsmängden kommer att minska jämfört med nuläget.

5 Beredningen av propositionen

Justitieministeriet tillsatte den 12 april 2006 en arbetsgrupp som fick i uppdrag att avfatta ett förslag till regeringsproposition om summariskt straffrättsligt förfarande utanför domstolen. Målet var att de nuvarande summariska straffprocesslagen utanför domstol ersätts med ett modernt förfarande som överensstämmer med grundlagen och är processekonomiskt förnuftigt. Dessutom skulle arbetsgruppen göra de nödvändiga förslagen för en översyn av de lagar som har samband med dessa lagar. I arbetsgruppens mandat ställdes upp vissa grundlösningar som det nya förfarandet skulle bygga på.

Arbetsgruppen har för beredningen av betänkandet på begäran fått ett skriftligt utlåtande av justitieministeriets rättsförvaltningsavdelning, inrikesministeriets polisavdelning, och Fördonsförvaltningscentralen om de preliminära förslagens verkningar som har samband med handlingar, meddelanden om avgöranden och datasystem. Också den justitieministeriets och inrikesministeriets styrgrupp som styr och sammanjämkar polisens och rättsväsendets dataförvaltningsärenden gav ett utlåtande.

Arbetsgruppen överlät sitt betänkande den 21 mars 2007 (justitieministeriets arbets-

gruppsbetänkande 2007:3). Justitieministeriet begärde utlåtanden av 61 olika myndigheter, organisationer och personer. Dessutom bereddes högsta domstolen tillfälle att ge ett utlåtande. Sammanlagt 42 remissinstanser gav ett utlåtande. Utlåtandena har sammanställts i ett remissammandrag (justitieministeriets utlåtanden och utredningar 2008:4). I utlåtandena understöddes allmänt en reform av ordningsbots- och strafforderförfarandet. Av de enskilda frågorna behandlades mest samtycket som en förutsättning för förfarandet samt uppdelning av beslutsmakten mellan åklagaren och polisen.

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet utifrån arbetsgruppsbetänkandet och remissvaren med anledning av betänkandet. Under beredningen har hörts representanter för inrikesministeriets polisavdelning, Riksåklagarämbetet, Rättsregistercentralen och justitieförvaltningens datateknikcentral OTTK.

6 Samband med andra propositioner

Riksdagen behandlar som bäst en regeringsproposition (RP 32/2009 rd) där det föreslås en ändring av 29 § 1 mom. i lagen kommersiell godstransport på väg (693/2006). Det hänvisas till nämnda moment nedan i lagförslag 3 och 18. Dessa förslag kan genomföras oberoende av om regeringens

proposition om ändring av nämnda 29 § 1 mom. godkänns.

Riksdagen behandlar också ett förslag där det föreslås en ändring av bl. a. 47 § i gränsbevakningslagen (578/2005) och 38 § i vägtrafiklagen. Nedan i lagförslag 11 föreslås en ändring av 47 § i gränsbevakningslagen. I 8 § 1 mom. 7 punkten i lagförslag 3 hänvisas det för sin del till 38 § i vägtrafiklagen. Propositionerna har inte samband med varandra.

Den reform som föreslås i propositionen kräver bestämmelser som gör det möjligt att överlåta i bötesregistret lagrade uppgifter om i registret lagrade bötesstraff och verkställigheten av dem till polisen, gränsbevakningsväsendet, huvudstaben för fullgörande av polisuppgifter, tullen samt de myndigheter som har hand om utlänningsärenden.

Förslag till överlämnande av uppgifter ur bötesregistret har inte tagits in den proposition som nu överläts utan de utfärdas som en del av regeringens proposition med förslag till lag om rättsförvaltningens riksomfattande informationssystem och till lagar som har samband med den. Avsikten är att propositionen överläts under vårsessionen 2009. Eftersom de lagar som föreslås i denna proposition avses träda i kraft först efter flera år och för att det finns också andra grunder till en mera omfattande användning av uppgifterna i bötesregistret kan propositionerna inte anses ha ett sådant inbördes samband som inverkar på behandlingen av propositionen i riksdagen

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslagen

1.1 Lagen om föreläggande av böter och ordningsbot

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lagens tillämpningsområde. I paragrafens 1 mom. 1 och 3 punkten samt i 2 och 3 mom. föreslås det bestämmelser om förfarandelagens tillämpningsområde så att tillämpningsområdet vad gäller ett bötesstraff och vid sidan av detta förverkandepåföljder på högst 1 000 euro ska motsvara 1 § i lagen om strafforderförfarande. Nämnade påföljder kan föreläggas genom ett bötesföreläggande eller ett strafföreläggande, om för förseelsen inte har föreskrivits strängare straff än böter eller fängelse i sex månader. Bötesstraff och förverkandepåföljd kan handläggas i ett förfarande enligt lagen också då förseelsen medför en annan påföljd än vad som avses i 1 mom. 1 och 3 punkten, om det inte yrkas att den som har begått förseelsen ska föreläggas en sådan påföljd. På motsvarande sätt som i 1 § 2 mom. i lagen om strafforderförfarande lämnas mål som gäller tjänstebrott eller mål som avses i 20 kap. i sjölagen (674/1994) och 2 § i militära rättegångslagen (326/1983) utanför tillämpningsområdet.

Enligt 1 § i ordningsbotslagen kan ordningsbot föreläggas som påföljd för en förseelse som i 2 a kap. 9 § i strafflagen och en med stöd av den utfärdad förordning har definierats som en ordningsbotsförseelse. Strafflagens nämnda paragraf om ordningsbotsförseelser föreslås i denna proposition bli upphävd. Enligt det ändrade 2 a kap. 8 § 1 mom. är ordningsbot ett till sitt belopp fast förmögenhetsstraff som är lindrigare än böter och som i lag föreskrivs utgöra det enda straffet för vissa förseelser. Detta särskilda föreskrivande sker i lagen om ordningsbotsförseelser. Detta innebär att i 1 § 1 mom. 2 punkten föreskrivs att i ett förfarande enligt förfarandelagen som påföljd kan föreläggas ordningsbot för de förseelser för vilka ord-

ningsbot särskilt i lag har föreskrivits som straff. En ändring jämförd med det som nu gäller föranleds av 1 mom. 3 punkten, enligt vilken en förverkandepåföljd på högst 1 000 euro kan föreläggas också vid sidan av en ordningsbot.

I fråga om lagens tillämpningsområde kan det hänvisas till vad som i den allmänna motiveringen har konstaterats om frågor i samband med gemensamt fängelsestraff. Varken förfarandelagens 1 § eller någon annan paragraf förpliktar till en handläggning enligt förfarandelagen av en förseelse om omfattas av dess tillämpningsområde. Då det brottshelheten kräver det kan den misstänktes förseelse i samband med hans eller hennes andra gärningar överföras att behandlas i normal behandlingsordning för brottmål. Å andra sidan kan förseelser som ska behandlas i ett förfarande enligt förfarandelagen avskiljas från andra gärningar som den misstänkte har begått att behandlas i ett förfarande enligt förfarandelagen. Något ingrepp i den smidighetsmån från fall till fall som gäller för närvarande ska alltså inte ske.

2 §. Definitioner. I paragrafen definieras de yrkanden och förelägganden som används vid förfarandet.

Straffanspråk som har framställts vid strafforderförfarande motsätts i ringa grad och en ordningsbot som har förelagts förs ytterst sällan till behandling av domstol. På grundval av detta kan det antas att en mycket liten andel av dem som misstänks för förseelser i samband med förfarandet för bötes- och ordningsbotsföreläggande inte godkänner att saken avgörs i ett summariskt förfarande och den påföljd som föreläggs i det. Vid det nya förfarandet sker ickegodkännandet genom att samtycke inte ges. En ordningsbot blir beroende av ett motsättande endast då den föreläggs för en trafikförseelse som observerats utan att fordonet har stoppats. Att samtycke inte ges har samband med 1 punkten i paragrafen. Enligt denna punkt avses med ett straffyrkande ett yrkande på ett bötesstraff eller en ordningsbot samt ett yrkande på en för-

verkandepåföljd, vilka yrkanden delges den misstänkte i en situation då den misstänkte inte samtycker till en handläggning i ett förfarande enligt förfarandelagen. Förutsättningen för att utfärda straffyrkanden liksom även bötesyrkanden och förelägganden som definieras i paragrafen är dock att målsäganden gett sitt samtycke till förfarandet.

Syftet med ett straffyrkande är att ge den som misstänks för förseelsen en betänketid för att ge ett samtycke. På det sättet kan ännu undvikas en onödig behandling i en normal behandlingsordning för brottmål. I samband med straffyrkandet ges den misstänkte de uppgifter som behövs för betalning av påföljden (10 §). Enligt 4 § 4 mom. betraktas som den misstänktes samtycke också att böterna eller ordningsboten helt eller delvis betalas inom 30 dagar från det att straffyrkandet delgavs. En betalning leder till att ärendet i enlighet med straffyrkandet avgörs genom ett bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande eller strafföreläggande. Att tidsfristen löper ut leder å sin sida till att ärendet behandlas i normal behandlingsordning för brottmål.

I 2 *punkten* i paragrafen definieras bötesyrkande. Med detta avses ett yrkande på ett bötesstraff som utfärdas för den som misstänks för förseelsen och vid sidan av detta ett yrkande på en förverkandepåföljd vilka ska föreläggas i de fall där ett bötesföreläggande inte är möjligt för att gränsen på 20 dagsböter överskrids. Ett bötesyrkande utfärdas också för de misstänkta som i samband med förfrågan om samtycke begär att bötesstraffet i ärendet ändras till att omfatta högst 20 dagsböter. En sådan begäran antecknas på blanketten för bötesyrkandet. Ett bötesyrkande utfärdas också i de ärenden som enligt 3 § 2 mom. inte hör till de ärenden som kan avgöras genom ett bötesföreläggande. Med samtycke avses den misstänktes samtycke enligt 4 §.

Bötesyrkandet översänds att avgöras av allmänna åklagaren som utfärdar ett strafföreläggande eller vidtar någon annan åtgärd som avses i 4 kap.

Enligt 3 *punkten* i paragrafen avses med ett bötesföreläggande ett avgörande genom vilket en övervakande tjänsteman för en förseelse förelägger ett bötesstraff på högst

20 dagsböter och en förverkandepåföljd. Bötesstraffet föreläggs för en förseelse som avses i 1 § 1 mom. 1 punkten och i 3 § 2 mom. 1—13 punkten. De tjänstemän som är berättigade att utfärda ett bötesföreläggande definieras närmare på grundval av 3 §. Dessa är polismän, tullmän och gränsbevakningsmän. Ett ärende som leder till ett bötesstraff på högst 20 dagsböter handläggs dock av allmänna åklagaren, om den misstänkte i samband med att en förfrågan om samtycke görs begär en ändring av grunden för bestämmande av dagsbotens storlek.

I 4 *punkten* i paragrafen definieras ett ordningsbotsföreläggande som är ett avgörande där det föreläggs en ordningsbot och förläggs en förverkandepåföljd. Genom ordningsbotsföreläggandet förpliktas den som misstänks för förseelsen att betala ordningsboten som straff för förseelsen. Ordningsbotsföreläggandet är i allmänhet ett slutligt avgörande i den meningen att det genast är verkställbart fastän man får söka ändring i det. Undantag utgörs av de fall där en ordningsbot föreläggs för trafikförseelser som observerats utan att fordonet har stoppats. I dessa fall beror ordningsbotsföreläggandets bestånd på om den som fått föreläggandet har motsatt sig det i enlighet med 18 §.

En ordningsbot föreläggs i allmänhet utan ett särskilt yrkande på en sådan. Om den som misstänks för förseelsen dock inte genast efter det att förseelsen avslöjats ger sitt samtycke till att ärendet avgörs genom en ordningsbot utfärdas nämnda påföljd först efter det att ett straffyrkande som avser påföljden har utfärdats. Förutsättningen är då att den misstänkte inom en tidsfrist på 30 dagar från delgivningen av yrkandet helt eller delvis betalar ordningsboten.

Enligt 5 *punkten* i paragrafen avses med ett strafföreläggande ett avgörande med vilket den allmänna åklagaren på grundval av ett bötesyrkande eller ett straffyrkande förelägger ett bötesstraff och en förverkandepåföljd. Också åklagaren kan i strafföreläggandet stanna för ett bötesstraff på högst 20 dagsböter, om han eller hon i enlighet med 28 § utfärdar ett lindrigare bötesföreläggande än vad som har yrkats. Dessutom kommer till åklagarens handläggning sådana ärenden på högst 20 dagsböter där den misstänkte i sam-

band med förfrågan om samtycke har begärt en ändring av grunden för bestämmande av dagsbotens belopp och utan vilken begäran ärendet skulle kunna avgöras med ett bötesföreläggande.

3 §. Behöriga tjänstemän och tillämpningsområdet för bötesföreläggande. I paragrafen föreskrivs om behöriga tjänstemän på ett sätt som i huvudsak grundar sig på gällande 3 § i strafforderlagen och 2 a kap. 10 § 1 mom. i strafflagen. Ett ändringsbehov föranleds dock av att de övervakande tjänstemännens bötesföreläggande och åklagarens straffförelägganden kommer i stället för strafforder. Av ändamålsenlighetsskäl ges också allmänna åklagaren rätt att själv utfärda ordningsbotsförelägganden. Dessutom tas i bruk straffyrkande vilket inte motsvarar ett straffanspråk enligt gällande lag. Av paragrafen framgår också samtliga tjänstemän som är verksamma i förfarandet, för vissas del hänvisas det dock till speciallagstiftningen för dem.

Enligt 1 mom. i paragrafen utfärdas ett bötesyrkande och ett straffyrkande av en polisman. Ett bötesyrkande och ett straffyrkande kan utfärdas också på begäran av åklagaren. Ordningsbot föreläggs av polisman eller allmänna åklagaren.

Enligt 6 § i polislagen (493/1995) är polismän i förordning nämnda tjänstemän som tillhör befälet, underbefälet eller manskapet. Om polismän föreskrivs närmare i 1 § i polisförordningen (1112/1995).

Behöriga åklagare på grundval av 1 mom. i paragrafen är åklagare enligt 2 § i lagen om allmänna åklagare (199/1997), dvs. riksåklagaren, biträdande riksåklagaren, statsåklagarna, häradsåklagarna och Ålands landshapsåklagare. Sagda lags 1 § 3 mom. föreslås bli ändrat så att åklagaren också har till uppgift att utfärda straffförelägganden och ordningsbotsförelägganden enligt det som föreskrivs särskilt. Denna särskilda föreskrift ingår i förfarandelagen. Med stöd av en specialbestämmelse ska också en biträdande åklagare kunna utfärda ordningsbotsförelägganden eller straffförelägganden. En ändring som avser detta föreslås i 8 § 1 mom. i lagen om häradsåklagare (195/1996).

Enligt den föreslagna 29 § ska åklagaren kunna förelägga ordningsbot, om han eller

hon anser att det för förseelsen i stället för det bötesstraff som yrkas i bötesyrkandet eller straffyrkandet ska föreläggas en ordningsbot.

Ett bötesyrkande ska kunna utfärdas på åklagarens begäran i två olika fall. Det första av dem gäller en situation där åklagaren i enlighet med 27 § 1 mom. anser att straffföreläggandet ska utfärdas så att det leder till ett strängare bötesstraff eller ordningsbot än vad som har angetts i bötesyrkandet eller straffyrkandet. Förutom nämnda fall är det också möjligt att via åtalsprövningen i normal behandlingsordning av brottmål till åklagarens handläggning kommer en förseelse för vilken det enligt 1 § kan förläggas böter eller ordningsbot. Handläggningen av ärendet går normalt vidare i enlighet med förfarandelagens bestämmelser. Om den som misstänks för förseelsen inte samtycker till att saken handläggs och avgörs i ett summariskt förfarande, kan för honom eller henne också i ett sådant fall utfärdas ett straffyrkande.

Enligt 2 mom. i paragrafen utfärdas ett straffföreläggande av allmänna åklagaren och ett bötesföreläggande av en polisman. Frågorna som har samband med dessa förelägganden har redan behandlats i motiveringen till 2 § och behandlas nedan i samband med motiveringen till paragraferna i 4 kap.

Polisens rätt att utfärda bötesförelägganden begränsas på två sätt. För det första kan man genom ett bötesföreläggande endast förelägga ett bötesstraff på högst 20 dagsböter. Nämnda begränsning tillämpas per förseelse. Om genom samma bötesföreläggande föreläggs ett straff för två eller flera förseelser kan det sammanlagda antalet böter vara högre än 20 dagsböter. Dagsbotens penningbelopp inverkar inte på användningen av bötesföreläggande. Om igen det för en förseelse bör föreläggas en strängare påföljd än 20 dagsböter, bör polisen utfärda ett bötesyrkande och föra ärende att avgöras av åklagaren.

För det andra kan med ett bötesföreläggande avgöras enbart vissa typer av förseelser. På det sätt som anges i den allmänna motiveringen kan med ett bötesföreläggande avgöras ärenden som innebär en överträdelse av bestämmelserna om vägtrafik, fordon, transport av varor eller personer, terrängtrafik och

sjötrafik. Dessutom kan med ett bötesföreläggande föreläggas en påföljd för snatteri eller försök till det.

I 3 mom. i paragrafen konstateras de övriga behöriga tjänstemännen än polismän och allmänna åklagare. I enlighet med gällande lagstiftning ska om övriga tjänstemäns behörighet närmare föreskrivas i speciallagstiftning för dem. Om tullmans och gränsbevakningsmans behörighet att utfärda ett bötesföreläggande samt om deras och jakt- och fiskeövervakares behörighet att utfärda ett bötesyrkande, straffyrkande och ordningsbotsföreläggande föreskrivs alltså särskilt. Nedan behandlas i motiveringen till lagförslag 11, 12 och 14 nämnda tjänstemäns behörighet.

4 §. Den misstänktes samtycke. I 1 mom. i paragrafen föreskrivs om att det för handläggningen av ett ärende i förfarande krävs samtycke av den som misstänks för förseelsen. Samtycket är ett överbegrepp som omfattar följande element. Den misstänkte bör erkänna gärningen och godkänna den påföljd som föreläggs för den. Dessutom bör den misstänkte samtycka till en handläggning i ett förfarande enligt förfarandelagen och avstå från rätten till en muntlig rättegång.

Med erkännande avses det samma som avses i 5 a kap 1 § 1 mom. 2 punkten i BrRL (RP 271/2004 rd s. 42—43) Genom erkännandet meddelar den misstänkte att han eller hon har förfarit på det sätt som framgår av yrkandet. Till samtycket hör inte att den misstänkte ska vara av samma åsikt om den straffrättsliga bedömningen av gärningen. Om den misstänkte är av annan åsikt, kan han eller hon låta bli att ge sitt samtycke, varvid handläggningen av ärendet och den rättsliga bedömningen av gärningen sker i en normal straffprocess.

I samband med att förfrågan om samtycke görs kan det dock, när den övervakande tjänstemannen utreder frågan med den misstänkte, uppstå meningsskiljaktigheter om de omständigheter som påverkar dagsbotens belopp, dvs. närmast om uppgifter med anknytning till den misstänktes inkomster. För att en onödig behandling i normal ordning för brottsärenden ska kunna undvikas, ska den misstänkte trots sitt samtycke kunna sätta ifrågasätta grunden för bestämmande av dagsbotens belopp, och om detta göras en an-

teckning i blanketten för bötesyrkandet. I enlighet med 25 § kan den misstänkte alltså ge allmänna åklagaren en utredning över de omständigheter som inverkar på dagsbotens belopp. Allmänna åklagaren får inte utfärda ett straffföreläggande som grundar sig på bötesyrkandet förrän det har gått två veckor från delgivningen av bötesyrkandet. Utredningen ska också i andra fall kunna ges till åklagaren i ärenden som i ändå avgörs av åklagaren.

I samband med att förfrågan om den misstänktes samtycke ska han eller hon informeras om vad samtycket innebär. Med detta avses att för den misstänkte redogörs vad hans samtycke leder till. Ärendet avgörs med ett bötesföreläggande, ett ordningsbotsföreläggande eller ett straffföreläggande. Den misstänkte ska på grundval av redogörelsen förstå att saken genom hans eller hennes och målsägandens samtycke avgörs i ett förfarande enligt förfarandelagen. Denna redogörelse kan få en stor betydelse, om man vid ändringssökandet måste avgöra om den misstänkte på ett bindande sätt har gett sitt samtycke.

För samtycket föreskrivs ingen bestämd form, eftersom det ges till en tjänsteman som avses i 2 mom. och som verkar under tjänsteansvar. I allmänhet ges samtycket muntligt till den tjänsteman som undersöker förseelsen då han eller hon gör en förfrågan om samtycket. Samtycket kan ges direkt på gärningsplatsen för förseelsen eller efter det i ett senare skede av undersökningen. Om samtycket görs en anteckning i den handling som görs upp i fråga om förseelsen, dvs. i handlingen för bötesyrkandet, bötesföreläggandet, ordningsbotsföreläggandet eller straffyrkandet. Identiteten på den som ger samtycket ska på ett tillförlitligt sätt kontrolleras.

Enligt 2 mom. i paragrafen ska samtycket ges till den tjänsteman som utfärdar bötesyrkandet, bötesföreläggandet, ordningsföreläggandet eller straffyrkandet eller till en annan tjänsteman som utför förundersökningen eller till allmänna åklagaren.

Den föreslagna bestämmelsen motsvarar med undantag av övriga föreslagna ändringar av regleringen den nu gällande 2 § i strafforderlagen. Enligt denna reglering kan ett samtycke ges till förundersökningsmyndigheten eller till den som framställer ett straffanspråk

eller utfärdar en strafforder. Enligt de föreslagna bestämmelserna motsvarar den som utfärdar en strafforder i vissa fall en allmän åklagare som utfärdar ett straffföreläggande.

Enligt 3 § 1 mom. ska ett bötesyrkande kunna utfärdas också på begäran av allmänna åklagaren. Om åklagaren med stöd av 28 § i stället för att utfärda ett bötesyrkande eller förelägga böter i enlighet med ett straffföreläggande förelägger ordningsbot behövs inte ett nytt samtycke. Däremot bör åklagaren få ett samtycke av parterna, om han eller hon i enlighet med 33 § i övrigt skulle stanna för att överföra ett ärende som varit för åtalsprövning till ett förfarande enligt förfarandelagen.

Ett samtycke ska kunna ges också till en annan behörig tjänsteman än en sådan som utfärdar ett yrkande eller ett föreläggande. Mottagaren av samtycket kan vara t.ex. en annan polisman som undersöker samma förseelse. Mottagaren av samtycket kan dock vara en annan tjänsteman som utför förundersökningen.

Enligt 3 mom. i paragrafen ska en förfrågan om den misstänktes samtycke göras också när det är fråga om en trafikförseelse som har begåtts med ett motordrivet fordon och identiteten på den som har gjort sig skyldig till förseelsen omedelbart har kunnat fastställas, men för vilken inte omedelbart föreläggs ordningsbot. Denna skyldighet att göra en förfrågan om samtycke har samband med 11 § 2 mom., enligt vilket ett ordningsbotsföreläggande samt dess bilagor i ett sådant fall fortsättningsvis ska kunna sändas per post till den som har gjort sig skyldig till förseelsen. Om den misstänkte meddelar att han eller hon inte samtycker till att ärendet handläggs och avgörs i ett förfarande enligt förfarandelagen, delges den misstänkte ett straffyrkandet avseende ordningsbot, varvid den misstänkte ännu under 30 dagars tid från delgivningen har tid att ge sitt samtycke genom att betala ordningsboten.

I 3 mom. i paragrafen föreskrivs dessutom att den misstänktes samtycke inte krävs, om en ordningsbot föreläggs för en trafikförseelse som observerats utan att fordonet har stoppats. Detta gäller fall då ordningsbot föreläggs i enlighet med bestämmelserna i 3 kap. och där ordningsbotsföreläggandet

sänds till ägaren, innehavaren eller den tillfälliga användaren av ett fordon eller den som är ansvarig för användningen av en bil. Den som har mottagit ett ordningsbotsföreläggande på detta sett har rätt att motsätta sig föreläggandet genom att meddela om motsättandet till den behöriga polismyndigheten.

Den som misstänks för förseelsen förmår inte nödvändigtvis på gärningsplatsen eller annars omedelbart efter den misstänkta förseelsen bedöma alla omständigheter som har samband med saken. Den misstänkte kan tänkas låta bli att ge ett sådant samtycke som han eller hon efter att ha tänkt på saken vore färdig att ge. För att man ska kunna undvika det omak som en behandling av förseelsen i en normal behandlingsordning för brottmål innebär, föreslås det i 4 mom. i paragrafen att som den misstänktes samtycke också betraktas att böterna eller ordningsboten helt eller delvis betalas inom 30 dagar från det att straffyrkandet delgavs.

Om den som misstänks för förseelsen inte samtycker till att ärendet handläggs i ett förfarande enligt förfarandelagen, ges till honom eller henne ett straffyrkande som avser böter eller ordningsbot. I enlighet med 10 § i lagen ges i samband med delgivningen av yrkandet den misstänkte de uppgifter som behövs för betalning av påföljden. Om den misstänkte inte betalar påföljden inom 30 dagar från delgivningen av straffyrkandet fortsätter handläggningen av ärendet i normal behandlingsordning för brottmål. En betalning leder för sin del till att ett bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande eller straffföreläggande utfärdas. En skäligen snabb handläggning och avgörande av summariska brottmål förutsätter att en betalning efter utsatt tid inte beaktas utan returneras till den som misstänks för förseelsen.

Också en delprestation betraktas som samtycke, eftersom en sådan visar att den misstänkte godkänner att förfarandelagen används vid handläggningen av förseelsen och att han eller hon också i övrigt godkänner det avgörandet som innebär tillräknande och den påföljd som föreläggs för gärningen. En delprestation kan anses behörig på grund av att enligt 12 § 1 mom. i lagen om verkställighet av böter en delprestation av en fordran (t.ex. böter eller ordningsbot) ska tas emot. Om en

fordran betalas endast delvis, ska Rättsregistercentralen enligt 7 § 1 mom. i nämnda lag sända en betalningsuppsmaning för betalning av den obetalda delen.

Enligt 5 mom. i paragrafen får den misstänkte återta sitt samtycke fram till det att ärendet har avgjorts. Som det ovan i motiveringen till 1 mom. har konstaterats omfattar samtycket fyra delfaktorer. Om ens av dessa saknas, t.ex. att den misstänkte meddelar att han eller hon önskar en behandling av ärendet vid en muntlig rättegång, finns det inget giltigt samtycke längre. Handläggningen av ärendet i ett förfarande enligt denna lag ska då avslutas och överföras att behandlas i en normal ordning för brottmål. Återtagandet skall meddelas skriftligt till åklagares kansli som avses i 3 § 2 mom. också då samtycket har getts genom betalning eller en delbetalning av böterna. Enligt den allmänna principen kan ett återtagande inte återkallas.

Om den misstänkte återtar sitt samtycke efter det att ärendet har avgjorts med ett föreläggande enligt denna lag, bör han eller hon meddelas om att ärendet har avgjorts och ges de behövliga uppgifterna om möjligheten att söka ändring i föreläggandet.

5 §. Målsägandens samtycke. Enligt 1 mom. i paragrafen krävs målsägandens samtycke för handläggning av ett ärende i ett förfarande enligt förfarandelagen. Till sitt innehåll avviker alltså målsägandens samtycke från den misstänktes samtycke. Fastän t.ex. de böter eller den ordningsbot som förelagts för förseelsen kommer till målsägandens kännedom medan han eller hon överväger om ett samtycke ska ges behövs inte ett särskilt samtycke från målsägandens sida för det konkreta straffet. Det krävs inte ett nytt samtycke av målsäganden om allmänna åklagaren på grundval av 27—29 § i ett förfarande enligt förfarandelagen stannar för en annan påföljd än vad som ursprungligen har yrkats för den misstänkte.

Om samtycke inte ges fortsätter handläggningen i normal behandlingsordning för brottmål. Bakgrunden till att förutsätta samtycke ligger i synpunkter som har samband med målsägandens rätt att väcka åtal och med rätten till skadestånd. Ändringssökande står till buds också för målsäganden på

grundval att han eller hon inte bindande har gett sitt samtycke.

För närvarande föreskrivs om målsägandens samtycke i strafforderlagens 2 §, enligt vilken ett mål inte får behandlas i strafforderförfarande, om inte målsäganden har gett sitt samtycke till det. För användning av ordningsbotsförfarande krävs för närvarande däremot inte målsägandens samtycke. Enligt 2 a kap. 10 § i strafflagen får en ordningsbot dock inte föreläggas, om det är uppenbart att målsäganden med anledning av förseelsen kommer att framställa en begäran om åtal eller ett skadeståndsyrkande. Till denna del är ändringen i detta skede närmast skenbar. Vid ordningsbotsförseelser förekommer i allmänhet inte heller i fortsättningen målsäganden. En utvidgning av kretsen för ordningsbotsförseelser kan dock innebära förändringar som det är skäl att vara beredd på.

Vid sidan av samtycket ska målsägandens åtalsbegäran vara en förutsättning för ett förfarande enligt förfarandelagen, om förseelsen utgör ett målsägandebrott. En målsägande som har gett sitt samtycke ska kunna, om han eller hon så önskar som ett privaträttsligt tvistemål driva sina privaträttsliga yrkanden grundade på brottet mot den misstänkte. I praktiken ges i sådana fall just inte samtycken på grund av kostnaderna och besväret som förorsakas målsäganden på grund av att särskilt driva ett tvistemål.

I samband med förfrågan om samtycke ska målsäganden informeras om vad samtycket innebär. Till denna del hänvisas till vad som har konstaterats i motiveringen till 4 § 1 mom.

Enligt paragrafens 2 mom. ska i fråga om målsägandens samtycke gälla vad som i 4 § 2 och 5 mom. föreskrivs. I det först nämnda momentet föreskrivs till vem samtycket ges. Enligt den senare hänvisningen kan också en målsägande återta sitt samtycke fram till det att ärendet har avgjorts.

6 §. Åtgärdseftergift. Enligt paragrafen ska om rätten för en polisman, tullman och gränsbevakningsman att ge den som gör sig skyldig till en förseelse en anmärkning eller avstå från att göra en anmälan om förseelsen och om rätten för allmänna åklagaren att avstå från att väcka åtal gälla vad som om särskilt föreskrivs om detta. I sakligt hänseende

motsvarar paragrafen vad gäller en polisman och åklagaren paragrafen 11 § 2 mom. i strafforderlagen och 5 § i ordningsbetslagen.

Med paragrafen betonas att åtgärdseftergift är möjlig också i fall enligt förfarandelagen. Förutsättningarna för åtgärdseftergift föreskrivs dock inte i förfarandelagen. För tydlighetens skull föreskrivs i 30 § 1 mom. i lagen att allmänna åklagaren får avstå från att utfärda ett straffföreläggande eller ett ordningsbetsföreläggande, om de lagbestämda förutsättningarna för åtal eftergift uppfylls.

I 43 § 2 mom. i förundersökningslagen föreskrivs om avslutande av förundersökning utan att saken överlämnas till åklagaren för åtalsprövning. Detta är möjligt, om 1) det vid undersökningen har framgått att något brott inte har begåtts eller att åtal i saken inte kan väckas eller något annat offentligrättsligt yrkande som grundar sig på ett brott framställas mot någon i saken, eller 2) förundersökningsmyndigheten efter det att undersökningen inleddes har beslutat avstå från åtgärder på en grund som anges i 4 § 1 eller 2 mom. Enligt 43 § 3 mom. i förundersökningslagen kan förundersökningsmyndigheten i det fall som avses i 2 mom. 2 punkten ge den som gjort sig skyldig till brottet en muntlig eller skriftlig anmärkning.

Enligt 4 § 1 mom. i förundersökningslagen som det ovan hänvisades till behöver förundersökning inte göras med anledning av ett brott som inte kan förväntas medföra strängare straff än böter och som i sin helhet ska anses vara uppenbart obetydligt, om målsägan inte har några anspråk i saken. Eftersom ordningsbot är ett lindrigare straff än böter, är det inte nödvändigt att ändra nämnda bestämmelse. Man kan fatta beslut om åtgärdseftergift, om den förväntade påföljden är ordningsbot. Sagda paragrafs 2 mom. gäller utförande av förundersökning i vissa fall där det med stöd av någon annan lag har gjorts ett beslut om att avstå från åtgärder.

I 1 kap. 7 och 8 § i lagen om rättegång i brottmål föreskrivs de förutsättningar under vilka åklagaren får besluta om åtal eftergift. Också i dessa fall kan man med stöd av 7 § fatta beslut om åtgärdseftergift, om straffet vore ordningsbot. Inte heller i detta fall är det nödvändigt att ändra bestämmelsen. I 8 § i nämnda kapitel ingår vissa grunder för åtals-

eftergift som har samband med en oskäligen och oändamålsenlig rättegång och ett oskäligt och oändamålsenligt straff samt med ett gemensamt straff och tidigare utdömt straff som mera sällan kommer i fråga i ärenden som handläggs i enlighet med förfarandelagen.

Förutom de nämnda allmänna bestämmelserna om åtgärdseftergift finns det i lagstiftningen specialbestämmelser som gäller polismän och åklagare. Av dessa kan nämnas vägräffiklagens 104 § enligt vars 1 mom. om en förseelse som avses i 103 § med hänsyn till förhållandena ringa, åtal för förseelsen inte behöver väckas och straff inte dömas ut. I 2 mom. i paragrafen föreskrivs att om en förseelse uppenbarligen är sådan som avses i 1 mom., kan polisman utan att vidta andra åtgärder ge den skyldige en anmärkning.

I 45 § i tullagen (1466/1994) ingår en bestämmelse om tullmans åtgärdseftergift. Enligt paragrafen kan en tullman avstå från att vidta åtgärder för väckande av åtal mot den skyldige, om brottet inte kan förutses medföra strängare straff än böter och om det som helhet skall anses uppenbart obetydligt. En tullman kan dock tilldela den som är skyldig till ett sådant brott en anmärkning. Det finns inte ett behov av att ändra heller denna paragraf.

I gränsbevakningslagen (578/2005) finns i fråga om gränsbevakningsmans åtgärdseftergift en hänvisning till annan lagstiftning i frågan. Enligt 9 § 1 mom. i lagen gäller i brottmål i fråga om åtgärdseftergift vad som särskilt föreskrivs om saken.

I paragrafen ska dessutom föreskrivas att om rätten för en polisman, tullman och gränsbevakningsman att avstå från yrkande på förverkande iakttas i tillämpliga delar 1 kap. 8 b § i lagen om rättegång i brottmål. Man får avstå från att yrka på förverkande på grund av det ringa värdet på den egendom som ska konfiskeras eller för att en utredning för grunderna för yrkandet skulle medföra oskäligen kostnader. Dessutom får man avstå från att yrka på förverkande, om det fattas beslut om åtgärdseftergift på ovan angivet sätt t.ex. genom att avstå från att göra en anmälan.

7 §. Förundersökning. I 1 mom. i paragrafen konstateras för tydlighetens skull att vid

förundersökningen i samband med föreläggande av böter och ordningsbot ska målsäganden och den som misstänks för förseelsen höras. Vid sidan av de uppgifter som behövs för utredning av förseelsen och förläggande av påföljd är det också fråga om att få ett samtycke som avses i 4 och 5 §. Samtycket kan dock ges på annat sätt än i samband med förhöret. Detta sker regelmässigt då den misstänkte enligt 4 § 4 mom. betalar och ger sitt samtycke inom den utsatta tiden på 30 dagar. Oberoende av momentet är det möjligt att höra också andra personer än parterna för att förseelsen ska kunna utredas.

Enligt 2 mom. i paragrafen ska det för att utreda en förseelse som avses i förfarandelagen i enlighet med 44 § i förundersökningslagen göras en summarisk förundersökning, där endast de omständigheter utreds som är nödvändiga för att utfärda ett bötesyrkande, bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande eller ett straffyrkande.

I 5 § i strafforderlagen föreskrivs att innan ett straffanspråk framställs görs en summarisk förundersökning enligt 44 § i förundersökningslagen, vid vilken utreds endast de omständigheter som är nödvändiga för att förelägga en påföljd genom strafforderförfarande. I 7 § i ordningsbotslagen utreds i ordningsbotsärende endast de omständigheter som måste utredas med tanke på föreläggande av en ordningsbot. I 2 mom. i paragrafen förenhetligas alltså regleringen till denna del med beaktande samtidigt av de ändringar som förutsätts av förfarandelagen.

Sättet för att göra en summarisk förundersökning föreskrivs i 44 § 2 och 3 mom. i förundersökningslagen. Vid summarisk förundersökning finns ingen undersökningsledare. I förhørsberättelsen antecknas endast huvudinnehållet i den förhördes utsaga, vilket kan tas in i någon annan handling än ett förhørsprotokoll. En summarisk förundersökning får göras utan att bestämmelserna i 29 § 2 mom. samt 30 och 33 § i förundersökningslagen iakttas. Nämnade bestämmelser avser uppgifter till den för brott misstänktes biträde och försvarare, förhörsvittne samt rätten för en minderårigs vårdnadshavare, intressebevakare eller någon annan laglig företrädare att delta i förhöret.

I enlighet med sin ordalydelse ska 2 mom. i paragrafen också gälla ett fall där den misstänkte inte genast ger sitt samtycke. I ett sådant fall utfärdas för honom eller henne ett straffyrkande som avser böterna eller ordningsboten. Den misstänkte kan genom betalning av påföljden ge sitt samtycke ännu inom 30 dagar från delgivningen av föreläggandet. Det att den misstänkte underlåter att ge sitt samtycke har alltså ingen omedelbar verkan på omfattningen av förundersökningen.

Trots paragrafens 2 mom. kan allmänna åklagaren begära att det utförs förundersökningsåtgärder som är mera omfattande än summarisk förundersökning. Enligt 24 § 2 mom. i lagen ska åklagaren vid behov utan dröjsmål vidta åtgärder för att utföra ytterliga undersökningsåtgärder. Denna skyldighet gäller sådana bötes- och straffyrkandeärenden som kommer till åklagarens handläggning. I praktiken är det fråga om en komplettering av förundersökningsberättelsen eller att höra någon sådan person som inte har hörts i samband med den summariska förundersökningen.

I 3 mom. i paragrafen konstateras det att om målsäganden inte har samtyckt till att saken handläggs och avgörs i ett förfarande enligt denna lag eller den som misstänks för förseelsen inte har betalat böterna eller ordningsboten inom den tid som avses i 4 § 4 mom., ska en förundersökning för sakens fortsatta handläggning göras i den omfattning som förutsätts av åtalsprövningen. I dessa fall fortsätter ju behandlingen i normal behandlingsordning för brottmål med åtalsprövning och domstolsbehandling.

Att ärendet kommer att behandlas i normal behandlingsordning för brottmål leder inte nödvändigtvis till en komplettering av förundersökningen eller att den annars görs med avvikelser från en summarisk form. Om det finns behov för detta, kommer i allmänhet i fråga en komplettering av förhören eller att förrätta tilläggsförhör. En behandling av ärendet i normal behandlingsordning för brottmål innebär att bestämmelserna i 29 § 2 mom. samt 30 och 33 i förundersökningslagen tillämpas, om förutsättningarna för en tillämpning av dem i övrigt uppfylls.

2 kap. **Yrkanden och förelägganden
som en övervakande tjänste-
man utfärdar**

8 §. *Innehållet i ett bötesyrkande, bötesföreläggande och ordningsbotsföreläggande.* I paragrafen föreskrivs om innehållet i bötesyrkanden och förelägganden på ett sätt som till sin utgångspunkt motsvarar 4 § i lagen om strafforderförfarande och 6 § i ordningsbotslagen. I den nya paragrafen ska dock göras de ändringar som förutsätts av förfarandelagen. I fråga om innehållet i ett straffyrkande föreskrivs för tydlighetens skull särskilt i 9 §, eftersom straffyrkandets innehåll till vissa delar avviker från innehållet i ett bötesyrkande, bötesföreläggande och ordningsbotsföreläggande. I förfarandelagen föreskrivs inte om innehållet i ett strafföreläggande, eftersom dess innehåll motsvarar innehållet i ett bötesyrkande eller straffyrkande. Paragrafen kompletteras av 40 § 1 punkten enligt vilken genom förordning av justitieministeriet närmare bestäms om de handlingar som ska användas vid förfarande samt om de uppgifter som ska antecknas i dem.

I fråga om 1 mom. är det skäl att betona att enligt lagrummet ett bötesyrkande, bötesföreläggande eller ordningsbotsföreläggande kan undertecknas också elektroniskt. Enligt gällande lagstiftning är användningen av ett sådant undertecknande möjlig då det är fråga om utfärdande av en ordningsbot för en trafikförseelse som har observerats utan att fordonet har stoppats (13 c § 1 mom. i ordningsbotslagen). En elektronisk underskrift kan göras t.ex. genom att en automatisk underskrift som beskriver utfärdarens av ordningsbotsföreläggandet identitet görs med anlitande av ett automatiskt datasystem och skrivs ut på yrkandet eller föreläggandet. Den gällande bestämmelsen har samband med målet att förenkla förfarandet och spara polisens resurser genom att främja möjligheten att behandla yrkanden och förelägganden med användning av automatiserade system. Bestämmelsen gör det också möjligt att en postning av ett ordningsbotsföreläggande kan skötas som E-korrespondens mellan polisen och posten. Nämnade orsaker gäller också i frågor om bötesyrkanden och bötesförelägganden.

Enligt 2 mom. i paragrafen ska i ett bötesföreläggande och ordningsbotsföreläggande nämnas bl.a. betalningstiden om vilken det föreskrivs i 39 § 1 mom. Enligt lagrummet i fråga ska böter eller ordningsbot som har förelagts utan ett straffyrkande betalas inom 30 dagar från det att bötes- eller ordningsbotsföreläggandet delges. Enligt 2 mom. i nämnda paragraf ska en ordningsbot som har förelagts utan att fordonet har stoppats betalas inom 30 dagar från delgivningen av ordningsbotsföreläggandet, om inte den som har mottagit ordningsbotsföreläggandet motsätter sig det. När det gäller ett straffyrkande börjar från delgivningen löpa en frist på 30 dagar som samtidigt är fristen för att ge samtycke.

I 3 mom. i paragrafen föreskrivs om omnämnande av omständigheter som har samband med den som misstänks för förseelser samt av lagrum.

I 4 mom. i paragrafen föreskrivs för det första att i ett bötesyrkande också ska omnämnas möjligheten att ge allmänna åklagaren en utredning som gäller dagsbotens belopp och den tidsfrist på två veckor inom vilken det är möjligt att ge utredningen. I 24 § 1 mom. föreskrivs i samband med möjligheten att lämna utredning att ett strafföreläggande inte får utfärdas förrän efter två veckor från det att yrkandet delgavs. I 25 § föreskrivs å sin sida om givande och beaktande av utredning.

Enligt 4 mom. ska om den som misstänks för förseelsen begär en ändring av grunden utredning som gäller grunden för dagsbotens belopp detta antecknas i yrkandet. Om det enligt den övervakande tjänstemannens bedömning är fråga om en förseelse vars påföljd är högst 20 dagsböter föranleder begäran i fall som avses i 3 § 2 mom. en överföring av handläggningen till allmänna åklagaren. Detta innebär att en anteckning av begäran i dessa fall har en stor betydelse. Begäran ska dock antecknas också i de fall där ärendet går till åklagarens handläggning. Åklagaren kan nämligen med stöd av 28 § nedsätta dagsbotens belopp, fastän den misstänkte inte ger en utredning av detta. Av anteckningen om begäran ska framgå också de huvudsakliga omständigheter som begäran grundar sig på.

9 §. *Innehållet i ett straffyrkande.* Innehållet i ett straffyrkande ska långt motsvara det i

8 § föreskrivna innehållet i ett bötesyrkande, bötesföreläggande och ordningsbotsföreläggande. Därför föreskrivs i 1 mom. i paragrafen att i fråga om innehållet i ett straffyrkande gäller vad som föreskrivs i 8 § 1 och 3 mom.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om innehållet i ett straffyrkande till de delar innehållet avviker från ett bötesyrkande eller ett föreläggande. Förutom det som föreskrivs i 1 mom. ska i ett straffyrkande också nämnas det bötesstraff som yrkas för förseelsen eller beloppet på den yrkade ordningsboten samt förverkandepåföljden. I yrkandet ska också nämnas att samtycket kan ges genom att helt eller delvis betala böterna eller ordningsboten inom tidsfristen på 30 dagar från delgivningen och att betalningen leder till att påföljden fastställs genom ett bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande eller strafföreläggande. Detta omnämnande är särskilt viktigt för att det ska kunna undvikas att obetydliga förseelser behandlas i normal behandlingsordning för brottmål.

I enlighet med 40 § 1 punkten ska också om handlingar för bötesyrkanden och de uppgifter som ska antecknas i dem bestämmas närmare genom förordning av justitieministeriet.

10 §. Uppgifter i samband med betalning av påföljden. I strafforderlagen och ordningsbotslagen föreskrivs inte om de uppgifter som ska ges till den betalningsskyldige och som behövs för betalning av påföljden. I 15 § i strafforderlagen och 18 § i ordningsbotslagen hänvisas det i fråga om verkställigheten av påföljd i och för sig till vad som bestäms om verkställighet av böter, vilket avser lagen och förordningen om verkställighet av böter (789/2002). Enligt 1 § i lagen om verkställighet av böter hör till dess tillämpningsområde, böter, ordningsbot och förverkandepåföljd.

I nämnda författningar om verkställighet av böter ingår i och för sig bestämmelser om lämnande av uppgifter för betalning. I 5 och i 11 § i lagen om verkställighet av böter föreskrivs närmare om de uppgifter som ska lämnas den betalningsskyldige. En närmare reglering om de uppgifter som ska lämnas den betalningsskyldige finns i 7 § i förordningen om verkställighet av böter.

Det är dock skäl att fästa en särskild uppmärksamhet vid detta också i förfarandelagen eftersom en betalning har en självständig betydelse som uttryckare av samtycke i de fall då det utfärdas ett strafföreläggande. Lämnande av uppgifter har också samband med att trygga och främja ett effektivt verkställighetssystem. Det föreslås att det i 39 § 1 mom. tas in en reglering som motsvarar de nämnda paragraferna i strafforderlagen och ordningsbotslagen. Lagrummet täcker sedan verkställigheten av påföljden också i övrigt än i fråga om de uppgifter som ska lämnas för betalning.

Det föreslås att i paragrafen föreskrivs att det i samband med delgivningen av ett bötesyrkande, bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande och straffyrkande ska ges de uppgifter som behövs för betalning av påföljden. Om lämnande av uppgifter föreskrivs närmare i de egentliga bestämmelserna om verkställighet av böter.

I paragrafen föreskrivs inte det sätt som man meddelar om verkställbarheten och om betalningstiden. I praktiken sker meddelandet på samma sätt som i fråga om övriga förpliktelser som avser att ge uppgifter med en handling som ges i samband med delgivningen. I enlighet med 40 § 1 punkten bestäms genom förordning av justitieministeriet närmare om handlingarna. Då den föreslagna lagstiftningen sätts i kraft blir man tvungen att överväga om 7 § 1 mom. i förordningen om verkställighet av böter ska kompletteras vad gäller verkställbarhet och betalningstid.

Nedan i lagförslag 4 föreslås en ändring av 5 § 2 mom. i lagen om verkställighet av böter samt av vissa andra bestämmelser.

11 §. Delgivning. I 1 mom. i paragrafen föreslås det att det föreskrivs att ett bötesyrkande, bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande och straffyrkande delges på ett sätt som i sakligt hänseende motsvarar regleringen i 6 § 1 mom. i strafforderlagen och 8 § 1 lagen om ordningsbotslagen.

Hänvisningen i 1 mom. i paragrafen till 11 kap. i rättegångsbalken innebär att samtliga bestämmelser i kapitlet som berör delgivning i brottmål kan bli tillämpliga. Detta innebär att t.ex. delgivning mot mottagningsbevis eller som brev enligt 3 § i kapitlet kan bli tillämplig, fastän i enlighet med paragra-

fen domstolen eller allmänna åklagaren inte sköter om delgivningen utan en polisman, tullman, gränsbevakningsman eller jakt- och fiskeövervakare. Ett alternativt delgivnings-sätt är personlig delgivning enligt 4 § i kapitlet. I momentet föreskrivs också att om den som misstänks för förseelsen är en sådan tillräknelig omyndig som avses i första meningen i 12 kap. 2 § i rättegångsbalken, dvs. i praktiken mellan 15 och 17 år, sker delgivning endast till honom eller henne.

I 2 mom. i paragrafen föreskrivs på motsvarande sätt som i 8 § 2 i ordningsbrottslagen om delgivning i fråga om förseelser som observerats utan att ett fordon har stoppats.

I 3 mom. i paragrafen bestäms att om verkan av delgivningen på preskription av åtalsrätten föreskrivs särskilt. Enligt 6 § 2 mom. i strafforderlagen avbryts preskriptionen av åtalsrätten då straffanspråket delges den misstänkte. I lagen om ordningsbrottsförfarande finns ingen reglering om avbrytande av åtalsrätten.

Paragrafens 3 mom. har samband för det första med målsättningen att eliminera onödiga skillnader mellan bestämmelserna om att förelägga böter och förelägga ordningsbot. För det andra är målsättningen när det gäller den straffrättsliga preskriptionen att så långt som möjligt förenhetliga regleringen med den allmänna regleringen i 8 kap. i strafflagen och att placera regleringen om preskription av de påföljder som föreläggs i ett summariskt förfarande i nämnda kapitel. Därför föreslås det att det till 8 kap. 3 § i strafflagen fogas ett nytt 3 mom. på det sätt som föreslås nedan i lagförslag 2.

12 §. Handläggning av ett straffyrkande. Enligt 1 mom. i paragrafen ska en behörig tjänsteman utan dröjsmål efter den tid som avses i 4 § 4 mom. kontrollera om den som misstänks för förseelsen helt eller delvis har betalat böterna eller ordningsboten. Denna skyldighet har samband med målet att så snabbt som möjligt avgöra ärendena i det summariska förfarandet.

Kontrollen har samband med att som samtycke från den som misstänks för förseelsen enligt 4 § 4 mom. betraktas att böterna eller ordningsboten helt eller delvis betalas inom 30 dagar från det att straffyrkandet delgavs. En systematisk och rask kontroll förutsätter

att den berörda myndigheten ordnar med en uppföljning av betalningsläget.

Med en behörig tjänsteman avses en tjänsteman som avses i 3 § 1 mom. eller i den speciallagstiftning som det hänvisas till i 3 mom. i samma paragraf och vilken tjänsteman är behörig att utfärda ett straffyrkande. Den tjänsteman som kontrollerar betalningen behöver inte vara den samma som har utfärdat straffyrkandet. Den behöriga tjänstemannen kan som hjälp utnyttja kontorspersonal.

På grundval av 10 § ges i samband med delgivningen av ett straffyrkande den som misstänks för förseelsen de uppgifter som behövs för betalning av påföljden. Betalningen sker till Rättsregistercentralen. Den behöriga tjänstemannens kontrollmöjlighet förutsätter att han eller hon har möjlighet att få uppgifter från Rättsregistercentralens bötesregister i vilket antecknas bl.a. de belopp som har influtit vid betalning av påföljden. Enligt 50 § 2 mom. i lagen om verkställighet av böter får Rättsregistercentralen utan hinder av sekretessen på begäran lämna ut uppgifter om brott och straffrättsliga påföljder till dem vilkas rätt att få uppgifter regleras särskilt genom lag. Uppgifterna kan lämnas ut också genom teknisk anslutning.

Så som det i avsnitt 6 i den allmänna motiveringen har konstaterats tas de behövliga bestämmelserna om rätten till information in i propositionen om rättsförvaltningens riksomfattande informationssystem.

Enligt 2 mom. i paragrafen fastställs påföljden med ett bötesföreläggande, ordningsbrottsföreläggande eller ett strafföreläggande, om böterna eller ordningsboten helt eller delvis har betalats inom den utsatta tiden. Ett föreläggande som på detta sätt har fastställts behöver inte delges den som misstänks för förseelsen.

Att behandlingen av brottsärendet har upphört med ett summariskt förfarande konstateras i ett avgörande som nämns i 1 mom. På detta sätt får man också ett verkställbart avgörande i enlighet med 38 § 2 mom. och 2 § 1 mom. i lagen om verkställighet av böter med tanke på de fall där en person som har mottagit ett straffyrkande inom i 4 § 4 mom. föreskriven tid har betalat böterna eller ordningsboten endast delvis och där det alltså

fortsättningsvis finns utrymme för verkställighet.

I samband med delgivningen av straffyrkandet har det till den som misstänks för förseelsen getts tillräckliga och behövliga uppgifter om betalning av påföljden. Det är inte nödvändigt att på nytt ge dessa uppgifter i samband med att bötesföreläggandet, ordningsbotsföreläggandet eller straffföreläggandet fastställs. Enligt 9 § 2 mom. i lagen ska det i straffyrkandet uttryckligen nämnas att en betalning av böterna eller ordningsboten inom den tid som anges i 4 § 4 mom. leder till att påföljden fastställts med ett föreläggande.

Om böterna eller ordningsboten inte betalas inom den föreskrivna tiden, ska den behöriga tjänstemannen överföra ärendet att behandlas i normal behandlingsordning för brottmål.

13 §. Överlämnande av ett bötesyrkande och ett straffyrkande till allmänna åklagaren. Paragrafen motsvarar i sakligt hänseende i strafforderlagens 7 § enligt vilken straffanspråket efter delgivningen utan dröjsmål ska tillställas åklagaren för utfärdande av strafforder.

Enligt paragrafen ska ett bötesyrkande efter delgivningen utan dröjsmål överlämnas till allmänna åklagaren för utfärdande av ett straffföreläggande. Samma överlämningskyldighet gäller ett straffyrkande om det är fråga om ett bötesstraff på över 20 dagsböter eller om ärendet inte annars kan avgöras genom ett bötesföreläggande eller om den som misstänks för förseelsen inte har betalat böterna på det sätt som avses i 4 § 4 mom. Paragrafen har samband med målsättningen att snabbt avgöra ärenden i det summariska förfarandet.

3 kap. **Föreläggande av ordningsbot för trafikförseelser som observerats utan att fordonet har stoppats**

14 §. De förseelser som kapitlet omfattar. Paragrafen motsvarar 13 a § i ordningsbotslagen.

15 §. Inledning av förfarandet. Paragrafen motsvarar 13 b § i ordningsbotslagen men preciseras på det sätt att på den fortsatta

handläggningen tillämpas bestämmelserna i 2 kap.

16 §. Innehållet i ett ordningsbotsföreläggande. I fråga innehållet i ett ordningsbotsföreläggande som observerats utan att fordonet har stoppats föreskrivs för närvarande i 13 c § i ordningsbotslagen. Den föreslagna paragrafen motsvarar till sitt innehåll helt den nämnda paragrafen. För att en onödig upprepning ska undvikas hänvisas det dock till de allmänna bestämmelserna i 8 § om innehållet i ett ordningsbotsföreläggande. Innehållet i ordningsbotsföreläggandena i fråga avviker från innehållet i andra ordningsbotsförelägganden endast genom att det enligt 2 mom. av föreläggandet ska framgå också 1) de eventuella andra påföljder som förseelsen kan medföra för den som har mottagit föreläggandet, så som ett körförbud, och 2) vilket förfarande som ska tillämpas, om den som har mottagit föreläggandet motsätter sig detsamma och hur ärendet då handläggs.

17 §. Sändande av ett ordningsbotsföreläggande. Paragrafen motsvarar 13 d i ordningsbotslagen.

18 §. Motsättande av ett ordningsbotsföreläggande. Att förelägga en ordningsbot för en trafikförseelse som observerats utan att fordonet har stoppats förutsätter inte samtycke av den som misstänks för förseelsen. Den misstänkte bör motsätta sig ett föreläggande som han eller hon anser vara grundlös. Med undantag av några preciseringsmotsvarar bestämmelserna om motsättande 13 f § i ordningsbotslagen. Som ett förtydligande fogas till paragrafens 1 mom. ”i ett förfarande enligt detta kapitel”. Enligt gällande lag ska motsättandet ske till kansliet vid polisinspektionen där förseelsen begicks. Av de skäl som anförts i den allmänna motiveringen ska motsättandet ske till kansliet vid eller förrättningsstället för den polisinspektion där ordningsboten har förelagts.

19 §. Övervakning som utförs av chefen för polisinspektionen. I anslutning till rättsskyddet för den som misstänks för förseelsen föreslås den övervakning som utförs av chefen för polisinspektionen bevaras i fall där en ordningsbot föreläggs för trafikförseelser som observerats utan att fordonet har stoppats. Därför föreslås det att det i paragrafen

tas in den reglering som för närvarande finns i 11 § 1 och 2 mom. i ordningsbotslagen.

20 §. Åtgärder när mottagaren motsätter sig ett ordningsbotsföreläggande. Paragrafen motsvarar 13 h § i ordningsbotslagen men preciseras på det sättet att det i 2 mom. hänvisas endast till 2 kap.

21 §. Delegering av uppgifter för chefen för polisinrättningen. Enligt 22 § 2 mom. i ordningsbotslagen kan uppgifter som i den lagen ankommer på chefen för polisinrättningen i reglementet för polisinrättningen överföras på annan tjänsteman som hör till befälet inom polisinrättningen. Det föreslås att en bestämmelse som motsvarar momentet tas in i 21 §, men bestämmelsen preciseras på det sättet att överföringsmöjligheten gäller uppgifter som enligt 19 och 20 § hör till chefen för polisinrättningen.

22 §. Återställande av försutten fatalietid. Paragrafen motsvarar 13 i § i ordningsbotslagen men är nyformulerad och kompletteras med ett tillägg. Som behörig tingsrätt nämns tingsrätten för den gärningsort som framgår av föreläggandet. Enligt gällande reglering är den tingsrätt behörig inom vars domkrets förseelsen har begåtts.

Till paragrafen fogas en sista mening enligt vilken tingsrätten vid behandlingen av ett ärende som gäller återställande av försutten fatalietid är domför med en lagfaren ledamot ensam. Det är för tydlighetens skull skäl att föreskriva detta i lagen. Denna reglering för domstolens sammansättning är enhetlig med 34 § 2 mom. om ändringssökande. Enligt tingsrättslagen (581/1993) är de lagfarna ledamöter som här avses lagman, tingsdomare, tingsfiskal och notarie. Ärendena i fråga kan i allmänhet inte till sin art eller omfattning betraktas som så svåra att avgöra att en notarie eller tingsfiskal på grund av 17 § 3 mom. i tingsrättslagen inte ensam kan fungera som ordförande.

23 §. Skriftlig anmärkning. Paragrafen motsvarar 13 j § i ordningsbotslagen.

4 kap. **Strafföreläggande och ordningsbot**

24 §. Utfärdande av strafföreläggande. Enligt paragrafen ska allmänna åklagaren utan dröjsmål granska ett bötesyrkande eller ett

straffyrkande som kommit in för handläggning och utfärda ett strafföreläggande. Ett strafföreläggande som grundar sig på ett bötesyrkande får dock inte utfärdas förrän två veckor har förflutit från det att yrkandet delgavs. Vid behov ska åklagaren utan dröjsmål vidta åtgärder för att utföra ytterligare undersökningar eller för att avhjälpa fel och brister som finns i bötesyrkandet eller straffyrkandet.

I fråga om första meningen i 1 mom. och i fråga om 2 mom. motsvarar paragrafen 10 § i strafforderlagen, dock preciserad på det sättet att åklagaren utan dröjsmål också ska utfärda ett strafföreläggande. Med detta vill man betona målsättningen om att få summariska ärenden snabbt handlagda. I praktiken innebär tillägget ingen nämnvärd förändring, eftersom strafforder enligt den nuvarande lagen i allmänhet utfärdas i samband med att de granskas. De övriga skillnaderna i förhållande till 10 § i strafforderlagen beror på bötesyrkande, straffyrkande och strafföreläggande som tas i bruk i och med förfarandelagen.

Tidsfristen på två veckor har samband med att man genom denna säkerställer att den som misstänks för förseelsen och har mottagit ett bötesyrkande får en rimlig tid att ge allmänna åklagaren en i 25 § avsedd utredning av omständigheter som inverkar på dagsbotens belopp. Möjligheten att ge utredningen och tidsfristen i 1 mom. gäller alla bötesyrkanden trots att den som misstänks för förseelse i samband med delgivningen av yrkandet har ifrågasatt grunden för bestämmande av dagsbotens belopp eller inte. Den förhållandevis korta tidsfristen har samband med strävan mot att de summariska ärendena ska avgöras snabbt.

25 §. Utredning om dagsbotens belopp. I paragrafen föreslås det att det föreskrivs en möjlighet för den misstänkte att ge allmänna åklagaren en skriftlig utredning av omständigheter som gäller grunden för bestämmande av dagsbotens belopp. Den som utfärdar ett strafföreläggande ska beakta sådan utredning som inverkar på dagsbotens belopp och som har getts innan föreläggandet utfärdas. Paragrafen har samband med 28 § enligt vilken allmänna åklagaren på grundval av utredningen kan utfärda ett lindrigare strafföreläggande än vad som har yrkats.

Redan för närvarande existerar det vid strafforderförfarandet på grundval av praxis och lagstiftning en möjlighet att ge en motsvarande möjlighet att ge utredning som motsvarar den föreslagna. I sådana fall då ett straffanspråk motsätts kan utredning ges och beaktas, om motsättandet endast gäller dagsbotens belopp.

Av processekonomiska skäl bör ett ärende inte föras att behandlas i normal behandlingsordning för brottmål endast för att den misstänkte och den övervakande tjänstemannen inte kommer överens om grunderna för bestämmande av dagsbotens belopp. Dessa grunder har i allmänhet samband med den misstänktes inkomster. Den som misstänks för förseelsen ska kunna begära en ändring av grunden. Det görs en anteckning om detta vilket överför ärendet som i övrigt enligt 3 § 2 mom. ska avgöras genom ett bötesföreläggande att handläggas av åklagaren.

Möjligheten att ge utredningen gäller dock alla ärenden som i ett summariskt förfarande ska avgöras av åklagaren, trots att det har begärts en ändring av grunden för dagsbotens belopp. Denna allmänna möjlighet att ge utredning är indirekt ägnad att främja att samtycke ges för ett förfarande enligt förfarandelagen och att det föreläggs bötesstraff som faktiskt motsvarar den misstänktes betalningsförmåga.

Möjligheten att ge utredning gäller alltså förutom ärenden som avser bötesyrkanden också straffyrkanden som på grundval av antalet dagsböter eller förseelsens art går till åklagaren. Utredningen kan gälla förutom frågor som har samband med bestämmandet av straffet också andra frågor av betydelse med hänsyn till åklagarens beslutsfattande. Om åklagaren på annat sätt fått reda på någon omständighet som inverkar på beslutsfattandet, ska denna beaktas vid beslutsfattandet.

Allmänna åklagaren ska i enlighet med 24 § 1 mom. beakta betydelsen av utredningen. Där föreskrivs att ett strafföreläggande som grundar sig på ett bötesyrkande inte får utfärdas förrän efter två veckor från det att yrkandet delgavs. Också en utredning som kommit in efter det ska beaktas, om åklagaren inte har hunnit utfärda ett strafföreläggande förrän utredningen getts.

För att möjligheten att ge utredning ska ha en praktisk betydelse ska den som misstänks för förseelsen få kännedom om möjligheten. Därför ska i bötesyrkandet omnämnas möjligheten att ge allmänna åklagaren en utredning av dagsbotens belopp och om den tidsfrist inom vilken det är möjligt att ge utredning (8 § 4 mom.). Möjligheten att ge utredning nämns i den handling som ges till den som misstänks för förseelsen. Utöver detta är det i de fall då det har rått oklarhet om omständigheter och uppgifter som inverkar på dagsbotens belopp skäl för den som utfärdar bötesyrkandet att innan yrkandet utfärdas berätta om möjligheten.

När det gäller ett straffyrkande behöver man enligt 9 § inte nämna omständigheter om möjligheten att ge utredning, eftersom i sådana fall den misstänkte inte ens har samtyckt till ett förfarande enligt förfarandelagen och för att i de fallen handläggningen av ärendet fortsätter inom ramen för den tidsfrist på 30 dagar för betalning som är uppställd för dem. Om det eventuellt i samband med utfärdandet av ett straffyrkande som går till åklagarens handläggning framgår att det också råder oklarhet om grunden för bestämmande av dagsbotens belopp, kan den övervakande tjänsteman som utfärdar yrkandet nämna möjligheten att ge åklagaren utredning.

När det gäller straffyrkanden som går till allmänna åklagarens avgörande kan det uppstå praktiska problem av att den som misstänks för förseelsen för att uttrycka sitt samtycke till att ärendet handläggs i ett förfarande enligt förfarandelagen bör betala böterna inom tidsfristen på 30 dagar enligt 4 § 4 mom. Genom en betalning är det uttryckta samtycket för sin del en förutsättning för att ärendet överförs till åklagarens handläggning och avgörande genom ett strafföreläggande.

Trots oklarheter som har samband med dagsbotens belopp kan den misstänkte på grundval av straffyrkandet betala böterna i enlighet med vad som har yrkats och sedan få det betalade beloppet tillbaka, om allmänna åklagaren enligt den utredning som getts honom eller henne nedsätter dagsbotens belopp. Som det framgår av 4 § 4 mom., anses en delprestation under tidsfristen som ett samtycke. Den som misstänks för förseelsen kan

alltså betala bötesstraffet t.ex. i enlighet med vad han eller hon anser vara korrekt belopp för dagsboten.

I ärenden som avser straffyrkanden kan utredningen ges till allmänna åklagaren redan innan straffyrkandet har kommit till hans eller hennes handläggning. Den som misstänks för förseelsen kan ge åklagaren en utredning redan under den tidsfrist som avses i 4 § 4 mom. I dessa fall kommer ärendet i praktiken till åklagarens handläggning, eftersom den misstänkte inte ger en utredning utan att helt eller delvis ha betalat böterna. Åklagarmyndigheten bör till denna del ordna med en uppföljning som gör det möjligt att förena utredningen med det strafföreläggande som kommer till åklagarens handläggning. Vid behov kan åklagaren också stå i kontakt med den polis-, tull- eller gränsbevakningsmyndighet som har hand om straffyrkandet i fråga.

Det uppställs inga krav på form eller innehåll för den skriftliga utredningen. I praktiken kommer i fråga löneintyg eller motsvarande handlingar avseende den som ska bötfällas. Dessa handlingar är sådan annan tillgänglig utredning som avses i 2 a kap. 2 § 3 mom. i strafflagen. Utredningen bör klart utvisa att dagsbotsbeloppet i bötes- eller straffyrkande har lagts alltför högt.

Möjligheten att ge utredning gäller situationer där dagsbotens belopp i förhållande till tidpunkten för utfärdandet av straff- och bötesyrkandet eventuellt har lagts för högt. På grundval av 2 a kap. 2 § 4 mom. i strafflagen bör åklagaren beakta att betalningsförmågan hos den som har mottagit bötes- eller straffyrkandet har förändrats väsentligt efter det att yrkandet utfärdades. Den som har mottagit ett bötes- eller straffyrkande kan ge en utredning av nämnda väsentliga ändring med samma utredning som avser att dagsbotens belopp har lagts alltför högt. I denna proposition föreslås det att i nämnda bestämmelse i strafflagen görs de ändringar som förutsätts av förfarandelagen.

26 §. Hinder för utfärda strafföreläggande. Enligt paragrafen får allmänna åklagaren inte utfärda ett strafföreläggande, om 1) den som misstänks för förseelsen eller målsäganden inte har gett ett samtycke som avses i 4 eller 5 § eller har återtagit samtycket, 2) målsä-

ganden har återtagit sin begäran om åtal för en förseelse för vilken åklagaren inte får väcka åtal utan en sådan begäran, 3) ett bötesyrkande eller ett straffyrkande inte har delgetts förrän åtalsrätten har preskriberats, eller 4) det i ärendet framkommer omständigheter enligt vilka ett straff inte ska bestämmas.

De punkter som föreslås bli intagna i paragrafen eller som i sakligt hänseende motsvarar dem ingår i 11 § 1 mom. i strafforderlagen. I bestämmelsen i fråga ingår också två andra punkter som nu föreslås bli utelämnade. Den första gäller sättet för hur man motsätter sig ett straffanspråk. Systemet som grundar sig på samtycke leder till att man inte behöver motsätta sig ett straffyrkande. För tydlighetens skull nämns dock samtycke i 1 punkten i paragrafen. Återtagande av samtycket leder till att ett föreläggande inte kan utfärdas. Den andra punkten som utelämnas gäller fall där mer än ett år har förflutit från delgivningen av straffanspråket. I denna proposition föreslås det att den särskilda preskriptionstiden avlägsnas för att brotten som leder till ordningsbot och böter ska preskriberas enhetligt och för att all preskriptionsreglering som gäller dem ska vara koncentrerad i 8 kap. i strafflagen.

Av de punkter som tas in i paragrafen behöver närmast 4 punkten en tolkningsanvisning. Till denna del kan man hänvisa till motiveringen till strafforderlagen (RP 63/1993 rd). Punkten tillämpas t.ex. när det i ärendet har kommit fram att den gärning som avses i bötes- eller straffyrkandet inte överhuvudtaget är straffbar enligt lag eller då det saknas utredning om att den som mottagit yrkandet har gjort sig skyldig till påstådda brottet. Innan allmänna åklagaren tyr sig till framför allt den sist nämnda grunden, bör åklagaren i enlighet med 24 § 2 mom. vidta åtgärder för att utföra ytterligare undersökningar, om det går att få klarhet i ärendet den vägen.

27 §. Ny bedömning av gärningen. I 1 mom. i paragrafen föreskrivs om utfärdande av ett nytt yrkande på ett sätt som delvis motsvarar 12 § i strafforderlagen. Om allmänna åklagaren anser att ett strafföreläggande ska utfärdas så att det leder till ett strängare bötesstraff eller en strängare ordningsbot än vad som har angetts i bötesyr-

kandet eller straffyrkandet, ska det på begäran av åklagaren utfärdas ett nytt yrkande och det tidigare yrkandet återtas. Beroende på fallet är det nya yrkandet ett bötesyrkande eller ett straffyrkande. Med ett strängare bötesstraff avses här att det totala bötesbeloppet blir högre än vad som har yrkats i yrkandet. En strängare ordningsbot kommer i fråga när ordningsboten har förelagts med stöd av 6 § 2 mom. eller 7 § 3 mom. i lagförslag 3 nedan, fastän överträdaren inte är en mopedist utan en motorcyklist eller då det enligt 7 § felaktigt har förelagts ordningsbot med stöd av 2 mom. i stället för 1 mom.

Det nya yrkandet är nödvändigt eftersom det till den misstänktes samtycket hör att han eller hon har godkänt en viss påföljd. Att förelägga ett strängare bötesstraff eller en strängare ordningsbot än detta kräver ett nytt samtycke.

Fastän det i sakligt hänseende är fråga om att inleda förfarandet på nytt, behövs inte ett nytt samtycke av målsäganden. Målsäganden har redan en gång gett ett samtycke som avses i 5 § till att ärendet handläggs i ett förfarande enligt förfarandelagen. En annan sak är att den nya bedömningen av gärningen kan leda till att gärningen ändras från att ha varit en förseelse som inte har någon målsägande till en förseelse som har en målsägande. Av den nya målsäganden bör man naturligtvis begära ett sådant samtycke som avses i 5 §.

Enligt paragrafen ska det på begäran av åklagaren utfärdas ett nytt yrkande. Utgångspunkten i de fall som avses i paragrafen är att det utfärdas ett nytt bötesyrkande. I sakligt hänseende är det dock fråga om att inleda förfarandet på nytt, varför på förfarandet tillämpas bestämmelserna i 1 och 2 kap. Detta innebär att då den som misstänks för förseelsen låter bli att ge sitt samtycke i ett sådant fall där ett sådant krävs delges honom eller henne ett straffyrkande. En betalning av böterna enligt straffyrkandet inom tidsfristen enligt 4 § 4 mom. leder till att ärendet på nytt kommer till åklagarens handläggning. Att underlåta att betala inom tidsfristen leder också i detta fall till en fortsatt behandling i normal behandlingsordning för brottmål.

Till begäran ska fogas de behövliga uppgifterna för utfärdande av ett sådant yrkande eller föreläggande som avses i 2 §. I praktiken

avses med detta framför allt uppgifter som avses i 8 § 2 och 3 mom. Genom det nya yrkandet inleds förfarandet på nytt, då den övervakande tjänstemannen beroende på den misstänktes samtycke och arten av ärendet i eget namn utfärdar ett bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande, bötesyrkande eller straffyrkande. Eftersom ärendet inte nödvändigtvis längre kommer tillbaka till åklagaren, ska uppgifterna vara så kompletta att den övervakande tjänstemannen utifrån dem själv kan avgöra ärendet genom ett bötesföreläggande eller ett ordningsbotsföreläggande. Vid behov ska han eller hon ta kontakt med åklagaren för att få tilläggsuppgifter.

I 2 mom. i paragrafen föreskrivs att om åklagaren anser att det i ärendet ska tillämpas någon annan straffbestämmelse än den som framgår av yrkandet, ska han eller hon ge den som det yrkas straff för tillfälle att yttra sig om detta.

Vid prövningen av ärendet kan åklagaren komma fram till att det för den gärning som avses i yrkandet ska föreläggas en påföljd enligt yrkandet men att gärningen rättsligt ska bedömas på annat sätt än vad som har gjorts i yrkandet. I yrkandet har gärningen ansetts som t.ex. lindrig förskingring men enligt åklagarens åsikt är det fråga om lindrigt bedrägeri. I ett sådant fall ska åklagaren ge den som mottagit föreläggandet tillfälle att yttra sig om den rättsliga aspekten. Om den berörda personen inte godkänner åklagarens syn på saken, kan han eller hon återta sitt samtycke. Åklagaren ska vid behov för den misstänkte klargöra denna möjlighet.

28 §. Utfärdande av ett lindrigare strafföreläggande än vad som har yrkats. Enlig paragrafen får allmänna åklagaren på eget initiativ eller utifrån en utredning enligt 25 § förelägga ett lindrigare bötesstraff än vad som har angetts i bötesyrkandet eller straffyrkandet, om åklagaren anser att förseelsen eller svarandens betalningsförmåga förutsätter det.

I praktiken nedsätts dagsbotens belopp närmast som en följd av den misstänktes utredning. Bestämmelsen i fråga omfattar också det fall då åklagaren upptäcker ett fel som inverkar på dagsbotens belopp. Med stöd av bestämmelsen kan åklagaren nedsätta dagsbotens belopp utan att behöva vidta särskilda åtgärder enligt 24 § 2 mom. för att avhjälpa

fel eller brister som finns i bötesyrkandet eller straffyrkandet. Fallen då fel avhjälpas enligt sistnämnda bestämmelse kan förutsätta att det utfärdas ett nytt bötesyrkande eller straffyrkande. Att bestämma antalet dagsböter lägre än vad som har yrkats har i allmänhet samband med situationer där antalet böter har bestämts klart strängare än den allmänna straffnivån förutsätter eller då omständigheter i det enskilda fallet leder till en lindrigare bötesstraff inte i tillräcklig grad har beaktats.

En sänkning av antalet dagsböter kan leda till att antalet blir högst 20. Så som det har konstaterats i motiveringen till 2 § 5 punkten kan åklagaren i ett straffföreläggande stanna för ett straff på högst 20 dagsböter, om han eller hon med stöd av den aktuella paragrafen utfärdar ett lindrigare bötesföreläggande än vad som yrkas. Att stanna för ett sådant avgörande hindrar inte att den övervakande tjänstemannen på grundval av 3 § 2 mom. också kan förelägga ett bötesstraff på högst 20 dagsböter. Det kan inte anses vara ändamålsenligt att åklagaren skulle vara tvungen att låta ärendet cirkulera och avgöras av den övervakande tjänstemannen endast för att antalet dagsböter sänks.

För en ändring som avses i paragrafen behövs inte samtycke av målsäganden eller den som misstänks för förseelsen. Då bötesstraffet ändras i en lindrigare riktning för den som misstänks för förseelsen, finns det inte heller annars orsak att begära hans eller hennes samtycke. Däremot ska den ändrade situationen i enlighet med 32 § anmälas till den misstänkte för att han eller hon ska kunna låta bli att betala en alltför stor betalning eller kunna vara beredd på det belopp som betalats för mycket återbärs.

29 §. Utfärdande av ett ordningsbotsföreläggande. Enligt paragrafen ska allmänna åklagaren, om han eller hon anser att det för förseelsen i stället för det bötesstraff som yrkas i straffyrkandet eller bötesyrkandet ska föreläggas en ordningsbot, utfärda ett ordningsbotsföreläggande.

Det är fråga om en ändring i förhållande till gällande lagstiftning enligt vilken åklagaren inte är behörig att utfärda ordningsbotsförelägganden. Åklagaren nämns i 3 § 1 mom. som en av de behöriga tjänstemännen. Det vore inte ändamålsenligt att låta ärendet cir-

kulera för att avgöras av en polisman eller en annan behörig tjänsteman på grund av att åklagaren inte kan förelägga ordningsbot.

Paragrafens tillämpningsområde omfattar i praktiken fall där allmänna åklagaren bedömer en förseelses allvarlighetsgrad vara en annan än den som har utfärdat bötesyrkandet eller straffyrkandet bedömer den. I yrkandet kan gärningen ha ansetts som äventyrande av trafiksäkerheten medan åklagaren anser att det är fråga om en ordningsbotsförseelse.

Eftersom man genom att förelägga en ordningsbot stannar för ett lindrigare straff med hänsyn till den som misstänks för förseelsen än ett bötesyrkande eller straffyrkande, behövs hans eller hennes samtycke inte till att ordningsboten föreläggs. Inte heller målsägandens samtycke behövs.

30 §. Åtgärdseftergift och väckande av åtal. Delvis för tydlighetens skull föreskrivs i paragrafen de handlingsalternativ och -skyldigheter som allmänna åklagaren har i stället för att utfärda ett straffföreläggande eller ordningsbotsföreläggande.

Enlig 1 mom. i paragrafen får allmänna åklagaren avstå från att utfärda ett straffföreläggande eller ordningsbotsföreläggande, om de lagbestämda förutsättningarna för åtalseftergift uppfylls. Enligt 6 § gäller om rätten för allmänna åklagaren att avstå från att väcka åtal vad som särskilt föreskrivs om detta. Det sist nämnda hänvisar uttryckligen till förutsättningarna för åtalseftergift. Frågorna som har samband med dessa har behandlats i motiveringen till den ovan nämnda paragrafen.

Enligt 2 mom. i paragrafen ska åklagaren väcka åtal i stället för att utfärda ett föreläggande, om det inte är fråga om en förseelse som avses i 1 § eller om förseelsens samband med gärningen som ska behandlas på samma gång förutsätter att åtal också väcks för förseelsen eller om det finns något annat vägande skäl till att väcka åtal.

I det först nämnda fallet är det i allmänhet fråga om en situation där till åklagarens handläggning kommer en gärning för vilken föreskrivits ett strängare straff än fängelse i sex månader eller som enligt 1 § 3 mom. inte får handläggas i detta förfarande. En gärning som har kommit till åklagarens handläggning kan ändras till en sådan via en ny bedömning

av gärningen. Naturligtvis behöver åklagaren inte ens i ett sådant fall väcka åtal, om förut-sättningarna för åtalseftergift uppfylls.

Det är också möjligt att det för en förseelse som kommer till åklagarens handläggning i och för sig kan föreläggas böter genom ett strafföreläggande eller en ordningsbot, men att ett föreläggande inte ska utfärdas på grund av sambandet med en annan gärning som behandlas samtidigt. Förseelsens anknytning till en gärning som behandlas samtidigt kan ha samband med t.ex. straffet som ska bestämmas. I en helhet som består av flera gärningar kan någon av gärningarna vara en sådan att det är möjligt att förelägga böter genom ett strafföreläggande, och några av gärningarna vara sådana att det inte är möjligt att bestämma böter på det sättet men för vilka domstolen sannolikt bestämmer böter och för vilka åklagaren är beredd att yrka ett sådant straff. I ett sådant fall är det motiverat att också en sådan förseelse enligt 1 § 1 mom. 1 punkten förs till domstolsbehandling så att domstolen för alla gärningar i enlighet med 7 kap. 3 § 1 mom. i strafflagen kan döma ut ett gemensamt bötesstraff.

Det samband som avses i 2 mom. mellan en förseelse och en annan gärning kan ha samband också med utredningen av brotten. Den medgivna förseelsen kan t.ex. på det sättet ha samband med brott som i brotthelheten har bestridits eller annars i fråga om bevisningen är stridiga att en samtidig behandling av ärendena vid domstol kan vara till fördel också med hänsyn till de övriga gärningarna.

För det tredje ska åtal väckas om det finns något annat vägande skäl till att väcka åtal. Ett sådant skäl kan t.ex. vara att en eventuellt utdömd förverkandepåföljd är större än 1 000 euro eller att målsäganden har förorsakats en sådan skada som motiverar att ärendet förs till domstolsbehandling.

Enligt 3 mom. i paragrafen ska i fall då åklagaren väcker åtal bötesyrkandet eller straffyrkandet undanröjas. Denna skyldighet gäller de fall då ärendet har kommit till åklagarens handläggning i ett förfarande enligt förfarandelagen och har samband med att verkställigheten på grundval av det omotiverade föreläggandet i fråga kan avslutas.

31 §. Upptagande av ett ärende för nytt avgörande. Paragrafen motsvarar 14 § i

strafforderlagen med den preciseringen att den nu också ska gälla situationer där ett ordningsbotsföreläggande inte har utfärdats eftersom allmänna åklagaren ska få behö-righet att utfärda också sådana förelägganden.

32 §. Anmälningsskyldighet på grund av ändrade omständigheter. I paragrafen föreskrivs en skyldighet att anmäla till den som ett yrkande på straff har riktats mot samt till Rättsregistercentralen om att ett strafföreläggande i enlighet med 26 och 27 § inte utfärdas, om ett lindrigare bötesstraff har förelagts i enlighet med 28 § eller om det i enlighet med 29 § 1 mom. föreläggs en ordningsbot i stället för utfärdas ett strafföreläggande.

I gällande lagstiftning föreskrivs i 13 § i strafforderlagen en anmälningsskyldighet som grundar sig på ändrade omständigheter. Enligt paragrafen i fråga gäller anmälningsskyldigheten situationer där strafforder med stöd av 11 § inte har utfärdats, straffanspråket har återtagits eller ett lindrigare straff än det yrkade döms ut. Som den myndighet som anmälan ska riktas till nämns myndigheten som ska ta emot förskottsbetalning som avses i 6 kap. 2 § i förordningen om verkställighet av straff. Jämfört med 13 § i lagen om strafforderförfarande görs i den föreslagna paragrafen de ändringar som förutsatts av åklagarens utökade och mångsidigare åtgärds-möjligheter. Förordningen om verkställighet av straff har upphävts och i enlighet med 3 § 1 mom. i lagen om verkställighet av böter sörjer Rättsregistercentralen för verkställighet av böter och ordningsbot.

Anmälningsskyldigheten ska gälla fall där åklagarens avgörande i praktiken innebär att den som misstänks för förseelsen har betalat för mycket efter att ha fått behövliga uppgifter om betalningen redan i samband med delgivningen av bötesyrkandet eller straffyrkandet. Efter att Rättsregistercentralen har fått anmälan betalar den beroende på fallet tillbaka böterna helt eller delvis. Om den som misstänks för förseelsen inte har betalat påföljden före åklagarens avgörande, kan han eller hon å sin sida betala den till korrekt belopp. Om den misstänkte redan har hunnit betala för mycket kan han eller hon efter att fått anmälan övervaka att Rättsregistercentralen återbär betalningen till korrekt belopp.

33 §. Överföring av ett ärende. Enligt paragrafen kan åklagaren överföra ett ärende som han eller hon ska avgöra med stöd av andra bestämmelser än bestämmelserna i kapitel att handläggas i ett förfarande enligt denna lag med iakttagande av vad i 27 § föreskrivs om en begäran och uppgifter som ska fogas till en sådan.

Paragrafen gäller främst de fall då åklagaren överför ett ärende som är för hans eller hennes åtalsprövning att handläggas i ett förfarande enligt denna lag. Gällande rätt innehåller inte motsvarande bestämmelse, men av 1 § 1 mom. i lagen om allmänna åklagare, i vilket lagrum åklagarens förutsätts sköta sina uppgifter utan onödigt dröjsmål och på ett ekonomiskt sätt kan det anses följa att brottmål såvitt möjligheterna medger ska handläggas i strafforderförfarande i stället för att behandlas i en fullskalig rättegång.

På motsvarande sätt ska åklagaren pröva om ärendet kan avgöras i ett förfarande enligt denna lag. Av förundersökningsmaterialet framgår regelmässigt om den misstänkte har erkänt gärningen. Dessutom ger den misstänktes uttalanden och målsägandens uttalanden en antydning om huruvida de samtycker till förfarandet.

För att överföra ett ärende att handläggas i ett förfarande enligt denna lag förutsätts naturligtvis att åklagaren anser att det finns förutsättningar för att utfärda ett bötes-, straff- eller ordningsbotsföreläggande. I praktiken sker detta då åtalsprövningen avslutas då åklagaren väljer mellan att väcka åtal och ett förfarande enligt denna lag. Det finns inget hinder för att åklagaren överför ärendet att handläggas i ett förfarande enligt denna lag, men för det fall att den misstänkte inte ger sitt samtycke väcker åklagaren åtal och ger en s.k. åklagarstämning till den övervakande tjänstemannen för att delges för det fall att den misstänkte inte ger sitt samtycke.

5 kap. Särskilda bestämmelser

34 §. Sökande av ändring. I paragrafens 1 mom. föreskrivs att i ett bötesföreläggande, ordningsföreläggande och straffföreläggande får ändring sökas på det sätt som föreskrivs i denna lag. Eftersom ändringssökandet avser

ett föreläggande som motsvarar en brottsdom utanför domstolen faller sig de allmänna bestämmelserna för ändringssökande inte naturligt. Därför är det nödvändigt att i denna lag särskilt föreskriva om ändringssökandet. Bestämmelserna i denna lag om ändringssökande tillämpas dock inte på ordningsbotsförelägganden som på det sätt som avses i 3 kap. har utfärdats för en förseelse som observerats utan att fordonet har stoppats. På ändringssökande i ett sådant ordningsbotsföreläggande iaktas gällande bestämmelser.

I 2 mom. i paragrafen finns vissa gemensamma bestämmelser för de olika rättsmedlen. Som det framgår av 35 och 36 § prövar tingsrätten besvären och huvudparten av extraordinärt ändringssökande. Behörig tingsrätt är tingsrätten för den gärningsort som framgår av föreläggandet. Tingsrätten är beslutför i en sammansättning med en lagfaren ledamot ensam. Vid handläggningen av ett en ansökan om ändring ska bestämmelserna i rättegångsbalkens 8 kap. om behandling av ansökningsärenden iaktas i tillämpliga delar. Bestämmelsen motsvarar delvis 31 kap. 14 a § 2 mom. i rättegångsbalken.

35 §. Besvär. I paragrafen föreskrivs om besvär över ett föreläggande som avses i 34 § 1 mom. Ändring kan sökas förutom av den som mottagit ett föreläggande också av målsäganden genom besvär till den tingsrätt som avses i 34 §.

I 1 mom. i paragrafen föreskrivs besvärsgrunderna. Eftersom ändring söks i ett föreläggande som grundar sig på den misstänktes erkännande, godkännande av påföljden, avstående från rättegång och godkännande av att ärendet handläggs i ett förfarande enligt denna lag föreskrivs besvärsgrunderna särskilt. Särskilt det att en påföljd enligt föreläggandet har godkänts och gärningen erkänts är av betydelse med hänsyn till behovet av rättsskydd. Dessutom ska beaktas att de förseelser som prövats i förfarande är obetydliga och beaktas särdragen för den summariska processen. I sakligt hänseende begränsar besvärsgrunderna inte nämnvärt möjligheten att söka ändring jämfört med en helt fri möjlighet till att söka ändring.

För det första är en besvärsgrund att det i ärendet inträffat ett sådant fel i förfarandet eller förfarandet belastas av en sådan brist som

gör möjlig en klagan på grund av domvilla med stöd av 31 kap. 1 § i rättegångsbalken.

Den andra besvärsgrunder är oriktig tillämpning av lag. Oriktig tillämpning av lag är av betydelse främst vid prövning av om i föreläggandet frågan om det straffrättsliga ansvaret eller förverkandepåföljden behörigt har avgjorts. Eftersom ett förläggande enligt detta förfarande förutsätter att påföljden godkänns, bör föreläggandet inte ändras på den grund att den som avgör besvärsärendet kanske anser att straffet hade bort vara några dagsböter mera eller mindre. En klar avvikelser från inarbetad mätningspraxis är dock i en annan ställning. Om igen det har förelagts en alltför sträng ordningsbot, bör man i första hand ingripa med stöd av bestämmelserna om rättande av fel, eftersom ordningsbotens belopp är fast bestämt i lag och den som utfärdar föreläggandet till denna del inte har haft någon prövningsmakt.

En förutsättning för att utfärda ett föreläggande är att gärningen erkänns. Brotsärenden som behandlas i detta förfarande är till den grad lindriga att enligt inarbetad tolkning ett erkännande är tillräcklig bevisning för ett tillräknande avgörande. Till denna del grundar sig det föreläggande som överklagas som utgångspunkt på ett behörigt avgörande om bevisfrågan och det finns inte grunder för att i detta hänseende söka ändring i nämnda fråga.

Situationen ändras dock till en annan, om samtycket belastas av ett fel. Den misstänkte kan också vid den tidpunkt då samtycket gavs ha varit i ett sådant tillstånd att han eller hon tillfälligt eller tom. mera permanent har saknat förmåga att förstå innebörden av det samtycke som getts. Som ett exempel på tillfälligt hinder kan nämnas att en part varit kraftigt berusad. En parts själsliga eller med dem jämförbara hälsostörningar som inverkar på förmågan till insikt kan också vara långvariga. För att undvika onödiga ändringssökanden bör den tjänsteman som gör förfrågan om samtycke fästa uppmärksamhet vid faktorer som inverkar på en sådan samtyckesgivares förstånd. I klart tillfälliga fall bör en begäran om samtycke skjutas upp.

Av angivna orsaker är grunden för ändringssökande att den misstänkte inte har gett samtycke på ett giltigt sätt. Som det i moti-

veringen till 4 § har konstaterats hör det fyra olika element till ett samtycke, dvs. erkännande av gärningen, godkännande av påföljden, ett samtycke till ett förfarande enligt denna lag samt ett muntligt avstående från rättegång. Om ett enda av dessa fyra element av samtycket inte har getts giltigt, ska överklagandet bifallas. I enlighet med 5 § täcker målsägandens samtycke endast ett samtycke till att ärendet handläggs och avgörs i detta förfarande.

Fastän det inte särskilt föreskrivs, iakttagas dock den allmänna principen om att avgörandet inte får ändras till den ändringssökandes nackdel. Med anledning av besvär som den som har mottagit ett föreläggande anför kan man låta bli att ändra föreläggandet, nedsätta bötesstraffet eller undanröja föreläggandet. Eftersom ordningsbot har fast belopp nedsätts inte ordningsbotens belopp, men föreläggandet kan undanröjas på grunder som avser så kallad domseftergift av påföljdsnatur.

I 2 mom. i paragrafen föreskrivs om tiderna för besvär. Besvär ska anföras inom 30 dagar från det att ett bötes- eller ordningsbotsföreläggande delgavs. Om delgivningen av dessa föreskrivs i 11 §. Ett straffföreläggande dock inte särskilt delges. Därför arrangeras besvärstiden på annat sätt. Besvärstiden är 60 dagar från det att samtycket gavs, eftersom den berörda personen har vetskap om denna tidpunkt. Samtycket kan med stöd av 4 § 4 mom. också ges genom att helt eller delvis betala böterna. Den föreskrivna tiden räknas då från den första delprestationen. Som av 24 § framgår ska åklagaren utan dröjsmål utfärda ett straffföreläggande, när ärendet kommit för hans eller hennes avgörande. Ett straffföreläggande som grundar sig på ett bötesyrkande får dock inte utfärdas förrän efter att två veckor har förflutit från dagen för delgivningen av yrkandet. Detta leder till att det efter det att föreläggandet utfärdades sannolikt återstår ca 30 dagar av besvärstiden. Fastän föreläggandet utfärdas t.ex. efter det att två veckor har förflutit från det att samtycket gavs, återstår å andra sidan i vart fall 60 dagar besvärstid.

Trots kravet på en snabb handläggning kan det inträffa att straffföreläggandet inte ännu har utfärdats då den ovan nämnda tiden på

60 dagar löpt ut eller att föreläggandet utfärdas just före sagda föreskrivna tid löper ut. Av denna orsak föreskrivs det att besvär alltid får anföras inom 30 dagar från det att föreläggandet utfärdades. I fråga om alternativa besvärstider tillämpas alltid den tid som är fördelaktigast med hänsyn till ändringssökanden.

Ett bötesföreläggande eller ett ordningsföreläggande utfärdas med stöd av 12 § 2 mom., när den misstänkte har gett sitt samtycke genom att inom föreskriven tid betala påföljden helt eller delvis enligt 4 § 4 mom.. Eftersom ett föreläggande som har utfärdats med stöd av 12 § 2 mom. inte särskilt delges iakttas det som föreskrivs om besvärstiden för strafförelägganden.

36 §. Extraordinärt ändringssökande. Enligt paragrafens 1 mom. får ändring sökas i ett föreläggande som avses i 34 § 1 mom. på de grunder som anges i 31 kap. i rättegångsbalken. I praktiken kommer i fråga grunder som avser klagan på grund av domvilla (1 § i nämnda kapitel), återbrytande av dom (8—9 och 9 c §), återbrytande på dom grund att en person vid förfarandet har behandlats som en annan person eller under oriktigt namn (11 §), och grunder som avser återställande av försutten fatalietid (17 §). Extraordinärt ändringssökande kan också grunda sig på bristande giltighet i fråga om ett samtycke som avses i föregående paragraf.

Enligt 2 mom. i paragrafen är tingsrätten behörig att pröva en ansökan om extraordinärt ändringssökande. Högsta domstolen behandlar dock en ansökan om ändringssökande som grundar sig på 31 kap. 8—9 och 9 c § i rättegångsbalken (återbrytande av en dom som är till den åtalades fördel eller nackdel och som gäller straff eller förverkandepåföljd).

Enligt 3 mom. i paragrafen ska ansökan om extraordinärt ändringssökande göras hos tingsrätten inom ett år från den dag då föreläggandet utfärdades. Om det dock är fråga om en ansökan som avses i ovan nämnda 31 kap. 11 §, får dock ansökan göras oberoende av föreskriven tid. I fråga om förfarandet för ändringssökande och de föreskrivna tiderna iakttas i de fall som kommer till högsta domstolens behandling bestämmelserna i 31 kap. i rättegångsbalken.

37 §. Rättande av fel. I paragrafen föreskrivs om rättande av skriv- eller räknefel eller andra motsvarande uppenbara fel på ett sådant som i fråga om ett bötesstraff med de ändringar som förutsätts av förfarandelagen motsvarar 19 § i lagen om strafforderförfarande. Förutom strafförelägganden gäller paragrafen också bötesförelägganden. En i sakligt hänseende betydelsefull utvidgning av tillämpningsområdet i förhållande till gällande paragraf är att den föreslagna paragrafen också tillämpas på ordningsbotsförelägganden. Det är ändamålsenligt att utvidga den möjligheten till teknisk korrigering att gälla också dem. Dessutom är det för tydlighetens skull skäl att avskilja meningen om hörande av den som har fått ett föreläggande till ett eget 2 mom., varvid 2 mom. om anmälningsskyldigheten i den gällande paragrafen blir 3 mom. i den nya paragrafen.

Ett fel i ett bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande eller strafföreläggande ska kunna rättas av en tjänsteman som är behörig att utfärda förelägganden. Av ändamålsenlighetsskäl, t.ex. för att onödiga dröjsmål på grund av frånvaro ska kunna undvikas, behöver den som gör rättelsen inte vara den som har utfärdat föreläggandet. Tjänstemän som är allmänt behöriga att utfärda förelägganden föreskrivs i 3 §.

I allmänhet behöver den som fått föreläggandet inte höras, eftersom det fel som ska rättas bör vara ganska klart. I undantagsfall kan det dock finnas ett behov av ett hörande, om man genom det kan få ytterligare utredning med hänsyn till felets existens. En sådan utredning kan ha samband med t.ex. motstridigheter mellan den misstänktes inkomster och dagsbotens belopp. Om straffet lindras som en följd av rättelsen ska detta anmälas på det sätt som föreskrivs i 32 §.

38 §. Verkställighet av påföljd. Enligt 1 mom. i paragrafen finns bestämmelser om verkställighet av en påföljd som utfärdats enligt förfarandelagen i lagen om verkställighet av böter. Bestämmelserna i detta moment och i 2 mom. ersätter bestämmelserna som hänvisar till indrivning av böter i 15 § i lagen om strafforderförfarande och 18 § i lagen om ordningsbotsförfarande. Enligt 1 § 1 mom. 1 punkten i lagen om verkställighet av böter verkställs i den ordning som föreskrivs i den

lagen vid sidan av andra påföljder böter som har bestämts som dagsböter enligt 2 a kap. 3 § 1 mom. i strafflagen samt ordningsbot. Bestämmelser om att förverkandepåföljd som avser egendom eller penningbelopp omfattas av tillämpningsområdet för lagen om verkställighet av böter finns i 1 § 1 mom. 3 punkten i nämnda lag.

I paragrafens 2 mom. preciseras den nuvarande regleringen. Enligt momentet verkställs ett bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande och strafföreläggande som en dom som har vunnit laga kraft. Ett ordningsbotsföreläggande enligt 3 kap., dvs. ett ordningsbotsföreläggande för en trafikförseelse som observerats utan att fordonet har stoppats blir dock verkställbart först efter att den frist på 30 dagar som föreskrivs i 18 § 2 mom. har löpt ut förutsatt ytterligare att mottagaren inte har motsatt sig föreläggandet.

I 15 § i lagen om strafforderförfarande och 18 § i lagen om ordningsbotsförfarande till vilka lagrum det redan ovan har hänvisats till i samband med 1 mom. föreskrivs att om verkställigheten av strafforder och ordningsbotsföreläggande gäller vad som bestäms om domar som har vunnit laga kraft Enligt 2 § 1 mom. i lagen om verkställighet av böter föreskrivs för sin del att verkställigheten av böter och förverkandepåföljder som avser egendom ska inledas när det avgörande där påföljden har bestämts har vunnit laga kraft eller när avgörandet kan verkställas som en lagakraftvunnen dom eller när ärendet har avgjorts slutligt genom strafforder eller ordningsbotsföreläggande.

Avsnittet om strafforder och ordningsbotsförelägganden i 2 § 1 mom. i lagen om verkställighet av böter kan anses onödigt och även oklart. I denna proposition föreslås det att sagda avsnitt avlägsnas. Det finns skäl att i huvudsak klart knyta verkställbarheten av ett bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande och strafföreläggande till tidpunkten för utfärdandet av föreläggandena genom att konstatera att föreläggandena verkställs som en dom som har vunnit laga kraft. På grund av det som konstaterats ovan och för att föreläggandena grundar sig på den misstänktes samtycke finns det inte ett behov av att vänta ut den besvärstid som avses i 35 § 2 mom.

Besvär över förelägganden torde bli sällsynta.

Ordningsbotsföreläggandena enligt 3 kap. utgör dock ett undantag, eftersom man kan motsätta sig dem efter det att de har utfärdats. I dessa fall kan ett ordningsbotsföreläggande inte anses som ett till den grad slutligt avgörande att verkställbarheten kan knytas till att föreläggandet utfärdas. Denna slutlighet uppnås först då tidsfristen på 30 dagar löpt ut förutsatt ytterligare att mottagaren inte har motsatt sig föreläggandet inom föreskriven tid. Ett ordningsbotsföreläggande som mottagaren har motsatt sig undanröjs och handläggningen av ärendet fortsätter i enlighet med 20 § 2 eller 3 mom. En ändring om denna avvikande verkställbarhet föreslås i 2 § 1 mom. i lagen om verkställighet av böter.

39 §. Frist för betalning av påföljd. Enligt 1 mom. i paragrafen ska böter eller en ordningsbot som har förelagts genom ett bötes- eller ordningsbotsföreläggande utan att ett straffyrkande har utfärdats betalas inom 30 dagar från det att bötesföreläggandet eller ordningsbotsföreläggandet delgavs.

I gällande lag föreskrivs endast betalningstiden för ordningsbot. Enligt 9 § i ordningsbotslagen ska en ordningsbot betalas inom två veckor efter att vederbörande fick del av föreläggandet. Det är skäl att utsträcka användningen av betalningstiden att gälla sådana böter som har förelagts genom ett bötesföreläggande och som i allmänhet är högre än en ordningsbot. I synnerhet när det gäller böter kan fristen på två veckor anses som alltför kort varför som betalningstid föreslås 30 dagar.

Enligt 8 § 2 mom. ska i ett bötesföreläggande och ordningsbotsföreläggande nämnas betalningstiden för att den som fått föreläggandet ska få kännedom om den. Samtidigt ges den misstänkte de uppgifter som behövs för betalning av påföljden. Betalningstiden innebär i praktiken att fastän föreläggandet med stöd av 38 § 2 mom. blir verkställbart redan vid tidpunkten då det utfärdas, vidtar Rättsregistercentralen, som svarar för indrivning av böter och ordningsbot, indrivningsåtgärder först när betalningstiden löpt ut, förutsatt att påföljden inte i sin helhet har betalats under betalningstiden.

Betalningstiden som avses i 1 mom. gäller uttryckligen fall där ett bötesföreläggande eller ordningsbotsföreläggande utfärdas utan ett straffyrkande. Om den som misstänks för förseelsen inte ger sitt samtycke till att ärendet handläggs och avgörs i ett förfarande enligt förfarandelagen och om det alltså därför används ett straffyrkande, ges det i samband med att detta utfärdas en motsvarande betalningstid på 30 dagar under vilken den misstänkte genom ett betala ännu kan ge sitt samtycke. Om det dock är fråga om ett ärende som går till allmänna åklagarens avgörande genom ett bötesyrkande, har den misstänkte tid och möjlighet att betala böterna redan innan strafföreläggandet utfärdas, eftersom åt honom eller henne i samband med delgivningen ges de uppgifter som behövs för att betala böterna. När det gäller bötesförelägganden kan det inte anses ändamålsenligt och behövt att bereda en dubbel möjlighet till betalning och samtidigt en särskild betalningstid.

Enligt paragrafens 2 mom. ska en ordningsbot som har förelagts i enlighet med 3 kap. betalas inom

30 dagar från det att ordningsbotsföreläggandet delgavs, om den som har fått ordningsboten inte motsätter sig föreläggandet. Bestämmelsen gäller ordningsbot som har förelagts för trafikförseelser som observerats utan att fordonet har stoppats och motsvarar den nuvarande bestämmelsen 13 e § i ordningsbotslagen.

40 §. Närmare bestämmelser. I paragrafen föreskrivs om frågor som det närmare bestäms om genom förordning av justitieministeriet. Detta gäller de handlingar som ska användas vid förfarandet enligt förfarandelagen samt de uppgifter som ska antecknas i dem och förvaringen av dem och de meddelanden som har samband med verkställigheten av påföljder och andra meddelanden mellan myndigheterna.

Med stöd av 20 § i strafforderlagen har utfärdats förordningen om strafforderförfarandet (1026/1993) och ordningsbotsförordningen (606/1983) med stöd av 23 § i ordningsbotslagen. Förordningen enligt den föreslagna paragrafen ska i huvudsak innehålla reglering om frågor av samma typ som de nu gällande förordningarna. Detta avser formu-

lar för blanketter och anvisningar, förvaring av handlingar hos de myndigheter som enligt förfarandelagen har utfärdat förelägganden samt för verkställighetsmeddelanden till Rättsregistercentralen och meddelanden till andra myndigheter, t.ex. till Bilregistercentralen.

I förordningen kan närmare och mera detaljerat än i 8 och 9 § regleras de uppgifter som ska tas in i yrkandena och förelägganden. I den nya förordningen kan på ett annat sätt än i de nuvarande beaktas användningen av elektroniska dokument eller möjligheten att använda dem i vissa fall.

6 kap. **Ikraftträdande**

41 §. Ikraftträdande. Om ikraftträdande av lagen bestäms särskilt genom lag. Det är ändamålsenligt att samtliga lagar enligt denna proposition träder i kraft samtidigt. De föreslagna lagarna bildar en lagstiftningshelhet med inbördes samband.

Genom denna lag upphävs strafforderlagen, ordningsbotslagen, ordningsbotsförordningen och förordningen om strafforderförfarande. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

42 §. Övergångsbestämmelse. I paragrafen föreskrivs i vilka fall de bestämmelser om strafforderförfarande eller ordningsbotsförfarande tillämpas som har varit i kraft då förfarandelagen träder i kraft. Tillämpningen gäller fall där förfarandet enligt den tidigare lagen har fortskridit så långt att en inledning av handläggning av ärendet i ett förfarande enligt den nya lagen inte längre kan anses ändamålsenligt. Därför tillämpas de tidigare bestämmelserna, om ett straffanspråk eller ett ordningsbotsföreläggande har delgetts innan förfarandelagen har trätt i kraft.

1.2 **Strafflagen**

2 a kap. **Om böter, förvandlingsstraff och ordningsbot**

2 §. Dagsbotens belopp. Det föreslås en ändring av 4 mom. på ett sådant sätt att det beaktas att lagen om strafforderförfarande ersätts med förfarandet för bötes- och ord-

ningsbotsföreläggande. Omnämmande i gällande lag strafforderförfarande, straffanspråk och strafforder ersätts med omnämmanden av ett förfarande enligt förfarandelagen, om ett bötesföreläggande eller bötes- eller straffyrkande och om straffföreläggande.

3 §. *Det totala bötesbeloppet.* Det föreslås att till paragrafen som 3 mom. fogas en hänvisningsbestämmelse enligt vilken bestämmelser om höjning av det totala bötesbeloppet vid bestämmandet av ett gemensamt straff för brott som ska bestraffas med böter och ordningsbot finns i 7 kap. 3 a §.

6 §. *Eftergift i fråga i fråga om förvandlingsstraff för böter eller delar av böter.* Enligt gällande lag föreskrivs i paragrafens nuvarande 3 mom. att den del av böterna med vilken det totala bötesbeloppet har höjts med stöd av 3 § 2 mom. inte förvandlas till fängelse. Enligt denna proposition kommer det att föreskrivas om höjning av det totala bötesbeloppet också i 7 kap. 3 a §. Det föreslås att till momentet fogas ett omnämmande av att den del av böterna som har höjts med stöd av sist nämnda paragraf inte förvandlas till fängelse.

8 §. *Ordningsbot.* Paragrafen ändras för det första så att till 1 mom. fogas ett omnämmande av att ordningsbot utgör det enda straffet för vissa förseelser. Ordningsbot är inte längre ett alternativ till ett annat straff, i praktiken till böter.

Dessutom avlägsnas från paragrafen dess 2 mom. där det föreskrivs om ordningsbotens högsta belopp på 200 euro och att beloppet av ordningsboten för olika förseelser bestäms genom förordning av statsrådet. Ordningsbotens storlek bestäms i bestämmelsen för var och en förseelse i lagen om ordningsbotsförseelser. Enligt denna proposition är ordningsboten för ordningsbotsförseelser av samma storlek som i förordningen om ordningsbotsförseelser enligt vilken ordningsbotens belopp varierar mellan 10 euro och 115 euro.

I och med att 2 mom. i paragrafen upphävs överförs 3 mom. oförändrat till 2 mom. En obetald ordningsbot får inte heller i fortsättningen förvandlas till fängelse.

9 §. *Ordningsbotsförseelser.* I paragrafen föreskrivs om förseelser för vilka ordningsbot kan bestämmas som påföljd genom för-

ordning av statsrådet. Det föreslås att paragrafen upphävs eftersom det inte längre för ordningsbotsförseelser föreskrivs förutsättningar som har samband med maximistraff, de som begår förseelserna och gärningssätten eller brottsbenämningarna. I fortsättningen föreskrivs i lagen om ordningsbotsförseelser om ordningsbotens belopp och de gärningstyper som bestraffas med ordningsbot så som framgår av lagförslag 3.

10 §. *Föreläggande av ordningsbot.* Också paragrafen om föreläggande av ordningsbot upphävs som onödig.

I 1 mom. föreskrivs de tjänstemän som förelägger ordningsbot. Dessa föreskrivs i fortsättningen i 3 § i förfarandelagen. Det att ordningsbot föreskrivs som enda påföljd för vissa förseelser och att målsägandens samtycke till det summariska förfarandet krävs för användning av förfarandet leder också till att 2 mom. blir onödigt. Där föreskrivs om fallen då ordningsbot inte får föreläggas för att ordningsbot är ett alltför lindrigt straff eller för att målsäganden kommer att framställa en begäran om åtal eller lägga fram ett skadeståndsyrkande.

Enligt 3 mom. i paragrafen föreskrivs om föreläggande av ordningsbot i lagen om ordningsbotsförfarande. Enligt denna proposition föreskrivs i fortsättningen om föreläggandet i förfarandelagen. En hänvisning i strafflagen till den sist nämnda lagen kan anses onödig, särskilt eftersom det i strafflagen inte heller annars ingår motsvarande hänvisningar till förfarandelagstiftning.

11 §. *Ordningsbot för olika förseelser.* Enligt paragrafens 1 mom. föreläggs ordningsbot, om ordningsbot samtidigt ska föreläggas för flera ordningsbotsförseelser, för den förseelse för vilken den strängaste ordningsboten är föreskriven. I 2 mom. i paragrafen förbjuds det att bestämma ett gemensamt straff för ordningsbot och bötesstraff eller fängelsestraff.

Det föreslås att paragrafen upphävs. Om höjning av ordningsbot i fall då någon samtidigt ska dömas till straff för flera ordningsbotsförseelser föreskrivs i den nya 7 kap. 3 b §. Bestämmelser om gemensamt straff för brott som bestraffas med böter och ordningsbot finns för sin del i den nya 7 kap. 3 a §. Ändringarna som har samband med att döma

ut ett gemensamt fängelsestraff föreslås i 7 kap. 1 § 2 mom.

6 kap. Om bestämmande av straff

13 §. *Avräkning av tiden för frihetsberövande.* I paragrafen föreskrivs de situationer där det från det utdömda straffet avräknas tiden för frihetsberövande före straffet.

Enligt gällande rätt bestämmer den övervakande myndigheten ordningsbotens belopp, och den gärning som har lett till ordningsbot kan inte orsaka frihetsberövande. Vid bötesstraff avräknas i allmänhet tre dagsböter för vart och ett dygns frihetsberövande.

Enligt propositionen kan ordningsbot bestämmas också i domstol, och det är i princip möjligt att frihetsberövandet har orsakats av en gärning för vilken det senare som påföljd föreläggs ordningsbot.

Det föreslås därför att det till paragrafen fogas ett nytt 5 mom., enligt vilket frihetsberövandet ska anses som fullt avtjänande av straffet, om straffet är ordningsbot. Eftersom förseelser som bestraffas med ordningsbot med fast belopp är lindrigare än brott som bestraffas med böter är det rimligt att ett frihetsberövande som skäligen kraftigt ingriper i en persons status beaktas som fullt avtjänande av ordningsbot. Det är inte heller ändamålsenligt att försätta olika ordningsbotsförseelser i olika ställning på grundval av gärningens art. Det är inte nödvändigt att ge domstolen tillämpningsprövning i ett sådant fall.

7 kap. Om gemensamt straff

1 §. *Bestämmande av gemensamt fängelsestraff.* Det föreslås att 2 mom. i paragrafen ändras så att till dess tillämpningsområde fogas de fall där det till domstolens behandling kommer ordningsbotsförseelser. Detta har samband med att ordningsbotsärenden kommer till domstolens behandling i normal behandlingsordning för brottmål. Momentet ändras så att domstolen får ta in straffet för ordningsbotsförseelsen i det gemensamma fängelsestraffet eller särskilt döma ut ett gemensamt fängelsestraff och ordningsbot. Det har redogjorts för bakgrunden till ändringen av momentet i fråga liksom även till

de nya 3 a och 3 b § i den allmänna motiveringen i avsnittet bedömning av nuläget.

Enligt det ändrade 2 mom. får domstolen inte vid sidan av ett gemensamt fängelsestraff särskilt döma till böter och ordningsbot. Om brottshelheten omfattar brott som ska bestraffas med böter och ordningsbot ska för dessa dömas ut ett gemensamt bötesstraff i enlighet med den nya 3 a § när det straff som döms för dem inte omfattas av det gemensamma fängelsestraffet.

Paragrafen ändras i sin helhet så att den finskspråkiga och svenskspråkiga versionen av paragrafens rubrik motsvarar varandra. Paragrafens 1 och 3 mom. förblir sakligt oförändrade.

3 a §. *Böter och ordningsbot.* Enligt 1 mom. i den nya paragrafen ska det, om för två eller flera brott samtidigt ska dömas till böter och ordningsbot, föreläggas ett gemensamt bötesstraff. Det döms då ut ett gemensamt bötesstraff höjt med 20 euro.

Paragrafens 1 mom. avser alla fall där det samtidigt behandlas minst ett brott som bestraffas med böter och ett brott som bestraffas med ordningsbot. Om det finns flera brott som ska bestraffas med böter ska för dessa innan höjningen enligt 3 § 1 mom. görs bestämmas ett gemensamt bötesstraff. Om det däremot finns flera ordningsbotsförseelser, bestäms för dem inte ett gemensamt straff i enlighet med 3 b §, utan det läggs endast 20 euro till det bötesstraffet eller det gemensamma bötesstraffet.

Bötesstraffet höjs dock inte, om ordningsboten föreläggs för en gående eller för föraren av ett motorlöst fordon. Om dessa förseelser föreskrivs nedan i 2 och 3 § i lagförslag 3 som avser lagen om ordningsbotsförseelser. I dessa i praktiken sällan förekommande fall vore höjningen skäligen sträng i förhållande till den ordningsbot som förelagts för förseelsen. I övriga fall kan höjningen på 20 euro anses ha också en praktisk betydelse, men den är dock inte oskälig. Klarheten i systemet och behändigheten vid lagens tillämpning talar också för att höjningen är schablonmässig. Det är inte motiverat att för enskilda grupper av fall utforma egna höjningsbelopp.

Enligt 2 mom. i paragrafen höjs bötesstraffet eller det gemensamma bötesstraffet till nivån för ordningsboten eller den strängaste

ordningsboten innan höjningen enligt 1 mom. görs, om det totala beloppet för bötesstraffet eller det gemensamma bötesstraffet skulle vara lägre än ordningsboten eller den strängaste ordningsboten. Såsom det konstaterat i den allmänna motiveringen har detta förslag samband med stränghetsgraderingen av brott och synpunkter som gäller förvandlingsstraff för böter.

De höjningar som föreskrivs i paragrafen kan vid sidan av den höjning som avses i 2 a kap. 3 § 2 mom. komma i fråga i fall där ett bötesstraff föreläggs för överhastighet.

3 b §. Ordningsbot. Om någon samtidigt ska dömas för två eller flera brott för vilka straffet är ordningsbot, ska enligt den nya paragrafen en ordningsbot föreläggas. Ordningsboten föreläggs då höjd med 20 euro i förhållande till den förseelse för vilken gäller den strängaste ordningsboten. Samma grupper som i den ovan behandlade 3 a § förblir utanför höjningen. I den allmänna motiveringen ingår i avsnittet bedömning av nuläget avsnittet omständigheter som inverka på förslaget. Förslaget avviker till denna del från det gällande lagrummet i strafflagen 2 a kap. 11 § 1 mom. enligt vilket det ska föreläggas en ordningsbot för den förseelse för vilken den strängaste ordningsboten är föreskriven, om ordningsbot samtidigt ska föreläggas för två eller flera förseelser.

8 kap. Om preskription

1 §. Preskription av åtalsrätten. Paragrafens 2 mom. 4 punkt kompletteras så att åtalsrätten preskriberas inom den kortaste tiden, dvs. två år också om det strängaste straffet är ordningsbot. Kompletteringen förutsätts för det första av att ordningsbotsärenden i fortsättningen genom att åtal väcks kan föras till domstolsbehandling. Dessutom föreskrivs för vissa förseelsers del ordningsbot vara det enda straffet och är då också det strängaste straffet för förseelsen. För närvarande nämns i punkten som strängaste straff fängelse i ett år och böter.

Som det konstaterats i den allmänna motiveringen gäller preskriptionstiden på två år enligt 2 mom. 4 punkten också föreläggande av böter eller ordningsbot i de fall då den övervakande tjänstemannen förelägger en så-

dan påföljd genom ett bötesföreläggande utan att ett straffyrkande utfärdas.

3 §. När preskriptionen av åtalsrätten avbryts. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. enligt vilket preskriptionen av åtalsrätten avbryts då ett bötesyrkande, ordningsbotsföreläggande som kan motsättas eller straffyrkande delges den som misstänks för förseelsen, då ett ärende rörande en förseelse handläggs i ett förfarande enligt förfarandelagen. Preskriptionen avbryts dock inte, om yrkandet återtas eller mottagaren motsätter sig föreläggandet eller den misstänkte eller målsäganden återtar ett samtycke som avses i 4 eller 5 i förfarandelagen. Vad gäller innehållet i den nya regleringen har i tillämpliga delar beaktats regleringen i 6 § 2 mom. i lagen om strafforderförfarande och den allmänna regleringen i 1 och 2 mom. i den paragraf som nu behandlas.

Enligt 6 § 2 mom. i strafforderlagen avbryts preskriptionen av åtalsrätten då straffanspråket delges den misstänkte. I ordningsbotslagen finns inte någon bestämmelse om att åtalsrätten avbryts. Enligt 10 § i den sistnämnda lagen förfaller en ordningsbot, om inte föreläggande har delgetts inom ett år från dagen för förseelsen. Sedan ordningsbot förfallit får straffanspråk inte framställas eller åtal väckas för samma förseelse.

I paragrafens 1 och 2 mom. föreskrivs det om det allmänna avbrytandet av preskription av åtalsrätten. Åtal anses ha blivit väckt på ett sätt som avbryter preskriptionstiden när den som skall åtalas lagligen har delgetts en stämning eller när straffanspråk mot personen i fråga har framställts i hans eller hennes personliga närvaro vid rättegång. Väckande av åtal i ett mål som senare avvisas eller i vilket åtalet läggs ned avbryter inte preskriptionen av åtalsrätten.

Det nya 3 mom. i paragrafen gäller för det första fall där handläggningen av ärendet har inletts i ett förfarande enligt förfarandelagen, men där man har blivit tvungen att väcka åtal i stället för att utfärda ett bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande eller straffföreläggande. När det gäller ett bötesyrkande kan väckandet av åtal bero på att det enligt åklagarens uppfattning inte är fråga om en förseelse som avses i 1 § 1 mom. 1 punkten i förfarandelagen. Man blir tvungen att undanröja

ett ordningsbotsföreläggande för en trafikförseelse som observerats utan att fordonet har stoppats, om den som har fått föreläggandet motsätter sig det i enlighet med 18 § i förfarandelagen. Man blir tvungen att fortsätta handläggningen av ett straffyrkande i normal behandlingsordning för brottmål, om den som misstänks för förseelsen inte betalar böterna eller ordningsboten inom tidsfristen på 30 dagar enligt 4 § 4 mom. i förfarandelagen. Efter det att preskriptionen har avbrutits kan domstolen i enlighet med 6 § 2 mom. 3 punkten, som föreslås ändrad, döma ut straff för förseelsen i fråga inom tio år från förseelsen.

Det nya 3 mom. gäller också förseelser som behandlas färdigt i ett förfarande enligt förfarandelagen. För deras del ligger preskriptionsavbrytandets betydelse i att också i fråga om dem kan efter preskriptionen en påföljd bestämmas inom tio år från gärningen. En ändring som gäller detta föreslås i 6 § 2 mom. Detta gäller ärenden där den övervakande tjänstemannen förelägger påföljden efter det att ett straffyrkande har utfärdats eller där allmänna åklagaren förelägger påföljden efter det att ett bötesyrkande eller straffyrkande har utfärdats.

6 §. Preskription som hindrar utdömande av straff. Paragrafens 2 mom. föreslås ändrat för det första på det sättet att det konstateras att tidsfristerna för utdömande av straff uttryckligen gäller också föreläggande av straff i ett förfarande enligt förfarandelagen. Tidsfristen på 10 år enligt 3 punkten kompletteras med bestämmelser om tillämpningsområdet för de fall där det föreskrivna strängaste straffet är ordningsbot.

Ett straff kan föreläggas i ett förfarande enligt förfarandelagen inom tio år från gärningen i de fall där preskriptionstiden har avbrutits i enlighet med det nya 3 mom. som föreslås bli fogat till 3 §.

Som ovan redan har konstaterats, bör ett bötesstraff och en ordningsbot föreläggas i ett förfarande enligt förfarandelagen inom preskriptionstiden för åtalsrätten enligt 1 § 2 mom. 4 punkten i de fall där preskriptionstiden inte har avbrutits enligt det nya 3 § 3 mom.

13 §. När utdömt bötesstraff förfaller. Det förslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. enligt vilket en ordningsbot förfaller

när fem år har förflutit från den dag då ordningsbotsföreläggandet utfärdades. För närvarande föreskrivs om när ordningsbot förfaller i 21 § i ordningsbotslagen. Enligt bestämmelsen gäller om preskription av verkställigheten av ordningsbot vad som är föreskrivet om böter som dömts ut. Det är skäl att koncentrera också denna preskriptionsfrågeställning till 8 kap. i strafflagen.

Den dag då ordningsbotsföreläggandet utfärdades kan anses som en naturlig inledningstidpunkt för tidsfristen på fem år då man beaktar regleringen i 1 och 2 mom. i paragrafen i fråga och det att ett ordningsbotsföreläggande från den dag det utfärdades är verkställbart som en lagakraftvunnen dom med undantag av förelägganden som har utfärdats för en trafikförseelse som observerats utan att fordonet har stoppats. Dröjsmålet på 30 dagar före verkställbarheten vilket har samband med möjligheten att motsätta sig föreläggandet är så kort att det för den skull inte är nödvändigt att skapa en specialreglering.

18 §. Hänvisningsbestämmelse. Det föreslås att paragrafen ändras så att från den avlägsnas det nuvarande 2 mom. och det nuvarande 3 mom. blir 2 mom. Enligt gällande första mening i 2 mom. i paragrafen bestäms om preskription i strafforderförfarande i lagen om strafforderförfarande. Enligt andra meningen i momentet bestäms om när ordningsbot förfaller i lagen om ordningsbotsförfarande. Det föreslås att dessa lagar ersätts med förfarandelagen. Dessutom finns i enlighet med vad som ovan har angivits bestämmelser om preskriptionsfrågor som har samband med förfarandelagen i 8 kap. i strafflagen.

10 kap. Om förverkandepåföljder

9 §. Yrkande på förverkandepåföljder. I 1 mom. i paragrafen föreskrivs att förverkandepåföljd endast döms ut på yrkande av en person som avses i momentet. Enligt momentet är dessa bl.a. de tjänstemän som nämns i 3 § lagen om strafforderförfarande. Eftersom nämnda lag ersätts med förfarandelagen ändras momentet så att där hänvisas till 3 § i den nya lagen.

41 kap. Om vapenbrott

8 §. Ordningsbot. I paragrafen föreskrivs att bestämmelser om ordningsbot som påföljd för ringa i 6 § avsett innehav av föremål eller ämne som lämpar sig för att skada någon annan och för ringa i 7 § avsedd överlåtelse till en minderårig av föremål som lämpar sig för att skada någon annan finns i 2 a kap. 9 § 5 mom. samt i den förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av 6 mom. i sistnämnda paragraf. Det föreslås att paragrafen ändras så att den i stället för att hänvisa till momenten i 2 a kap. 9 § i strafflagen hänvisar till lagen om ordningsbotsföreläggande av ordningsbot för gärningar som har samband med föremål eller ämne som lämpar sig för att skada någon annan. Strafflagens 2 a kap. 9 § upphävs.

1.3 Lagen om ordningsbotsföreläggande

1 §. Tillämpningsområde. I paragrafen konstateras att lagen i fråga tillämpas på användningen av ordningsbot som straff för vissa förseelser. Lagen ska tillämpas, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

Om ordningsbotsföreläggande bestäms uttömmande i lagen om ordningsbotsföreläggande. Ordningsbot är det enda straffet för de förseelser som föreskrivs i lagen om ordningsbotsföreläggande. Vid sidan av detta straff kan med stöd av 1 § 1 mom. 3 punkten i förfarandelagen föreläggas en förverkandepåföljd på högst 1 000 euro.

Beroende på fallet är brottsbenämningen för ordningsbotsföreläggande trafikförseelse, fordonsförseelse, överträdelse av bestämmelserna i lagen om kommersiell godstransport på väg, sjötrafikförseelse, fiskförseelse, ordningsförseelse, innehav av föremål eller ämne som lämpar sig för att skada någon annan, ringa överlåtelse till minderårig av föremål som lämpar sig för att skada någon annan eller ringa överträdelse av nedskräpningsförbudet. Det att ordningsbot är det enda straffet för vissa förseelser innebär inte att ordningsbot nödvändigtvis är det enda

straffet för samtliga förseelser med nämnda brottsbenämningar.

Om trafikförseelser föreskrivs i vägtrafiklagens 103 § enligt vilken den som uppsåtligt eller av oaktsamhet på annat sätt än i 73 a, 98—102 eller 105 a § nämnt sätt bryter mot lagen i fråga eller mot bestämmelser eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av den, ska för trafikförseelse dömas till böter. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett 2 mom. enligt vilket bestämmelser om ordningsbot som enda straff för vissa förseelser finns i lagen om ordningsbotsföreläggande. Detta innebär att ordningsbot föreskrivs som enda straff för endast vissa trafikförseelser. I ordningsbotslagens 2 § (gångtrafikförseelser), 3 § (förseelser av förare av motorlösa fordon), 4 § (förseelser som gäller handlingar för ett motordrivet fordon), 5 § (förseelser som gäller ett motordrivet fordons utrustning, konstruktion och skick), 6 § (förseelser som gäller personlig skyddsutrustning), 7 § (överskridande av hastighetsbegränsning med motordrivet fordon), 8 § (andra trafikförseelser mot trafikreglerna för förare av motordrivna fordon), 9 § (störande och onödig körning med motordrivna fordon) och 11 § (förseelser som gäller personbefordran med motordrivna fordon) föreskrivs de trafikförseelser för vilka straffet är ordningsbot.

I 96 § i fordonslagen (1090/2002) föreskrivs om fordonsförseelser som bestraffas med böter. I lagen om ordningsbotsföreläggande föreskrivs att vissa av förseelserna bestraffas endast med ordningsbot, varför det föreslås att delar av paragrafen avlägsnas. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. enligt vilket i lagen om ordningsbotsföreläggande ordningsbot föreskrivs vara det enda straffet för vissa fordonsförseelser. Dessa närmare bestämmelser tas in i 3 § sist nämnda lag (förseelser av förare av motorlösa fordon), 4 § (förseelser som gäller körhandlingar för ett motordrivet fordon), 5 § (förseelser som gäller ett motordrivet fordons utrustning, konstruktion och skick) och 10 § (förseelser som gäller besiktning och anmälan för registrering av fordon).

Brott mot bestämmelserna i lagen om kommersiell godstransport på väg (693/2006) föreskrivs i 32 § 2 mom. vara straffbart med bötesstraff. Det föreslås att momentet ändras

så att en underlåtelse att iaktta skyldigheten enligt 29 § 1 mom. inte längre omfattas av dess tillämpningsområde, om överträdaren är en annan än en trafikidkare. Skyldigheten avser att medföra i fordonet inrikes trafiktillstånd, tillstånd för trafiktraktor eller transporttillstånd. Det föreslås att det till 32 § i lagen fogas ett nytt 3 mom. enligt vilket för en underlåtelse att iaktta skyldigheten enligt 29 § 1 ska dömas till ordningsbot så som föreskrivs i lagen om ordningsbotsförelser. Denna föreskrift ska tas in i 4 § 3 mom. i sist nämnda lag. Ordningsbot ska vara det enda straffet för en sådan överträdelse av bestämmelserna i lagen om kommersiell godstransport på väg.

Enligt 24 § 1 mom. i lagen om sjötrafik (463/1996) ska den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot den lagen eller bestämmelser eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den för sjötrafikförelse dömas till böter, om inte strängare straff för förelsen föreskrivs någon annan stans i lag. Enligt denna proposition ska ordningsbot föreskrivas vara det enda straffet för vissa sjötrafikförelser och en hänvisning om detta föreslås i 24 § 3 mom. i sjötrafiklagen. Enligt momentet föreskrivs att bestämmelser om ordningsbot som enda straff för vissa sjötrafikförelser finns i lagen om ordningsbotsförelser vars 12 § omfattar sådana sjötrafikförelser som endast bestraffas med ordningsbot. Också i 26 § i lagen om farkostregistret (976/2006) tas in en motsvarande hänvisningsbestämmelse.

I 108 § 1 mom. i lagen om fiske (286/1982) föreskrivs om fiskeförelser som bestraffas med böter. Det föreslås att nämnda bestämmelse ändras så att 5 punkten avlägsnas. Lagrummet avser bedrivandet av fångst av fisk eller kräfta utan ha betalat fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift eller utan att ha med sig bevis över betald fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift eller inte kunna uppvisa bevis över betalningen. Det föreslås att 108 § 2 mom. i lagen om fiske ändras så att enligt momentet bestämmelser om ordningsbot som enda straff för en försummelse av skyldigheten som avses i 88 § att betala fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift eller för försummelse att inom utsatt tid visa upp ett bevis över att en sådan avgift har betalats fins i lagen om ord-

ningsbotsförelser. I 13 § i den lagen föreskrivs ordningsbot som enda straff för en fiskeförelse som gäller fiskevårdsavgift och spöfiskeavgift.

Ordningsbot föreskrivs vara det enda straffet för samtliga ordningsförelser. Om ordningsbotsförelser föreskrivs i 16 § 1 mom. i ordningslagen (612/2003). Paragrafen i fråga ändras så att i den hänvisas till lagen om ordningsbotsförelser. Om ordningsförelser föreskrivs i 14 § i sist nämnda lag.

Innehav av föremål och ämnen som lämpar sig för att skada någon annan och överlåtelse till minderårig av föremål som lämpar sig att skada någon annan är straffbara föreskrivs vara straffbara i strafflagens 41 kap. 6 och 7 §. I denna proposition föreslås det att 8 § i nämnda kapitlet ändras så att bestämmelser om ordningsbot som enda påföljd för en ringa gärning som avses i 6 och 7 § finns i lagen om ordningsbotsförelser. Dessa bestämmelser tas in i 15 § i sist nämnda lag.

Det föreslås att 62 § i avfallslagen (1072/1993) ändras så att bestämmelser om ordningsbot som enda straff för ringa överträdelse av nedskräpningsförbudet finns i ordningsbotsförelselagen. Dessa bestämmelser tas in som 16 § i lagen om ordningsbotsförelser.

En ordningsbotsförelse kan ingå i en gärning som ska bestraffas strängare. I ett sådant fall bestäms straffet endast för den senare gärningen. Om det t.ex. vid en förelse som gäller vägtrafik eller fordon förfars på ett sådant sätt som är ägnat att äventyra någon annans säkerhet, ska gärningsmannen för äventyrande av trafiksäkerheten dömas till böter eller fängelse. Den som misstänks för förelsen kan dessutom samtidigt göra sig skyldig till flera gärningar för vilka för en del det ska föreläggas ordningsbot och för de andra bestämmas något annat straff. I sist nämnda fall tillämpas propositionens nya och ändrade bestämmelser i 7 kap. i strafflagen. Om det är fråga om en ordningsbotsförelse och ett bötesbrott, bestäms för dessa ett gemensamt bötesstraff enligt den nya 3 a § i nämnda kapitel.

Enligt 16 § 3 mom. i lagen om ordningsbotslagen som föreslås bli upphävd kan domstolen under de förutsättningar som anges i 6 kap. 12 § i strafflagen avstå från att döma ut

straff. Fastän en motsvarande bestämmelse inte föreslås i lagen, får domstolen fortsättningsvis avstå från åtgärder på angivet sätt. Däremot går det inte för sig att döma ut en ordningsbot till ett lägre belopp än vad som har föreskrivits i denna lag, eftersom ordningsbot är ett till sitt belopp fast straff.

Eftersom det av bestämmelsehierarkiska orsaker i lagen inte kan nämnas specifika förordningar eller paragrafer i en förordning har man varit tvungen att utforma hänvisningsbestämmelserna allmänt. Några ändringar i sak har inte avsetts med detta. I motiveringen nämns vilka bestämmelse på förordningsnivå som enligt gällande lagstiftning blir tillämpliga.

2 §. Gångtrafikförseelser. Paragrafen grundar sig på lagrummet 3 § i förordningen om ordningsbotsförseelser enligt vilket en gående kan föreläggas en ordningsbot på 10 euro, om han eller hon bryter mot vägtrafiklagen eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den. Nämda paragraf preciseras så att i den nya paragrafen beskrivs kort de förhållanden under vilka en överträdelse leder till att ordningsbot föreläggs. Såsom i fråga om nästan alla ordningsbotsförseelser är ett uppsåtligt och av oaktsamhet begånget förfarande straffbart. Storleken på ordningsboten bevaras oförändrade i förhållande till förordningen liksom också i de övriga paragraferna.

De fall enligt vägtrafiklagen som omnämns i paragrafen täcker förbudet i 3 § 2 mom. mot att hindra eller störa trafiken, skyldigheten i 4 § att följa tecken eller anvisning som ges av den som reglerar trafiken eller anvisning som ges med trafikantordning, skyldigheten enligt 6 § att lämna fri passage för utryckningsfordon och procession eller överträdelse av trafikreglerna om gående i 40–44 §. Paragrafens 2 punkt avser ett förfarande mot förbudet att följa trafikantordningar enligt 3 § 2 mom. i vägtrafikförordningen (182/1982) och förbudet i 4 § 1 mom. i samma förordning mot att röra sig på motorväg.

3 §. Förseelser av förare av motorlösa fordon. Paragrafen grundar sig på lagrummet 4 § i förordningen om ordningsbotsförseelser enligt vilken en cyklist eller en förare av något annat motorlöst fordon kan föreläggas en ordningsbot på 20 euro, om han eller hon

bryter mot vägtrafiklagen eller mot bestämmelser som har utfärdats med stöd av den. Också denna paragraf preciseras i samband med att den förs över till lagen så i paragrafen kort beskrivs de omständigheter under vilka en överträdelse leder till att ordningsbot föreläggs. I 1 punkten i paragrafen hänvisas visserligen förutom till 3 § 2 mom. i vägtrafiklagen endast till 2 kap. om trafikreglerna för förare av fordon, eftersom det inte är nödvändigt och ändamålsenligt att särskilt nämna ett stort antal tillämpliga bestämmelser.

Vägtrafiklagens 3 § 2 mom. som nämns i 1 punkten i paragrafen gäller förbudet mot att hindra och störa trafiken. I de andra punkterna föreskrivs gärningarna som bestraffas med ordningsbot. Dessa är överträdelse av bestämmelserna om allmänna säkerhetskrav för fordon (4 § i mom. i fordonslagen), bestämmelserna om skyldighet att följa trafikantordningar (3 § 2 mom. i vägtrafikförordningen) samt bestämmelserna om persontransport på cykel (42 § i förordningen om användning av fordon på väg, 1257/1992)

4 §. Förseelser om gäller handlingar för ett motordrivet fordon. Paragrafen grundar sig på 5 § i förordningen om ordningsbotsförseelser. Med ordningsbot kan bestraffas en uppsåtliga eller av oaktsamhet begånge överträdelse av bestämmelserna i paragrafen om skyldigheten att ha med sig handlingar som fordras vid framförande av motordrivna fordon. I paragrafen nämns med avvikelse från paragrafen i förordningen de bestämmelser för vars del en uppsåtliga eller av oaktsamhet begånge överträdelse föreläggs ordningsbot.

I 1 punkten i momentet nämns 66 a § 1 mom. i fordonslagen. Enligt nämnda bestämmelse utfärdas ett registreringsintyg när ett fordon registreras första gången, när en ändringsregistrering görs och när ett fordon av- eller påställs. Del I av registreringsintyget ska föras med i fordonet under körning. När en släpvagn och ett hyrt fordon framförs får dock i trafik inom landet medföras en kopia av del I, om kopian har getts av den som utfört registreringen.

Ett förfarande i strid med skyldigheten enligt 4 § 2 mom. i körkortsförordningen (845/1990) ska enligt 2 punkten bestraffas

med ordningsbot. Enligt nämnda bestämmelse i förordningen ska körkortet och i förordningen angivna tillstånd, med undantag för tillstånd att hålla bilskola, medföras vid körning och på uppmaning visas för en polisman eller någon annan trafikövervakare. Också till denna del gäller ordningsbotsförseelsen medförande av handlingar.

Jämfört med 5 § i förordningen om ordningsbotsförseelser innebär det en utvidgning av kretsen för ordningsbotsförseelser att enligt 3 punkten i paragrafen ett förfarande i strid med skyldigheten enligt 29 § 1 mom. i lagen om kommersiell godstransport på väg ska bestraffas med ordningsbot. Enligt sist nämnda bestämmelse ska då trafik bedrivs vid behov medföras i fordonet ett giltigt inrikes trafiktillstånd, tillstånd för trafiktraktor eller transporttillstånd i original eller en kopia av ett gemenskapstillstånd samt ett förartillstånd eller hyresavtal, en bestyrkt kopia av det eller en utredning enligt 25 § 1 mom. 2 punkten. Ordningsbot föreläggs, då överträdaren är en annan än en trafikidkare.

5 §. Förseelser som gäller ett motordrivets fordons konstruktion, utrustning, och skick. Paragrafen grundar sig på 6 § i förordningen om ordningsbotsförseelser. Med avvikelse från motsvarande bestämmelse i förordningen avgränsas dock i 1 mom. i paragrafen bestämmelserna till de bestämmelser i fordonslagen och förordningen om användning av fordon på väg för vilkas överträdelse ordningsbot föreläggs. På samma sätt som i förordningens paragraf gäller straffansvaret ett motordrivets fordons förare, ägare eller varaktiga innehavare.

I 1 mom. 1 punkten i paragrafen nämns 4 § i fordonslagen (allmänna säkerhetskrav för fordon), 7 § (ändring av fordons konstruktion) och 9 § 1 mom. (ansvar för fordons skick). Enligt 2 punkten i momentet föreläggs en ordningsbot för en uppsåtlig eller av oaktsamhet begången överträdelse av bestämmelserna enligt 3 kap. om användning av däck och dubbar i förordningen om användning av fordon på väg eller för en uppsåtlig eller av oaktsamhet begången överträdelse av 33 § om skyldigheten att iaktta skyldigheten att koppla fordon och släpvagn.

Paragrafens 2 mom. motsvarar den motsvarande bestämmelsen i förordningen. Enligt

momentet föreläggs en mopedist eller en ägare eller varaktig innehavare av en moped en ordningsbot på 20 euro för en förseelse som anges i 1 mom. För gärningar som avses i 1 mom. i paragrafen är ordningsboten 35 euro.

6 §. Förseelser som gäller användning av personlig skyddsutrustning. Paragrafen motsvarar 7 § i förordningen om ordningsbotsförseelser. I samband med att paragrafen tas in i lagen kompletteras den dock närmare med området för straffbart beteende. Dessutom förenhetligas ordalydelsen att motsvara den ordalydelse som används i berörda bestämmelser i vägtrafiklagen.

7 §. Överskridande av hastighetsbegränsning med motordrivets fordon. Paragrafen motsvarar långt 8 § i förordningen om ordningsbotsförseelser. De bestämmelser som avses i paragrafen är 25 § 1 mom. i vägtrafiklagen, 3 § 2 mom. i vägtrafikförordningen och 3 § i förordningen om användning av fordon på väg. Jämförd med motsvarande paragraf i förordningen fogas det till paragrafen ett preciserande 3 mom. enligt vilket ordningsbot inte föreläggs, om den högsta tillåtna hastigheten har överskridits på en gårdsgata eller gågata i strid med skyldigheten enligt 33 § 2 mom. eller 33 a § 2 mom. i vägtrafiklagen. Enligt de nämnda bestämmelserna ska körhastigheten på en gårdsgata och en gågata anpassas till gångtrafiken och får inte överskrida 20 km/h.

8 §. Andra trafikförseelser av förare av motordrivna fordon. Paragrafen grundar sig på 9 § i förordningen om ordningsbotsförseelser.

Enligt 1 mom. i paragrafen föreläggs en förare av ett motordrivets fordon en ordningsbot på 50 euro för en uppsåtlig eller av oaktsamhet begången överträdelse av vägtrafiklagens 1) 8 § 1 mom. eller 9 § om framförande av fordon på körbanan, 2) 11 § om val av körfält, 12 § 2 mom. om svängning eller 15 § 2 mom. om körning in i korsning, 3) 16 § om möte, 4) 24 a § om användning av kommunikationsapparat under körning, 5) 34 § 1 mom. om givande av ljud- och ljussignaler, 6) 35 § 1 mom. om givande av riktningstecken, 7) 36 §, 37 § 1 eller 4 mom. eller 38 § om användning av ljus, eller 8) 39 § 2 mom. om

stannande av fordon före färjas skyddsanordningar.

I 2 mom. föreskrivs att en förare av ett motordrivet fordon också föreläggs en ordningsbot enligt 1 mom. för en överträdelse av vägtrafikförordningens 1) 4 eller 7 § om körning på motorvägar eller motortrafikleder, 2) påbud, förbud, begränsningar eller bestämmelser som anges genom vägmärken enligt 12—21 §, dock inte vägmärken 222, 231, 232, 344—347, 351, 391 eller 392, 3) 22 § 1 mom. 2 eller 3 punkten om följande av trafikljus, 4) 33 § 2 mom. om fortsatt körning på körfältslinje, 5) 34 § 2 mom. eller 39 § 3 mom. till den del det är fråga om vit spårslinje och vitt spårrområde, eller 6) 40 § 1 mom. om gruppering som anges med vit körfältspil.

De vägmärken enligt 12—21 i vägtrafikförordningen som avses i paragrafens 2 mom. 2 punkten är varningsmärken (12 och 13 §), märken som anger förkörsrätt och väjningsplikt (14 §), förbuds- och begränsningsmärken (15 och 16 §), påbudsmärken (17 och 18 §), anvisningsmärken (19 §), informationsmärken (20 §) och tilläggsskyltar (21 §). Utanför tillämpningsområdet för punkten faller trafikmärken 222 (väjningsplikt vid möte), 231 (väjningsplikt i korsning), 232 (obligatoriskt stannande), 344 (fordons största tillåtna massa), 345 (fordonskombinations största tillåtna massa), 346 (fordons största tillåtna massa på axel), 347 (fordons största tillåtna massa på boggi), 351 (omkörningsförbud), 391 (obligatoriskt stannande för tullkontroll) och 392 (obligatoriskt stannande för granskning).

Paragrafens 3 mom. motsvarar korresponderande moment i förordningen. I det föreskrivs att en mopedist dock för de förseelser som anges i 1 och 2 mom. föreläggs en ordningsbot på 35 euro. En sådan ordningsbot föreläggs en mopedist också för överträdelse av bestämmelsen om trafikljus i 22 § 1 mom. 1 punkten eller 26 § i vägtrafikförordningen.

9 §. *Störande och onödig körning med motordrivna fordon.* Paragrafen motsvarar 10 § i förordningen om ordningsbotsförseelser. För en uppsåtliga eller av oaktsamhet begången överträdelse av bestämmelserna om sådan störande eller onödig körning med motordrivet fordon eller onödig tom-

gångskörning som anges i 86 § vägtrafiklagen och i 4 § i förordningen om användning av fordon på väg föreläggs föraren en ordningsbot på 35 euro.

10 §. *Förseelser som gäller besiktning och anmälan för registrering av fordon.* Paragrafens 1 mom. grundar sig på 11 § i förordningen om ordningsbotsförseelser. Enligt nämnda lagrum kan föraren för användning av ett obesiktat fordon eller ett fordon som inte har anmälts för registrering föreläggas en ordningsbot på 35 euro. I samband med att bestämmelsen tas in i lagen ändras den så att där nämns de bestämmelser som ett handlande i strid med leder till att ordningsbot föreläggs. Dessa bestämmelser är 8 § 1 mom. och 85 § 1 mom. i fordonslagen.

Enligt 8 § 1 mom. i fordonslagen ska ett motordrivet fordon och en släpvagn som kopplas till det genomgå en första registrering och ändringsregistrering samt besiktning på ett behörigt sätt, om inte något annat bestäms i lagen i fråga eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den. Ett motordrivet fordon och en släpvagn som kopplas till det eller till dess släpvagn och som inte genomgått en första registrering och ändringsregistrering eller och besiktning på ett behörigt sätt får inte användas i trafik. Användningsförbud gäller också fordon som avställt.

Fordonslagens 85 § är för sin del en detaljerad bestämmelse om föreläggande av kontrollbesiktning. Enligt paragrafen får ett fordon som inte inom den tid som en polisman, tullman eller gränsbevakningsman har satt ut har förts till kontrollbesiktning inte användas i trafik förrän det har godkänts vid en kontrollbesiktning.

I 2 mom. i paragrafen utvidgas kretsen för ordningsbotsförseelser i förhållande till nuläget. Enligt bestämmelsen föreläggs ägaren eller innehavaren av fordonet för en uppsåtliga eller av oaktsamhet begången underlåtelse att enligt 64 § 1 mom. göra en anmälan av fordons registeruppgifter en ordningsbot på 35 euro. Enligt nämnda bestämmelse i fordonslagen är ägaren och innehavaren av ett fordon och ett fordon som kopplas till detta eller till dess släpvagn skyldiga att registrera de uppgifter som behövs för en första registrering av ett fordon och förändringar i dem samt uppgifter om att fordonet avställt,

påställt och avregistrerats slutligt, om inte annat följer av lagen i fråga eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den. Ett fordon anses ha påställt vid den första registreringen.

11 §. Förseelser som gäller personbefordran med motordrivna fordon. Paragrafen grundar sig på 12 § i förordningen om ordningsbotsförseelser.

Enligt 87 § 2 mom. i vägtrafiklagen får i ett fordon eller i en fordonskombination inte transporteras flera personer än den tillåtna personlasten för fordonet medger, om inte något annat föreskrivs särskilt. Närmare reglering om personbefordran finns i förordningen om användning av fordon på väg. Av förordningens bestämmelser är med hänsyn till ordningsbotsförseelser av betydelse 38 § (personbefordran med bil), 39 § (persontransport med två- och trehjuliga fordon eller med dessa jämförbara fyrhjuliga fordon), 40 § (persontransport med traktor och motorredskap), 41 § (persontransport med terrängfordon), 43 § 4 mom. (persontransport i last- och paketbils lastutrymme) och 44 § 4 mom. (persontransport i släpvagns lastutrymme).

12 §. Förseelser som gäller sjötrafik. Paragrafen motsvarar 13 d § i förordningen om ordningsbotsförseelser. Paragrafen utformas dock på nytt. Enligt 1 mom. 5 punkten i paragrafen blir 2 § 1 mom. 2—4 punkten i sjötrafikförordningen (124/1997) tillämpliga.

13 §. Förseelser som gäller fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift. I paragrafen tas in bestämmelser om föreläggande av ordningsbot för förseelser som gäller fiskevårdsavgift och spöfiskeavgift. I sakligt hänseende ingår motsvarande bestämmelser i 13 a och 13 b § i förordningen om ordningsbotsförseelser. Det föreslås att regleringen placeras i en paragraf. Dessutom uppdelas paragrafen för tydlighetens skull i två moment, i vilka de olika gärningssätten särskiljs. Dessa gärningssätt är underlåtelse att betala avgift och underlåtelse att visa upp beviset över betalning inom utsatt tid.

14 §. Ordningsförseelser. I paragrafen föreskrivs ordningsbot för ordningsförseelser enligt 16 § i ordningslagen. Såsom i fråga om de övriga ordningsbotsförseelserna kan man för ordningsförseelser inte längre döma ut ett bötesstraff. Denna ändring föreslås i den

nämnda paragrafen i ordningslagen. En ordningsförseelse är fortsättningsvis straffbar endast om den begås uppsåtligen.

Paragrafen motsvarar med ett undantag 13 c § i förordningen om ordningsbotsförseelser. Den sista punkten i förordningens paragraf, dvs. punkt 12 är inte med i den bestämmelse som tas in i lagen. Nämnda punkt gäller ringa brott mot bestämmelserna i 18 § om föremål som lämpar sig för att skada någon annan. Ordningens 18 § har upphävts i samband med att bestämmelserna om vapenbrott reviderades och i det nya 41 kap. 6 och 7 § i strafflagen kriminaliseras innehav av föremål eller ämne som lämpar sig för att skada någon annan och överlåtelse till minderårig av föremål som lämpar sig för att skada någon annan. Nämnda gärningar föreskrivs bli bestraffade med ordningsbot i följande paragraf.

15 §. Föremål och ämnen som lämpar sig för att skada någon annan. Enligt paragrafen föreläggs gärningsmannen en ordningsbot på 35 euro för ringa innehav av föremål eller ämne som lämpar sig för att skada någon annan och som avses i 41 kap. 6 § i strafflagen och för en ringa överlåtelse som avses i 7 § i nämnda kapitel till en minderårig av föremål som lämpar sig för att skada någon annan. Det har redogjorts för bakgrunden till paragrafen i detaljmotiveringen till föregående paragraf. Arten av tillräknannde, dvs. uppsåt framgår direkt av nämnda straffbestämmelser på grundval av vilka endast ett uppsåtligt förfarande är straffbart.

16 §. Ringa överträdelse av nedskräpningsförbudet. Paragrafen ersätter 13 § i förordningen om ordningsbotsförseelser. En ringa överträdelse av nedskräpningsförbudet bestraffas endast om den begås uppsåtligen eller av grov oaktsamhet.

17 §. Ikraftträdande. I 1 mom. i paragrafen föreskrivs att om lagens ikraftträdande. Enligt 2 mom. i paragrafen upphävs genom lagen om ordningsbotsförseelser förordningen om ordningsbotsförseelser.

1.4 Lagen om verkställighet av böter

2 §. Påföljders verkställbarhet. Enligt gällande 1 mom. i paragrafen ska verkställigheten av böter och förverkandepåföljder som

avser egendom inledas när det avgörande där påföljder har bestämts har vunnit laga kraft eller när avgörandet kan verkställas som en lagakraftvunnen dom eller när ärendet har avgjorts slutligt genom strafforder eller ordningsbotsföreläggande.

Det föreslås att från slutet av 1 mom. som obehövlig och delvis tom, oklart avlägsnas avsnittet om strafforder och ordningsbot. I stället för det hänvisas det till 38 § 2 mom. i förfarandelagen. Enligt nämnda lagrum verkställs ett bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande och straffföreläggande som en dom som har vunnit laga kraft. Ett ordningsbotsföreläggande enligt 3 kap. i förfarandelagen blir dock verkställbart först efter att den frist på 30 dagar som avses i 18 § 2 mom. har gått ut förutsatt ytterligare att föreläggandet inte har motsatts.

5 §. Tillfälle att erlägga betalning. Utgångspunkten i systemet för verkställighet av böter är att tillfälle att betala ges av den myndighet som i första instans bestämmer påföljden (1 mom.). Enligt gällande 2 mom. ska dock vid strafforderförfarande den tjänsteman som framställer straffyrkandet ge tillfälle att betala. Avsikten är att effektivt få igång verkställigheten vid en så tidig tidpunkt som möjligt redan innan påföljden bestäms genom strafforder.

I 2 mom. föreslås de ändringar som förutsätts av förfarandelagen. Vid det nya förfarandet avgörs ärendet inte omedelbart när för den som misstänks för förseelsen utfärdas ett bötesyrkande eller straffyrkande. Tillfället att betala ges då av den tjänsteman som utfärdar yrkandet.

6 §. Rätt att betala en fordran. Det föreslås en ändring av andra meningen i paragrafens 1 mom. För närvarande konstateras att den åtalade vid strafforderförfarande har rätt att betala det belopp som dömts förverkat när straffanspråk har delgetts honom eller henne. Beloppet kan alltså betalas redan innan det ges ett verkställbart avgörande.

Enligt förfarandelagen ersätts strafforder med bötesföreläggande eller straffföreläggande. Med det nuvarande straffanspråket jämföras för sin del bötesyrkanden och straffyrkanden som avser bötesstraff. Förverkandepåföljden kan förenas också med ordningsbot, som också kan föreläggas via an-

vändningen av ett straffyrkande. Detta innebär att andra meningen i 1 mom. föreslås ändrad så att den lyder vid ett förfarande enligt förfarandelagen har den som misstänks för förseelsen rätt att betala det belopp som har yrkats förverkat när bötesyrkandet eller straffyrkandet har delgetts honom eller henne.

Enligt 2 mom. i paragrafen utgör betalning inget hinder för den betalningsskyldige att söka ändring i det avgörande genom vilket påföljden i fråga har bestämts eller anmäla ärendet till domstolsbehandling. Att anmäla ärendet för behandling i domstol avser åtminstone motsättande av ordningsbot, eftersom det i 12 § 1 mom. i ordningsbotslagen talas om att anmäla saken till domstolen. Också ett strafforderärende kan komma till domstolsbehandling när den som misstänks för förseelsen i enlighet med 8 § 1 mom. i strafforderlagen har motsatt sig straffordern genom att meddela detta till allmänna åklagarens kansli.

I ärenden enligt förfarandelagen kvarstår möjligheten att motsätta sig endast i fall där ordningsbot har förelagts i enlighet med förfarandelagens 3 kap. för trafikförseelser som observerats utan att fordonet har stoppats. Ett motsättande av en sådan ordningsbot meddelas inte heller i fortsättningen till domstolen utan till kansliet vid eller för förrättningsstället för polisinskrivningen. Motsättandet leder som sådant inte till domstolsbehandling. I stället för avsnittet om anmälan till domstol i slutet av momentet föreslås det att en betalning inte utgör hinder för att motsätta sig ett ordningsbotsföreläggande som avses i 3 kap. i förfarandelagen. För ordningsbotsförelägganden som förutsätter att man motsätter sig behövs det inte specialbestämmelser i lagen.

I gällande 3 mom. i paragrafen konstateras det att trots att betalning erlagts anses verkställigheten till den del den motsatt var det betalda beloppet avslutad först när avgörandet har vunnit laga kraft eller ärendet slutligt har avgjorts genom strafforder eller ordningsbotsföreläggande.

Enligt 38 § 2 mom. i förfarandelagen verkställs ett bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande och straffföreläggande verkställs som en dom som har vunnit laga kraft. De kan dock överklagas. Därför ändras momen-

tet så att från momentet avlägsnas avsnittet om strafforder och ordningsbot.

1.5 Rättegångsbalken

17 kap. Om bevisning

18 §. Enligt 2 mom. 2 punkten i paragrafen får inte vittna den som förelagts strafforder eller ordningsbot för en gärning som avses i 1 punkten. Nämda punkt avser en person som åtalas för samma gärning eller en gärning står i omedelbart samband med den gärning som åtalet gäller. I och med förfarandelagen ersätts strafforder med bötesförelägganden och straffförelägganden. De ändringar som förutsätts av förfarandelagen föreslås i 2 punkten.

1.6 Lagen om rättegång i brottmål

8 kap. Om parterna

11 §. Enligt 1 mom. i paragrafen kan ett mål avgöras under vissa förutsättningar trots svarandens utevaro. Det kan då dömas till böter eller fängelse i högst tre månader. Eftersom ordningsbot ska vara den enda påföljden för vissa förseelser och man ska kunna döma till ordningsbot också i domstol kompletteras momentet med ett omnämnande av ordningsbot som straffalternativ.

1.7 Förundersökningslagen

14 §. Enligt 2 mom. i paragrafen leds förundersökningen av brott som en polisman misstänks ha begått av allmänna åklagaren med undantag för ärenden som behandlas som ett ordningsbotsärende eller i strafforderförfarande. Det föreslås att i momentet görs de ändringar som förutsätts av förfarandelagen. Allmänna åklagaren behöver inte leda förundersökningen, om det är fråga om ett ärende som handläggs i ett förfarande enligt lagförslag 1.

44 §. Paragrafens 1 mom. avser förutsättningarna för att göra en summarisk förundersökning. En sådan får göras i enkla och klara fall, om gärningen enligt allmän straffpraxis inte kan förutses medföra strängare straff än böter. Såsom det har konstaterats i den all-

mäna motiveringen behöver ordningsbot inte särskilt nämnas i paragrafen eftersom ordningsbot är ett lindrigare straff än böter. En summarisk förundersökning kan alltså användas, om för förseelsen som straff föreskrivs ordningsbot.

Med anledning av ett brott som en polisman har begått får man dock göra en summarisk förundersökning endast om ärendet behandlas som ett ordningsbotsärende eller i strafforderförfarande. Avsnittet om ordningsbot och strafforder i slutet av momentet föreslås bli ersatt med ett omnämnande av en handläggning av ärendet i ett förfarande enligt lagförslag 1.

1.8 Lagen om allmänna åklagare

1 §. Åklagarens ställning och uppgifter. Enligt 3 mom. i paragrafen har åklagaren också till uppgift att utfärda strafforder enligt vad som föreskrivs särskilt. Momentet kompletteras på det sätt som förutsätts av lagförslag 1 genom ett omnämnande av att utfärdande av ordningsbotsförelägganden hör till åklagarens uppgifter.

1.9 Lagen om häradsåklagare

8 §. Biträdande åklagares behörighet. Enligt 1 mom. i paragrafen kan en biträdande åklagare ges i uppdrag att handha strafforderärenden och brottmål som behandlas i sammansättning med en domare. Eftersom enligt lagförslag 1 ordningsbotsärenden hör till biträdande åklagarens behörighet fogas till momentet ett omnämnande av detta.

1.10 Tullagen

46 §. Enligt 1 mom. får förundersökningsledaren eller någon annan till uppgiften förordnad tullman framställa straffyrkanden så som föreskrivs i lagen om strafforderförfarande, om tullbrottmål kan handläggas genom strafforderförfarande. Det föreslås att i momentet görs de ändringar som förutsätts av att strafforderförfarandet ersätts med ett förfarande där det med ett bötesföreläggande eller straffföreläggande kan föreläggas ett bötesstraff och en förverkandepåföljd. En tjäns-

teman som avses i momentet kan beroende på fallet utfärda ett bötesyrkande, bötesföreläggande eller ett straffyrkande som avser nämnda påföljder på det sätt som föreskrivs i förfarandelagen.

I 2 mom. i paragrafen föreskrivs att om påföljden för ett brott som undersöks av tullverket kan vara ordningsbot, har den i 1 mom. avsedda tullmannen rätt att förelägga ordningsbot på det sätt som föreskrivs i lagen om ordningsbotsförfarande. Enligt den andra meningen i momentet gäller i ett ordningsbotsärende som behandlas av tullverket i fråga om uppgifterna för chefen för tulldistriktet vad som i nämnda lag bestäms om uppgifterna för chefen för polisdistriktet i ordningsbotsärenden.

Enligt förfarandelagen kan ordningsbot föreläggas direkt eller via ett straffyrkande. Därför föreslås det att första meningen i 2 mom. ändras så att tullman har rätt att förelägga en ordningsbot och vid sidan av den en förverkandepåföljd eller utfärda ett straffyrkande som avser nämnda påföljder så som föreskrivs i förfarandelagen. Vad gäller uppgifterna för chefen för polisdistriktet som det föreskrivs om i andra meningen i momentet föreslås det i förfarandelagen att de bevaras endast i de ordningsbotsärenden som gäller föreläggande av ordningsbot för en trafikförseelse som observerats utan att fordonet har stoppats. De ordningsbotsärenden som handläggs av tullmän är inte sådana eller kan jämföras med dessa. Därför föreslås det att den andra meningen i momentet avlägsnas.

47 §. Paragrafens 5 mom. gäller en i överenskommelse om gränstullsamarbete avsedd tjänsteman som i tullbrottmål kan delge stämning och i 46 § avsett straffyrkande inom den kontrollzon som avses i avtalet. Det föreslås en ändring av momentet på det sätt att där först i överensstämmelse med 46 § i stället för straffyrkande nämns bötesyrkande, bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande och straffyrkande. På motsvarande sätt ersätts det senare omnämmandet i momentet av straffyrkande med orden "föreläggande eller yrkande". I momentet föreskrivs vidare att ett föreläggande kan utfärdas utan justitiekanslerns åtalsförordnande. Eftersom justitiekanslerns uppgifter i samband med reformen av åklagarväsendet till denna

del har övergått på riksåklagaren ändras momentet på motsvarande sätt.

1.11 Gränsbevakningslagen

47 §. *Bötesyrkande, bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande och straffyrkande.* Enligt paragrafen framställer en gränsbevakningsman straffanspråk på det sätt som föreskrivs i 3—7 § i lagen om strafforderförfarande. En gränsbevakningsman förelägger ordningsbot på det sätt som föreskrivs i lagen om ordningsbotsförfarande. I fråga om uppgifterna för chefen för ett gräns- eller sjöbevakningsområde gäller vad som i ordningsbotslagen föreskrivs om uppgifterna för chefen för ett polisdistriktet.

I och med förfarandelagen kan i de nuvarande strafforderärendena beroende på fallet och behandlingsskedet också en gränsbevakningsman utfärda ett bötesyrkande, bötesföreläggande eller straffyrkande. I ordningsbotsärenden kommer i fråga förutom ordningsbotsförelägganden också ett straffyrkande som avser ordningsbot. I fråga om uppgifterna för chefen för ett gräns- eller sjöbevakningsområde gäller till denna del det samma som ovan i samband med 46 § 2 mom. i tullagen konstaterades om uppgifterna om chefen för tulldistriktet. På grund av nämnda omständigheter föreslås det att det föreskrivs i paragrafen att en gränsbevakningsman utfärdar ett bötesyrkande, bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande eller straffyrkande så som föreskrivs i lagen om föreläggande av böter och ordningsbot. Meningen som gäller chefen för ett gräns- eller sjöbevakningsområde avlägsnas alltså.

Paragrafens nuvarande rubrik "Framställande av straffanspråk och föreläggande av ordningsbot" föreslås på grund av ändringen av innehållet i paragrafen bli ändrad till "Bötesyrkande, bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande och straffyrkande".

1.12 Lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning

14 §. *Ordningsbot, bötesyrkande och straffyrkande.* I paragrafen föreskrivs för närvarande om jakt- och fiskeövervakares rätt att förelägga ordningsbot och framställa

straffanspråk. Stiftandet av förfarandelagen förutsätter att det görs ett stort antal ändringar i paragrafen. I paragrafen bevaras dessutom drag som avviker från förfarandelagen. Det sistnämnda har samband med att lagen har trätt i kraft vid ingången av år 2006 och behovet av en särskild reglering har övervägts rätt nyligen.

Paragrafens rubrik föreslås ändrad från ”Ordningsbot och straffanspråk” till *Ordningsbot, bötesyrkande och straffyrkande*.

I 1 mom. i paragrafen föreskrivs att om ett brottsärende som avses i denna lag och som har framkommit vid jakt- och fiskeövervakning kan behandlas i ordningsbotsförfarande enligt lagen om ordningsbotsförfarande, har jakt- och fiskeövervakaren rätt att förelägga ordningsbot förutsatt att den som ordningsboten gäller skriftligen ger sitt samtycke till att ärendet behandlas i ordningsbotsförfarande. I ärendet tillämpas i övrigt det som särskilt föreskrivs om ordningsbotsförfarande.

Ordningsbotslagen föreslås bli ersatt med förfarandelagen. Ordningsbotsförfarandet ska för sin del ingå i förfarandet enligt förfarandelagen. Ordningsbot kan föreläggas via ett straffyrkande som avser ordningsbot. Vid sidan av ordningsbot kan föreläggas en förverkandepåföljd. De ändringar som förutsatts av dessa ändringar föreslås i 1 mom. Förutsättningen för att utfärda ett straffyrkande vid jakt- och fiskeövervakning är att den som ordningsboten gäller inte ger ett skriftligt samtycke till att ärendet handläggs i ett förfarande enligt förfarandelagen. Det sist nämnda behövs dock inte särskilt konstateras i paragrafen.

I det ändrade 1 mom. i paragrafen föreskrivs att om för en förseelse som avses i denna lag och som har framkommit vid jakt- och fiskeövervakning kan föreläggas en ordningsbot och vid sidan av den en förverkandepåföljd, har jakt- och fiskeövervakaren rätt att förelägga nämnda påföljder förutsatt att den som ordningsboten gäller skriftligen ger ett samtycke som avses i 4 § i förfarandelagen. På handläggningen av ärendet och på utfärdande av straffyrkande som avser ordningsbot och förverkandepåföljder tillämpas i övrigt det som föreskrivs i nämnda lag.

I 2 mom. i paragrafen föreskrivs för närvarande att om ett brottsärende som avses i

denna lag och som har framkommit vid jakt- och fiskeövervakning kan behandlas i strafforderförfarande enligt lagen om strafforderförfarande, har jakt- och fiskeövervakaren rätt att framställa straffanspråk förutsatt att den som straffanspråket gäller till att ärendet behandlas i strafforderförfarande. Ett straffanspråk får uppgå till högst 20 dagsböter, och det får inte förvandlas till fängelse. I ärendet tillämpas i övrigt det som särskilt föreskrivs om strafforderförfarande.

En förseelse som för närvarande handläggs i strafforderförfarande ska på samma sätt som ordningsbotsförseelser handläggas i ett förfarande enligt förfarandelagen. De förseelser för vilka det kan föreläggas böter definieras i 1 § 1 mom. 1 punkten i förfarandelagen på samma sätt som de förseelser för vilka det för närvarande kan utfärdas strafforder. Enligt 3 punkten i nämnda moment kan det vid sidan av bötesstraffet föreläggas en förverkandepåföljd.

Jakt- och fiskeövervakare ska ha motsvarande befogenheter som för närvarande. Han eller hon kan med skriftligt samtycke av den som yrkandet gäller utfärda ett yrkande på ett bötesstraff på högst 20 dagsböter på grundval av vilket allmänna åklagaren kan utfärda ett straffföreläggande. Utan samtycke av den person som yrkandet gäller kan en jakt- och fiskeövervakare utfärda ett straffyrkande som avser ett bötesstraff på högst 20 dagsböter. Förbudet att förvandla böterna till fängelse behöver inte längre nämnas i paragrafen. I fråga om förvandlings föreskrivs annanstans.

Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. enligt vilket en jakt- och fiskeövervakare har rätt att för handläggningen av straffyrkanden ur bötesregistret informationssystem få uppgifter om bötesstraff och verkställighet av dem. Då det vid jakt- och fiskeövervakning utfärdas ett straffyrkande ska också en jakt- och fiskeövervakare med stöd av 12 § i förfarandelagen utan dröjsmål efter det den tid avses i 4 § 4 mom. har löpt ut kontrollera om den som misstänks för förseelsen har betalat böterna eller ordningsboten. Enligt gällande lagstiftning har en jakt- och fiskeövervakare inte rätt att få verkställighetsuppgifter.

1.13 Militära rättegångslagen

15 §. Enligt 2 mom. i paragrafen får militärt rättegångsärende inte handläggas i strafforderförfarande. Förfarandet som motsvarar strafforderförfarandet kommer att omfattas av förfarandet enligt lagförslag 1. Därför föreslås det i momentet att ett militärt rättegångsärende inte får handläggas i ett förfarande enligt förfarandelagen.

1.14 Vägtrafiklagen

103 §. Trafikförseelse. I paragrafen föreskrivs att den som uppsåtligen eller av oaktsamhet på annat än i 73 a, 98—102 eller 105 a § nämnt sätt bryter mot denna lag eller mot bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den, ska för trafikförseelse dömas till böter.

Med stöd av 2 a kap. 9 § i strafflagen har som alternativ påföljd för vissa trafikförseelser i förordningen om ordningsbotsförseelser föreskrivits ordningsbot. Enligt det ändrade 1 mom. i 2 a kap 8 § enligt denna proposition och enligt lagen om ordningsbotsförseelser är ordningsbot den enda påföljden för ordningsbotsförseelser. Det är skäl att också i 103 § i vägtrafiklagen fästa uppmärksamhet vid denna omständighet. Därför föreslås det att det till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. enligt vilket bestämmelser om ordningsbot som enda straff för vissa trafikförseelser finns i lagen om ordningsbotsförseelser.

1.15 Fordonslagen

96 §. Fordonsförseelse. I paragrafen föreskrivs straff för uppsåtligen eller av oaktsamhet begångna fordonsförseelser. Också i denna paragraf föreslås ändringar som är en följd av att enligt denna proposition ordningsbot blir det enda straffet för vissa förseelser. Detta innebär i praktiken att från vissa gärningsformer för fordonsförseelser som bestraffas med böter avlägsnas sådana gärningar som i fortsättningen endast bestraffas endast med ordningsbot. För dessa förseelser tas för tydlighetens skull in ett nytt 3 mom., enligt vilket bestämmelser om ordningsbot

som enda straff för vissa fordonsförseelser finns i lagen om ordningsbotsförseelser.

Paragrafens 1 mom. 1 punkt gäller de krav som föreskrivs i 4 § om fordonets säkerhet, överensstämmelse med kraven och manöveregenskaper. Den som bryter mot dessa krav föreläggs i fortsättningen en ordningsbot med stöd av 3 § 2 punkten eller 5 § 1 mom. 1 punkten i lagen om ordningsbotsförseelser. Punkten avlägsnas.

Paragrafens 1 mom. 2 punkt gäller användningsförbud eller körförbud enligt 6 § 1 mom. eller 8, 51, 56, 57, 75, 84 eller 85 §. Eftersom det för en överträdelse av förbudet i 8 § 1 mom. och 85 § 1 mom. i fortsättningen med stöd av 10 § i ordningsbotsförseelselagen ska föreläggas en ordningsbot avlägsnas 8 och 85 § från punkten.

Enligt 1 mom. 5 punkten i paragrafen döms för fordonsförseelse till böter den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot det förbud att ändra ett fordonets konstruktion som föreskrivs i 7 §. För en överträdelse av förbudet i 7 § 1 mom. i fordonslagen föreläggs för motordrivna motorfordons del i fortsättningen en ordningsbot med stöd av 5 § 1 mom. 1 punkten i lagen om ordningsbotsförseelser. Förbudet saknar praktisk betydelse för motorlösa fordons del. Det föreslås att punkten i fråga avlägsnas.

Paragrafens 1 mom. 6 punkt gäller skyldigheten enligt 9 § att hålla ett fordon trafikdugligt. För en överträdelse av skyldigheten enligt 1 mom. i nämnda paragraf föreläggs i fortsättningen för motordrivna fordons del ordningsbot med stöd av 5 § 1 mom. 1 punkten i lagen om ordningsbotsförseelser. Förbudet saknar praktisk betydelse för motorlösa fordons del. Detta innebär att i 2 mom. kvarstår en överträdelse av skyldigheten enligt 9 § 2 mom. vilken överträdelse bestraffas med böter.

Paragrafens 1 mom. 8 punkt har samband med försummelser att göra anmälan om ett fordonets registeruppgifter enligt 64 § eller av skyldigheten att enligt 66 a § att ha med sig registreringsintyg. En överträdelse av vardera skyldigheten blir straffbar med endast ordningsbot med stöd av 4 § 1 mom. och 10 § 2 mom. i lagen om ordningsbotsförseelser. Det föreslås att punkten avlägsnas.

1.16 Lagen om kommersiell godstransport på väg

32 §. Straffbestämmelser. Enligt 4 § 3 punkten i lagen om ordningsbotsförseelser föreläggs för en uppsåtlig eller av oaktsamhet begången överträdelse av skyldigheten enligt 29 § 1 mom. i lagen om kommersiell godstransport på väg att ha med sig handlingar en ordningsbot på 20 euro, om föraren en annan än en trafikidkare. Till paragrafen fogas ett klagörande nytt 3 mom. där det hänvisas till lagen om ordningsbotsförseelser.

1.17 Sjötraffiklagen

24 §. Straff. Enligt 3 mom. i paragrafen utfärdas bestämmelser om ordningsbot som påföljd för underlåtenhet att följa bestämmelserna om allmänna skyldigheter för dem som färdas på vatten, farkosters konstruktion, utrustning och skick, skyldighet att visa upp dokument som hänför sig till sjötrafik eller regionala förbud och begränsningar som gäller sjötrafik genom en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av 2 a kap. 9 § 2 mom. 6 punkten och 5 mom. i strafflagen.

Strafflagens 2 a kap. 9 § som nämns i 3 mom. i paragrafen föreslås bli upphävd. I 12 § i lagen om ordningsbotsförseelser föreslås det att ordningsbot ska föreskrivas vara det enda straffet för vissa förseelser som gäller sjötrafik. Det föreslås en ändring av 3 mom. så att enligt momentet bestämmelser om ordningsbot som enda straff för vissa sjötrafikförseelser finns i lagen om ordningsbotsförseelser.

1.18 Lagen om farkostregistret

26 §. Straffbestämmelser. Det föreslås ändringar av paragrafen som föranleds av att en överträdelse av 7 och 10 § i lagen om farkostregistret enligt 12 § 2 mom. i lagen om ordningsbotsförseelser bestraffas endast med ordningsbot. Detta innebär att från paragrafen avlägsnas en överträdelse av skyldigheten enligt 7 § att registreringsanmäla en farkost och av användningsförbudet enligt 10 §. Till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. enligt vilket bestämmelser om ordningsbot som

enda straff för en överträdelse av anmälningsskyldigheten enligt 7 § och av användningsförbudet enligt 10 § 2 mom. finns i lagen om ordningsbotsförseelser.

1.19 Avfallslagen

62 §. Ordningsbot. Enligt paragrafen bestäms om ordningsbot som påföljd för ringa överträdelse av nedskräpningsförbudet enligt 19 § i 2 a kap. 9 § 3 mom. strafflagen och genom förordning som utfärdats med stöd av nämnda 9 §.

Strafflagens 2 a kap. 9 § och förordningen om ordningsförseelser som utfärdats med stöd av den upphävs och ordningsbot som enda straff för ringa överträdelse av nedskräpningsförbudet föreskrivs i 16 § i lagen om ordningsbotsförseelser. I paragrafen hänvisas det till den sistnämnda lagen.

1.20 Lagen om fiske

108 §. Fiskeförseelse. Enligt 1 mom. 5 punkten i paragrafen ska den som uppsåtlig eller av oaktsamhet bedriver fångst av fisk eller kräfta utan att ha betalt fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift enligt 88 § till staten eller inte har med sig bevis över betald fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift och inte kan visa upp det inom sju dygn, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för fiskeförseelse dömas till böter. I 2 mom. i paragrafen konstateras att bestämmelser om ordningsbot som påföljd vid försummelse att betala fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift eller vid försummelse att visa upp ett bevis över en sådan avgift inom utsatt tid finns i 2 a kap. 9 § 3 mom. strafflagen och i förordning som har utfärdats med stöd 4 mom. i nämnda paragraf.

I denna proposition föreslås det att strafflagens 2 a kap. 9 § och förordningen om ordningsbotsförseelser som har utfärdats med stöd av den upphävs. Ordningsbot är i fortsättningen det enda straffet för vissa förseelser. Om ordningsbotsförseelser föreskrivs i lagen om ordningsbotsförseelser. I dess 13 § fogas ordningsbot som påföljd för de förseelser om avses i 108 § 1 mom. 5 punkten i lagen om fiske. Därför föreslås det att nämnda punkt avlägsnas från paragrafen och punkt

terna 6–8 i gällande lag blir då punkterna 5–7.

I 2 mom. i paragrafen föreslås det att bestämmelser om ordningsbot som enda straff för försummelse som avses i 88 § att betala fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift eller för försummelse att inom utsatt tid visa upp ett bevis över en sådan avgift har betalats finns i lagen om ordningsbotsförseelser.

110 §. Förverkandepåföljd. I paragrafen föreskrivs det att bestämmelserna om förverkandepåföljd inte tillämpas, om en person har gjort sig skyldig till en gärning som nämns i 108 § 1 mom. 5 punkten och för gärningen föreläggs ordningsbot som påföljd.

Som det ovan har konstaterats föreslås det att 108 § 1 mom. 5 punkten avlägsnas och att i det i momentet föreslås att det i 2 mom. i den paragrafen för de gärningars del som avses i punkten hänvisas till lagen om ordningsbotsförseelser. Enligt denna proposition ska vid sidan av en ordningsbot kunna föreläggas en förverkandepåföljd på högst 1 000 euro. På grund av dessa omständigheter föreslås det att paragrafen upphävs.

1.21 Ordningsslagen

16 §. Ordningsförseelse. I 1 mom. i paragrafen föreskrivs om ordningsförseelser för vilka gärningsmannen ska dömas till böter, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag. Enligt 2 mom. i paragrafen får böter för ordningsförseelse inte förvandlas till fängelsestraff.

Det föreslås att det enda straffet också för ordningsförseelser ska vara ordningsbot. Det föreslås att bestämmelser om ordningsförseelser finns i 14 § i lagen om ordningsbotsförseelser så att paragrafen på samma sätt som gällande förordning om ordningsbotsförseelser täcker de gärningar som avses i 16 § 1 mom. i ordningsslagen. Därför hänvisas det i paragrafen till lagen om ordningsbotsförseelser. Det behövs inte längre en reglering motsvarande den i 2 mom. i paragrafen, eftersom för ordningsförseelser inte längre döms till böter.

19 §. Ordningsbot. Enligt paragrafen finns bestämmelser om ordningsbot som påföljd

för ordningsförseelse enligt 16 § i 2 a kap. 9 § 4 mom. i strafflagen samt i den förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av 6 mom. i sistnämnda paragraf.

Det föreslås att 2 a kap. 9 § i strafflagen vilket lagrum det hänvisas till upphävs. Det är skäl att redan i 16 § konstatera att ordningsbot i enlighet med lagen om ordningsbotsförseelser föreskrivs som påföljd för ordningsförseelser. Därför föreslås det att paragrafen upphävs.

1.22 Lagen om parkeringsbot

1 §. I 3 mom. i paragrafen föreskrivs det att om det med anledning av felet har väckts åtal eller har delgetts straffanspråk, får parkeringsbot inte föreläggas. I och med att förfarandelagen stiftas bör momentet ändras så att det i momentet hänvisas till sådana förelägganden eller yrkanden som avses i förfarandelagen.

16 §. Enligt paragrafen ska parkeringsövervakaren på ansökan förordna om återbäring till vederbörande av betald parkeringsbot, om det på grund av parkeringsfel har väckts åtal eller delgetts straffanspråk. Ansökan skall göras inom ett år från det åtal väcktes eller straffanspråk delgavs. Det föreslås att i första meningen i momentet görs motsvarande ändringar som i 1 § 3 mom. Orden ”från det straffanspråk delgavs” föreslås bli ersatta med orden ”från det yrkande eller föreläggande utfärdades”.

1.23 Upphovsrättslagen

58 §. I 2 mom. i paragrafen föreskrivs det att om ett exemplar av ett verk har framställts eller spridits till allmänheten i strid med denna lag eller införts i landet eller till finskt territorium på det sätt som avses i 56 a § 1 mom. 3 punkten och om exemplaret av verket döms förverkat till staten enligt lagen om strafforderförfarande, kan det på yrkande av målsägande samtidigt föreskrivas att exemplaret av verket skall förstöras. I strafforderförfarande kan också föreskrivas att en i 50 b § avsedd anordning för kringgående av tekniska åtgärder skall förverkas till staten och förstöras, om den har tillverkats, gjorts

tillgänglig för allmänheten eller införts i landet för spridning till allmänheten eller till finskt territorium för vidaretransport till tredje land i strid med 50 b § 1 mom.

Strafforderförfarandet enligt gällande lag föreslås bli ersatt med ett förfarande om vilket det föreskrivs i förfarandelagen. På grund av denna ändring är det inte nödvändigt att i 2 mom. hänvisa till det nya förfarandet utan det räcker med att konstatera de nya föreläggandena. Uttrycket "enligt lagen om strafforderförfarande" i första meningen föreslås bli ersatt med uttrycket "strafföreläggande". Orden "i strafforderförfarande" föreslås för sin del ersatta med uttrycket "genom ett strafföreläggande".

1.24 Tingsrättslagen

17 §. I paragrafen föreskrivs behörigheten för notarie som utför domstolspraktik. Enligt 3 b § tillämpas paragrafen också på tingsfiskaler.

I paragrafen föreskrivs bl.a. att en notarie vid sammanträden med en domare eller vid skiftligt förfarande får avgöra vissa brottsärenden för vilka han eller hon dock inte får döma ut annat eller strängare straff än böter. Eftersom ordningsbot som är lindrigare än böter och som också ska vara det enda straffet som för vissa förseelser med avvikelse från gällande lagstiftning kan dömas ut också vid domstol, preciseras paragrafen med ett omnämnande av ordningsbot vid sidan av böter.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

I 40 § i förfarandelagen föreslås det att det i förordning av justitieministeriet bestäms närmare om 1) de handlingar som ska användas vid förfarande enligt lagen samt de uppgifter som ska antecknas i dem och förvaringen av dem, och 2) de meddelanden som har samband med verkställigheten av påföljder som har utfärdats i ett förfarande enligt den lagen och andra meddelanden mellan myndigheterna. Innehållet i paragrafen har närmare behandlats i detaljmotiveringen till den.

3 Ikraftträdande

De föreslås att om ikraftträdandet av de föreslagna lagarna bestäms särskilt genom lag. Enligt 41 § 3 mom. får åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter vidtas innan lagen träder i kraft.

När tidpunkten för ikraftträdandet bestäms får man lov att beakta de ändringar i myndighetsverksamheten och ändringar av handlingar som föranleds av förfarandelagen och som närmare har behandlats i avsnittet om propositionens konsekvenser.

Det är motiverat att föreskriva om lagstiftningen för förfarandet på ett sådant sätt att de tillämpningar som lagen kräver kan införas på grundval av en redan godkänd lagstiftning. Det går å andra sidan inte att närmare uppskatta när ändringarna av datasystemen har genomförts och kan tas i bruk. Datasystemen måste dessutom vara funktionssäkra då de tas i bruk. Därför är det inte motiverat att i lagen ta in en noggrann tidpunkt för ikraftträdandet. För lagen om ikraftträdande avfattas en egen proposition. I samband med denna finns det möjlighet till att se över om det har skett sådana ändringar i lagstiftningen som bör beaktas då förfarandelagstiftningen sätts i kraft.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Utövande av den dömande makten utanför domstol

Enligt 7 § 4 mom. i grundlagen döms straff som innefattar frihetsberövande av domstol. I de nuvarande förfarandena utanför domstol kan i brottmål bestämmas bötesstraff (strafforderförfarande) eller ordningsbot (ordningsbotsförfarande). Det föreslagna förfarandet som ersätter de nämnda förfaranden är ingen nyhet i vår rättsordning utan bygger långt på gällande reglering om strafforderförfarande. I förfarandet kan för enkla, klara och lindriga brott föreläggas böter eller ordningsbot som straff.

Propositionens förhållande till 3 § 3 mom. i grundlagen måste granskas eftersom det i propositionen föreslås att åklagare, polismän och vissa andra övervakande tjänstemän ges

makt att avgöra vissa brottmål. Enligt momentet utövas den dömande makten av oberoende domstolar, i högsta instans av högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen. Enligt 99 § i grundlagen utövas den högsta domsrätten i brottmål av högsta domstolen, som övervakar rättsskipningen inom sitt behörighetsområde.

Den väsentliga frågan med hänsyn till grundlagen är i fråga om strafforderförfarandet och ordningsbotsförfarandet överföringen av den straffrättsliga domsrätten att utövas utanför oberoende domstolar. Grundlagsutskottet har i vissa sammanhang tagit ställning till utövandet av den dömande makten utanför domstolarna.

På att ordningsbotslagen stiftades som en undantagslag i grundlagsordning inverkade överföringen av domsrätten utanför domstolarna och begränsningen av besvärsrätten. Enligt grundlagsutskottet (GrUU 1/1982 rd) var det fråga om en kvantitativt och kvalitativt stor överföring av domsrätten från oberoende domstolar till förvaltningsmyndigheterna. Vid en sådan överföring av domsrätten accentuerades medborgarnas behov av rättsskydd. Grundlagsutskottet ansåg att ändringssökande i ordningsbotsdomarens utslag borde tillåtas med hjälp av ordinarie rättsmedel.

I samband med att strafforderlagen stiftades överfördes den dömande makten från domstolarna till åklagarna. Också i sitt utlåtande om denna fråga hänvisade grundlagsutskottet (GrUU 12/1993 rd) till 2 § 4 mom. i regeringsformen. Enligt utskottet fördes domsmakten i betydande utsträckning utanför domstolsorganisationen. Av det oberoende för rättsskipningen som förutsattes av regeringsformen var det möjligt att genom vanlig lag stadga om begränsade och med tanke på utövningen av domsmakten mindre undantag.

Vid behandlingen av lagförslaget genom vilket till domstolarnas kanslipersonal skulle överföras makten att avgöra civilrättsliga mål konstaterade grundlagsutskottet att överföringen bör begränsas till ärenden som kam avgöras entydigt (GrUU 4/1993 rd).

Grundlagsutskottet har då den behandlat regeringens proposition RP 271/2004 på grundval av vilken föreskrevs skriftligt förfä-

rande vid brottmål enligt 5 a kap. i lagen om rättegång i brottmål bedömt betydelsen av samtycke. Enligt nämnda kapitel kan ett brottmål behandlas i skriftligt förfarande då svaranden erkänner gärningen och samtycker till att målet avgörs i skriftligt förfarande samt avstår från sin rätt till muntlig förhandling. Som påföljd kan dömas ut fängelse i högst sex månader eller, om svarande ges tillfälle att avge en muntlig utsaga, fängelse i högst nio månader.

Med anledning av nämnda regeringsproposition konstaterade grundlagsutskottet (GrUU 31/2005 rd) att samtycket har en konstitutionell betydelse fastän skyddet för de grundläggande fri- och rättigheterna inte mister sin betydelse som en följd av samtycket. Utskottet har krävt att en lag som utifrån samtycke ingriper i de grundläggande fri- och rättigheterna ska vara exakt och noga avgränsad, att det ska anges hur samtycke ges och återtogs, att det säkerställs att samtycket genuint uttrycker personens fria vilja och att bestämmelsen är nödvändig. När det handlar om rättegång vid brottmål måste man särskilt fästa sig vid att samtycket är genuint, frivilligt och explicit. Därtill måste det säkerställas att den som ger sitt samtycke vet och förstår vad det innebär.

Det summariska förfarande som föreslagits i lagförslag 1 bygger på den misstänktes samtycke. Samtycket omfattar fyra delelement: 1) den misstänkte ska erkänna gärningen, 2) godkänna påföljden, 3) samtycka till en handläggning av ärendet i summariskt förfarande, 4) avstå från sin rätt till en muntlig behandling.

Detta avviker från de nuvarande summariska förfarandena på det sättet att vid nämnda förfaranden ett straffanspråk som föregår strafforder eller ordningsbotsföreläggandet framställs fastän den misstänkte förnekar att han eller hon har gjort sig skyldig till ett brott. Det förblir den misstänktes ensak att antingen självantaga ett ordningsbotsföreläggande till domstolsprövning eller att motsätta sig straffanspråket. Ärendet kan då inte längre handläggas i strafforderförfarande.

I enlighet med 4 § i förfarandelagen ska för den misstänkte redogöras för innebörden av samtycket. Dessutom ska samtycket kunna ges endast till vissa tjänstemän. I allmänhet

ges samtycket direkt till den övervakande tjänstemannen som utfärdar ett yrkande eller ett föreläggande. Dessutom kan det ges till en annan tjänsteman som gör förundersökningen eller till allmänna åklagaren. I detta sammanhang ska den tjänsteman som mottar samtycket kontrollera att den berörda personen förstår innebörden av samtycket och att samtycket också i övrigt är giltigt. Om det i samband med att samtycket ges uppstår en misstanke om att samtycket inte är giltigt bör ärendet inte handläggas i summariskt förfarande. För samtycket krävs inte någon föreskriven form, utan det kan ges t.ex. muntligen åt nämnda tjänstemän eller genom att underteckna en blankett för saken.

Samtycket kan också ges genom att helt eller delvis betala den yrkade påföljden. Fastän samtycket då inte explicit ges en ovan nämnd tjänsteman, utvisar själva betalningen som aktiv åtgärd att personen har samtyckt.

Den misstänkte kan dessutom återta sitt samtycke fram till det att ärendet har avgjorts. Handläggningen av ärendet i summariskt förfarande avslutas då och ärendet överförs till sedvanligt förfarande. För återtagande behövs ingen motivering. I förfarandelagen föreskrivs dessutom om ändringssökande på den grund att ett samtycke inte har getts på ett giltigt sätt.

Vedertaget anses det att erkännande av ett brott är tillräcklig bevisning för att döma i lindriga brottmål. Erkännande avser fakta, dvs. huruvida den misstänkte har begått den straffbara gärningen. Genom erkännande blir fakta i fallet ostridiga. Då det i det nya förfarandet ska kunna handläggas gärningar som bestraffas enbart med ordningsbot och sådana gärningar för vilka som straff kan dömas ut endast böter eller fängelse i högst sex månader, är det här fråga om brott i fråga om vilka ett erkännande är tillräckligt som full bevisning.

Med hänsyn till den misstänktes rättsskydd är det också av betydelse att den övervakande tjänstemannen avgör ordningsbotsärenden samt brottmål som har samband med trafik och snatterier såsom det har konstaterats i den allmänna motiveringen. Övriga ärenden avgörs av åklagaren. Också trafikärenden och snatterier avgörs av åklagaren, om antalet dagsböter är högre än 20. Avsikten är att

åklagaren ska avgöra sådana ärenden som förutsätter större juridisk sakkunskap än trafikärenden och snatterier.

I den vanliga straffprocessen avgör domstolen ensam lagtillämpningsfrågorna fastän parterna naturligtvis har rätt att anföra sin syn på rättsfrågorna. Om den misstänkte inte är av samma åsikt som den övervakande tjänstemannen om den tillämpliga bestämmelse som ska tas in i föreläggandet, kan han eller hon låta bli att samtycka till att avgörs i summariskt förfarande, varvid ärendet och tillämpningsfrågorna som har samband med det provas och avgörs av domstol.

Å andra sidan kan åklagaren, då ärendet går till honom eller henne för avgörande, anse att det i ärendet ska tillämpas en annan straffbestämmelse än den som har antecknats i yrkandet. Såsom det ovan har konstaterats om skriftligt förfarande vid domstol kan ärendet avgöras fastän domstolen tillämpar en annan bestämmelse än den som har angetts i stämningsansökan. Då åklagaren har den juridiska utbildning och sakkunskap som förutsatts av arten för ärendet och då målsäganden har erkänt gärningen, kan åklagaren tillämpa också en annan straffbestämmelse än den som har antecknats i yrkandet.

Principen om hörande kan dock anses förutsätta höranden av den misstänkte när det i fallet ska tillämpas en annan straffbestämmelse än den som framgår av yrkandet. Därför ska det i lagen föreskrivas att den misstänkte ska ges tillfälle att yttra sig i frågan. Om den misstänkte inte godkänner åklagarens syn på saken, kan den misstänkte återta sitt samtycke och ärendet överförs då till normal straffprocess.

Enligt gällande rätt beslutar domstolen eller den som utfärdar föreläggandet om straffnivå och -arten. Utfärdaren av föreläggande kan dock inte på grund av principen om hörande utan en ny delgivning ändra påföljden i en strängare riktning. Den misstänkte eller en annan part kan endast framföra sin åsikt om straffet till avgöraren. Åsikten binder inte avgöraren. Med avvikelse från detta föreslås det i förfarandelagen som en särskild rättsskyddsgaranti en bestämmelse om att samtycket också omfattar ett godkännande av påföljden. Till detta hör att godkänna såväl arten av som beloppet för påföljden. För god-

kännandet krävs enighet mellan den misstänkte och tjänstemannen om de fakta som inverkar på beloppet för påföljden, t.ex. den misstänktes betalningsförmåga och innehållet i de berörda bestämmelserna. Trots sitt samtycke kan den misstänkte ge åklagaren en utredning som inverkar på dagsbotens belopp. Åklagarens ska beakta material som kommit in i tid och vid behov nedsätta beloppet.

Enligt 21 § i grundlagen har var och en att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättsskipsorgan. Enligt artikel 6 stycke 1 i Europarådets människorättskonvention (FördrS 19/1990) ska envar vara berättigad till en rättegång i en oavhängig och opartisk domstol när det gäller att pröva hans rättigheter och skyldigheter eller anklagelser mot honom för brott. Också enligt artikel 14 stycke 1 i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (FördrS 8/1976) ska envar, när det gäller att pröva anklagelser mot honom för brott vara berättigad till en rättegång inför en lagligen inrättad, behörig, oavhängig och opartisk domstol.

Enligt grundlagsutskottets ståndpunkt kan en person avstå från muntlig rättegång (GrUU 31/2005 rd). På motsvarande sätt har detta godkänts i Europeiska människorättsdomstolens praxis (se t.ex. *Hermi vs. Italien* 18.10.2006). Dessa ställningstaganden gäller fall där målet har prövats och avgjorts av domstol utan en muntlig behandling. Med avvikelser från det sagda omfattar samtycket i detta sammanhang förutom ett avstående från muntlig rättegång också det att ärendet handläggs helt utanför domstolsväsendet. Ärendet handläggs och avgörs av en polisman eller en viss annan tjänsteman som utför förundersökning eller åklagaren.

Skillnaden i det föreslagna förfarandet i förhållande till det skriftliga förfarandet enligt 5 a kap i BrRL är dock att den som misstänks för förseelsen också bör godkänna påföljden för att ärendet ska kunna handläggas och avgöras i det föreslagna summariska förfarandet. En påföljd som är strängare än den godkända kan inte föreläggas i förfarandet. Om den som avgör ärendet anser att det för gärningen bör föreläggas en strängare påföljd, bör ett nytt samtycke ges (27 § i förfa-

randelagen), eller så ska ärendet handläggas i normal behandlingsordning för brottmål. Den misstänkte kan också återkalla sitt samtycke tills ärendet är avgjort. Då den misstänkte har godkänt slutresultatet i målet, kan det handläggas utanför domstol utan att hans eller hennes rättsskydd äventyras.

I förfarandelagen föreskrivs att det på de grunder som anges i lagen genom besvär kan sökas ändring i föreläggandet. Också extraordinärt ändringssökande i ett föreläggande är möjligt.

Grundlagsutskottet har också förutsatt att den reglering som grundar sig på samtycke ska vara nödvändig. T.ex. behandlades det år 2006 vid tingsrätterna ca 66 000 brottmål. I strafforderförfarande avgjordes ca 230 000 ärenden och 108 000 i ordningsbotsförfarande. Med tanke på myndighetsresurserna för närvarande är det klart att alla brottmål inte kan behandlas vid domstol. På grund av den allmänna laglydigheten kan man dock inte utgå från att endast de grövre brotten leder till en undersökning av saken och till att straff döms ut. På grund av det stora antalet lindrigare brott är det nödvändigt att det ska kunna användas ett effektivt summariskt förfarande utanför domstolen och klara och lindriga brottmål kan handläggas.

Den straffrättsliga legalitetsprincipen

Enligt 8 § i grundlagen får ingen betraktas som skyldig till ett brott eller dömas till straff på grund av en handling som inte enligt lag var straffbar när den utfördes. Definieringen av ett brott i lag tar sig uttryck också i 3 kap. 1 § i strafflagen, artikel 7 stycke 1 i Europarättskonventionen om mänskliga rättigheter och i artikel 15 stycke 1 i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter.

I samband med att ordningslagen (612/2003) stiftades ansåg riksdagens grundlagsutskott (GrUU 20/2002 rd) och i samband med lagstiftningen om straffrättens allmänna läror ansåg samma utskott (GrUU 31/2002 rd) det vara problematiskt med hänsyn till den straffrättsliga legalitetsprincipen och också 80 § i grundlagen att ordningsbot som påföljd för en förseelse grundar sig på en förordning. Enligt 80 § 1 mom. i grundla-

gen ska genom lag utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Strafflagens 2 a kap. 9 § som ställer upp de allmänna ramarna för användningen av ordningsbot uppfyller enligt utskottets uppfattning inte till denna del legalitetsprincipens krav. Också lagutskottet har fästat uppmärksamhet vid frågan (LaUB 28/2002 rd).

Riksdagens grundlagsutskott har i flera sammanhang tagit ställning till användningen av vaga och öppna blankostraffbestämmelser (t.ex. GrUU 15/1996 rd, 20/1997 rd och 31/2002 rd). Enligt utskottet bör regeringen definitivt utreda i vilken utsträckning en på denna teknik baserad straffrättslig reglering är förenlig med den straffrättsliga legalitetsprincipen och ta itu med att se över bestämmelserna ifall utredning ger anledning till det. I riksdagens svar med anledning av regeringens proposition med förslag till lagstiftning om straffrättens allmänna läror (RSv 261/2002 rd) har också i riksdagens uttalanden förutsatts att man förutom att skrida till åtgärder för att revidera bestämmelserna om ordningsbot dessutom skrider till de åtgärder som grundlagsutskottet har fört fram.

Med hänsyn till den straffrättsliga legalitetsprincipen vore det lämpligt att ordningsbot genom lag bestäms som straff för vissa förseelser. Vid behov ska det i samband med överföringen till en lag fästas uppmärksamhet vid en översyn av den på ett sätt som är förenligt med det krav på exakthet i strafflagstiftningen som krävs av legalitetsprincipen. Förordningens reglering grundar sig på användningen av en blankobestämmelse eller annars delvis på en lagstiftningslösning där den egentliga straffbestämmelsen och rekvisitet har avskiljts från varandra. Därför föreslås i detta sammanhang att om ordningsbotsförseelser föreskrivs i lag (lagförslag 3).

Av nämnda orsaker anses det att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. På grund av de statsförfattningsrättsliga synpunkter som har samband med utövande av den dömande makten och med den straffrättsliga legalitetsprincipen anser regeringen det dock vara motiverat att begära riksdagens grundlagsutskotts utlåtande om propositionen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***1.****Lag****om föreläggande av böter och ordningsbot**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

I ett förfarande enligt denna lag kan följande föreläggas som påföljd

1) bötesstraff för en förseelse för vilken inte har föreskrivits strängare straff än böter eller fängelse i högst sex månader,

2) ordningsbot för en förseelse för vilken ordningsbot särskilt har föreskrivits som straff i lag, och

3) förverkandepåföljd på högst 1 000 euro vid sidan av de straff som avses i 1 och 2 punkten.

Ett ärende kan handläggas i ett förfarande enligt denna lag också när förseelsen kan medföra någon annan påföljd än vad som avses i 1 mom., om den som begått förseelsen ska inte föreläggas en sådan påföljd.

Mål som gäller tjänstebrott eller mål som avses 20 kap. i sjölagen (674/1994) eller i 2 § i militära rättegångslagen (326/1983) får inte handläggas i ett förfarande enligt denna lag.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *straffyrkande* ett yrkande på bötesstraff eller ordningsbot samt förverkandepåföljd

som delges den misstänkte i en situation där han eller hon inte samtycker till att saken handläggs i ett förfarande enligt denna lag,

2) *bötesyrkande* ett yrkande mot den misstänkte genom vilket för honom eller henne för en förseelse yrkas bötesstraff och förverkandepåföljd eller, om den misstänkte har begärt en ändring av grunden för bestämmande av dagsbotens belopp, bötesstraff och förverkandepåföljd,

3) *bötesföreläggande* ett avgörande genom vilket en övervakande tjänsteman för en förseelse bestämmer bötesstraff och förverkandepåföljd,

4) *ordningsbotsföreläggande* ett avgörande genom vilket ordningsbot och förverkandepåföljd föreläggs,

5) *straffföreläggande* ett avgörande genom vilket allmänna åklagaren på grundval av ett bötesyrkande eller ett straffyrkande förelägger ett bötesstraff och en förverkandepåföljd.

3 §

Behöriga tjänstemän och tillämpningsområdet för bötesföreläggande

Ett bötesyrkande eller straffyrkande utfärdas av en polisman. Yrkandet kan utfärdas också på begäran av allmänna åklagaren. En ordningsbot föreläggs av en polisman eller allmänna åklagaren.

Straffföreläggande utfärdas av allmänna åklagaren. Bötesföreläggande utfärdas av en polisman. I ett bötesföreläggande kan som påföljd bestämmas ett bötesstraff på högst

20 dagsböter och en förverkandepåföljd för den som bryter mot

1) vägtrafiklagen (267/1981) eller bestämmelser eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av den,

2) fordonslagen (1090/2002) eller bestämmelser eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av den,

3) lagen om koncession för fordonsbesiktning (1099/1998) eller bestämmelser eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av den,

4) lagen om förbud mot anordningar som försvårar trafikövervakningen (546/1998),

5) lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/1993) eller bestämmelser eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av den,

6) lagen om taxitrafik (217/2007),

7) lagen om kommersiell godstransport på väg (693/2006),

8) lagen om transport av farliga ämnen (719/1994) eller bestämmelser eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av den,

9) terrängtrafiklagen (1710/1995) eller bestämmelser eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av den,

10) sjötrafiklagen (463/1996) eller bestämmelser eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av den,

11) lagen om farkostregistret (976/2006),

12) 23 kap 10 § i strafflagen (39/1889), eller

13) 28 kap. 3 § i strafflagen.

I fråga om en tullmans och gränsbevakningsmans behörighet att utfärda ett bötesföreläggande samt om deras och jakt- och fiskeövervakares behörighet att utfärda ett bötesyrkande, straffyrkande och ordningsbotsföreläggande föreskrivs särskilt.

4 §

Den misstänktes samtycke

Ett ärende kan handläggas i ett förfarande enligt denna lag, om den som misstänks för förseelsen erkänner gärningen och godkänner den påföljd som föreläggs på grund av gärningen samt avstår från sin rätt till en muntlig behandling och samtycker till att ärendet avgörs i ett förfarande enligt denna lag (*den misstänktes samtycke*). I samband att förfrå-

gan ska han eller hon informeras om vad samtycket innebär.

Samtycket ges till den tjänsteman som utfärdar bötesyrkandet, bötesföreläggandet, ordningsbotsföreläggandet eller straffyrkandet eller till en annan tjänsteman som gör förundersökningen eller till allmänna åklagaren.

Förfrågan om den misstänktes samtycke ska göras också när det är fråga om en trafikförseelse som begåtts med ett motordrivet fordon, om identiteten på den som gjort sig skyldig till förseelsen omedelbart har kunnat fastställas men för ordningsbot för förseelsen inte föreläggs omedelbart. Den misstänktes samtycke krävs inte, om ordningsbot föreläggs för en trafikförseelse som observerats utan att fordonet stoppas.

Som den misstänktes samtycke betraktas också att böterna eller ordningsboten helt eller delvis betalas inom 30 dagar från det att straffyrkandet delgavs.

Den misstänkte får återta sitt samtycke fram till det att ärendet har avgjorts. Återtagandet ska meddelas skriftligt till den i 3 § 2 mom. avsedda åklagarens kansli.

5 §

Målsägandens samtycke

För handläggning av ett ärende i ett förfarande enligt denna lag krävs målsägandens samtycke. I samband med förfrågan om samtycke ska målsäganden informeras om vad samtycket innebär.

I fråga om målsägandens samtycke gäller vad som i 4 § 2 och 5 mom. föreskrivs om den misstänktes samtycke.

6 §

Åtgärdseftergift

Om rätten för en polisman, tullman och gränsbevakningsman att ge den som gör sig skyldig till en förseelse en anmärkning eller avstå från att göra en anmälan om förseelsen och om rätten för allmänna åklagaren att avstå från att väcka åtal gäller vad som särskilt föreskrivs om detta. I fråga om rätten för en polisman, tullman och gränsbevakningsman

att avstå från att framställa yrkande på förverkande iakttas i tillämpliga delar 1 kap. 8 b § i lagen om rättegång i brottmål (689/1997).

7 §

Förundersökning

Vid förundersökningen i samband med förfarandet för föreläggande av böter och ordningsbot ska målsäganden och den som misstänks för förseelsen höras.

För att utreda en förseelse som avses i denna lag görs det i enlighet med 44 § i förundersökningslagen (449/1987) en summarisk förundersökning, där endast de omständigheter utreds som är nödvändiga för att ett bötesyrkande, bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande eller straffyrkande ska kunna utfärdas.

Om målsäganden inte har samtyckt till att saken handläggs i ett förfarande enligt denna lag eller om den som misstänks för förseelsen inte har betalat böterna eller ordningsboten inom den tid som avses i 4 § 4 mom., ska en förundersökning för sakens fortsatta handläggning göras i den omfattning som förutsetts av åtalsprövningen.

2 kap.

Yrkanden och förelägganden som en övervakande tjänsteman utfärdar

8 §

Innehållet i ett bötesyrkande, bötesföreläggande och ordningsbotsföreläggande

Ett bötesyrkande, bötesföreläggande och ordningsbotsföreläggande ska ges skriftligen till den som misstänks för förseelsen och undertecknas av utfärdaren. Yrkandet eller föreläggandet kan undertecknas också elektroniskt.

I ett bötesyrkande och bötesföreläggande ska nämnas det bötesstraff och den förverkandepåföljd som yrkas eller föreläggs för förseelsen, i ett ordningsbotsföreläggande

ordningsbotens belopp och förverkandepåföljden samt i ett bötesföreläggande och ordningsbotsföreläggande betalningstiden.

I ett bötesyrkande, bötesföreläggande och ordningsbotsföreläggande ska dessutom följande nämnas:

1) personuppgifterna för den som misstänks för förseelsen,

2) tidpunkten och platsen för förseelsen, förseelsens art samt övriga uppgifter som behövs för att beskriva förseelsen, och

3) de lagrum som tillämpas.

I ett bötesyrkande ska också nämnas möjligheten att ge allmänna åklagaren en utredning som gäller grunden för bestämmande av dagsbotens belopp och den tidsfrist på två veckor inom vilken det är möjligt att lämna utredningen. Om den som misstänks för förseelsen begär en ändring av grunden för bestämmande av dagsbotens belopp, ska detta antecknas i yrkandet.

9 §

Innehållet i ett straffyrkande

I fråga om innehållet i ett straffyrkande gäller vad som föreskrivs i 8 § 1 och 3 mom.

I ett straffyrkande ska det bötesstraff nämnas som yrkas för förseelsen eller den yrkade ordningsbotens belopp och förverkandepåföljden. I yrkandet ska det också nämnas att betalning av böterna eller ordningsboten helt eller delvis inom den frist som avses i 4 § 4 mom. leder till att påföljden fastställs genom ett bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande eller straffföreläggande.

10 §

Uppgifter i samband med betalning av påföljden

I samband med delgivningen av ett bötesyrkande, bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande och straffyrkande ska de uppgifter ges som behövs för betalning av påföljden.

11 §

Delgivning

Ett bötesyrkande, bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande och straffyrkande samt deras bilagor ska delges den som misstänks för förseelsen genast efter det att den förundersökning som avses i 7 § 2 mom. är slutförd eller, om detta inte är möjligt, så snart som möjligt därefter på det sätt som föreskrivs om delgivning i brottmål i 11 kap. i rättegångsbalken. Om den som misstänks för förseelsen är en sådan tillräknelig omyndig som avses i första meningen i 12 kap. 2 § i nämnda lag, sker delgivning endast till honom eller henne.

Om det är fråga om en trafikförseelse som har begåtts med ett motordrivet fordon och identiteten på den som gjort sig skyldig till förseelsen omedelbart har kunnat fastställas, får ett ordningsbotsföreläggande jämte bilagor trots det som föreskrivs i 1 mom. sändas per post till den som har gjort sig skyldig till förseelsen, antingen på den adress som denne har uppgett eller på den adress som framgår av fordonstrafikregistret. Ordningbotsföreläggandet ska då sändas utan dröjsmål och senast inom två veckor från dagen för förseelsen. Mottagaren anses ha fått del av ordningsbotsföreläggandet den sjunde dagen efter det att ordningsbotsföreläggandet postades. Postningsdagen ska antecknas på ordningsbotsföreläggandet.

I fråga om verkan av delgivning på avbrytande av preskription av åtalsrätten föreskrivs särskilt.

12 §

Handläggning av ett straffyrkande

En behörig tjänsteman ska utan dröjsmål efter det att den tid som avses i 4 § 4 mom. har löpt ut kontrollera om den som misstänks för förseelsen har betalat böterna eller ordningsboten helt eller delvis.

Om böterna eller dagsboten har betalats helt eller delvis inom föreskriven tid, fastställs påföljden med ett bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande eller strafföreläggande. Ett föreläggande som har fastställts på

detta sätt behöver inte delges den som misstänks för förseelsen.

13 §

Överlämnande av ett bötesyrkande och ett straffyrkande till allmänna åklagaren

Ett bötesyrkande ska efter delgivningen utan dröjsmål överlämnas till allmänna åklagaren för utfärdande av ett strafföreläggande. Samma överlämningskyldighet gäller ett straffyrkande, om den som misstänks för förseelsen har betalat böterna på det sätt som avses i 4 § 4 mom.

3 kap.

Föreläggande av ordningsbot för trafikförseelser som observerats utan att fordonet har stoppats

14 §

De förseelser som kapitlet omfattar

Bestämmelserna i detta kapitel kan tillämpas på handläggningen av en ordningsbotsförseelse som har begåtts med ett motordrivet fordon och som observerats vid automatisk trafikövervakning eller annars utan att fordonet har stoppats, när förseelsen gäller

1) överskridande av den högsta tillåtna hastigheten med högst 20 kilometer i timmen, eller

2) körning i strid med vägmärken på ett busskörfält eller spårvagnsfält.

15 §

Inledning av förfarandet

Ett ordningsbotsföreläggande ska utan utredning av identiteten för den som körde fordonet utfärdas för den fysiska person som vid tidpunkten för förseelsen var registrerad som ägare, innehavare eller tillfällig användare av det fordon som användes vid förseelsen.

Ett ordningsbotsföreläggande utfärdas för den som enligt 3 § 23 punkten i fordonslagen

ansvarar för användningen av en bil, om det med beaktande av alla omständigheter kring förseelsen kan anses att han eller hon vid tidpunkten för förseelsen körde den bil som användes vid förseelsen. I annat fall ska polisen höra sig för med den som ansvarar för användningen av bilen om vem som körde bilen i fråga.

Inom polisinrättningen ska det föras en särskild förteckning över när ett brev med en förfrågan till den som ansvarar för användningen av en bil har postats eller när en förfrågan som avses i 2 mom. i övrigt har gjorts. Om personen som ansvarar för användningen av bilen inte svarar på förfrågan inom två veckor, ska bestämmelserna i 2 kap. tillämpas på den fortsatta handläggningen.

16 §

Innehållet i ett ordningsbotsföreläggande

Ett ordningsbotsföreläggande utfärdas av en polisman så som avses i 8 § 1 mom.

Av ett ordningsbotsföreläggande ska utöver de uppgifter som avses i 8 § 2 och 3 mom. dessutom framgå:

1) de eventuella andra påföljder som förseelsen kan medföra för den som har fått ordningsbotsföreläggandet, såsom körförbud,

2) vilket förfarande som ska tillämpas, om den som har mottagit ordningsbotsföreläggandet motsätter sig föreläggandet och hur ärendet då handläggs.

17 §

Sändande av ett ordningsbotsföreläggande

Ordningsbotsföreläggandet och dess bilagor sänds till mottagaren per post på den adress som framgår av fordonstrafikregistret. Ordningsbotsföreläggandet ska sändas utan dröjsmål och senast två veckor från dagen för förseelsen. Om den som ansvarar för användningen av en bil i enlighet med 15 § 2 mom. uppger den skyldiges identitet, får ordningsbotsföreläggandet likväl sändas

inom två veckor efter att polisen har fått uppgiften. Mottagaren anses ha fått del av föreläggandet den sjunde dagen efter det att föreläggandet postades. Postningsdagen ska antecknas på föreläggandet.

18 §

Motsättande av ett ordningsbotsföreläggande

Om mottagaren av ett ordningsbotsföreläggande som har utfärdats i ett förfarande enligt detta kapitel bestrider att han eller hon är skyldig till den förseelse som avses i föreläggandet eller annars anser att föreläggandet saknar grund, ska mottagaren motsätta sig föreläggandet. Motsättandet behöver inte motiveras.

Den som motsätter sig ett ordningsbotsföreläggande ska inom 30 dagar från delfäendet meddela detta till kansliet vid eller förrättningsstället för den polisinrättning i häradet där ordningsboten har förelagts. Ordningsbotsföreläggandet ska bifogas meddelandet. Meddelandet kan ges på en blankett som finns för detta ändamål.

Meddelandet får också sändas till polisinrättningen per post, med telefax eller med bud.

19 §

Övervakning som utförs av chefen för polisinrättningen

Chefen för polisinrättningen övervakar utfärdandet av ordningsbotsförelägganden som utfärdas i ett förfarande enligt detta kapitel. Om ordningsbot har förelagts för en förseelse för vilken ordningsbot inte är en tillräcklig påföljd, ska han eller hon undanröja ordningsbotsföreläggandet och anmäla saken till allmänna åklagaren.

Chefen för polisinrättningen ska också undanröja ett ordningsbotsföreläggande, om den gärning som avses i föreläggandet inte är en ordningsbotsförseelse eller om ordningsbotsföreläggandet annars saknar grund.

20 §

Åtgärder när mottagaren motsätter sig ett ordningsbotsföreläggande

Chefen för polisinrättningen ska för verkställighet överlämna ett ordningsbotsföreläggande som mottagaren inte har motsatt sig eller som inte har undanröjts.

Chefen för polisinrättningen undanröjer ett ordningsbotsföreläggande som mottagaren har motsatt sig. Förfarandet enligt detta kapitel förfaller då, och i fråga om den fortsatta handläggningen av ärendet gäller vad som föreskrivs i 2 kap., om inte något annat följer av 3 mom.

När mottagaren har motsatt sig ordningsbotsföreläggandet kan ett nytt föreläggande för samma gärning sändas per post på den adress som den som har gjort sig skyldig till förseelsen har uppgett, om den skyldiges identitet har kunnat fastställas genom ett erkännande som det inte finns anledning att be-
tvivla. Mottagaren person anses ha fått del av ordningsbotsföreläggandet den sjunde dagen efter det att föreläggandet postades. Postningsdagen ska antecknas på ordningsbotsföreläggandet.

21 §

Delegering av uppgifter för chefen för polisinrättningen

Uppgifter som enligt 20 och 21 § ankommer på chefen för polisinrättningen kan i reglementet för polisinrättningen överföras på en annan tjänsteman som hör till befälet vid polisinrättningen.

22 §

Återställande av försutten fatalietid

Den som inte inom föreskriven tid har kunnat motsätta sig ett ordningsbotsföreläggande som har delgetts enligt 17 § ska på ansökan återställas försutten fatalietid. I ansökan om återställande av försutten fatalietid ska personen i fråga uppge varför han eller hon inte har kunnat motsätta sig föreläggandet inom föreskriven tid, och ansökan ska ges

in till tingsrätten för den gärningsort för förseelsen som framgår av föreläggandet senast inom nio månader från dagen för förseelsen. Ordningsbotsföreläggandet eller betalningsuppmaningen ska bifogas ansökan. Vid behandlingen av ett ärende som gäller återställande av försutten fatalietid är tingsrätten domför med en lagfaren ledamot ensam.

23 §

Skriftlig anmärkning

Om en förseelse som avses i 14 § 1 eller 2 punkten med hänsyn till omständigheterna är ringa, kan den som har registrerats som ägare, innehavare eller tillfällig användare av det fordon som har använts vid förseelsen ges en skriftlig anmärkning, utan att några andra åtgärder vidtas. Anmärkningen ges av en polisman och sänds till den person som fått anmärkningen på den adress som framgår av fordonstrafikregistret.

4 kap.

Strafföreläggande och ordningsbot

24 §

Utfärdande av strafföreläggande

Allmänna åklagaren ska utan dröjsmål granska ett bötesyrkande eller ett straffyrkande som kommit in för handläggning och utfärda ett strafföreläggande. Föreläggandet kan undertecknas också elektroniskt. Ett strafföreläggande som grundar sig på ett bötesyrkande får dock inte utfärdas förrän två veckor har förflutit från det att yrkandet delgavs.

Vid behov ska åklagaren utan dröjsmål vidta åtgärder för att utföra ytterligare undersökningar eller avhjälpa fel eller brister som finns i bötesyrkandet eller straffyrkandet.

25 §

Utredning om dagsbotens belopp

Trots att den som misstänks för förseelsen har gett sitt samtycke, kan han eller hon ge

allmänna åklagaren en skriftlig utredning som gäller grunden för bestämmande av dagsbotens belopp. Den som utfärdar ett straffföreläggande ska beakta sådan utredning som har getts innan föreläggandet utfärdas och som inverkar på dagsbotens belopp eller annars har betydelse med hänsyn till avgörandet av ärendet och dessutom beakta andra omständigheter som han eller hon känner till.

26 §

Hinder för att utfärda straffföreläggande

Allmänna åklagaren får inte utfärda ett straffföreläggande, om

1) den som misstänks för förseelsen eller målsäganden inte har gett ett samtycke som avses i 4 eller 5 § eller har återtagit samtycket,

2) målsäganden har återtagit sin begäran om åtal för en förseelse för vilken åklagaren inte får väcka åtal utan en sådan begäran,

3) bötesyrkande eller straffyrkande inte har delgetts förrän åtalsrätten har preskriberats, eller

4) det i ärendet kommer fram omständigheter enligt vilka straff inte ska bestämmas.

27 §

Ny bedömning av gärningen

Om allmänna åklagaren anser att ett straffföreläggande ska utfärdas så att det leder till ett strängare bötesstraff eller en strängare ordningsbot än vad som har angetts i bötesyrkandet eller straffyrkandet, ska det på begäran av åklagaren utfärdas ett nytt yrkande och det tidigare yrkandet återtas. Till begäran ska fogas behövliga uppgifter för utfärdande av ett sådant yrkande eller föreläggande som avses i 2 §. En ny begäran om ett sådant samtycke av målsäganden som avses i 5 § behöver inte göras.

Om åklagaren anser att det i ärendet ska tillämpas någon annan straffbestämmelse än den som framgår av yrkandet, ska han eller hon ge den som det yrkas straff för tillfälle att yttra sig om detta.

28 §

Utfärdande av ett lindrigare straffföreläggande än vad som har yrkats

Allmänna åklagaren får i ett straffföreläggande på eget initiativ eller utifrån en utredning enligt 25 § bestämma ett lindrigare bötesstraff än vad som har anges i bötesyrkandet eller straffyrkandet, om åklagaren anser att förseelsen eller svarandens betalningsförmåga förutsätter det.

29 §

Utfärdande av ordningsbotsföreläggande

Om allmänna åklagaren anser att det för förseelsen i stället för det bötesstraff som yrkas i bötesyrkandet eller straffyrkandet ska föreläggas en ordningsbot, ska han eller hon utfärda ett ordningsbotsföreläggande.

30 §

Åtgärdseftergift och väckande av åtal

Allmänna åklagaren får avstå från att utfärda ett straffföreläggande eller ordningsbotsföreläggande, om de lagbestämda förutsättningarna för åtalseftergift uppfylls.

Åklagaren ska väcka åtal i ställe för att utfärda ett föreläggande, om det inte är fråga om en förseelse som avses i 1 § eller om förseelsens samband med en gärning som ska behandlas på samma gång förutsätter att åtal väcks också för förseelsen eller om det finns något annat vägande skäl till att väcka åtal.

Om allmänna åklagaren väcker åtal, ska bötesyrkandet eller straffyrkandet undanröjas.

31 §

Upptagande av ett ärende för nytt avgörande

Om allmänna åklagaren har beslutat att inte utfärda ett straffföreläggande eller ett ordningsbotsföreläggande och beslutet enligt ny utredning i ärendet har grundat sig på väsentligt bristfälliga eller oriktiga uppgifter, får

åklagaren trots beslutet ta upp ärendet för nytt avgörande.

En överordnad åklagare har trots ett beslut som avses i 1 mom. rätt ta upp ett ärende på nytt för avgörande så som särskilt föreskrivs om detta.

32 §

Anmälningsskyldighet på grund av ändrade omständigheter

Om ett straffföreläggande i enlighet med 26 eller 27 § inte utfärdas, om ett lindrigare bötesstraff bestäms i enlighet med 28 § eller om det i enlighet med 29 § i stället för ett straffföreläggande föreläggs en ordningsbot, ska detta genast anmälas till den som ett yrkande på straff har riktats mot samt till Rättsregistercentralen som sörjer för verkställigheten av bötesstraff och ordningsbot.

33 §

Överföring av ett ärende

Åklagaren kan också överföra ett ärende som han eller hon ska avgöra med stöd av andra bestämmelser än bestämmelserna i detta kapitel att handläggas i ett förfarande enligt denna lag med iakttagande av vad som i 27 § föreskrivs om begäran och uppgifter som ska fogas till en sådan.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

34 §

Sökande av ändring

I bötesföreläggande, annat ordningsbotsföreläggande än vad som avses i 3 kap. och straffföreläggande får ändring sökas på det sätt som föreskrivs i denna lag.

När det är fråga om ändring som ska sökas hos tingsrätten prövas ärendet av tingsrätten

för den gärningsort för förseelsen som framgår av föreläggandet. Tingsrätten är beslutför med en lagfaren ledamot ensam. Vid handläggningen av en ansökan om ändring ska bestämmelserna i rättegångsbalkens 8 kap. om behandling av ansökningsärenden iakttas i tillämpliga delar.

35 §

Besvär

Besvär över ett föreläggande som avses i 34 § 1 mom. får anföras hos tingsrätten förutom på de grunder som föreskrivs i 31 kap. 1 § i rättegångsbalken också på den grund att föreläggandet grundar sig på oriktig tillämpning av lag eller att den som misstänks för förseelsen eller målsäganden inte har gett ett samtycke enligt 4 eller 5 § på giltigt sätt.

Besvär över bötesföreläggande och ordningsbotsföreläggande ska anföras inom 30 dagar från det att föreläggandet delgavs. Besvär över ett straffföreläggande ska anföras inom 60 dagar från det att samtycke gavs. Besvär över ett straffföreläggande får dock alltid anföras inom 30 dagar från det att föreläggandet utfärdades. Om bötesföreläggandet eller ordningsbotsföreläggande har utfärdats i enlighet med 12 § 2 mom., tillämpas det som föreskrivs om straffföreläggande.

36 §

Extraordinärt ändringssökande

I ett föreläggande som avses i 34 § 1 mom. får ändring sökas på de grunder som anges i 31 kap. i rättegångsbalken. Ändring kan också sökas på en grund som gäller samtycke som avses i 35 §.

Extraordinärt ändringssökande prövas av tingsrätten. Högsta domstolen prövar dock ändringssökande som grundar sig på 31 kap. 8, 8 a, 9 eller 9 c § i rättegångsbalken.

Ansökan ska göras hos tingsrätten inom ett år från den dag då föreläggandet utfärdades. Ansökan får dock göras oberoende av fristen, om någon vid utfärdandet av föreläggandet

har behandlats som en annan person eller under oriktigt namn.

37 §

Rättande av fel

Den tjänsteman som är behörig att utfärda ett bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande eller strafföreläggande ska genast rätta skriv- eller räknefel eller andra motsvarande uppenbara fel som han eller hon observerar i föreläggandet, om påföljden inte blir strängare med anledning av rättelsen.

Innan ett fel rättas ska den som har mottagit föreläggandet vid behov ges tillfälle att bli hörd.

Om en påföljd som har bestämts blir lindrigare till följd av rättelsen, ska ett meddelande om den nya påföljden sändas så som föreskrivs i 32 §.

38 §

Verkställighet av påföljder

Bestämmelser om verkställighet av en påföljd som har bestämts i ett förfarande enligt denna lag finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

Ett bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande och strafföreläggande verkställs som en dom som har vunnit laga kraft. Ett ordningsbotsföreläggande enligt 3 kap. blir dock verkställbart först efter att den frist på 30 dagar som avses i 18 § 2 mom. har gått ut förutsatt ytterligare att mottagaren inte har mottagit sig föreläggandet.

39 §

Frist för betalning av påföljd

Böter eller ordningsbot som har bestämts genom ett bötes- eller ordningsbotsföreläggande utan att straffyrkande har utfärdats ska betalas inom 30 dagar från det att bötesföreläggandet eller ordningsbotsföreläggandet delgavs.

En ordningsbot som har förelagts i ett förfarande enligt 3 kap. ska betalas inom 30 dagar från delgivningen av ordningsbotsföreläggandet, om den som har mottagit ordningsbotsföreläggandet inte motsätter sig föreläggandet.

40 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av justitieministeriet bestäms närmare om

1) de handlingar som ska användas vid ett förfarande enligt denna lag samt de uppgifter som ska antecknas i dem och förvaringen av dem,

2) de meddelanden som har samband med verkställigheten av påföljder som har utfärdats i ett förfarande enligt denna lag och andra meddelanden mellan myndigheterna.

6 kap.

Ikraftträdande

41 §

Ikraftträdande

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

Genom denna lag upphävs lagen om ordningsbotsförfarande av den 21 januari 1983 (66/1983) och lagen om strafforderförfarande av den 26 juli 1993 (692/1993) jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

42 §

Övergångsbestämmelse

Om ett straffanspråk eller ordningsbotsföreläggande har delgetts före denna lags ikraftträdande, tillämpas på handläggningen av ärendet de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag**om ändring av strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 2 a kap. 9—11 §,
 sådana de lyder, 2 a kap. 9 § i lag 475/2008 samt 10 och 11 § i lag 550/1999,
ändras 2 a kap. 2 § 4 mom., 6 § 3 mom. och 8 §, 7 kap. 1 §, 8 kap. 1 § 2 mom. 4 punkten,
 6 § 2 mom. och 18 §, 10 kap. 9 § 1 mom. samt 41 kap. 8 §,
 sådana de lyder, 2 a kap. 2 § 4 mom. i lag 808/2007, 6 § 3 mom. i nämnda lag 550/1999, 8 §
 i nämnda lag 550/1999 och i lag 971/2001, 7 kap. 1 § i lagarna 697/1991 och 751/1997, 8 kap.
 1 § 2 mom. 4 punkten och 6 § 2 mom. i lag 297/2003 och 18 § i nämnda lag 297/2003 och i
 lag 1161/2005, 10 kap. 9 § 1 mom. i lag 875/2001 samt 41 kap. 8 § i lag 531/2007, samt
fogas till 2 a kap. 3 §, sådan den lyder i nämnda lag 550/1999, ett nytt 3 mom., till 6 kap.
 13 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 515/2003 och 1195/2004, ett nytt 5 mom., till
 7 kap., sådant det lyder jämte ändringar, nya 3 a och 3 b § samt till 8 kap. 3 §, sådan den lyder
 i nämnda lag 297/2003, ett nytt 3 mom. och till 13 §, sådan den lyder i sistnämnda lag, ett nytt
 3 mom. som följer:

2 a kap.

3 §

**Om böter, förvandlingsstraff och ord-
ningsbot***Det totala bötesbeloppet*

2 §

Dagsbotens belopp

Bestämmelser om höjning av det totala bötesbeloppet vid bestämmandet av ett gemensamt straff för brott som ska bestraffas med böter och ordningsbot finns i 7 kap. 3 a §.

Dagsboten bestäms i domstol enligt de uppgifter som gäller under rättegången och i förfarande enligt lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (/) enligt de uppgifter som gällde när bötesföreläggandet eller straff- eller bötesyrkandet utfärdades. Åklagaren bestämmer dock böterna enligt de uppgifter som gällde när straffföreläggande utfärdades, om det har framkommit att betalningsförmågan hos den som mottagit bötes- eller straffyrkandet har förändrats väsentligt jämfört med de uppgifter som gällde då yrkandet utfärdades.

6 §

Eftergift i fråga om förvandlingsstraff för böter eller delar av böter

Den del av böterna med vilken det totala bötesbeloppet har höjts med stöd av 3 § 2 mom. eller 7 kap. 3 a § förvandlas inte till fängelse.

8 §

Ordningsbot

Ordningsbot är ett till beloppet fast förmögenhetsstraff som är lindrigare än böter och som i lag föreskrivs vara det enda straffet för vissa förseelser.

Obetald ordningsbot får inte förvandlas till fängelse.

6 kap.

Om bestämmande av straff

13 §

Avräkning av tiden för frihetsberövande

Om straffet är ordningsbot, ska frihetsberövandet betraktas som fullt avtjänande av straffet.

7 kap.

Om gemensamt straff

1 §

Bestämmande av gemensamt fängelsestraff

Skall någon på en gång dömas för två eller flera brott för vilka straffet är fängelse, skall ett gemensamt fängelsestraff bestämmas för brotten, om inte något annat stadgas i lag.

Om någon för ett brott ska dömas till fängelse och för ett eller flera andra brott till böter, ordningsbot eller böter och ordningsbot, får domstolen för samtliga brott döma till ett gemensamt fängelsestraff eller för vissa av brotten till ett gemensamt fängelsestraff och dessutom till böter eller ordningsbot för de övriga brotten.

Föranleder något av brotten livstids fängelsestraff, skall som gemensamt straff för samtliga brott dömas till livstids fängelse.

3 a §

Böter och ordningsbot

Om för två eller flera brott samtidigt ska dömas till böter och ordningsbot, ska ett gemensamt bötesstraff höjt med 20 euro bestämmas. Bötesstraffet höjs dock inte, om ordningsboten föreläggs för en gående eller för föraren av ett motorlöst fordon.

Om det totala beloppet för bötesstraffet eller det gemensamma bötesstraffet skulle vara lägre än ordningsboten eller den strängaste ordningsboten, höjs bötesstraffet eller det gemensamma bötesstraffet till nivån för ordningsboten eller den strängaste ordningsboten innan höjningen enligt 1 mom. görs.

3 b §

Ordningsbot

Om någon samtidigt ska dömas för två eller flera brott till ordningsbot, ska en ordningsbot föreläggas. Ordningsboten föreläggs då höjd med 20 euro i förhållande till den förseelse för vilken den strängaste ordningsboten gäller. Om ordningsboten föreläggs för gående eller föraren av ett motorlöst fordon, höjs ordningsboten dock inte.

8 kap.

Om preskription

1 §

Preskription av åtalsrätten

Åtalsrätten preskriberas, om åtal inte har väckts inom

4) två år, om det strängaste straffet är fängelse i högst ett år, böter eller ordningsbot.

3 §

När preskriptionen av åtalsrätten avbryts

När ett ärende som avser en förseelse handläggs i ett förfarande enligt lagen om föreläggande av böter och ordningsbot, avbryts preskriptionen av åtalsrätten när ett bötesyrkande, ordningsbotsföreläggande som mottagaren kan motsätta sig eller straffyrkande delges den som misstänks för förseelsen. Preskriptionen avbryts dock inte, om yrkandet återtas eller mottagaren motsätter sig föreläggandet eller om den misstänkte eller målsäganden återtar sitt samtycke som avses i 4 eller 5 § i nämnda lag.

6 §

Preskription som förhindrar utdömande av straff

Straff för ett annat brott än ett sådant som avses i 1 mom. får inte dömas ut eller bestämmas i ett förfarande enligt lagen om föreläggande av böter och ordningsbot, när det från den dag som nämns i 2 § har förflutit

1) trettio år, om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse på viss tid över åtta år,

2) tjugo år, om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse i över två och högst åtta år,

3) tio år, om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse i högst två år, böter eller ordningsbot.

13 §

När utdömt bötesstraff förfaller

En ordningsbot förfaller när fem år har förflutit från den dag då ordningsbotsföreläggandet utfärdades.

18 §

Hänvisningsbestämmelse

I 2 b kap. 3 § 2 mom. bestäms när villkorligt fängelse förfaller.

I fråga om preskription av disciplinstraff som ådöms krigsmän och andra personer som underlyder 45 kap. bestäms i militära disciplinlagen (331/1983).

10 kap.

Om förverkandepåföljder

9 §

Yrkande på förverkandepåföljder

En förverkandepåföljd bestäms på yrkande av åklagaren eller en tjänsteman som avses i 3 § i lagen om föreläggande av böter och ordningsbot. Även en målsägande kan yrka på förverkande när målsäganden ensam utför åtal enligt 7 kap. i lagen om rättegång i brottmål.

41 kap.

Om vapenbrott

8 §

Ordningsbot

Bestämmelser om ordningsbot som enda påföljd för ringa i 6 § avsett innehav av föremål eller ämne som lämpar sig för att skada någon annan och för ringa i 7 avsedd överlättelse till en minderårig av föremål som lämpar sig för att skada annan finns i lagen om ordningsbotsförseelser (/).

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

3.

Lag**om ordningsbotsföreseelser**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på användning av ordningsbot som straff för vissa föreseelser, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

2 §

Gångtrafikföreseelser

En gående föreläggs en ordningsbot på 10 euro för en uppsåtlig eller av oaktsamhet begången överträdelse av

1) förbudet i 3 § 2 mom. i vägtrafiklagen (267/1981) mot att hindra eller störa trafiken, skyldigheten i 4 § att följa tecken eller anvisning som ges av den som reglerar trafiken eller tecken eller anvisning som ges med trafikordning, skyldigheten enligt 6 § att lämna fri passage för utryckningsfordon eller procession eller trafikreglerna om gående i 40—44 §, eller

2) skyldigheten enligt vägtrafiklagen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den att följa trafikordningar och förbudet mot att röra sig på område för motorväg.

3 §

Föreseelser av förare av motorlösa fordon

En cyklist eller en förare av något annat motorlöst fordon föreläggs en ordningsbot på 20 euro för en uppsåtlig eller av oaktsamhet begången överträdelse av

1) förbudet i 3 § 2 mom. i vägtrafiklagen mot att hindra och störa trafiken eller trafikreglerna för förare av fordon i 2 kap.,

2) bestämmelsen om allmänna säkerhetskrav för fordon i 4 § 1 mom. i fordonslagen (1090/2002),

3) skyldigheten i 3 § 2 mom. i vägtrafikförordningen att följa trafikordningar och förbudet i 4 § 1 mom. mot att röra sig på område för motorväg, eller

4) bestämmelserna i vägtrafiklagen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den om begränsning av persontransport på cykel.

4 §

Föreseelser som gäller handlingar för ett motordrivet fordon

Föraren av ett motordrivet fordon föreläggs en ordningsbot på 20 euro för en uppsåtlig eller av oaktsamhet begången överträdelse av skyldigheten att ha med sig handlingar

1) enligt 66 a § 1 mom. i fordonslagen,

2) enligt vägtrafiklagen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den, eller

3) enligt 29 § 1 mom. i lagen om kommersiell godstransport på väg (693/2003), om överträdaren är en annan än en trafikidkare

5 §

Föreseelser som gäller ett motordrivet fordons konstruktion, utrustning och skick

Ett motordrivet fordons förare, ägare eller varaktiga innehavare föreläggs en ordnings-

bot på 35 euro för en uppsåtlig eller av oaktsamhet begången överträdelse av bestämmelserna om motordrivna fordons eller släpfordons konstruktion, utrustning eller skick

1) enligt 4 §, 7 § 1 mom. eller 9 § 1 mom. i fordonslagen, eller

2) enligt vägtrafiklagen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den om användning av däck och dubbar och kopplande av fordon och släpvagn.

En mopedist eller en ägare eller varaktig innehavare av en moped föreläggs för en förseelse som avses i 1 mom. en ordningsbot på 20 euro.

6 §

Förseelser som gäller användning av personlig skyddsutrustning

Föraren av och passagerarna i ett fordon som avses i 88 § 1 mom. i vägtrafiklagen föreläggs en ordningsbot på 35 euro för en uppsåtlig eller av oaktsamhet begången underlåtenhet att använda bilbälte under körning. En ordningsbot av samma storlek föreläggs också för en uppsåtlig eller av oaktsamhet begången gärning

1) en förare som transporterar barn i ett fordon i strid med 88 a § i vägtrafiklagen,

2) en förmyndare, vårdnadshavare eller förare som försummar den skyldighet angående användning av skyddsanordningar för barn under 15 år som anges i 88 c § 1 mom. i vägtrafiklagen, och

3) en förare som försummar den skyldighet angående säkerheten vid transporter med invalidtaxi som anges i 88 c § 2 mom. i vägtrafiklagen.

Föraren av och passagerarna på eller i ett fordon som avses i 89 § 1 mom. i vägtrafiklagen föreläggs för en uppsåtlig eller av oaktsamhet begången underlåtenhet att under körning använda skyddshjälm av godkänd modell en ordningsbot på 35 euro. En ordningsbot av samma storlek föreläggs också en förare för en uppsåtlig eller av oaktsamhet begången försummelse av skyldigheten enligt 89 § 2 mom. i vägtrafiklagen att se

till att barn under 15 år använder skyddshjälm.

7 §

Överskridande av hastighetsbegränsning med motordrivet fordon

Om den högsta tillåtna hastigheten enligt 25 § 1 mom. i vägtrafiklagen eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den är högst 60 kilometer i timmen, föreläggs föraren av ett motordrivet fordon, om han eller hon uppsåtlig eller av oaktsamhet överskrider den högsta tillåtna hastigheten

1) med högst 15 kilometer i timmen en ordningsbot på 85 euro, och

2) med mer än 15 kilometer i timmen en ordningsbot på 115 euro.

Om den högsta tillåtna hastigheten är mer än 60 kilometer i timmen, föreläggs föraren av ett motordrivet fordon, om han eller hon uppsåtlig eller av oaktsamhet överskrider den högsta tillåtna hastigheten

1) med högst 15 kilometer i timmen en ordningsbot på 70 euro, och

2) med mer än 15 kilometer i timmen en ordningsbot på 100 euro.

En mopedist föreläggs dock, om han eller hon uppsåtlig eller av oaktsamhet överskrider den högsta tillåtna hastigheten med högst 15 kilometer i timmen, en ordningsbot på 50 euro.

En ordningsbot föreläggs dock inte, om den högsta tillåtna hastigheten har överskridits på en gårdsgata eller gågata i strid med skyldigheten enligt 33 § 2 mom. eller 33 a § 2 mom. i vägtrafiklagen.

8 §

Andra trafikförseelser av förare av motordrivna fordon

Föraren av ett motordrivet fordon föreläggs en ordningsbot på 50 euro för en uppsåtlig

eller av oaktsamhet begången överträdelse av vägtrafiklagens

1) 8 § 1 mom. eller 9 § om framförande av fordon på körbanan,

2) 11 § om val av körfält, 12 § 2 mom. om svängning eller 15 § 2 mom. om körning in i korsning,

3) 16 § om möte,

4) 24 a § om användning av kommunikationsapparatur under körning,

5) 34 § 1 mom. om givande av ljud- och ljussignaler,

6) 35 § 1 mom. om givande av riktnings-tecken,

7) 36 §, 37 § 1 eller 4 mom. eller 38 § om användning av ljus, eller

8) 39 § 2 mom. om stannande av fordon före färjas skyddsanordningar.

En förare av ett motordrivet fordon föreläggs också en ordningsbot enligt 1 mom. för en överträdelse av bestämmelserna i vägtrafiklagen eller med stöd av den utfärdade bestämmelser om

1) minimihastigheten som krävs av ett fordon på motorvägar eller motortrafikleder, bogsering av fordon på eller omkörning av fordon med anlitande av fel körfält på motorvägar eller motortrafikleder,

2) påbud, förbud, begränsningar eller bestämmelser som anges genom vägmärken, dock inte trafikmärken som gäller väjningsplikt vid möte eller i korsning, obligatoriskt stannande, fordons eller fordonskombinations största tillåtna massa, fordons största tillåtna massa på axel eller boggi, omkörningsförbud eller obligatoriskt stannande för tullkontroll eller för granskning,

3) iakttagande av grönt eller gult trafikljus,

4) fortsatt körning på körfältslinje,

5) överskridande av eller körning på vit spärmlinje eller spärrområde eller framförande, stannande eller parkering av fordon på vitt spärrområde, eller

6) gruppering som anges med vit körfältspil.

En mopedist föreläggs dock för de förseelser som anges i 1 och 2 mom. en ordningsbot på 35 euro. En sådan ordningsbot föreläggs en mopedist också för överträdelse av bestämmelserna eller föreskrifterna om rött trafikljus.

9 §

Störande och onödig körning med motordrivna fordon

För en uppsåtlig eller av oaktsamhet begången överträdelse av bestämmelserna om sådan störande eller onödig körning eller tomgångskörning med motordrivet fordon som anges i 86 § vägtrafiklagen eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den föreläggs föraren en ordningsbot på 35 euro.

10 §

Förseelser som gäller besiktning och anmälan för registrering av fordon

För en uppsåtlig eller av oaktsamhet begången användning i strid med 8 § 1 mom. eller 85 § 1 mom. i fordonslagen av ett obe-siktigt fordon eller ett fordon som inte har anmälts för registrering föreläggs föraren en ordningsbot på 35 euro.

För en uppsåtlig eller av oaktsamhet begången underlåtelse att enligt 64 § 1 mom. i fordonslagen göra en anmälan av fordons registeruppgifter föreläggs ägaren eller innehavaren av fordonet en ordningsbot på 35 euro.

11 §

Förseelser som gäller personbefordran med motordrivna fordon

För en uppsåtlig eller av oaktsamhet begången överträdelse av bestämmelserna i 87 § 2 mom. i vägtrafiklagen eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den föreläggs föraren en ordningsbot på 50 euro.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas dock inte, om en person är placerad

1) så att det hindrar förarens sikt eller stör manövreringen eller så att en för fordonet föreskriven lykta, reflektor eller skylt täcks, eller

2) i lastutrymmet eller på lastflaket till en annan bil än en last- eller paketbil.

12 §

Förseelser som gäller sjötrafik

För en uppsåtlig eller av oaktsamhet begången överträdelse av sjötrafiklagen (463/1996), föreläggs ordningsbot som följer:

1) den som framför en farkost, för en annan än i 2 punkten avsedd förseelse mot i 5 § 2 mom. avsedda påbud, förbud och begränsningar som sjötrafikmärken eller ljussignaler anger, 35 euro,

2) den som framför en farkost, för överskridande av den högsta tillåtna hastigheten med maximalt den högsta tillåtna hastigheten, 60 euro,

3) för framförande av en farkost utan de dokument som enligt 13 § ska medföras när farkosten är i användning eller för försummelse att inom utsatt tid visa upp dessa dokument, 20 euro,

4) för framförande av en farkost i strid med regionala förbud eller begränsningar som har utfärdats med stöd av 15 §, 35 euro, eller

5) för framförande av en farkost utan att ha med sig annan med stöd av 9 § föreskriven basutrustning än räddningsvästar eller annan motsvarande säkerhetsutrustning, 35 euro.

För en uppsåtlig eller av oaktsamhet begången överträdelse av lagen om farkostregistret (976/2006) föreläggs ordningsbot som följer:

1) den som äger en farkost, för försummelse att göra en registeranmälan enligt 7 § 1 mom. innan farkosten tas i bruk, ägaren eller innehavaren, för försummelse att anmäla ändringar enligt 2 mom. i nämnda paragraf eller ägaren, för försummelse att göra en anmälan enligt 3 mom. i nämnda paragraf om att farkosten har förstörts, överlåtits eller tagits ur bruk, 35 euro, eller

2) för användning av farkost i strid med 8 § 1 mom. innan den har införts i registret och för användning i strid med 10 § 2 mom. av farkost som inte är försedd med registerbe-teckning, 35 euro.

13 §

Förseelser som gäller fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift

Den som uppsåtlig eller av oaktsamhet bedriver fångst av fisk eller kräfta utan att till staten ha betalat fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift enligt 88 § i lagen om fiske (286/1982) föreläggs en ordningsbot på 50 euro.

Ordningsboten föreläggs i enlighet med 1 mom. den som bedriver fångst av fisk eller kräfta och som inte medför bevis över betalning och inte inom sju dygn visar upp beviset.

14 §

Ordningsförseelser

För uppsåtliga förseelser mot ordningslagen (612/2003) föreläggs ordningsbot som följer:

1) 35 euro för störande av den allmänna ordningen och äventyrande av säkerheten enligt 3 §,

2) 20 euro för intagande av berusningsmedel i strid med förbudet i 4 § 1 mom.,

3) 50 euro för ägaren eller innehavaren av en byggnad eller konstruktion eller en företrädare för dem för försummelse av aktsamhetsplikten för förhindrande av fara enligt 5 §,

4) 35 euro för användning av ljus eller reklam i strid med förbudet i 6 § 1 mom. eller för sådant olovligt avlägsnande eller skadande av kungörelse eller meddelande som avses i 2 mom. i nämnda paragraf,

5) 50 euro för köp eller erbjudande mot betalning av sexuella tjänster i strid med förbudet i 7 § 1 mom.,

6) 20 euro för tömning av tarmen eller urinering i strid med förbudet i 7 § 2 mom.,

7) 35 euro för ordnande av föreställningar i strid med förbudet i 7 § 3 mom.,

8) 35 euro för ägaren eller innehavare av en byggnad eller företrädare för dem för försummelse av skyldigheten att enligt 8 § säkerställa tillträde till byggnad,

9) 20 euro för innehav av ämnen som lämpar sig för klottring i strid med förbudet i 13 §,

10) 20 euro för försummelse enligt 14 § 1 mom. av skyldigheten i samband med djurhållning, eller

11) 20 euro för ridning eller körning i strid med förbudet i 15 § 1 mom.

15 §

Föremål och ämnen som lämpar sig för att skada någon annan

För ringa innehav av föremål eller ämne som lämpar sig för att skada någon annan och som avses i 41 kap. 6 § i strafflagen (39/1889) och för ringa överlåtelse som avses i 7 § i nämnda kapitel till en minderårig av föremål som lämpar sig för att skada någon annan föreläggs gärningsmannen en ordningsbot på 35 euro.

16 §

Ringa överträdelse av nedskräpningsförbudet

För en uppsåtlig eller av grov oaktsamhet begången ringa överträdelse av nedskräpningsförbudet i 19 § avfallslagen (1072/1993) föreläggs den som skräpat ned en ordningsbot på 50 euro.

17 §

Ikraftträdande

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

Genom denna lag upphävs förordningen av den 21 maj 1999 om ordningsbotsföreselser (610/1999) jämte ändringar.

4.

Lag

om ändring av lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 9 augusti 2002 om verkställighet av böter (672/2002) 2 § 1 mom., 5 § 2 mom. och 6 § som följer:

2 §

Påföljders verkställbarhet

Verkställigheten av böter och av förverkandepåföljder som avser egendom ska inledas när det avgörande där påföljden har bestämts har vunnit laga kraft har eller har blivit verkställbart som en lagakraftvunnen dom. Bestämmelser om verkställbarheten av ett bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande och strafföreläggande som utfärdats

med stöd av lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (/) finns i 38 § 2 mom. i nämnda lag.

5 §

Tillfälle att erlægga betalning

I samband med användning av bötesyrkande och straffyrkande ska den tjänsteman som

utfärdar yrkandet ge den betalningsskyldige tillfälle att erlägga betalning.

6 §

Rätt att betala en fordran

Den betalningsskyldige har rätt att betala sina böter redan innan avgörandet om påföljden är verkställbart. Vid ett förfarande enligt lagen om föreläggande av böter och ordningsbot har den som misstänks för förseelsen rätt att betala det belopp som har yrkats förverkat när bötesyrkandet eller straffyrkandet har delgetts honom eller henne.

Betalning utgör inget hinder för den betalningsskyldige att söka ändring i det avgörande genom vilket påföljden har bestämts eller motsätta sig ett ordningsbotsföreläggande som avses i 3 kap. i lagen om föreläggande av böter och ordningsbot.

Trots att betalning erlagts anses verkställigheten till den del den motsvarar det betalda beloppet avslutad först när avgörandet har vunnit laga kraft.

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

5.

Lag

om ändring av 17 kap. 18 § i rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i rättegångsbalken 17 kap. 18 § 2 mom. 2 punkten, sådan den lyder i lag 690/1997, som följer:

17 kap.

Om bevisning

18 §

I brottmål får inte den vittna som har

2) fått ett bötesföreläggande, strafföreläggande eller ordningsbotsföreläggande för en gärning som avses i 1 punkten, eller

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

6.

Lag**om ändring av 8 kap. 11 § i lagen om rättegång i brottmål**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 11 juli 1997 om rättegång i brottmål (689/1997) 8 kap. 11 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1472/2001, som följer:

8 kap.

Om parterna

11 §

Målet kan prövas och avgöras trots svarandens utevaro, om hans eller hennes närvaro inte är nödvändig för utredningen av målet och han eller hon har kallats till domstolen

vid äventyr av sådan påföljd. Svaranden kan i så fall dömas till ordningsbot, böter eller fängelse i högst tre månader och till en förverkandepåföljd på högst 10 000 euro.

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

7.

Lag**om ändring av 14 och 44 § i förundersökningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i förundersökningslagen av den 30 april 1987 (449/1987) 14 § 2 mom. och 44 § 1 mom., sådana de lyder, 14 § 2 mom. i lag 203/1997 och 44 § 1 mom. i lag 645/2003, som följer:

14 §

Förundersökningen av brott som en polisman misstänks ha begått leds emellertid alltid av allmänna åklagaren med undantag av ärenden som ska handläggas i ett förfarande enligt lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (/).

kan förutses medföra strängare straff än böter. Med anledning av ett brott som en polisman misstänks ha begått får summarisk förundersökning dock göras endast om ärendet handläggs i ett förfarande enligt lagen om föreläggande av böter och ordningsbot.

44 §

I enkla och klara ärenden får *summarisk förundersökning* göras, om gärningen inte

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

8.

Lag**om ändring av 1 § i lagen om allmänna åklagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 11 mars 1997 om allmänna åklagare (199/1997) 1 § 3 mom. som följer:

1 §

Åklagarens ställning och uppgifter

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

Åklagaren har också till uppgift att utfärda strafförelägganden och ordningsbotsförelägganden enligt vad som föreskrivs särskilt.

9.

Lag**om ändring av 8 § i lagen om häradsåklagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 22 mars 1996 om häradsåklagare (195/1996) 8 § 1 mom. som följer:

8 §

Biträdande åklagares behörighet

brottmål som behandlas i sammansättning med en domare.

En biträdande åklagare kan ges i uppdrag att handha ärenden som avser strafförelägganden och ordningsbotsförelägganden och

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

10.

Lag

om ändring av 46 och 47 i tullagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i tullagen av den 29 december 1994 (1466/1994) 46 § och 47 § 5 mom., sådana de lyder, 46 § i lag 1299/2003 och 47 § 5 mom. i lag 331/1996, som följer:

46 §

Om det för ett tullbrott kan bestämmas ett bötesstraff och en förverkandepåföljd genom ett bötesföreläggande eller ett strafföreläggande, får förundersökningsledaren eller någon annan till uppgiften förordnad tullman utfärda ett bötesyrkande, bötesföreläggande eller ett straffyrkande som avser nämnda påföljder så som föreskrivs i lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (/).

Om påföljden för ett brott som undersöks av tullverket kan vara ordningsbot och vid sidan av ordningsboten förverkandepåföljd, har den tullman som avses i 1 mom. rätt att förelägga nämnda påföljder eller utfärda ett straffyrkande som avser dem så som föreskrivs i lagen om föreläggande av böter och ordningsbot.

47 §

En i överenskommelse om gränstullsarbete avsedd tjänsteman som utför tullåtgärder på finska statens vägnar kan i tullbrottmål delge stämning och ett i 46 § avsett bötesyrkande, bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande eller straffyrkande inom den kontrollzon som avses i avtalet. Inom kontrollzonen kan utan riksåklagarens åtalsförordnande ett föreläggande eller ett yrkande som gäller tullbrottmål utfärdas även för andra än finska medborgare.

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

11.

Lag**om ändring av 47 § i gränsbevakningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i gränsbevakningslagen av den 15 juli 2005 (578/2005) 47 § som följer:

47 §

Bötesyrkande, bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande och straffyrkande

reläggande eller straffyrkande så som föreskrivs i lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (/).

En gränsbevakningsman utfärdar ett bötesyrkande, bötesföreläggande, ordningsbotsfö-

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

12.

Lag**om ändring av 14 § i lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 22 december 2005 om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning (1157/2005) 14 § som följer:

14 §

Ordningsbot, bötesyrkande och straffyrkande

Om det för en förseelse som avses i denna lag och som har framkommit vid jakt- och fiskeövervakning kan föreläggas en ordningsbot och vid sidan av den en förverkandepåföljd, har jakt- och fiskeövervakaren rätt att förelägga dessa påföljder förutsatt att den som ordningsboten gäller skriftligen sam-

tycker till att ärendet handläggs i ett förfarande enligt lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (/). På handläggningen av ärendet och utfärdandet av straffyrkanden som avser ordningsbot och förverkandepåföljd tillämpas i övrigt det som föreskrivs i nämnda lag.

Om en förseelse som avses i denna lag och som har framkommit vid jakt- och fiskeövervakning varit en sådan som avses i 1 § 1 mom. 1 och 3 punkten i lagen om föreläg-

gande av böter och ordningsbot, har jakt- och fiskeövervakaren rätt att utfärda ett bötesyrkande förutsatt att den som yrkandet gäller skriftligen samtycker till att ärendet handläggs i ett förfarande enligt nämnda lag. Ett bötesyrkande får uppgå till högst 20 dagsböter. Utan samtycke av den som yrkandet gäller får utfärdas ett motsvarande straffyrkande. På handläggningen av ärendet tillämpas i övrigt det som föreskrivs i nämnda lag.

En jakt- och fiskeövervakare har rätt att för handläggningen av straffyrkanden ur Rättsregistercentralens informationssystem få uppgifter om verkställighet av bötesstraff och ordningsbot.

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

13.

Lag

om ändring av 15 § i militära rättegångslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i militära rättegångslagen av den 25 mars 1983 (326/1983) 15 § 2 mom. som följer:

15 §

Militärt rättegångsärende får inte handläggas i ett förfarande enligt lagen föreläggande av böter och ordningsbot (/).

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

14.**Lag****om ändring av 103 § i vägtrafiklagen**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till vägtrafiklagen av den 3 april 1981 (267/1981) 103 §, sådan den lyder i lag 567/2005, ett nytt 2 mom. som följer:

103 §

Trafikförseelse

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs
särskilt genom lag.

Bestämmelser om ordningsbot som enda
straff för vissa trafikförseelser finns i lagen
om ordningsbotsförseelser (/).

15.**Lag****om ändring av 96 § i fordonslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i fordonslagen av den 11 december 2002 (1090/2002) 96 §, sådan den lyder i lag 226/2009, som följer:

96 §

Fordonsförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet
1) underlåter att fullgöra den reparations-
skyldighet som föreskrivs i 5 eller 57 §,
2) bryter mot användningsförbud eller kör-
förbud enligt 6 § 1 mom. eller 51, 56, 57, 75,
eller 84 §,

3) bryter mot det förbud mot tillverkning,
import, saluföring, försäljning eller annan
överlåtelse som föreskrivs i 6 § 2 eller
3 mom.,

4) underlåter att fullgöra den skyldighet att
hålla ett fordon trafikdugligt som föreskrivs i
9 § 2 mom.,

5) underlåter att fullgöra den skyldighet att
ha med sig intyget över besiktning som före-
skrivs i 58 § eller underlåter att fullgöra den

besiktningsskyldighet som föreskrivs i 61 eller 62 §,

6) bryter mot kravet i 66 a § om användning, fastsättning eller skötsel av registreringstecken, registreringskyltar, förflyttningsmärken eller nationalitetsbeteckningar,

7) använder ett i 66 f § avsett provnummer-intyg eller förflyttningsstillstånd i strid med paragrafen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

8) bryter mot skyldigheten enligt 71 § att tillåta utförandet av teknisk vägkontroll,

9) vägrar att visa upp de handlingar som avses i 71 § eller att lämna de handlingar som avses i 93 § eller att ge i 71 § avsedda personer tillträde till fordonet eller i 82 § avsedda myndigheter eller personer tillträde till den plats där den som importerar, tillverkar eller säljer fordon, komponenter eller separata tekniska enheter tillverkar, lagrar eller säljer dem eller att ta prov för undersökningar eller att få behövliga handlingar eller uppgifter om egenskaperna hos eller godkännandet av fordon, komponenter eller separata tekniska enheter,

10) försummar att ge den beskrivning som föreskrivs i 93 c §,

11) utför installations- och reparationsarbeten enligt 87 § utan behörigt tillstånd eller i strid med den begränsning som föreskrivs i 90 §,

12) vägrar att ge i 91 § avsedda myndigheter eller personer tillträde till den plats där system, komponenter eller separata tekniska enheter installeras eller repareras,

13) bryter mot de bestämmelser om specialtransportfordon eller utförande av specialtransporter som utfärdats med stöd av 99 §,

14) underlåter att fullgöra skyldigheten enligt 78 § att skaffa tillstånd för att bjuda ut för försäljning eller sälja komponenter och tekniska enheter,

15) bryter mot ett säljförbud som meddelats med stöd av 80 § 1 mom. eller anmäler ett sådant fordon för första registrering,

16) försummar att lämna sådan information som föreskrivs i en EU-rättsakt som innehåller tekniska krav och hänför sig till de rättsakter som nämns i 30 § 1 mom. och som kan leda till att fordon, komponenter, separata tekniska enheter eller utrustning avlägsnas från marknaden,

17) underlåter att fullgöra sin anmälnings-skyldighet enligt 45 § 2 mom., 46 § 4 mom., 81 § 2 mom. eller 86 a § 1 mom.,

18) underlåter att fullgöra den skyldighet som ålagts tillverkaren att tillhandahålla material som avses i 46 a § 2 mom. 3 punkten eller material som behövs för verksamhet enligt 49 §,

19) försummar att tillhandahålla information som avses i 93, 93 a och 93 b §, eller

20) bryter mot det förbud att på andra fordon använda färgsättningen och emblemen på polisfordon och gränsbevakningsväsendets fordon som föreskrivs i 20 § 4 mom.,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för fordonsförseelse dömas till böter.

För fordonsförseelse döms också den som uppsåtligen ger en utsedd teknisk tjänst, en godkänd sakkunnig eller en beviljare av enskilda godkännanden information som till sin juridiska betydelse är inkorrekt vid kontroller, mätningar eller tester som utförs för förfarandet för godkännande av fordon, komponenter, separata tekniska enheter eller utrustning eller vid tester eller bedömningar som utförs för tillsyn över produktionens överensstämmelse.

Bestämmelser om ordningsbot som enda straff för vissa fordonsförseelser finns i lagen om ordningsbotsförseelser (/).

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

16.

Lag**om ändring av 32 § i lagen om kommersiell godstransport på väg**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 32 § i lagen av den 21 juli 2006 om kommersiell godstransport på väg (693/2006)
 ett nytt 3 mom. som följer:

32 § <i>Straffbestämmelser</i>	re som underlåter att iaktta skyldigheten enligt 29 § 1 mom. finns i i lagen om ordningsbotsförelseer (/).
---------------------------------------	--

_____ Bestämmelser om föreläggande av ordningsbot för en annan förare än en trafikidka-	Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag. _____
--	---

17.

Lag**om ändring av 24 § i sjötrafiklagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjötrafiklagen av den 20 juni 1996 (463/1996) 24 § 3 mom., sådant det lyder i lag 598/2005, som följer:

24 § <i>Straff</i>	_____ Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.
---------------------------	---

 Bestämmelser om ordningsbot som enda straff för vissa sjötrafikförelseer finns i lagen om ordningsbotsförelseer (/).

18.

Lag

om ändring av 26 § i lagen om farkostregistret

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 10 november 2006 om farkostregistret (976/2006) 26 § som följer:

26 §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot det användningsförbud om vilket föreskrivs i 8 § ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *farkostförseelse* dömas till böter.

Bestämmelser om ordningsbot som enda straff för en överträdelse av den anmälningsskyldighet som avses i 7 § eller av det användningsförbud om vilket föreskrivs i 10 § 2 mom. finns i lagen om ordningsbotsförelser (/).

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

19.

Lag

om ändring av 62 § i avfallslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i avfallslagen av den 3 december 1993 (1072/1993) 62 §, sådan den lyder i lag 554/1999, som följer:

62 §

Ordningsbot

Bestämmelser om ordningsbot som enda straff för ringa överträdelse av nedskräp-

ningsförbudet enligt 19 § finns i lagen om ordningsbotsförelser (/).

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

20.

Lag**om ändring av lagen om fiske**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 16 april 1982 om fiske (286/1982) 110 §, sådan den lyder i lag 518/2002, samt
ändras 108 §, sådan den lyder i nämnda lag 518/2002, som följer:

108 §

Fiskeförseelse

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet

1) använder förbjuden fiskemetod eller förbjudet fångstredskap eller håller sådant redskap i båt eller fartyg eller i övrigt så att det är lätt åtkomligt för fångst,

2) olovligen fiskar i kungsådra eller i fiskled eller inom vattenområde där fiske är förbjudet eller inskränkt eller med överträdelse av bestämmelserna om fredningsområde,

3) under fredningstid eller annars otillåten tid fångar fisk eller kräfta eller under denna tid håller för fångst av sådana lämpat redskap utsatt i vatten,

4) fångar fisk eller kräfta som inte uppfyller minimimått enligt 35 §,

5) utan tillstånd enligt 94 § 2 mom. eller i strid med tillståndsvillkor för in andra än i Finland i vilt tillstånd förekommande fisk- eller kräftarter eller fisk- eller kräftstammar eller könsceller därav,

6) utan tillstånd enligt 121 § eller i strid med tillståndsvillkor inom ett vattenområde utplanterar någon fisk- eller kräftart eller någon fisk- eller kräftstam som inte förekommer där förut eller inom området företar omplantering av fisk eller kräftor, eller

7) vid fiske orsakar onödig störning eller olägenhet i strid med 39 §,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *fiskeförseelse* dömas till böter.

Bestämmelser om ordningsbot som enda straff för försummelser att betala sådan fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift som avses i 88 § eller för försummelse att visa upp ett bevis över en sådan avgift inom utsatt tid finns i lagen om ordningsbotsförseelser (/).

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

21.

Lag

om ändring av ordningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i ordningslagen av den 27 juni 2003 (612/2003) 19 §, sådan den lyder i lag
 533/2007, samt
ändras 16 § som följer:

16 §

Ordningsförseelse

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs
 särskilt genom lag.

Bestämmelser om ordningsbot som enda
 straff för ordningsförseelser finns i lagen om
 ordningsbotsförseelser (/).

22.

Lag

om ändring av 1 och 16 § i lagen om parkeringsbot

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 3 april 1970 om parkeringsbot (248/1970) 1 § 3 mom. och 16 § som
 följer:

1 §

Om det med anledning av felet har väckts
 åtal eller utfärdats ett sådant föreläggande el-
 ler yrkande som avses i lagen om föreläg-
 gande av böter och ordningsbot (/), får
 parkeringsbot inte föreläggas.

16 §

Om det på grund av ett parkeringsfel har
 väckts åtal eller utfärdats ett sådant föreläg-
 gande eller yrkande som avses i lagen om fö-
 reläggande av böter och ordningsbot, ska
 parkeringsövervakaren på ansökan förordna
 om återbäring till vederbörande av betald

parkeringsbot. Ansökan ska göras inom ett år från det åtal väcktes eller yrkandet eller föreläggandet utfärdades.

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

23.

Lag

om ändring av 58 § i upphovsrättslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i upphovsrättslagen av den 8 juli 1961 (404/1961) 58 § 2 mom., sådant det lyder i lag 821/2005, som följer:

58 §

Om ett exemplar av ett verk har framställts eller spridits till allmänheten i strid med denna lag eller införts i landet eller till finskt territorium på det sätt som avses i 56 a § 1 mom. 3 punkten och om det genom ett strafföreläggande bestäms att exemplaret av verket ska förverkas till staten, kan det på yrkande av målsäganden samtidigt föreskrivas att exemplaret av verket ska förstöras. Genom ett strafföreläggande kan det också bestämmas att en i 50 b § avsedd anordning för

kringgående av tekniska åtgärder ska förverkas till staten och förstöras, om den har tillverkats, gjorts tillgänglig för allmänheten eller införts i landet för spridning till allmänheten eller till finskt territorium för vidaretransport till tredje land i strid med 50 b § 1 mom.

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

24.

Lag

om ändring av 17 § i tingsrättslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tingsrättslagen av den 28 juni 1993 (581/1993) 17 § 1 mom. 2 punkten underpunkterna c och d, sådana de lyder i lag 813/2008, som följer:

17 §
 Lagmannen får förordna

2) den som tjänstgjort som notarie i fyra månader att i enkla tvistemål som gäller fordringar träffa sådana avgöranden som avses i 5 kap. 27 a § i rättegångsbalken och att fungera som ordförande i tingsrätten i följande fall:

c) vid sammanträden med en domare i brottmål, om det inte för något av de enskilda brott som avses i åtalet under de omständigheter som anges där föreskrivs annat eller strängare straff än böter eller fängelse i högst

ett år och sex månader och svaranden inte har häktats eller meddelats reseförbud för något av de brott som avses i åtalet; i dessa fall får dock inte annat eller strängare straff än ordningsbot eller böter dömas ut,

d) vid sådant skriftligt förfarande som avses i 5 a kap. i lagen om rättegång i brottmål (689/1997); i dessa fall får dock inte annat eller strängare straff än ordningsbot eller böter dömas ut, och

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

Helsingfors den 12 juni 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Tuija Brax*

2.

Lag**om ändring av strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 2 a kap. 9—11 §,
 sådana de lyder, 2 a kap. 9 § i lag 475/2008 samt 10 och 11 § i lag 550/1999,
ändras 2 a kap. 2 § 4 mom., 6 § 3 mom. och 8 §, 7 kap. 1 §, 8 kap. 1 § 2 mom. 4 punkten,
 6 § 2 mom. och 18 §, 10 kap. 9 § 1 mom. samt 41 kap. 8 §,
 sådana de lyder, 2 a kap. 2 § 4 mom. i lag 808/2007, 6 § 3 mom. i nämnda lag 550/1999, 8 §
 i nämnda lag 550/1999 och i lag 971/2001, 7 kap. 1 § i lagarna 697/1991 och 751/1997, 8 kap.
 1 § 2 mom. 4 punkten och 6 § 2 mom. i lag 297/2003 och 18 § i nämnda lag 297/2003 och i
 lag 1161/2005, 10 kap. 9 § 1 mom. i lag 875/2001 samt 41 kap. 8 § i lag 531/2007, samt
fogas till 2 a kap. 3 §, sådan den lyder i nämnda lag 550/1999, ett nytt 3 mom., till 6 kap.
 13 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 515/2003 och 1195/2004, ett nytt 5 mom., till
 7 kap., sådant det lyder jämte ändringar, nya 3 a och 3 b § samt till 8 kap. 3 §, sådan den lyder
 i nämnda lag 297/2003, ett nytt 3 mom. och till 13 §, sådan den lyder i sistnämnda lag, ett nytt
 3 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 a kap.

2 a kap.

**Om böter, förvandlingsstraff och ord-
ningsbot****Om böter, förvandlingsstraff och ord-
ningsbot**

2 §

2 §

*Dagsbotens belopp**Dagsbotens belopp*

Dagsboten bestäms i domstol enligt de uppgifter som gäller under rättegången och i strafforderförfarande enligt de uppgifter som gäller när straffanspråket framställs. Åklagaren bestämmer dock böterna enligt de uppgifter som gäller när straffordern utfärdas, om det har framkommit att betalningsförmågan

Dagsboten bestäms i domstol enligt de uppgifter som gäller under rättegången och i *förfarande enligt lagen om föreläggande av böter och ordningsbot* (/) enligt de uppgifter som gällde när *bötesföreläggandet eller straff- eller bötesyrkandet utfärdades*. Åklagaren bestämmer dock böterna enligt de

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

hos den som mottagit straffanspråket har förändrats väsentligt jämfört med de uppgifter som gällde då anspråket framställdes.

uppgifter som gällde när *strafföreläggande utfärdades*, om det har framkommit att betalningsförmågan hos den som mottagit *bötes- eller straffyrkandet* har förändrats väsentligt jämfört med de uppgifter som gällde då yrkandet utfärdades.

3 §

Det totala bötesbeloppet

(ny)

6 §

Eftergift i fråga om förvandlingsstraff för böter eller delar av böter

Den del av böterna med vilken det totala bötesbeloppet har höjts med stöd av 3 § 2 mom. förvandlas inte till fängelse.

8 §

Ordningsbot

Ordningsbot är ett till beloppet fast förmögenhetsstraff som är lindrigare än böter.

Ordningsboten får vara högst 200 euro. Om beloppet av ordningsboten för olika förseelser bestäms genom förordning av statsrådet.

Obetald ordningsbot får inte förvandlas till fängelse.

3 §

Det totala bötesbeloppet

Bestämmelser om höjning av det totala bötesbeloppet vid bestämmandet av ett gemensamt straff för brott som ska bestraffas med böter och ordningsbot finns i 7 kap. 3 a §.

6 §

Eftergift i fråga om förvandlingsstraff för böter eller delar av böter

Den del av böterna med vilken det totala bötesbeloppet har höjts med stöd av 3 § 2 mom. *eller 7 kap. 3 a §* förvandlas inte till fängelse.

8 §

Ordningsbot

Ordningsbot är ett till beloppet fast förmögenhetsstraff som är lindrigare än böter *och som i lag föreskrivs vara det enda straffet för vissa förseelser.*

Obetald ordningsbot får inte förvandlas till fängelse.

9 §

Ordningsbotföreseelser

Ordningsbot kan i enlighet med 2—7 mom. bestämmas som påföljd för en förseelse som hör under allmänt åtal, när det strängaste föreskrivna straffet är böter eller fängelse i högst sex månader.

Ordningsbot kan bestämmas som påföljd för ringa brott mot vägtrafiklagen (267/1981), fordonslagen (1090/2002) eller sjötrafiklagen (463/1996) eller sådana bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av dem, när de gäller

- 1) gående,
- 2) förare av motorlösa fordon,
- 3) motordrivna fordons eller släpfordons konstruktion, utrustning och skick, handlingar som ska medföras vid körning av motordrivna fordon, störande och onödig körning med motordrivna fordon, persontransport, användning av förarens eller passagerarens personliga skyddsutrustning, övriga trafikregler som gäller för föraren eller påbud, förbud eller begränsningar som anges med trafikanordning,
- 4) överskridande av den högsta tillåtna hastigheten med ett motordrivet fordon,
- 5) besiktning och anmälan för registrering av fordon, eller
- 6) allmänna skyldigheter för dem som färdas på vatten, farkosters konstruktion, utrustning och skick, skyldighet att visa upp dokument som hänför sig till sjötrafik eller regionala förbud och begränsningar som gäller sjötrafik.

Ordningsbot kan också bestämmas som påföljd för ringa överträdelse av nedskräpningsförbudet enligt avfallslagen (1072/1993) samt för försummelse att betala fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift enligt lagen om fiske (286/1982) eller för försummelse att inom utsatt tid uppvisa ett bevis på att sådan avgift har betalats.

Ordningsbot kan också bestämmas som påföljd för ordningsförseelse enligt ordningslagen (612/2003).

Ordningsbot kan också bestämmas som påföljd för ringa i 41 kap. 6 § avsett innehav av föremål eller ämne som lämpar sig för att

9 §

Ordningsbotföreseelser

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

skada någon annan och för ringa i 41 kap. 7 § avsedd överlåtelse till en minderårig av föremål som lämpar sig för att skada någon annan.

Ordningsbot kan också bestämmas som påföljd för farkostförseelse enligt 26 § i lagen om farkostregistret (976/2006).

Närmare bestämmelser om de förseelser som nämns i 2—6 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Föreläggande av ordningsbot

Ordningsbot föreläggs av en polisman eller någon annan tjänsteman som utför i lag föreskriven övervakning.

Ordningsbot får inte föreläggas, om

1) förseelsen har varit ägnad att föranleda annan fara eller olägenhet än sådan som skall anses vara ringa,

2) den som begått förseelsen genom sitt förfarande har visat ligkiltighet för förbud eller påbud i lag, eller

3) det är uppenbart att målsäganden med anledning av förseelsen kommer att framställa begäran om åtal till åklagaren eller polisen eller lägga fram ett skadeståndsyrkande.

Om föreläggande av ordningsbot bestäms i lagen om ordningsbotsförfarande (66/1983).

10 §

Föreläggande av ordningsbot

(upphävs)

11 §

Ordningsbot för olika förseelser

Om ordningsbot samtidigt skall föreläggas för två eller flera förseelser, föreläggs ordningsboten för den förseelse för vilken den strängaste ordningsboten är föreskriven.

För ordningsbot och bötesstraff eller fängelsestraff på viss tid får inte bestämmas ett gemensamt straff.

11 §

Ordningsbot för olika förseelser

(upphävs)

6 kap.

Om bestämmande av straff

13 §

Avräkning av tiden för frihetsberövande

(ny)

6 kap.

Om bestämmande av straff

13 §

Avräkning av tiden för frihetsberövande

Om straffet är ordningsbot, ska frihetsberövandet betraktas som fullt avtjänande av straffet.

7 kap.

Om gemensamt straff

1 §

Bestämmande av gemensamt straff

Skall någon på en gång dömas för två eller flera brott för vilka straffet är fängelse, skall ett gemensamt fängelsestraff bestämmas för brotten, om inte något annat stadgas i lag.

Om någon för ett brott skall dömas till fängelse och för ett eller flera andra brott till böter, får domstolen för samtliga brott döma till ett gemensamt fängelsestraff eller för vissa av brotten till ett gemensamt fängelsestraff och dessutom till böter för de övriga brotten.

Föranleder något av brotten livstids fängelsestraff, skall som gemensamt straff för samtliga brott dömas till livstids fängelse.

7 kap.

Om gemensamt straff

1 §

Bestämmande av gemensamt fängelsestraff

Skall någon på en gång dömas för två eller flera brott för vilka straffet är fängelse, skall ett gemensamt fängelsestraff bestämmas för brotten, om inte något annat stadgas i lag.

Om någon för ett brott ska dömas till fängelse och för ett eller flera andra brott till böter, *ordningsbot eller böter och ordningsbot*, får domstolen för samtliga brott döma till ett gemensamt fängelsestraff eller för vissa av brotten till ett gemensamt fängelsestraff och dessutom till böter *eller ordningsbot* för de övriga brotten.

Föranleder något av brotten livstids fängelsestraff, skall som gemensamt straff för samtliga brott dömas till livstids fängelse.

3 a §

Böter och ordningsbot

(ny)

Om för två eller flera brott samtidigt ska dömas till böter och ordningsbot, ska ett gemensamt bötesstraff höjt med 20 euro bestämmas. Bötesstraffet höjs dock inte, om ordningsboten föreläggs för en gående eller för föraren av ett motorlöst fordon.

Om det totala beloppet för bötesstraffet eller det gemensamma bötesstraffet skulle vara lägre än ordningsboten eller den strängaste ordningsboten, höjs bötesstraffet eller det gemensamma bötesstraffet till nivån för ordningsboten eller den strängaste ordningsboten innan höjningen enligt 1 mom. görs.

3 b §

Ordningsbot

(ny)

Om någon samtidigt ska dömas för två eller flera brott till ordningsbot, ska en ordningsbot föreläggas. Ordningsboten föreläggs då höjd med 20 euro i förhållande till den förseelse för vilken den strängaste ordningsboten gäller. Om ordningsboten föreläggs för gående eller föraren av ett motorlöst fordon, höjs ordningsboten dock inte.

8 kap.

Om preskription

1 §

Preskription av åtalsrätten

Åtalsrätten preskriberas, om åtal inte har väckts inom

4) två år, om det strängaste straffet är fängelse i högst ett år eller böter.

3 §

När preskriptionen av åtalsrätten avbryts

(ny)

8 kap.

Om preskription

1 §

Preskription av åtalsrätten

Åtalsrätten preskriberas, om åtal inte har väckts inom

4) två år, om det strängaste straffet är fängelse i högst ett år, böter eller ordningsbot.

3 §

När preskriptionen av åtalsrätten avbryts

När ett ärende som avser en förseelse handläggs i ett förfarande enligt lagen om föreläggande av böter och ordningsbot, avbryts preskriptionen av åtalsrätten när ett

bötesyrkande, ordningsbotsföreläggande som mottagaren kan motsätta sig eller straffyrkande delges den som misstänks för förseelsen. Preskriptionen avbryts dock inte, om yrkandet återtas eller mottagaren motsätter sig föreläggandet eller om den misstänkte eller målsäganden återtar sitt samtycke som avses i 4 eller 5 § i nämnda lag.

6 §

Preskription som förhindrar utdömande av straff

Straff för ett annat brott än ett sådant som avses i 1 mom. får inte dömas ut när det från den dag som nämns i 2 § har förflutit

1) trettio år, om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse på viss tid över åtta år,

2) tjugo år, om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse i över två och högst åtta år,

3) tio år, om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse i högst två år eller böter.

6 §

Preskription som förhindrar utdömande av straff

Straff för ett annat brott än ett sådant som avses i 1 mom. får inte dömas ut *eller bestämmas i ett förfarande enligt lagen om föreläggande av böter och ordningsbot*, när det från den dag som nämns i 2 § har förflutit

1) trettio år, om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse på viss tid över åtta år,

2) tjugo år, om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse i över två och högst åtta år,

3) tio år, om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse i högst två år, böter eller ordningsbot.

13 §

När utdömt bötesstraff förfaller

(ny)

13 §

När utdömt bötesstraff förfaller

En ordningsbot förfaller när fem år har förflutit från den dag då ordningsbotsföreläggandet utfärdades.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

18 §

*Hänvisningsbestämmelse**Hänvisningsbestämmelse*

I 2 b kap. 3 § 2 mom. bestäms när villkorligt fängelse förfaller.

I 2 b kap. 3 § 2 mom. bestäms när villkorligt fängelse förfaller.

Om preskription i strafforderförfarande bestäms i lagen om strafforderförfarande (692/1993). Om när ordningsbot förfaller bestäms i lagen om ordningsbotsförfarande (66/1983).

I fråga om preskription av disciplintraff som ådöms krigsmän och andra personer som underlyder 45 kap. bestäms i militära disciplinlagen (331/1983).

Om preskription av disciplintraff som ådöms krigsmän och andra personer som underlyder 45 kap. *strafflagen* bestäms i militära disciplinlagen (331/1983).

10 kap.

10 kap.

Om förverkandepåföljder**Om förverkandepåföljder**

9 §

9 §

*Yrkande på förverkandepåföljder**Yrkande på förverkandepåföljder*

En förverkandepåföljd bestäms på yrkande av åklagaren eller en tjänsteman som avses i 3 § i lagen om strafforderförfarande (692/1993). Även en målsägande kan yrka på förverkande när målsäganden ensam utför åtal enligt 7 kap. i lagen om rättegång i brottmål (689/1997).

En förverkandepåföljd bestäms på yrkande av åklagaren eller en tjänsteman som avses i 3 § i lagen om *föreläggande av böter och ordningsbot*. Även en målsägande kan yrka på förverkande när målsäganden ensam utför åtal enligt 7 kap. i lagen om rättegång i brottmål.

41 kap.

41 kap.

Om vapenbrott**Om vapenbrott**

8 §

8 §

*Ordningsbot**Ordningsbot*

Bestämmelser om ordningsbot som påföljd för ringa i 6 § avsett innehav av föremål eller ämne som lämpar sig för att skada någon annan och för ringa i 7 § avsedd överlåtelse till en minderårig av föremål som lämpar sig för att skada någon annan finns i 2 a kap. 9 § 5 mom. samt i den förordning av statsrådet

Bestämmelser om ordningsbot som *enda* påföljd för ringa i 6 § avsett innehav av föremål eller ämne som lämpar sig för att skada någon annan och för ringa i 7 § avsedd överlåtelse till en minderårig av föremål som lämpar sig för att skada någon annan finns i *lagen om ordningsbotsförseelser* (/).

som utfärdats med stöd av 6 mom. i sistnämnda paragraf.

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

4.

Lag

om ändring av lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 9 augusti 2002 om verkställighet av böter (672/2002) 2 § 1 mom., 5 § 2 mom. och 6 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

2 §

Påföljders verkställbarhet

Påföljders verkställbarhet

Verkställigheten av böter och av förverkandepåföljder som avser egendom skall inledas när det avgörande där påföljden har bestämts har vunnit laga kraft eller när avgörandet kan verkställas som en lagakraftvunnen dom eller när ärendet har avgjorts slutligt genom strafforder eller ordningsbotsföreläggande.

Verkställigheten av böter och av förverkandepåföljder som avser egendom ska inledas när det avgörande där påföljden har bestämts har vunnit laga kraft har eller *har blivit verkställbart som en lagakraftvunnen dom. Bestämmelser om verkställbarheten av ett bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande och strafföreläggande som utfärdats med stöd av lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (/) finns i 38 § 2 mom. i nämnda lag.*

5 §

5 §

Tillfälle att erlægga betalning

Tillfälle att erlægga betalning

Vid strafforderförfarande skall den tjänsteman som framställer straffyrkandet ge den betalningsskyldige tillfälle att erlægga betalning

I samband med användning av bötesyrkande och straffyrkande ska den tjänsteman som utfärdar yrkandet ge den betalningsskyldige

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

ning.

tillfälle att erlägga betalning.

6 §

Rätt att betala en fordran

Den betalningsskyldige har rätt att betala sina böter redan innan avgörandet om påföljden är verkställbart. Vid strafforderförfarande har den åtalade rätt att betala det belopp som dömts förverkat när straffyrkandet har delgivits honom eller henne.

Betalning utgör inget hinder för den betalningsskyldige att söka ändring i det avgörande genom vilket påföljden i fråga har bestämts eller att få saken prövad av domstol.

Trots att betalning erlagts anses verkställigheten till den del den motsvarar det betalda beloppet avslutad först när avgörandet har vunnit laga kraft eller ärendet slutligt har avgjorts genom strafforder eller ordningsbotsföreläggande.

6 §

Rätt att betala en fordran

Den betalningsskyldige har rätt att betala sina böter redan innan avgörandet om påföljden är verkställbart. *Vid ett förfarande enligt lagen om föreläggande av böter och ordningsbot har den som misstänks för förseelsen rätt att betala det belopp som har yrkats förverkat när bötesyrkandet eller straffyrkandet har delgetts honom eller henne.*

Betalning utgör inget hinder för den betalningsskyldige att söka ändring i det avgörande genom vilket påföljden har bestämts eller *motsätta sig ett ordningsbotsföreläggande som avses i 3 kap. i lagen om föreläggande av böter och ordningsbot.*

Trots att betalning erlagts anses verkställigheten till den del den motsvarar det betalda beloppet avslutad först när avgörandet har vunnit laga kraft.

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

5.

Lag**om ändring av 17 kap. 18 § i rättegångsbalken**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i rättegångsbalken 17 kap. 18 § 2 mom. 2 punkten, sådan den lyder i lag 690/1997,
 som följer:

Gällande lydelse

17 kap.

Om bevisning

18 §

 I brottmål får inte den vittna som har

 2) förelagts strafforder eller ordningsbot för
 en gärning som avses i 1 punkten, eller

Föreslagen lydelse

17 kap.

Om bevisning

18 §

 I brottmål får inte den vittna som har

 2) *fått ett bötesföreläggande, straffföreläggande eller ordningsbotsföreläggande* för en
 gärning som avses i 1 punkten, eller

*Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs
 särskilt genom lag.*

6.

Lag**om ändring av 8 kap. 11 § i lagen om rättegång i brottmål**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 11 juli 1997 om rättegång i brottmål (689/1997) 8 kap. 11 § 1 mom.,
sådant det lyder i lag 1472/2001, som följer:

Gällande lydelse

8 kap.

Om parterna

11 §

Målet kan prövas och avgöras trots svarandens utevaro, om hans närvaro inte är nödvändig för utredningen av målet och han har kallats till domstolen vid äventyr av sådan påföljd. Svaranden kan i så fall dömas till böter eller fängelse i högst tre månader och till en förverkandepåföljd på högst 10 000 euro.

Föreslagen lydelse

8 kap.

Om parterna

11 §

Målet kan prövas och avgöras trots svarandens utevaro, om hans *eller hennes* närvaro inte är nödvändig för utredningen av målet och han *eller hon* har kallats till domstolen vid äventyr av sådan påföljd. Svaranden kan i så fall dömas till *ordningsbot*, böter eller fängelse i högst tre månader och till en förverkandepåföljd på högst 10 000 euro.

*Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs
särskilt genom lag.*

7.

Lag**om ändring av 14 och 44 § i förundersökningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i förundersökningslagen av den 30 april 1987 (449/1987) 14 § 2 mom. och 44 § 1 mom., sådana de lyder, 14 § 2 mom. i lag 203/1997 och 44 § 1 mom. i lag 645/2003, som följer:

Gällande lydelse

14 §

Förundersökningen av brott som en polisman misstänks ha begått leds emellertid alltid av allmänna åklagaren med undantag för ärenden som behandlas som ett ordningsbotsärende eller i strafforderförfarande.

Föreslagen lydelse

14 §

Förundersökningen av brott som en polisman misstänks ha begått leds emellertid alltid av allmänna åklagaren med undantag *av ärenden som ska handläggas i ett förfarande enligt lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (/).*

44 §

I enkla och klara ärenden får *summarisk förundersökning* göras, om gärningen inte kan förutses medföra strängare straff än böter. Med anledning av ett brott som en polisman misstänks ha begått får summarisk förundersökning dock göras endast om ärendet behandlas som ett ordningsbotsärende eller i strafforderförfarande.

44 §

I enkla och klara ärenden får *summarisk förundersökning* göras, om gärningen inte kan förutses medföra strängare straff än böter. Med anledning av ett brott som en polisman misstänks ha begått får summarisk förundersökning dock göras endast om *ärendet handläggs i ett förfarande enligt lagen om föreläggande av böter och ordningsbot.*

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

8.

Lag**om ändring av 1 § i lagen om allmänna åklagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 11 mars 1997 om allmänna åklagare (199/1997) 1 § 3 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

1 §

*Åklagarens ställning och uppgifter**Åklagarens ställning och uppgifter*

Åklagaren har också till uppgift att utfärda strafforder enligt vad som stadgas särskilt.

Åklagaren har också till uppgift att utfärda straffförelägganden och ordningsbotsförelägganden enligt vad som föreskrivs särskilt.

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

9.

Lag**om ändring av 8 § i lagen om häradsåklagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 22 mars 1996 om häradsåklagare (195/1996) 8 § 1 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

8 §

8 §

*Biträdande åklagares behörighet**Biträdande åklagares behörighet*

En biträdande åklagare kan ges i uppdrag att handha strafforderärenden och brottmål som behandlas i sammansättning med en do-

En biträdande åklagare kan ges i uppdrag att handha ärenden som avser straffförelägganden och ordningsbotsförelägganden och

mare.

brottmål som behandlas i sammansättning
med en domare.

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs
särskilt genom lag.

10.

Lag

om ändring av 46 och 47 i tullagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tullagen av den 29 december 1994 (1466/1994) 46 § och 47 § 5 mom., sådana de
lyder, 46 § i lag 1299/2003 och 47 § 5 mom. i lag 331/1996, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

46 §
Kan tullbrottmål handläggas genom straff-
orderförfarande, får förundersökningsledaren
eller någon annan till uppgiften förordnad
tullman framställa straffyrkanden så som fö-
reskrivs i lagen om strafforderförfarande
(692/1993).

Om påföljden för ett brott som undersöks
av tullverket kan vara ordningsbot, har den i 1
mom. avsedda tullmannen rätt att förelägga
ordningsbot på det sätt som föreskrivs i lagen
om ordningsbotsförfarande (66/1983). I ett
ordningsbotsärende som behandlas av tull-
verket gäller i fråga om uppgifterna för che-
fen för tulldistriktet vad som i nämnda lag be-
stäms om uppgifterna för chefen för polisdi-
striktet i ordningsbotsärenden.

46 §
Om det för ett tullbrott kan bestämmas ett
bötesstraff och en förverkandepåföljd genom
ett bötesföreläggande eller ett strafföreläg-
gande, får förundersökningsledaren eller nå-
gon annan till uppgiften förordnad tullman
utfärda ett bötesyrkande, bötesföreläggande
eller ett straffyrkande som avser nämnda på-
följder så som föreskrivs i lagen om föreläg-
gande av böter och ordningsbot (/).

Om påföljden för ett brott som undersöks
av tullverket kan vara ordningsbot och vid si-
dan av ordningsboten förverkandepåföljd,
har den tullman som avses i 1 mom. rätt att
förelägga nämnda påföljder eller utfärda ett
straffyrkande som avser dem så som före-
skrivs i lagen om föreläggande av böter och
ordningsbot.

47 §

En i överenskommelse om gränstullsarbete avsedd tjänsteman som utför tullåtgärder på finska statens vägnar kan i tullbrottmål delge stämning och i 46 § avsett straffyrkande inom den kontrollzon som avses i avtalet. Inom kontrollzonen kan utan justitiekanslerns åtalsförordnande straffyrkande som gäller tullbrottmål delges även annan än finsk medborgare.

47 §

En i överenskommelse om gränstullsarbete avsedd tjänsteman som utför tullåtgärder på finska statens vägnar kan i tullbrottmål delge stämning och ett i 46 § avsett *bötesyrkande, bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande eller straffyrkande* inom den kontrollzon som avses i avtalet. Inom kontrollzonen kan utan *riksåklagarens* åtalsförordnande *ett föreläggande eller ett yrkande* som gäller tullbrottmål utfärdas även för andra än finska medborgare.

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

11.

Lag**om ändring av 47 § i gränsbevakningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i gränsbevakningslagen av den 15 juli 2005 (578/2005) 47 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

47 §

Framställande av straffanspråk och föreläggande av ordningsbot

En gränsbevakningsman framställer straffanspråk på det sätt som föreskrivs i 3—7 § i lagen om strafforderförfarande (692/1993). En gränsbevakningsman förelägger ordningsbot på det sätt som föreskrivs i lagen om ordningsbotsförfarande (66/1983), nedan ordningsbotslagen. I fråga om uppgifterna för chefen för ett gräns- eller sjöbevakningsområde gäller vad som i ordningsbotsla-

47 §

Bötesyrkande, bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande och straffyrkande

En gränsbevakningsman *utfärdar ett bötesyrkande, bötesföreläggande, ordningsbotsföreläggande eller straffyrkande så som föreskrivs i lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (/)*.

gen föreskrivs om uppgifterna för chefen för ett polisdistrikt.

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

12.

Lag

om ändring av 14 § i lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 22 december 2005 om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning (1157/2005) 14 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

14 §

Ordningsbot och straffanspråk

Ordningsbot, bötesyrkande och straffyrkande

Om ett brottsärende som avses i denna lag och som har framkommit vid jakt- och fiskeövervakning kan behandlas i ordningsbotsförfarande enligt lagen om ordningsbotsförfarande (66/1983), har jakt- och fiskeövervakaren rätt att förelägga ordningsbot förutsatt att den som ordningsboten gäller skriftligen ger sitt samtycke till att ärendet behandlas i ordningsbotsförfarande. I ärendet tillämpas i övrigt det som särskilt föreskrivs om ordningsbotsförfarande.

Om ett brottsärende som avses i denna lag och som har framkommit vid jakt- och fiskeövervakning kan behandlas i strafforderförfarande enligt lagen om strafforderförfarande (692/1993), har jakt- och fiskeövervakaren rätt att framställa straffanspråk förutsatt att

Om det för en förseelse som avses i denna lag och som har framkommit vid jakt- och fiskeövervakning kan föreläggas en ordningsbot och vid sidan av den en förverkandepåföljd, har jakt- och fiskeövervakaren rätt att förelägga dessa påföljder förutsatt att den som ordningsboten gäller skriftligen samtycker till att ärendet handläggs i ett förfarande enligt lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (/). På handläggningen av ärendet och utfärdandet av straffyrkanden som avser ordningsbot och förverkandepåföljd tillämpas i övrigt det som föreskrivs i nämnda lag.

Om en förseelse som avses i denna lag och som har framkommit vid jakt- och fiskeövervakning varit en sådan som avses i 1 § 1 mom. 1 och 3 punkten i lagen om föreläggande av böter och ordningsbot, har jakt- och fiskeövervakaren rätt att utfärda ett bö-

Gällande lydelse

den som straffanspråket gäller skriftligen ger sitt samtycke till att ärendet behandlas i strafforderförfarande. Ett straffanspråk får uppgå till högst 20 dagsböter, och det får inte förvandlas till fängelse. I ärendet tillämpas i övrigt det som särskilt föreskrivs om strafforderförfarande.

Föreslagen lydelse

tesyrkande förutsatt att den som yrkandet gäller skriftligen samtycker till att ärendet handläggs i ett förfarande enligt nämnda lag. Ett bötesyrkande får uppgå till högst 20 dagsböter. Utan samtycke av den som yrkandet gäller får utfärdas ett motsvarande straffyrkande. På handläggningen av ärendet tillämpas i övrigt det som föreskrivs i nämnda lag.

En jakt- och fiskeövervakare har rätt att för handläggningen av straffyrkanden ur Rättsregistercentralens informationssystem få uppgifter om verkställighet av bötesstraff och ordningsbot.

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

13.

Lag**om ändring av 15 § i militära rättegångslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i militära rättegångslagen av den 25 mars 1983 (326/1983) 15 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

15 §

Militärt rättegångsärende får inte handläggas i strafforderförfarande.

Föreslagen lydelse

15 §

Militärt rättegångsärende får inte handläggas i ett förfarande enligt lagen föreläggande av böter och ordningsbot (/).

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

14.**Lag****om ändring av 103 § i vägtrafiklagen**

I enlighet med riksdagens beslut
fögas till vägtrafiklagen av den 3 april 1981 (267/1981) 103 §, sådan den lyder i lag
567/2005, ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

103 §

*Trafikförseelse**Föreslagen lydelse*

103 §

Trafikförseelse

(ny)

*Bestämmelser om ordningsbot som enda
straff för vissa trafikförseelser finns i lagen
om ordningsbotsförseelser (/).*

*Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs
särskilt genom lag.*

15.

Lag

om ändring av 96 § i fordonslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i fordonslagen av den 11 december 2002 (1090/2002) 96 §, sådan den lyder i lag
226/2009, som följer:

Gällande lydelse

96 §

Fordonsförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet
1) bryter mot det krav som föreskrivs om
fordonets säkerhet, överensstämmelse med
kraven och manöveregenskaper i 4 §,

2) underlåter att fullgöra den reparations-
skyldighet som föreskrivs i 5 eller 57 §,

3) bryter mot användningsförbud eller kör-
förbud enligt 6 § 1 mom. eller 8, 51, 56, 57,
75, 84 eller 85 §,

4) bryter mot det förbud mot tillverkning,
import, saluföring, försäljning eller annan
överlåtelse som föreskrivs i 6 § 2 eller
3 mom.,

5) bryter mot det förbud att ändra ett for-
dons konstruktion som föreskrivs i 7 §,

6) underlåter att fullgöra den skyldighet att
hålla ett fordon trafikdugligt som föreskrivs i
9 §,

7) underlåter att fullgöra den skyldighet att
ha med sig intyget över besiktning som före-
skrivs i 58 § eller underlåter att fullgöra den
besiktningsskyldighet som föreskrivs i 61 el-
ler 62 §,

8) försummar att göra anmälan om ett for-
dons registeruppgifter enligt 64 § eller för-
summar skyldigheten enligt 66 a § att ha med
sig registreringsintyg,

9) bryter mot kravet i 66 a § om använd-
ning, fastsättning eller skötsel av registre-
ringstecken, registreringsskyltar, förflytt-
ningsmärken eller nationalitetsbeteckningar,

Föreslagen lydelse

96 §

Fordonsförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) underlåter att fullgöra den reparations-
skyldighet som föreskrivs i 5 eller 57 §,

2) bryter mot användningsförbud eller kör-
förbud enligt 6 § 1 mom. eller 51, 56, 57, 75,
eller 84 §,

3) bryter mot det förbud mot tillverkning,
import, saluföring, försäljning eller annan
överlåtelse som föreskrivs i 6 § 2 eller
3 mom.,

4) underlåter att fullgöra den skyldighet att
hålla ett fordon trafikdugligt som föreskrivs i
9 § 2 mom.,

5) underlåter att fullgöra den skyldighet att
ha med sig intyget över besiktning som före-
skrivs i 58 § eller underlåter att fullgöra den
besiktningsskyldighet som föreskrivs i 61 el-
ler 62 §,

6) bryter mot kravet i 66 a § om använd-
ning, fastsättning eller skötsel av registre-
ringstecken, registreringsskyltar, förflytt-
ningsmärken eller nationalitetsbeteckningar,

10) använder ett i 66 f § avsett provnummerintyg eller förflyttningstillstånd i strid med paragrafen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

11) bryter mot skyldigheten enligt 71 § att tillåta utförandet av teknisk vägkontroll,

12) vägrar att visa upp de handlingar som avses i 71 § eller att lämna de handlingar som avses i 93 § eller att ge i 71 § avsedda personer tillträde till fordonet eller i 82 § avsedda myndigheter eller personer tillträde till den plats där den som importerar, tillverkar eller säljer fordon, komponenter eller separata tekniska enheter tillverkar, lagrar eller säljer dem eller att ta prov för undersökningar eller att få behövliga handlingar eller uppgifter om egenskaperna hos eller godkännandet av fordon, komponenter eller separata tekniska enheter,

13) försummar att ge den beskrivning som föreskrivs i 93 c §,

14) utför installations- och reparationsarbeten enligt 87 § utan behörigt tillstånd eller i strid med den begränsning som föreskrivs i 90 §,

15) vägrar att ge i 91 § avsedda myndigheter eller personer tillträde till den plats där system, komponenter eller separata tekniska enheter installeras eller repareras,

16) bryter mot de bestämmelser om specialtransportfordon eller utförande av specialtransporter som utfärdats med stöd av 99 §,

17) underlåter att fullgöra skyldigheten enligt 78 § att skaffa tillstånd för att bjuda ut för försäljning eller sälja komponenter och tekniska enheter,

18) bryter mot ett säljförbud som meddelats med stöd av 80 § 1 mom. eller anmäler ett sådant fordon för första registrering,

19) försummar att lämna sådan information som föreskrivs i en EU-rättsakt som innehåller tekniska krav och hänför sig till de rättsakter som nämns i 30 § 1 mom. och som kan leda till att fordon, komponenter, separata tekniska enheter eller utrustning avlägsnas från marknaden,

20) underlåter att fullgöra sin anmälnings-skyldighet enligt 45 § 2 mom., 46 § 4 mom., 81 § 2 mom. eller 86 a § 1 mom.,

21) underlåter att fullgöra den skyldighet som ålagts tillverkaren att tillhandahålla material som avses i 46 a § 2 mom. 3 punkten el-

7) använder ett i 66 f § avsett provnummerintyg eller förflyttningstillstånd i strid med paragrafen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

8) bryter mot skyldigheten enligt 71 § att tillåta utförandet av teknisk vägkontroll,

9) vägrar att visa upp de handlingar som avses i 71 § eller att lämna de handlingar som avses i 93 § eller att ge i 71 § avsedda personer tillträde till fordonet eller i 82 § avsedda myndigheter eller personer tillträde till den plats där den som importerar, tillverkar eller säljer fordon, komponenter eller separata tekniska enheter tillverkar, lagrar eller säljer dem eller att ta prov för undersökningar eller att få behövliga handlingar eller uppgifter om egenskaperna hos eller godkännandet av fordon, komponenter eller separata tekniska enheter,

10) försummar att ge den beskrivning som föreskrivs i 93 c §,

11) utför installations- och reparationsarbeten enligt 87 § utan behörigt tillstånd eller i strid med den begränsning som föreskrivs i 90 §,

12) vägrar att ge i 91 § avsedda myndigheter eller personer tillträde till den plats där system, komponenter eller separata tekniska enheter installeras eller repareras,

13) bryter mot de bestämmelser om specialtransportfordon eller utförande av specialtransporter som utfärdats med stöd av 99 §,

14) underlåter att fullgöra skyldigheten enligt 78 § att skaffa tillstånd för att bjuda ut för försäljning eller sälja komponenter och tekniska enheter,

15) bryter mot ett säljförbud som meddelats med stöd av 80 § 1 mom. eller anmäler ett sådant fordon för första registrering,

16) försummar att lämna sådan information som föreskrivs i en EU-rättsakt som innehåller tekniska krav och hänför sig till de rättsakter som nämns i 30 § 1 mom. och som kan leda till att fordon, komponenter, separata tekniska enheter eller utrustning avlägsnas från marknaden,

17) underlåter att fullgöra sin anmälnings-skyldighet enligt 45 § 2 mom., 46 § 4 mom., 81 § 2 mom. eller 86 a § 1 mom.,

18) underlåter att fullgöra den skyldighet som ålagts tillverkaren att tillhandahålla material som avses i 46 a § 2 mom. 3 punkten

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

ler material som behövs för verksamhet enligt 49 §,

22) försummar att tillhandahålla information som avses i 93, 93 a och 93 b §, eller

23) bryter mot det förbud att på andra fordon använda färgsättningen och emblemen på polisfordon och gränsbevakningsväsendets fordon som föreskrivs i 20 § 4 mom.,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för fordonsförseelse dömas till böter.

För fordonsförseelse döms också den som uppsåtligen ger en utsedd teknisk tjänst, en godkänd sakkunnig eller en beviljare av enskilda godkännanden information som till sin juridiska betydelse är inkorrekt vid kontroller, mätningar eller tester som utförs för förfarandet för godkännande av fordon, komponenter, separata tekniska enheter eller utrustning eller vid tester eller bedömningar som utförs för tillsyn över produktionens överensstämmelse.

eller material som behövs för verksamhet enligt 49 §,

19) försummar att tillhandahålla information som avses i 93, 93 a och 93 b §, eller

20) bryter mot det förbud att på andra fordon använda färgsättningen och emblemen på polisfordon och gränsbevakningsväsendets fordon som föreskrivs i 20 § 4 mom.,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för fordonsförseelse dömas till böter.

För fordonsförseelse döms också den som uppsåtligen ger en utsedd teknisk tjänst, en godkänd sakkunnig eller en beviljare av enskilda godkännanden information som till sin juridiska betydelse är inkorrekt vid kontroller, mätningar eller tester som utförs för förfarandet för godkännande av fordon, komponenter, separata tekniska enheter eller utrustning eller vid tester eller bedömningar som utförs för tillsyn över produktionens överensstämmelse.

Bestämmelser om ordningsbot som enda straff för vissa fordonsförseelser finns i lagen om ordningsbotsförseelser (/).

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

16.

Lag**om ändring av 32 § i lagen om kommersiell godstransport på väg**

I enlighet med riksdagens beslut
fögas till 32 § i lagen av den 21 juli 2006 om kommersiell godstransport på väg (693/2006)
ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

32 §

*Straffbestämmelser**Föreslagen lydelse*

32 §

Straffbestämmelser

(ny)

Bestämmelser om föreläggande av ordningsbot för en annan förare än en trafikidkare som underlåter att iaktta skyldigheten enligt 29 § 1 mom. finns i i lagen om ordningsbotsförelseer (/).

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

17.

Lag

om ändring av 24 § i sjötrafiklagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjötrafiklagen av den 20 juni 1996 (463/1996) 24 § 3 mom., sådant det lyder i lag 598/2005, som följer:

Gällande lydelse

24 §

*Straff**Föreslagen lydelse*

24 §

Straff

Bestämmelser om ordningsbot som påföljd för underlåtelse att följa bestämmelserna om allmänna skyldigheter för dem som färdas på vatten, farkosters konstruktion, utrustning och skick, skyldighet att visa upp dokument som hänför sig till sjötrafik eller regionala förbud och begränsningar som gäller sjötrafik utfärdas genom en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av 2 a kap. 9 § 2 mom. 6 punkten och 5 mom. i strafflagen.

Bestämmelser om ordningsbot som enda straff för vissa sjötrafikförseelser finns i lagen om ordningsbotsförseelser (/).

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

18.

Lag**om ändring av 26 § i lagen om farkostregistret**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 10 november 2006 om farkostregistret (976/2006) 26 § som följer:

Gällande lydelse

26 §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet försummar den anmälningsskyldighet som avses i 7 § eller bryter mot det användningsförbud om vilket föreskrivs i 8 och 10 § skall, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för farkostförseelse dömas till böter.

Föreslagen lydelse

26 §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot det användningsförbud om vilket föreskrivs i 8 § ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för farkostförseelse dömas till böter.

Bestämmelser om ordningsbot som enda straff för en överträdelse av den anmälningsskyldighet som avses i 7 § eller av det användningsförbud om vilket föreskrivs i 10 § 2 mom. finns i lagen om ordningsbotsförseelser (/).

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

19.

Lag**om ändring av 62 § i avfallslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i avfallslagen av den 3 december 1993 (1072/1993) 62 §, sådan den lyder i lag 554/1999, som följer:

Gällande lydelse

62 §

Ordningsbot

Om ordningsbot som påföljd för ringa överträdelse av nedskräpningsförbudet enligt 19 § bestäms i 2 a kap. 9 § 3 mom. strafflagen och genom förordning som utfärdats med stöd av nämnda 9 §.

Föreslagen lydelse

62 §

Ordningsbot

Bestämmelser om ordningsbot som enda straff för ringa överträdelse av nedskräpningsförbudet enligt 19 § finns i lagen om ordningsbotsförelser (/).

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

20.

Lag**om ändring av lagen om fiske**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 16 april 1982 om fiske (286/1982) 110 §, sådan den lyder i lag 518/2002, samt
ändras 108 §, sådan den lyder i nämnda lag 518/2002, som följer:

Gällande lydelse

108 §

Fiskeförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet
 1) använder förbjuden fiskemetod eller förbjudet fångstredskap eller håller sådant redskap i båt eller fartyg eller i övrigt så att det är lätt åtkomligt för fångst,

2) olovligen fiskar i kungsådra eller i fiskled eller inom vattenområde där fiske är förbjudet eller inskränkt eller med överträdelse av bestämmelserna om fredningsområde,

3) under fredningstid eller annars otillåten tid fångar fisk eller kräfta eller under denna tid håller för fångst av sådana lämpat redskap utsatt i vatten,

4) fångar fisk eller kräfta som inte uppfyller minimimåttén enligt 35 §,

5) *bedriver fångst av fisk eller kräfta utan att ha betalt fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift enligt 88 § till staten eller inte har med sig bevis över betald fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift och inte kan visa upp det inom sju dygn,*

6) utan tillstånd enligt 94 § 2 mom. eller i strid med tillståndsvillkor för in andra än i Finland i vilt tillstånd förekommande fisk- eller kräftarter eller fisk- eller kräftstammar eller könsceller därav,

7) utan tillstånd enligt 121 § eller i strid med tillståndsvillkor inom ett vattenområde utplanterar någon fisk- eller kräftart eller någon fisk- eller kräftstam som inte förekommer där förut eller inom området företar om-

Föreslagen lydelse

108 §

Fiskeförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) använder förbjuden fiskemetod eller förbjudet fångstredskap eller håller sådant redskap i båt eller fartyg eller i övrigt så att det är lätt åtkomligt för fångst,

2) olovligen fiskar i kungsådra eller i fiskled eller inom vattenområde där fiske är förbjudet eller inskränkt eller med överträdelse av bestämmelserna om fredningsområde,

3) under fredningstid eller annars otillåten tid fångar fisk eller kräfta eller under denna tid håller för fångst av sådana lämpat redskap utsatt i vatten,

4) fångar fisk eller kräfta som inte uppfyller minimimåttén enligt 35 §,

5) utan tillstånd enligt 94 § 2 mom. eller i strid med tillståndsvillkor för in andra än i Finland i vilt tillstånd förekommande fisk- eller kräftarter eller fisk- eller kräftstammar eller könsceller därav,

6) utan tillstånd enligt 121 § eller i strid med tillståndsvillkor inom ett vattenområde utplanterar någon fisk- eller kräftart eller någon fisk- eller kräftstam som inte förekommer där förut eller inom området företar om-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

plantering av fisk eller kräftor, eller

8) vid fiske orsakar onödig störning eller olägenhet i strid med 39 §,

skall, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för *fiskeförseelse* dömas till böter.

Bestämmelser om ordningsbot som påföljd vid försummelse att betala fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift eller vid försummelse att visa upp ett bevis över en sådan avgift inom utsatt tid finns i 2 a kap. 9 § 3 mom. strafflagen och i förordning som givits med stöd 4 mom. i nämnda paragraf.

plantering av fisk eller kräftor, eller

7) vid fiske orsakar onödig störning eller olägenhet i strid med 39 §,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *fiskeförseelse* dömas till böter.

Bestämmelser om ordningsbot som enda straff för försummelser att betala sådan fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift som avses i 88 § eller för försummelse att visa upp ett bevis över en sådan avgift inom utsatt tid finns i lagen om ordningsbotsförseelser (/).

110 §

110 §

*Förverkandepåföljd**Förverkandepåföljd*

Bestämmelserna om förverkandepåföljd tillämpas inte om en person har gjort sig skyldig till en gärning som nämns i 108 § 1 mom. 5 punkten och för gärningen föreläggs ordningsbot som påföljd.

(upphävs)

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

21.

Lag**om ändring av ordningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i ordningslagen av den 27 juni 2003 (612/2003) 19 §, sådan den lyder i lag
 533/2007, samt
ändras 16 § som följer:

Gällande lydelse

16 §

Ordningsförseelse

Den som uppsåtligen

- 1) stör den allmänna ordningen eller äventyrar säkerheten på ett sätt som avses i 3 §,
- 2) intar rusmedel i strid med förbudet i 4 §,
- 3) försummar att iaktta den aktsamhetsplikt som ägaren eller innehavaren av en byggnad eller konstruktion eller deras företrädare har enligt 5 §,
- 4) använder ljus eller reklam i strid med förbudet i 6 § 1 mom. eller avlägsnar eller skadar en kungörelse eller ett meddelande som avses i 6 § 2 mom. i strid med förbudet i det nämnda momentet,
- 5) köper eller erbjuder sexuella tjänster i strid med 7 § 1 mom.,
- 6) urinerar eller har avföring i strid med förbudet i 7 § 2 mom.,
- 7) ordnar föreställningar i strid med 7 § 3 mom.,
- 8) försummar sin skyldighet att i enlighet med 8 § säkerställa tillträde till ett hus,
- 9) i strid med förbudet i 13 § innehar ett ämne som lämpar sig för klottring,
- 10) försummar sin i 14 § 1 mom. angivna skyldighet som gäller hållandet av djur, eller
- 11) bryter mot förbudet i 15 § 1 mom. som gäller ridning och körning,

skall, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för ordningsförseelse dömas till böter.

Böter för ordningsförseelse får inte för-

Föreslagen lydelse

16 §

Ordningsförseelse

Bestämmelser om ordningsbot som enda straff för ordningsförseelser finns i lagen om ordningsbotsförseelser (/).

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

vandlas till fängelsestraff.

19 §

19 §

*Ordningsbot**Ordningsbot*

Bestämmelser om ordningsbot som påföljd för ordningsförseelse enligt 16 § finns i 2 a kap. 9 § 4 mom. i strafflagen samt i den förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av 6 mom. i sistnämnda paragraf.

(upphävs)

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

22.**Lag****om ändring av 1 och 16 § i lagen om parkeringsbot**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 3 april 1970 om parkeringsbot (248/1970) 1 § 3 mom. och 16 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

1 §

Har med anledning av felet väckts åtal eller framställts straffanspråk, må parkeringsbot ej föreläggas.

Om det med anledning av felet har väckts åtal eller utfärdats ett sådant föreläggande eller yrkande som avses i lagen om föreläggande av böter och ordningsbot (/), får parkeringsbot inte föreläggas.

16 §

Har på grund av parkeringsfel väckts åtal eller delgivits straffanspråk, skall parkeringsövervakaren på ansökan förordna om återbäring till vederbörande av betald parkeringsbot. Ansökan skall göras inom ett år från det åtal väcktes eller straffanspråk delgavs.

16 §

Om det på grund av ett parkeringsfel har väckts åtal *eller utfärdats ett sådant föreläggande eller yrkande som avses i lagen om föreläggande av böter och ordningsbot*, ska parkeringsövervakaren på ansökan förordna om återbäring till vederbörande av betald parkeringsbot. Ansökan ska göras inom ett år från det åtal väcktes *eller yrkandet eller föreläggandet utfärdades*.

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

23.

Lag

om ändring av 58 § i upphovsrättslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i upphovsrättslagen av den 8 juli 1961 (404/1961) 58 § 2 mom., sådant det lyder i lag 821/2005, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

58 §

Om ett exemplar av ett verk har framställts eller spridits till allmänheten i strid med denna lag eller införts i landet eller till finskt territorium på det sätt som avses i 56 a § 1 mom. 3 punkten och om exemplaret av verket döms förverkat till staten enligt lagen om straffordörförfarande (692/1993), kan det på yrkande av målsägande samtidigt föreskrivas att exemplaret av verket skall förstöras. I straffordörförfarande kan också föreskrivas att en i 50 b § avsedd anordning för kringgående av tekniska åtgärder skall förverkas till staten och förstöras, om den har tillverkats, gjorts

58 §

Om ett exemplar av ett verk har framställts eller spridits till allmänheten i strid med denna lag eller införts i landet eller till finskt territorium på det sätt som avses i 56 a § 1 mom. 3 punkten och om *det genom ett strafföreläggande bestäms att exemplaret av verket ska förverkas till staten*, kan det på yrkande av målsäganden samtidigt föreskrivas att exemplaret av verket ska förstöras. Genom ett strafföreläggande kan det också bestämmas att en i 50 b § avsedd anordning för kringgående av tekniska åtgärder ska förverkas till staten och förstöras, om den har till-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

tillgänglig för allmänheten eller införts i landet för spridning till allmänheten eller till finskt territorium för vidaretransport till tredje land i strid med 50 b § 1 mom.

verkats, gjorts tillgänglig för allmänheten eller införts i landet för spridning till allmänheten eller till finskt territorium för vidaretransport till tredje land i strid med 50 b § 1 mom.

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.

24.**Lag****om ändring av 17 § i tingsrättslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tingsrättslagen av den 28 juni 1993 (581/1993) 17 § 1 mom. 2 punkten underpunkterna c och d, sådana de lyder i lag 813/2008, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

17 §
Lagmannen får förordna

17 §
Lagmannen får förordna

2) den som tjänstgjort som notarie i fyra månader att i enkla tvistemål som gäller fordringar träffa sådana avgöranden som avses i 5 kap. 27 a § i rättegångsbalken och att fungera som ordförande i tingsrätten i följande fall:

2) den som tjänstgjort som notarie i fyra månader att i enkla tvistemål som gäller fordringar träffa sådana avgöranden som avses i 5 kap. 27 a § i rättegångsbalken och att fungera som ordförande i tingsrätten i följande fall:

c) vid sammanträden med en domare i brottmål, om det inte för något av de enskilda brott som avses i åtalet under de omständigheter som anges där föreskrivs annat eller strängare straff än böter eller fängelse i högst ett år och sex månader och svaranden inte har häktats eller meddelats reseförbud för något av de brott som avses i åtalet; i dessa fall får dock inte annat eller strängare straff än böter dömas ut,

c) vid sammanträden med en domare i brottmål, om det inte för något av de enskilda brott som avses i åtalet under de omständigheter som anges där föreskrivs annat eller strängare straff än böter eller fängelse i högst ett år och sex månader och svaranden inte har häktats eller meddelats reseförbud för något av de brott som avses i åtalet; i dessa fall får dock inte annat eller strängare straff än *ordningsbot eller* böter dömas ut,

d) vid sådant skriftligt förfarande som avses i 5 a kap. i lagen om rättegång i brottmål (689/1997); i dessa fall får dock inte annat eller strängare straff än böter dömas ut, och

d) vid sådant skriftligt förfarande som avses i 5 a kap. i lagen om rättegång i brottmål (689/1997); i dessa fall får dock inte annat eller strängare straff än *ordningsbot eller* böter dömas ut, och

Om ikraftträdandet av denna lag föreskrivs särskilt genom lag.
